

21e vergadering

Dinsdag 9 juni 1992
Middagvergadering

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

— *De notulen van de jongs te vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 14.06 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

M, Maertens, L. Maximus ; buitenslands.

J. Decorte, L. Peeters, J. Vande Lanotte ; ambtsverplichtingen.

A. Van Aperen ; familieverblijven.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992

— 13 (BZ 1992) – Nr. 1 (Toelichtingen)

— 14 (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 4

— 17 (BZ 1992) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegro-

ting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992

— 13 (BZ 1992) – Nr. 1 (Toelichtingen)

— 15 (BZ 1992) – Nrs. 1 (+ Erratum + Bijlagen) en 2 (+ Erratum) tot 14

— 16 (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 3 (Administratieve begroting)

— 17 (BZ 1992) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen tot begeleiding van de begroting 1992

— 186 (BZ 1992) – Nrs. 1 (+ Erratum) tot 18

Algemene bespreking (Voortzetting)

De Voorzitter : Aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking over het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992, het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992 en het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen tot begeleiding van de begroting 1992.

De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer E. Van Rompuy (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, collega's, op het einde van de jaren zeventig trok ik als voorzitter van de CVP-Jongeren scherp van leer tegen de toenmalige regeringen omdat die bezig waren een ondraaglijke schuldenlast te leggen op de toekomst van de jonge generaties. Vandaag zijn er hiervoor

bijna 700 miljard interestlasten uitgetrokken op de nationale begroting en is er geen ruimte om te voldoen aan nieuwe maatschappelijke noden. Wat destijds in België gebeurd is mag zich nooit herhalen in de Vlaamse Gemeenschap. Eens een schuldniveau bereikt is het bijzonder moeilijk om het terug af te bouwen. Dat moeten de nationale Regering en de bevolking elke dag ervaren. Als wij vandaag lezen over de slijtage van de traditionele politieke partijen, dan heeft dat voor een groot gedeelte te maken met de erfzonde van de Belgische politiek. Ons mag dit niet overkomen.

Daarom zal onze fractie erop toezien dat men geen nieuwe Vlaamse rentesnieuwbal in gang zet die de toekomst van de jonge Vlamingen zal bezwaren. De Vlaamse begroting wordt voor niet-specialisten van langsom meer ondoorzichtig door het gebruik van de termen natuurlijk tekort versus feitelijk tekort en SERV-norm en het toenemend gebruik van de techniek der fondsen. Deze technieken zijn intellectueel en technisch te verantwoorden, maar maken het de oppositie gemakkelijk om het geheel te discrediteren en slogans te lanceren als Vlaams potverteren, verfondsing, Vlaamse schuldenberg. Dergelijke slogans vinden dan natuurlijk gemakkelijk ingang. Tevens wordt het voor de leden van de Vlaamse Raad bijzonder moeilijk om het geheel te overzien en te evalueren.

Sinds 1991 heeft de Vlaamse Regering bij de opmaak van de begroting het begrip natuurlijk tekort als richt-

Van Rompuy

snoer vervangen door de SERV-norm. Bij de bespreking van de financieringswet van 1988 was vooropgesteld dat vanaf 1996 de natuurlijke tekorten van de Vlaamse Gemeenschap zouden worden omgezet in bonussen. Voor 1992 zal het natuurlijk tekort 16,6 miljard bedragen. Het feitelijk tekort zal dit jaar evenwel oplopen tot 31,3 miljard. Daar waar de eerste twee jaren het natuurlijke tekort als doelstelling werd voorgehouden, werd vanaf 1991 een andere redering gevolgd, die trouwens geïnspireerd was op de wetenschappelijke benadering van enerzijds de SERV en anderzijds de Hoge Raad van Financiën.

De SERV — wij onderschrijven die benadering — gaat er van uit dat begrotingstekorten de eerste jaren van de overgangperiode onvermijdelijk zijn. Dit is inherent aan het mechanisme opgelegd door de financieringswet, die op die wijze de deelgebieden een bijdrage oplegt in de globale schuldproblematiek van de overheid. Wij weten dat Gemeenschappen en Gewesten eveneens een bijdrage moeten leveren, dat er een af-topping is gebeurd van 2 ten honderd van de lopende uitgaven en van 14,5 ten honderd van de investeringsuitgaven, dat ook in het onderwijs de middelen maar toenemen met de inflatie gecorrigeerd met de denataliteit en dat men begonnen is met een bijzonder laag niveau van publieke investeringen in 1987, met het gevolg dat indien wij nu nieuwe investeringen moeten doen, leningen onvermijdelijk zijn. Tot mijn verwondering heb ik gelezen dat het Vlaams Blok pleit voor een begroting volledig in evenwicht. Zelfs als u de absolute meerderheid in Antwerpen heeft en u doet investeringen, dan moet u maar eens uitleggen dat daarvoor niet mag worden geleend. Ik meen dat het de gouden regel is, the golden rule, van de economie, maar misschien heeft u ook op dat vlak het warm water uitgevonden, en ik ga daar dus niet dieper op ingaan.

Ons uitgangspunt is dat in de komende jaren de Vlaamse begroting beheersbaar moet blijven. Een beheers-

bare begroting is een begroting waarbij de schuldopbouw de eerstvolgende jaren zodanig is dat binnen een redelijke termijn het beslag van rentelasten op de middelen kan worden gestabiliseerd zonder op dat ogenblik drastische ingrepen te moeten doen. Er moet immers vermeden worden dat in de toekomst de groei van de middelen stelselmatig meer en meer moet aangewend worden voor intresten, de zogenaamde rente-sneeuwbal.

We verkiezen de SERV-norm boven de praktijk van 1990-1991 waarbij de Vlaamse begroting perfect binnen de vooropgezette natuurlijke tekorten bleef, maar de doelstelling bereikte met toenemende prefinancieringen of debudgetteringen. Essentieel hierbij is een jaarlijkse beheerste aangroei van de totale schuld. Ook moet rekening worden gehouden met de engagementen waarvoor de uitgaven over meerdere jaren worden gespreid, de zogenaamde groei van de beleidsruimte in het licht van de lange termijn doelstellingen.

Tijdens het begrotingsdebat heeft mevrouw de Minister een goed voorbeeld gegeven in verband met de service-flats en de rustoorden, waar de totale programmatie over een periode van vijf jaar op 14 miljard wordt geraamd. Het zou verkeerd zijn zowel op budgettaire als op technisch vlak, deze 14 miljard onmiddellijk uit te trekken. In het verleden werden voor deze aangelegenheid in de begrotingsdecreten geen vastleggingsmachtigingen opgenomen, hoewel de Vlaamse Executieve in 1990 en 1991 beslissingen had getroffen voor die service-flats en rustoorden.

De SERV berekende de jaarlijkse budgettaire weerslag bij maximale uitvoering van het programma op 1,4 miljard voor de service-flats en 1,3 miljard voor de rustoorden. Die bedragen zijn opgenomen in de beleidskredieten en op die manier weet men in de toekomst dat men over een minder grote marge aan uitgaven zal beschikken. Vanaf 1992 geeft de Vlaamse Regering in haar streven tot strikte naleving van de SERV-normering hieraan gevolg en heeft zij het maximale bedrag van 2,8 miljard

frank aan vastleggingsmachtigingen in het begrotingsdecreet opgenomen.

Dezelfde voorzichtigheid werd aan de dag gelegd voor de sociale woningbouw, waar in de SERV-norm 933 miljoen is verrekend als beperking van de toelaatbare groei van de beleidsruimte in de komende jaren. In deze begroting zijn nog geen intresten ingeschreven, vermits er nog geen leningen werden aangegaan, maar in de komende jaren zal er minder ruimte zijn en daarom heeft men nu reeds 1 miljard verrekend als beperking van die toelaatbare groei.

In het verslag kwam tot uiting dat er een misverstand bestond omtrent deze berekening. Welnu, ook de Hoge Raad van Financiën heeft de wetenschappelijke benadering van de SERV onderschreven en houdt ook rekening met deze debudgetteringen in de berekening van zijn toegelaten tekort.

In het verslag is gebleken dat wij voor de begroting 1992 inzake uitgaven binnen de vooropgestelde normen blijven. De reële beleidsmarge was 0,86 ten honderd en deze wordt gerespecteerd. Ook de Maastricht-norm wordt nageleefd. De voorzitter* van de Hoge Raad voor Financiën, de heer Paul Van Rompuy, verklaarde op 15 februari jongstleden dat de SERV-norm volstaat als inspanning om aan deze doelstelling te voldoen. De Vlaamse Gemeenschap dient een bijkomende inspanning te leveren ten belope van 28 miljard, of 5,6 miljard per jaar. Met een groei van de beleidskredieten in reële prijzen van 0,86 ten honderd of 3,8 miljard ligt men 5,1 miljard beneden de potentiële groei van ongeveer 8,82 miljard bij ongewijzigd beleid. Wij beheersen niet alleen op termijn de schuldenberg, maar beantwoorden tevens aan de Europese normering.

Voor 1993 bestaat er geen enkele marge voor het nemen van nieuwe initiatieven. Waar het advies van de SERV bij de budgetcontrole 1992 een maximale reële groei van de beleidskredieten vooropstelde van 0,86 ten honderd, zal enkel door de toepassing van de CAO's en de indexatie van de personeelsuitgaven deze volledige marge in 1993 reeds opgebruikt zijn.

Van Rompuy

Voor de toekomst staat de Vlaamse Gemeenschap nog voor belangrijke budgettaire uitdagingen. Daarover ben ik toch enigszins ongerust.

Inzake leefmilieu hadden wij voor de totale zuivering van de Vlaamse afvalwaters 67 miljard voorzien. Volgens een woordvoerder van Aquafin zou dit 100 tot 150 miljard kosten, dus bijna drie keer meer.

Een ander probleem is de vergrijzing van de bevolking. Sinds 1989 hebben wij een enorme inspanning geleverd en is de begroting voor welzijn met 40 ten honderd gestegen. Maar, tijdens de komende jaren moeten wij nog met andere elementen rekening houden. Op dit ogenblik zijn er 60.000 demente bejaarden en men voorziet dat dit aantal tegen het jaar 2000 zal gestegen zijn tot 76.000. Vandaag is 26 ten honderd van de bevolking ouder dan 60 jaar en in 2000 zal dat 30 ten honderd zijn. Wij hebben op nationaal vlak een discussie gehad omtrent de zogenaamde besparingen in de rustoorden. Welnu, ook op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap zullen wij een gelijkaardig debat moeten voeren.

De onderwijsbegroting vertoont nu reeds een tekort van 17 miljard ten overstaan van de dotatie voorzien in de financieringswet. Dit financieringstekort zou volgens berekeningen van het departement Onderwijs tegen het jaar 2000 kunnen oplopen tot 44,5 miljard of 64,1 miljard, afhankelijk van de loonevolutie. In de Commissie werd gesteld dat de financieringswet veel te ruim was opgevat en dat dit zou leiden tot potverteren. Wij stellen nu vast dat de financieringswet inzake onderwijs zal nopen tot aanzienlijke besparingen.

Ik heb de bijlage van het SERV-rapport gelezen en het verwondert mij dat daarvan zo weinig naar buiten is gekomen. De SERV heeft namelijk berekend dat, bij toepassing van de SERV-norm — de toelaatbare marge van 0,86 ten honderd — op zowel gewest- als gemeenschapsmateries het aandeel van de gemeenschapsmateries in het globale financieringste-

kort zal oplopen van 47 ten honderd in 1991 tot ongeveer 76 ten honderd in 1995. Op het einde van de overgangperiode zou er zelfs bij dergelijk scenario voor de gewestmateries een overschot zijn van 25,4 miljard tegenover een tekort voor de gemeenschapsmateries van 55,4 miljard. Wat naar onderwijs gaat, kan niet meer aan de gewestbevoegdheden worden besteed. Wij zullen daar voor verscheurende keuzen staan. Hetgeen Minister Kelchtermans vorige week heeft verklaard met betrekking tot de aanleg van nieuwe wegen, is één van de gevolgen daarvan.

De onderwijswereld, ook in Vlaanderen, zal in de jaren negentig met deze harde cijferrealiteit worden geconfronteerd. De aangekondigde stakingen tegen het verlies van 900 banen in het onderwijs omwille van besparingen op de omkadering zijn wellicht slechts een voorbode van wat ons te wachten staat. De Franstaligen, maar ook bepaalde onderwijsbonden in Vlaanderen, pleiten voor het welvaartsvast maken van de onderwijsmiddelen door de BTW-enveloppe jaarlijks aan te passen aan de groei van het BNP, maar berekeningen wijzen uit dat dit de nationale schatkist tegen 1999 circa 70 miljard extra zou kosten. Dit is een onbetaalbare factuur.

Ook hebben wij vragen bij een nationaal geheven ECO-taks waarvan de opbrengst zou geristorneerd worden naar de Gemeenschappen om het onderwijs te financieren. De heer Geysels zegt dat hij daar geen voorstander van is, maar ik heb de commentaren ter zake in de pers gelezen.

De heer J. Geysels : Mijnheer Van Rompuy, in het kader van de dialoog wens ik onze stelling te verduidelijken. Als er ECO-taksen worden geheven, bijvoorbeeld in uitvoering van beslissingen van de Europese Commissie — men spreekt van drie tot tien dollar per olievat —, dan vragen wij dat de opbrengsten ervan via trekkingsrechten, aan de Gewesten zouden getransfereerd worden voor het milieu. Het milieubeleid is dus een gewestmaterie. Op dat punt kan ik namens onze fractie uw ongerustheid wegnemen.

De heer E. Van Rompuy : Ik hoor ook kritiek van de PVV ten overstaan van wat zij de GIMV'isering of de verfondsing van de Vlaamse economie noemt. Onze budgettaire middelen zijn beperkt. Als wij moeten investeren in milieu, in sociale huisvesting en in infrastructuur, dan is het onvermijdelijk dat wij daarbij de privé-sector zullen moeten betrekken want wij hebben geen geld. Indien de privé-sector daarin geïnteresseerd zou zijn, zouden wij hen laten doen, maar helaas is er nooit enig initiatief geweest. Bijgevolg hebben wij speciale technieken moeten ontwikkelen waarbij wij de privé-sector institutioneel hebben betrokken. Dit is mijns inziens een goede manier om die nieuwe noden met een zo beperkt mogelijke budgettaire weerslag te financieren. Het is zeer gemakkelijk om daarover in slogans, zoals verfondsing, te spreken.

Mijnheer Van Hauthem, mocht de Vlaamse begroting zo eenvoudig zijn als de manier waarop u haar tijdens de persconferentie voorstelt, dan zou het allemaal veel gemakkelijker zijn. De Vlaamse begroting is echter heel wat ingewikkelder. Er zitten in die begroting heel wat fondsen die echter voor andere zaken dienen. Er zijn vijf soorten van specifieke fondsen. Ik zal ze niet opnoemen maar zeggen dat ze onder dezelfde noemer moeten worden gebracht is een sloganmatige benadering. Zij zijn echter een uiting van de complexiteit van onze samenleving. Wij vinden dat ook terug in de begroting. Zij zijn mijns inziens echter de enige manier om kapitalen te vergaren om in de toekomst die nieuwe noden op de goedkoopste wijze te kunnen financieren.

Onze fractie onderschrijft in deze begroting een aantal prioriteiten. Deze prioriteiten vinden wij ook terug in de Vlaamse regeerverklaring.

Er is een belangrijke aanzet voor de uitvoering van het zogenaamde contract met de burger. Er zijn nieuwe middelen voor het migrantenbeleid, het kansarmoedebeleid, de Weerwerk-acties, er is het urgentieplan voor de sociale huisvesting. Hier zeggen wij zeer duidelijk dat wij voorstander zijn van een financieringshol-

Van Rompuy

ding maar die holding moet zelf niet beginnen met het bouwen van huizen. Het is de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij die ter zake op het terrein acteert.

Ten tweede, de initiatieven in de VFIK-gemeenten moeten bij prioriteit worden genomen, maar ook de meer landelijke gemeenten en de provinciale steden mogen niet in de kou blijven staan. De Vlaamse Huisvestingsmaatschappij mag zich niet enkel op de VFIK-gemeenten enten.

Bij de selectie van de bouwprogramma's moet voorrang worden gegeven aan de reeds op stapel staande projecten van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij.

Wij vragen ook dat, in het kader van de dienstverlening aan de burger, de achterstand inzake de huisvestingspremies zo spoedig mogelijk wordt weggewerkt. Collega Van Eetvelt heeft er in de Commissie verscheidene malen op gewezen. De dienstverlening is immers een van de toetsstenen die de Vlaamse bevolking hanteert bij de beoordeling van het autonome Vlaanderen. Is deze dienstverlening beter dan dat ze in België vroeger was? Het is dan ook belangrijk dat er in verband met de uitbetaling van premies, het vergunningenbeleid, de ingewikkelde reglementering, de vaak omslachtige administratieve procedures, de snellere behandeling van dossiers een beter management en een beter beheer komt. Immers, de frustratie van de burger is voor een stuk daar te vinden. Als het zo moeilijk is om op politiek vlak een aantal dingen te verantwoorden, dan heeft dat te maken met een gebrek aan dienstverlening, aan vorming, aan informatica, aan organisatie en management. Ik meen dat de Voorzitter van de Executieve daarvan in de komende weken een belangrijk punt zal maken ten einde op dat vlak vooruitgang te boeken.

Er is een belangrijke inspanning op het vlak van het wetenschapsbeleid. Ten opzichte van vorig jaar stijgen de kredieten met drie miljard met een bijzondere inspanning voor het fun-

damenteel onderzoek. Ook daar hebben wij vanwege de universitaire wereld signalen ontvangen. Ik denk dat de Voorzitter van de Executieve daar het voortouw heeft genomen. Zijn indrukwekkende beleidsnota werd in de betrokken middelen zeer goed onthaald en is een belangrijk instrument voor de toekomst, ook voor onze economie, omdat wij het hoe langer hoe meer moeten hebben van de kwaliteit van ons onderwijs.

Op het gebied van welzijn en gezondheid wordt het beleid van de voorgaande jaren voortgezet. Ik heb daarstraks cijfers aangehaald in verband met service-flats en rustoordbedden. Er worden nu extra mogelijkheden voor kinderopvang voorzien, rekening houdend met de groeiende nataliteit in Vlaanderen. Sinds 1991 is dit uiteraard zeer belangrijk.

Collega Didden heeft daarstraks ook gesproken over het minderhedenbeleid. Ook op dat vlak is de visie van de CVP vertolkt en zij zal later in het debat nog ter sprake komen.

In de begroting voor cultuur gaat de bijzondere aandacht naar de jeugd, de volksontwikkeling en de strijd tegen het minder lezen.

Sommigen pogen het cultuurbeleid te reduceren tot een mediabeleid. Wanneer wij enkele weken geleden het meerjarenplan van de BRTN hebben verworpen, schuilt daarachter meer dan alleen maar dit meerjarenplan. Wij kunnen niet aanvaarden dat meer dan de helft van de cultuurbegroting alleen naar de BRTN zou gaan.

In de komende 4 jaren zou de BRTN-dotatie toenemen met 1,6 miljard frank. Tenten voor jeugdkampen, werkingstoelagen voor jeugdverenigingen, amateuristische kunstbeoefening, bevorderen van de leescultuur zijn in onze ogen wezenlijke onderdelen van een cultuurpolitiek op lange termijn. Voor ons moet de nadruk meer dan ooit liggen op de cultuurparticipatie met de stimulering van het particulier initiatief in het sociaal-cultureel vormingswerk en het lokale verenigingsleven.

In deze samenleving is er nood aan

een middenveld tussen het individu en de Staat. De PVV noemt dit verzuiling. De liberalen willen dit sociaal en cultureel middenveld uitschakelen. Wij vinden deze sociale en culturele organisaties juist de rijkdom van Vlaanderen en het beste verweermiddel tegen de cocooning. Mijnheer Denys, u wenst blijkbaar een totaal atomiseren van de samenleving, waar je de cocoons alleen nog kan bereiken via slogans op de beeldbuis. Dit is niet onze opvatting van cultuur. Vandaar onze vraag voor cultuurparticipatie en een breed sociaal middenveld als buffer tegen de individualisering en de cocooning zodat de informatie rechtstreeks aan de mensen kan worden gegeven.

Inzake milieubeleid wenst de CVP-fractie de voortzetting van het beleid dat door Minister Kelchtermans werd uitgetekend. Het doel van het MINA-plan was trouwens een structurele, planmatige en geïntegreerde aanpak. Wij geven soms veel kritiek op hetgeen in Vlaanderen gebeurt. Ik heb nog eens het Belgisch rapport, opgesteld ter gelegenheid van de UNO-conferentie, nagelezen. Hieruit blijkt dat Vlaanderen gedurende de jongste jaren verhoudingsgewijze dubbel zoveel uitgeeft voor milieubeleid als het Franstalig landsgedeelte. Ook dat mag met zoveel woorden eens worden gezegd. De CVP is van oordeel dat het beleid moet worden voortgezet. Wij menen ook dat bepaalde decreten moeten kunnen worden bijgestuurd, zoals bij voorbeeld het mestdecreet, zoals ook bepaalde aspecten van het heffingsstelsel. De basisoriëntaties, het baanbrekend werk verricht tijdens de vorige Executieve door Minister Kelchtermans in verband met de waterzuivering, de afvalverwerking, het natuurbeleid moeten worden uitgevoerd. Tevens dringt de CVP-fractie aan op een snelle publikatie van VLAREM II in het Staatsblad.

De subsidiestroom naar de bedrijfs wereld zal verminderen. Minister Van den Brande heeft dit trouwens van bij zijn aantreden gezegd. Wij moeten de traditionele economische subsidiemechanismen herzien, en wij stellen daar een vermindering vast met 25 procent in twee jaar tijd. Er

Van Rompuy

moet meer aandacht worden geschonken aan de milieuvriendelijkheid van de ondernemingen, het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek en aan jonge en kleine ondernemingen, inzonderheid startende KMO's.

De komende jaren zullen bepaald moeilijk zijn voor Vlaanderen. Inderdaad, wij worden geconfronteerd met een golf van faillissementen en herstructureringen. Wij moeten ons effectief richten op de sterke punten. Onze bedrijven zijn competitief. Zij beschikken over mogelijkheden. Welnu, de overheid moet zich niet in de plaats stellen van de ondernemingen. Het bedrijfsleven moet kunnen steunen op een gezonde financiële basis om de investeringen te bevorderen. De overheid moet begeleidend optreden op het gebied van de prospectie van buitenlandse investeringen, de begeleiding van KMO's en impulsen voor onderzoek en ontwikkeling.

Brussel blijft voor ons van zeer grote betekenis. Deze morgen heeft collega Creyf nog gezegd dat wij in Brussel blijven investeren : de Vlaamse Gemeenschapscommissie krijgt tien tot honderd meer middelen en de regionale TV-zender in Brussel zal worden gestimuleerd. Brussel is een vaststaand feit en heeft ook een Europese roeping.

In Vlaams-Brabant moeten wij oog hebben voor de gevolgen van de duurdere grond, huur en koopprijzen in Brussel. In de Vlaamse begroting zien wij daartoe een aanzet met de oprichting van VLAB-Invest, een instrument dat in Vlaanderen de grondprijzen onder controle moet houden.

Mijnheer Denys, wij weten dat uw partij Brussel als derde Gewest loslaat. Wij blijven echter voorstander van een bijzondere band tussen Vlaanderen en Brussel. Met uw standpunt heeft u een flater begaan, die u nog lang zal achtervolgen. Wij zijn voorstander van de band tussen Vlaanderen en Brussel, en wij laten de Brusselse Vlamingen niet over aan het Brusselse Gewest.

Nu wij beland zijn in de hogere sferen van de Staatshervorming, wil ik hierover kort het volgende zeggen. De CVP blijft de dialoog verdedigen. Wij weten dat het een moeilijke procedure is, maar wij hopen dat zij tot resultaten zal leiden en wij blijven onverkort vasthouden aan het tienpunten-programma zoals het werd geformuleerd door de Vlaamse Executieve op basis van de resoluties van de Vlaamse Raad. Centraal in dit programma staat de rechtstreekse verkiezing van het Vlaams Parlement. Bij de dialoog kan aan bepaalde beginselen niet worden geraakt. Zo kunnen de grenzen van de taalgebieden, die in Grondwet en wetten vastliggen, niet worden gewijzigd. Dit betekent dat de democratische instellingen alleen kunnen worden verkozen door mensen die wonen in het gebied waarvoor de instellingen bevoegd zijn. Dit brengt noodzakelijkerwijs de splitsing van de provincie Brabant mee, op basis van de bestaande taalgebieden. De fiscale bevoegdheid van de Gemeenschappen moet worden geregeld binnen de dialoog en kan daarvan niet worden losgemaakt. Wij hebben dit zeer duidelijk gezegd bij de regeringsvorming van 1991 en wij zullen dit blijven verdedigen. De Regeringsverklaring bepaalt duidelijk dat het kijk- en luistergeld naar de Gemeenschappen kan worden overgeheveld indien een aantal wetsontwerpen vanuit de dialoog, worden aangenomen. Indien deze wetsontwerpen echter niet worden goedgekeurd, zal het kijk- en luistergeld niet worden overgeheveld. Dat blijft ons standpunt.

Wij nemen deel aan de dialoog met een positieve ingesteldheid. Wij zijn er niet aanwezig om aan louter partijpolitieke profilering te doen. In januari 1992 schreef professor De Grauwe in een artikel in het blad Liberale Reflex dat de regionalisering van de overheidsschuld onvermijdelijk leidt naar het bankroet van Wallonië. Met dit standpunt naar de dialoog stappen, is hem bij voorbaat willen kelderen. Mijnheer Denys, indien u voorstander bent van de splitsing van de sociale zekerheid en van de rijksschuld, bent u in een separatistisch denkpatroon terecht gekomen

en dat terwijl u vorig jaar nog de alarmbel luidde over het voortbestaan van België.

De heer J. Van Hauthem : Mijnheer Van Rompuy, misschien hebt u dit weekend in de krant De Morgen het interview met de heer Moureaux gelezen. Voor het geval dit niet zo is, zal ik het kort samenvatten. Het komt erop neer dat de heer Moureaux zegt dat indien de dialoog mislukt — hij bedoelt ongetwijfeld indien de eisen van de Franstaligen in het Brusselse in verband met de rechtstreekse verkiezingen niet worden ingewilligd — hij hoopt dat er in de Regering genoeg bereidheid zal zijn om een aantal zaken bij gewone wet te regelen. Meer en meer komt dus dit scenario naar voren. Wanneer in de dialoog geen overeenkomst kan worden bereikt over de rechtstreekse verkiezing van de Raden, dan zal de fiscale verantwoordelijkheid van de Gemeenschappen bij gewone wet worden geregeld. Wat is uw standpunt op dit gebied ?

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer Van Hauthem, wij gaan ervan uit dat de dialoog slaagt en wij zoeken een tweederde meerderheid. Wij zullen onze eigen standpunten zelf bepalen, onafhankelijk van wat de heer Moureaux zegt. Wij stellen meer en meer een breuklijn vast. U bent zeer bekommerd om het welslagen van de dialoog, maar ook bent u separatist. In Vlaanderen stellen wij meer en meer een onderscheid vast niet tussen voor- en tegenstanders van bepaalde ideeën, maar wel tussen partijen die hun verantwoordelijkheid durven nemen en partijen die dat niet durven en enkel uit zijn op demagogie. *(Applaus bij de CVP)*

Vlaanderen heeft geen nood aan herauten. U hebt deze week een persconferentie gegeven over de Vlaamse begroting. U bent echter alleen gaan peuteren om een paar miljarden te vinden die naar de migranten zouden kunnen gaan. Daar houdt u zich mee bezig. Vlaanderen heeft geen nood aan dat soort benadering.

Vlaanderen heeft nood aan een bezielend project. Minister Van den Brande werkt aan een project Vlaan-

Van Rompuy

deren 2002. De autonomie van Vlaanderen dient gepaard te gaan met een nieuwe Vlaamse bestuurlijke cultuur. De jongste jaren werd het bestuurlijk uitzicht van Vlaanderen grondig gewijzigd : er was de totale reorganisatie van de Vlaamse administratie en de oprichting van nieuwe Vlaamse instellingen. Er ontstonden allerlei nieuwe beleidsprogramma's, onder meer milieuzorg, kansarmoedebestrijding, basiseducatie en impulsregio's. Al deze instellingen moete nu — na een eerste periode — een eigen dynamiek en een eigen stijl ontwikkelen, gericht op een efficiënte dienstverlening ten behoeve van de burger. Wij vragen daarom een project waarin de Vlaamse burger zich kan identificeren met zijn instellingen.

Uit een recente enquête blijkt dat de Vlaming zich op de eerste plaats voor 48 ten honderd identificeert met zijn stad of gemeente en slechts voor 18 procent met Vlaanderen, dit is evenveel als met België ! Vlaanderen staat nu op een kruispunt : het heeft zijn autonomie verworven, het heeft belangrijke bevoegdheden, instellingen en instrumenten. Deze dienen nu aangewend te worden in functie van een welbepaald project.

De Vlaamse politieke onverschilligheid heeft te maken met het gemis aan identiteitsbesef. Wij moeten op dit vlak meer bezielend optreden, want anders zullen een aantal partijen handig gebruik maken van dit gevoel van onbehagen en onlust. Een Vlaamse Gemeenschap, mijnheer Van Houthem, die niet kan leven met 2 à 3 ten honderd migranten, is een arme beschaving. Wij moeten streven naar een nieuwe inhoud van onze Vlaamse identiteit, dit moet leiden tot een enthousiasmerend project. De CVP-fractie van de Vlaamse Raad zal daaraan meewerken.

Ik beëindig mijn uiteenzetting met twee citaten van leden van de Vlaamse Raad.

Hugo Schiltz verklaarde onlangs in een interview, ik citeer : ik heb mijn bedenkingen bij de richting die

Vlaanderen tegenwoordig uitgaat. Ik heb altijd gedroomd van een sociaal-solidair en verdraagzaam Vlaanderen ; nu merk ik dat we in een materialistisch Vlaanderen wonen waar alle idealisme is verdwenen. In de jaren zestig hebben we het franskiljonomie bekampt en uitgebannen ; we hebben de emancipatie van de jonge Vlaming veilig gesteld. Vlaanderen is een welvarend land geworden. Onze institutionele solidariteit, ons stelsel van sociale zekerheid, kent in heel Europa zijns gelijke niet. Maar dat heeft niet geleid tot die vrolijke, solidaire en menselijke samenleving die ik had gedroomd. Ons Vlaanderen is baatzuchtig en individualistisch, einde citaat.

In een interview in maart met Elsevier zei Eerste Minister Dehaene, ik citeer : De manier waarop we de maatschappij hebben uitgebouwd keert zich nu tegen ons. Individualisering en cocooning zijn de sleutelbegrippen geworden. Waar is de notie solidariteit gebleven ? Waar is de cultuur ontsproten aan de samenleving ? Mijn treurnis heeft niets te doen met nostalgie naar de vroegere gilden- en volkshuiscultuur. Ik stel alleen vast dat er niets in de plaats is gekomen, einde citaat.

Vlaanderen beschikt nu over 400 miljard eigen financiële middelen. Maar wat is onze identiteit ? De huidige crisis is niet alleen veroorzaakt door slecht functionerende instellingen of onverantwoord gedrag van de overheid, maar vooral door een verschuiving van de ethos in de samenleving. We zijn er steeds van uitgegaan dat de samenleving maakbaar is, dat maatschappelijke problemen op een technocratische en bureaucratische wijze kunnen worden opgelost. Technische oplossingen zijn echter niet alleen zaligmakend. Ze hebben slechts zin in functie van de politieke en ethische waarden die men als gemeenschap wil realiseren. Het wordt tijd dat we dit publiek debat over onze grondwaarden voeren en dan niet in de slogantaal die de politieke wereld, ook in deze Vlaamse Raad, de jongste jaren meer en meer intoxiceert. Wij zullen daar niet aan meewerken. Wij zullen de komende jaren onze loyale samenwerking verlenen aan

het essentiële aangekondigde debat over de grondwaarden van onze samenleving, over Vlaanderen 2002. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister-president, mevrouw de Minister, dames en heren, er wordt wel eens gezegd dat de spankracht waarmee een begrotingsdebat wordt gevoerd een goede graadmeter is om na te gaan hoe de parlementaire democratie functioneert. Welnu, ik heb het debat in de Commissie bijgewoond en hoezeer de heer Van Rompuy ook probeert bezieling in dit debat te brengen, toch blijft dit heel wat minder discussie uitlokken dan het debat over de nationale begroting en heeft het minder spankracht, minder profiel. Wat is daarvan de oorzaak ?

Wij hebben zeer veel bevoegdheden over vele materies, die in vele gevallen boeiender zijn dan wat op het Belgisch federaal niveau is overgebleven. Het is zeker ook niet te wijten aan de acteurs, want door het dubbelmandaat zijn dat dezelfde mensen. Er is evenmin een gebrek aan interesse, want in tegenstelling tot tien jaar geleden geven de meeste collega's prioriteit aan hun werk in de Vlaamse Raad.

De belangrijkste reden ligt hierin dat wij bij deze begroting geen spanningsveld meer hebben tussen inkomsten en uitgaven. De ontvangsten zijn voor meer dan 90 ten honderd vastgelegd door de financieringswet. Of Vlaanderen goed of slecht scoort, of het bruto regionaal produkt stijgt of daalt, het verandert allemaal zeer weinig aan onze inkomsten. De inkomsten van de Vlaamse overheid zijn vastgelegd op basis van een steriele computersimulatie, waardoor er geen enkele band meer kan worden gelegd tussen inkomsten en uitgaven. Het is precies de band tussen die twee die het spanningsveld in de politiek bepaalt.

In de voorbije weken is mij meer en meer duidelijk geworden dat het de financieringswet van 1989 is die het politiek debat in Vlaanderen voor

Denys

een groot stuk tot een doodgeboren kind heeft gemaakt. Daarom durf ik vandaag beweren : Vlaanderen zal door de rechtstreekse verkiezing van het Parlement en de ontubbeling van het mandaat alleen niet echt autonoom worden. Een rechtstreeks verkozen Parlement zal natuurlijk helpen, maar het is niet de waarborg voor een democratischer en politiek bewuster Vlaanderen. De wijziging van de financieringswet, zodat via de overdracht van de fiscaliteit onze inkomsten afhankelijk worden van het gepresteerd bruto regionaal produkt, is daarvoor even belangrijk. Daarom heeft de PW bij de dialoog van gemeenschap tot gemeenschap deze beide zaken aan mekaar gekoppeld. De Vlaamse partijen die dat niet willen onderschrijven, leggen zich neer bij de huidige vorm van consumptiefederalisme.

Ik kom nu tot de begroting zelf. De begroting 1992, versie Van den Brande 1 verschilt zeer weinig van de vorige versie van Geens IV. Het enige verschil is dat het tekort is gegroeid van 28 miljard tot 31,4 miljard en dat de schaarse nieuwe accenten, zoals in de huisvesting, worden gefinancierd met nieuwe en massale debudgettering.

Minister W. Demeester-De Meyer : Naast heel wat andere nuanceringen, wil ik hier toch opmerken dat alle achterstallen van de vorige jaren in deze begroting zijn opgenomen. Dat betreft ongeveer 2,3 miljard.

De heer A. Denys : Mevrouw de Minister, u hebt meer nieuwe debudgettering dan vroeger het geval was. Collega Platteau zal dit met cijfers aantonen.

Met het feit dat er tussen de begroting-Geens en de begroting-Van den Brande de verkiezingen van 24 november hebben plaatsgehad en de Maastricht-conferentie werd georganiseerd, houdt de Regering geen rekening. Dat de Regering met de verkiezingen van 24 november geen rekening houdt is normaal want het zijn dezelfde coalitiepartners die dezelfde macht hebben en worden gesteund

door dezelfde belangengroepen. Het gemeenschappelijk vakbondsfront is niet alleen programmatorisch of naar de inhoud aanwezig ; het is zelfs lijfelijk aanwezig door de ACV'er Van den Brande en ABW'er De Batelier op de twee belangrijkste plaatsen van de Vlaamse Regering.

Koen Meulenaere heeft daar vorige week in het weekblad Knack een prachtig ironisch stukje over geschreven : Een Poolse mijnwerker vroeg aan een Belg op een internationale conferentie : hoe het komt dat bij julie de vakbond niet op straat komt als bij verkiezingen de uittredende coalitie zwaar verliest en deze coalitie toch aan de macht blijft. De Poolse mijnwerker viel van zijn stoel als hij de reden vernam : dat kan bij ons niet, zei de Belg, want de vakbond zit bij ons zelf in de Regering. Het is ironisch gezegd, maar het is een pijnlijke wrange realiteit.

Dat er intussen een Maastricht-conferentie is geweest en een EMU-norm is vastgelegd, blijkt voor de Regering geen aanleiding te zijn om de versie Geens 1992 aan te passen. Integendeel, het officiële tekort werd nog verhoogd van 28 miljard naar 31,4 miljard. Het antwoord van de Minister dat de nieuwe begroting binnen de SERV-norm valt en dat deze SERV-norm daarmee rekening houdt, is natuurlijk bijzonder belachelijk. Eerst en vooral, de begroting volgt niet strikt de SERV-norm, maar daarop kom ik later terug. Daarenboven is de SERV-norm opgesteld lang voor de Maastricht-conferentie. De SERV is er niet van uitgegaan dat we tegen 1996 een globaal begrotingstekort moesten hebben van slechts 3 ten honderd van het BNP en van een gehalveerde schuld ; de SERV baseerde zijn cijfers op een beheersbaar tekort en een beheersbare schuld.

Dat is niet hetzelfde dan is bepaald in Maastricht, namelijk een verminderd tekort en een verminderde schuld.

Collega Van Rompuy u beweert dat als wij de SERV-norm respecteren wij de normen, vastgelegd in Maastricht, zullen halen. Het totaal tekort

binnen begroting en buiten begroting bedraagt 62,7 miljard voor de Vlaamse Regering, of 0,9 ten honderd van het BNP. Voegen wij daarbij het tekort van het Waals Gewest en de Franse Gemeenschap, dan komen wij aan een tekort van 2 ten honderd van het BNP : alleen voor de deelgebieden en zonder een frank tekort aan te rekenen van de nationale kas.

Wij weten dat slechts 5 ten honderd van de totale schuld wordt gedragen door de deelgebieden, die nochtans twee derden uitmaken van het tekort van het BNP. U kan zich dan heel goed inbeelden dat de nationale Begrotingsminister, mevrouw Officiers, vorige week — wel wat laat — paniekerde en in Het Volk verklaarde dat de Gemeenschappen en de Gewesten, de provincies en de gemeenten, een veel grotere inspanning zullen moeten leveren in de saneringsoperatie indien men de Maastricht-norm van 10 ten honderd tegen 1996 wil halen.

Het verhaal van de ene vrouwelijke CVP-Begrotingsminister stemt niet overeen met het verhaal van de andere vrouwelijke CVP-Begrotingsminister. Wat mevrouw Officiers heeft gezegd, is correct en illustreert wat wij al maanden beweren, namelijk dat de SERV-norm niet aangepast en onvoldoende is om de Maastricht-norm te bereiken.

Mevrouw de Minister, het meest potserlijke is uw uitleg met betrekking tot de schuld in het radioprogramma Aktueel. De Minister zei : De Vlaamse schuld is beheersbaar.

En hoe beheersbaar vroeg de journalist. Wel, tegen het jaar 2050 zal de schuld weggesmolten zijn. Het is een variatie op wat Mathot als Begrotingsminister in 1980 zei over de Belgische schuld : de schuld is er vanzelf gekomen en zal vanzelf verdwijnen. Intussen weet iedereen nu beter : een schuld smelt niet weg of verdwijnt niet vanzelf. De beheersbare schuld volgens de SERV-norm zal onze Vlaamse schuld tussen 1990 en 1999 tenminste doen verdrievoudigen namelijk 150 à 200 tot 600 miljard. De politici die dat accepteren zijn even schuldig als onze collega's uit de jaren zestig en zeventig die actief of

Denys

passief medeverantwoordelijk zijn voor de huidige 8.000 miljard rijks-schuld.

Een derde belangrijke vaststelling is het boerenbedrog met de SERV-norm. Ik heb sommige CVP-collega's in de Commissie mevrouw Demeester horen feliciteren voor de openheid van haar begrotingsbeleid.

Samen met andere collega's van de oppositie, onder meer de heer Geyssels, hebben wij in de Commissie verschillende keren gevraagd om de heer Poelvoorde te horen, de zeer verdienstelijke begrotingsdeskundige bij de SERV. Grote paniek bij mevrouw Demeester toen deze vraag kwam. Indien één van de socialistische collega's ons voorstel zou hebben gesteund, denk ik dat zij er een regeringscrisis van zou hebben gemaakt. Nochtans was dat verzoek terecht. Er bestaat immers grote discussie over de vraag of deze begroting de SERV-norm al dan niet correct volgt. De heer Platteau zal hier nog verder op ingaan.

Op één terrein alvast, de huisvestingskredieten, wordt de SERV-norm niet gevolgd. Daar was discussie over, en de heer Lievens van het Rekenhof heeft ons gelijk gegeven. Ook hij vindt het beheer van de huisvestingskredieten niet conform de SERV-norm. Zelfs het VEV, één van de voornaamste partners van de SERV, heeft in het publiek gezegd dat de Vlaamse Regering de SERV-norm vervalste.

Mevrouw Demeester, als u vast in uw schoenen had gestaan en als u uw eigen normen had gevolgd, had u de confrontatie met de heer Poelvoorde durven aangaan. Dat u het niet hebt gedaan, bewijst dat u op alle manieren twijfel wilt zaaien en probeert de zaken verkeerd voor te stellen.

Over die SERV-norm wil ik tenslotte nog dit zeggen. Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen de goede méérjarenberekening, die gemaakt werd door de studiedienst van de Sociaal Economische Raad aan de ene kant, en de politieke conclusies die eruit werden getrokken aan de

andere kant, te weten het studiewerk en de politieke vertaling ervan.

De méérjaren-studie leidde tot drie scenario's voor het voeren van een Vlaams begrotingsbeleid. Er was ook een liberaal scenario bij : de voorziene bonussen in de komende jaren gebruiken voor de vermindering van de regionale fiscaliteit. Het toepassen van die optie zou geleid hebben tot het verminderen van de regionale fiscaliteit in 1996 met 8 procent. Het politieke orgaan van de SERV heeft echter geopteerd voor de norm van het beheersbaar tekort en de beheersbare schuld, termen die men in de jaren zeventig ook gebruikte voor de nationale begroting. Wat ervan geworden is weten we intussen. Maar ja, het politiek orgaan van de SERV dat kennen we, dat zijn de verzuilde of belangengroepen : de drie vakbonden, het NCMV, de Boerenbond en het VEV, het verbond van Eigen belang eerst.

De zuilen en de belangengroepen hebben het ver gebracht in Vlaanderen. Dat zij voor een groot stuk de besluitvorming en de subsidiëring beïnvloeden dat wisten wij al. Maar zij zijn er nu zelfs in geslaagd om hun begrotingsnorm, met andere woorden hun begrotingsbeleid of hun beleid, op te dringen aan de Vlaamse Regering. Onder Gaston Geens was het natuurlijk tekort de begrotingsnorm, nu is de SERV-norm de leidraad. En daar zal niemand nog aan twijfelen : de SERV-norm is de verzuilingsnorm.

Minister W. Demeester-De Meyer : Mijnheer Denys, volgen wij nu de SERV-norm — die al dan niet een politiek orgaan is — of niet ?

De heer A. Denys : De norm van de grote zuilen en belangengroepen is er een van voldoende groei van de Vlaamse overheidsuitgaven, van voldoende groei om hun belangen, gesubsidieerd door de Vlaamse overheid, te vrijwaren. Op die groei wordt dan de term beheersbaar geplakt, om aldus de begrotingsgevoelige zielen in Vlaanderen niet af te schrikken.

Het is een begrotingsnorm die fundamenteel indruist tegen onze liberale

visie over de rol van de staat en de burger, en wel om de volgende drie redenen : het Vlaams overheidsbeslag wordt op die wijze groter in plaats van kleiner.

Dit gaat in tegen de wereldwijde liberaliserende evolutie van minder overheidstussenkomsten. De Vlaamse burger wordt er ook niet beter van omdat het leidt tot grotere fiscaliteit — nu reeds 12 miljard — en een hypotheek van 600 miljard nieuwe schulden voor de komende generaties. Vlaanderen wordt tenslotte een subsidiemachine voor de best gestructureerde organisaties, waarbij lobbying en politiek cliëntelisme ruim de bovenhand halen op de noden en behoeften van de individuele Vlaming of van het globale gemeenschappelijke belang.

De strijd die de PVV voert voor ontzuiling is pas begonnen. Maar vergis u niet. Het is geen strijd tegen de vakbond wanneer deze blijft in zijn rol van vakbond. Het is ook geen strijd tegen de mutualiteit wanneer deze op een geresponsabiliseerde wijze in zijn rol blijft. Het is bovendien geen strijd tegen de Boerenbond wanneer deze blijft in zijn rol als verdediger van de boer. Het is wel een strijd tegen die belangengroepen die menen dat hun eigen belangen, hun eigen structuren zo belangrijk zijn dat zij de plaats moeten innemen van verkozen politici. Of wat is de besluitvorming anders geworden in Vlaanderen ? Wie deelt hier de lakens uit in politiek Vlaanderen ? Wij, het Vlaams Parlement, of de ACW of ABVV-bonzen, de Cortebeecken, de Romboutsen of de De Vitsen ? Als we eerlijk zijn dan moeten we durven zeggen : wij Vlaamse parlementsleden hebben niets te zeggen.

En dat is ook een van de oorzaken van de algemene lethargie tegenover de politiek en de politici, niet alleen tegenover ons in Vlaanderen, maar ook tegenover Europa. De mensen weten zeer goed dat het niet degenen zijn die op de verkiezingslijsten staan die het voor het zeggen hebben, maar wel degenen die er nooit op staan namelijk de lobbyisten van de syndicaten, patronaten en belangenapparaten die zo mooi verenigd zijn in de

Denys

SERV, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. Of liever, de Raad van het eigen belang eerst. Ik moet lachen met degenen die zeggen dat de SERV-partners adviseren en de ministers beslissen. Hoeveel ministers hebben ooit al beslissingen genomen tegen het advies van deze eigen-belangen Raad in ? Men kan ze op tien jaar tijd op één hand tellen en dan ging het telkens over randdiscussies.

Geen enkele politieke beslissing in Vlaanderen wordt genomen zonder het akkoord van de belangengroepen. Maar al die beslissingen worden genomen buiten het akkoord van het Vlaams Parlement. Voor ons Vlaams-liberalen kan dat niet meer. Iedereen moet op zijn plaats worden gezet. Er moet een nieuw beleid worden gevoerd geaxeerd rond drie punten : een nieuwe wijze van besluitvorming, een nieuwe manier van subsidiëren en het demonopoliseren en het privatiseren van de overheidstaken.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer Denys ik wou u onderbreken over de inspanningen in het kader van Maastricht. Op 15 februari was er een colloquium over de Maastricht-norm en de Vlaamse Gemeenschap. De Hoge Raad voor de Financiën heeft de berekening gemaakt dat er tussen 1992 en 1996 door de Vlaamse Gemeenschap 28 miljard moet worden afgedaan van de spontane uitgavenevoluntie bij ongewijzigd beleid. Dit betekent dat in de begroting 1992, met een ongewijzigd beleid, de beleidskredieten met 8 miljard zouden stijgen. Uiteindelijk stijgen zij maar met 3 miljard, zodat de 5 miljard besparingen de inspanningen zijn die de Vlaamse Gemeenschap moet nemen in het kader van het bereiken van de Maastricht-norm. Als we de Hoge Raad voor de Financiën, waarvan u de bekwaamheid in twijfel trekt zoals u dat ook doet met de Nationale Bank, ook niet meer mogen geloven, dan weet ik het niet meer. Er zijn volgens u in België maar twee of drie personen die weten waarover zij spreken. Een beetje bescheidenheid zou u toch sieren. Ik geloof de Hoge

Raad voor de Financiën. Ik geloof niet in de demagogische opruiërij die alles en elke inspanning wil verdacht maken. De heer Verhofstadt heeft tijdens de discussie over de financieringswet gezegd dat wij evolueren naar Vlaams potverteer. Ik wil de houding van de PW wel eens zien wanneer in de volgende jaren onderwijs ter sprake komt. Er zullen ook daar ingrijpende maatregelen moeten worden genomen om de weg van de financieringswet te volgen. Er is in het onderwijs nu een tekort van 17 miljard ten opzichte van de dotatie, dat nog zal oplopen tot 60 miljard. Wij zullen zien of u dan nog zal spreken over Vlaams potverteer, omdat de financieringswet niet stringent was.

De heer A. Denys : Mijnheer Van Rompuy, als wij demagogen zijn dan is mevrouw Officiers dat ook. Lees het dagblad Het Volk van zaterdag. Daarin zegt mevrouw Officiers : Als wij de Maastricht-norm willen bereiken dan zullen de Gemeenschappen en de Gewesten, de gemeenten en de provincies een veel sterkere inspanning moeten leveren. U kunt toch met mij meerekenen. U weet zeer goed dat het Vlaams tekort momenteel binnen en buiten begroting 67,2 miljard bedraagt. Dat erkent iedereen. Dat is 0,9 ten honderd van ons globaal BNP. Voeg daarbij de tekorten van de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest, dan komen wij tot 2 ten honderd van het BNP. Dat is twee-derden van wat het tekort in 1996 mag zijn, alleen al voor de deelgebieden die slechts 5 ten honderd van de rijksschuld dragen. De rest van de rijksschuld wordt gedragen door de nationale overheid. Op die wijze — hier geef ik mevrouw Officiers gelijk — zullen wij niet slagen.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer Denys, investeringen in bedrijven worden niet als schulden beschouwd. Deze vallen niet onder de EG-definitie. Dat zijn allemaal elementen die u naar voren brengt terwijl EG-experten in een blad dat u gunstig is gestemd, namelijk in Trends van 23 april 1992 op bladzijde 16, schrijven dat investeringen in bedrijven door een EG-man niet worden beschouwd

als een schuld. Mijnheer Denys, u berekent die investeringen volledig mee. U lanceert zo maar slogans zonder enig grondig argument.

De heer A. Denys : Mijnheer Van Rompuy, ik heb de indruk dat u cijferverwarring wil creëren omdat u mij wil doen afwijken van het punt waarop ik was gekomen en dat u bijzonder pijn doet, namelijk de verzuiling. *(Geroep op verschillende banken)*

Mijnheer de Voorzitter, als wij een nieuwe politieke cultuur wensen, dan moeten wij ervoor zorgen dat de verkozenen het laatste woord hebben. Momenteel is dat niet het geval. Daarom moet er een nieuw beleid worden gevoerd dat gebaseerd is op drie punten. Ten eerste, op een nieuwe wijze van besluitvorming ; Ten tweede, op een nieuwe wijze van subsidiëren ; Ten derde, op het demonopoliseren en het privatiseren van de overheidsbedrijven.

De wijze van besluitvorming waarbij de verplichte adviesorganen vanaf het beginstadium de besluitvorming beïnvloeden en eigenlijk als pseudo beslissingsorganen functioneren, moet verdwijnen. De inspraak moet openlijk worden georganiseerd, bijvoorbeeld via hoorzittingen in het Parlement. De Regering moet vanaf het begin communiceren met het Parlement.

De subsidiëringen moeten zoveel mogelijk rechtstreeks naar de betrokkenen zelf gaan in plaats van naar de structuren. Wij zeggen dat niet om de organisaties uit te schakelen maar wel met de bedoeling dat die organisaties in plaats van te lobbyen naar boven, zich tot de basis zouden richten. Dat is een groot verschil. Ik denk hier onder meer aan de onderwijssector. Er moet een einde worden gemaakt aan de economische verzuiling, Mijnheer Van Rompuy, ik spreek hier over de zogenaamde GIMV-isering. Dat betekent het geven van het monopolie van grote pakketten overheidstaken aan gemengde bedrijven, deels de GIMV en de spaarkassen van bevriende belangengroepen, zonder enige vorm van prijsvergelijking, zonder aanbe-

Denys

steding en zonder concurrentie. Dat was gisteren het geval met de waterzuivering door Aquafin, morgen zal dat het geval zijn met de afvalverwerking en de sector van de huisvesting en overmorgen zal het waarschijnlijk het wegnemen zijn. Daarop heeft Minister Kelchtermans ons reeds voorbereid.

Mijnheer de Voorzitter, dat is de meest ergerlijke vorm van schijnprivatisering. Er bestaat geen liberalisering zonder demonopolisering.

Sommigen beweren dat de strijd van de PVV tegen de ontzuiling eigenlijk een strijd is tegen de vakbonden en mutualiteiten. Zij zouden beter moeten weten. Onze strijd tegen bijvoorbeeld Aquafin voeren we moederziel alleen.

De heer J. Geysels : U vergeet AGALEV.

De heer A. Denys : Dat is juist. Maar het VEV, de grote voorvechter van de vrije markteconomie, is spoorloos in deze dossiers. Meer zelfs, wij beschuldigen het VEV van ongeloofwaardigheid en medeplichtigheid bij de GIMV-isering en het monopoliseren van grote pakketten Vlaamse overheidsopdrachten.

Dan kan ik nog een paar voorbeelden op een ander terrein aanhalen om onze houding juist te omschrijven bijvoorbeeld met betrekking tot de besparingen in het onderwijs en de kritiek van de onderwijsvakbonden. Zelfs vanuit de oppositie staan wij aan de kant van Minister Van den Bossche wanneer hij tegen de wil in van de vakbonden noodzakelijke besparingen oplegt in het onderwijs. Wij staan echter aan de kant van de vakbonden wanneer bij de uitvoering van bepaalde maatregelen wordt vastgesteld dat sommige eigenlijk geen besparingen opleveren en node-loos onderwijsmensen treffen. De politieke wereld moet het beleid voeren en de vakbonden moeten binnen dat beleid opkomen voor hun leden. Iedereen weer zijn eigen rol geven, dat is de kern van de politieke discussie geworden in Vlaanderen. Niet omdat wij dat wensen, maar omdat

de scheeftrekking dusdanig groot is dat het een voorafgaande voorwaarde is geworden voor een nieuwe politieke cultuur in Vlaanderen.

CVP en SP die met handen en voeten gebonden zijn aan hun vakbonds- en mutualiteitsapparaatstructuren, wensen geen fundamentele wijziging van de bestaande politieke cultuur. Zo ontstaat er een nieuwe breuklijn tussen enerzijds CVP en SP die de bestaande machtsverhoudingen onaangeroerd willen laten en anderzijds wij, die ten gronde willen terugkeren naar de echte politieke cultuur, waarbij de Vlaming zelf en de door hem aangewezen vertegenwoordigers het laatste woord hebben.

Rond dat project van inhoudelijke vernieuwing voor de burger moet er een herschikking komen van de politieke krachten in Vlaanderen. Op het ogenblik is de Vlaamse burgerstem verspreid over zeven partijen, wat te veel is. De georganiseerde zuilengroepen daarentegen hebben hun belangen netjes verdeeld over slechts twee partijen : de CVP en de SP. Tegenover dergelijke belangengroepen trekt de burger van wie de stem zo versnipperd is, telkens aan het kortste eind, zelfs als de partijen van de belangengroepen een historische verkiezingsnederlaag incasseren zoals op 24 november. Maar er is hoop, het zal zo niet blijven duren. De politici die onder de mensen komen weten dat. De revolutie is in de harten van de mensen aanwezig. Wat we nu meemaken is een overgangsfase, met een nietszeggende overgangsbegroting en een uit verliezers samengestelde overgangsregering.

De Vlaamse liberalen hebben maar één wens : dat deze bijna surrealistische overgangsfase zo kort mogelijk is en dat in Vlaanderen de Vlaamse burger nu uiteindelijk zelf eens de baas wordt. *(Applaus bij de PVV.)*

De Voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de voorzitter van de Executieve, mevrouw de Minister, geachte collega's, mijn uiteenzetting betreft enerzijds

de SERV-norm en anderzijds het tempo van de besparingen, evenals de opbouw van het netto te financieren saldo en de schuld van de Vlaamse Gemeenschap. Andere leden van mijn fractie zullen inhoudelijk dieper ingaan op de overige punten van de begroting, wat mij zal toelaten te repliceren op wat de heer Denys zo-even heeft gezegd.

De debatten in de Vlaamse Raad betroffen vorige jaren meestal het reëel tekort in onze begroting. Iedereen was het er wel over eens wat het natuurlijk tekort was, aangezien dat in de financieringswet stond. De betwisting in die debatten ging steeds over wat bij het natuurlijk tekort moest worden gevoegd om een behoorlijk inzicht te krijgen nopens de totale schuldvorming tijdens het begrotingsjaar van de Vlaamse Gemeenschap. Met andere woorden, het ging dus steeds over de omvang van de debudgettering in de meest verscheidene vormen.

In haar regeerakkoord heeft de Executieve aanvaard in de toekomst voor de begroting de SERV-norm te hanteren, waardoor niet alleen het natuurlijk tekort, maar ook de debudgettering — onder meer onder de vorm van leningsmachtigingen en prefinancieringen — evenals de verbintenissen en de spreiding van de uitgaven in het netto te financieren saldo worden opgenomen.

Bovendien ging de Executieve de verbintenis aan om geheel of gedeeltelijk te herbudgetteren van wat in het verleden werd gedebudgetteerd. Dit objectief werd dit jaar niet op alle terreinen doorgevoerd. Het ligt anderzijds wel besloten in de filosofie van de SERV-norm om te verduidelijken wat gedebudgetteerd wordt.

Zoals u weet heeft de SP tijdens de vorige jaren steeds verklaard dat zij voorstander is van het hanteren van de SERV-norm, omdat het een neutrale norm is ter bepaling van het verschil tussen de lasten van gisteren en deze van morgen. Bijgevolg is er geen koekoekseffect en blijven de

Hancké

lasten procentueel relatief gelijk. De lasten worden niet vooruit geschoven en op die manier behouden wij een beheersbare begroting met een grote beleidsruimte voor de toekomst.

Wij hoopten dat het hanteren van de SERV-norm de tijdrovende discussies van de vorige jaren over het eigenlijke tekort van de Vlaamse Gemeenschap zou doen stil vallen, maar mevrouw de Minister, ik denk dat wij na het debat in de Commissie toch een toontje lager moeten zingen. Immers, ik denk niet dat wij eens en voor altijd aan het debat, over wat al dan niet wordt gedebudgetteerd, ontsnappen. In de Commissie werd zeer uitvoerig gedebatteerd enerzijds tussen de oppositie en de meerderheid — wat normaal is — en anderzijds tussen vertegenwoordigers van het Rekenhof en de Executieve. Het onderwerp van de discussie betrof zowel methodologische als politieke aspecten.

Ik hoop dat de inspanning van de Vlaamse Executieve met het oog op het respecteren van de SERV-norm uiteindelijk zal leiden tot het uitwerken van regels, inzake de debudgettering zodanig dat wij daarover niet langer uitvoerig moeten discussiëren. Ik begroet dan ook het initiatief om nog in de loop van deze maand in de Commissie ter zake toelichting te laten verstrekken door een van de ontwerpers van de SERV-norm, teneinde samen uit te maken op welke manier wij de SERV-norm kunnen hanteren wat bepaling van het netto te financieren saldo en de opbouw van de schulden betreft.

Ik breng tevens hulde aan de Vlaamse Executieve omdat haar optie voor de SERV-norm reeds tot resultaten heeft geleid. De SERV-norm is inderdaad in het regeerakkoord opgenomen en het tekort bedraagt niet 31,1 maar 62,7 miljard omdat rekening werd gehouden met de debudgettering. Ook werd aanvaard dat de groeivoet van deze begroting 0,86 ten honderd bedraagt en niet 0,91 ten honderd zoals enkele maanden geleden nog was berekend of 1,26 ten honderd zoals vorig jaar. Er werd ook een inspanning gedaan om de tekorten van de vorige jaren op te halen. Het percentage van 0,86 zal

overigens worden aangehouden in de overgangperiode tijdens dewelke een beheersbare begroting trouwens de doelstelling wordt.

De collega's van de PVV hebben vorig jaar reeds verklaard dat zij de SERV-norm te laks vinden. De heer Denys heeft dat in de Commissie nog eens herhaald en de uiteenzetting die hij hier vandaag heeft gehouden, illustreert — althans impliciet — die stellingname. De PW is van oordeel dat de boni die de Vlaamse Gemeenschap zal realiseren, moeten leiden tot een belastingvermindering van 8 ten honderd.

De SP daarentegen blijft bij haar standpunt dat de SERV-norm een goede norm is. Hij is neutraal, voorkomt de vorming van een rentesneeuwbal en behoudt het beslag van de rentelast op de middelen op een constant percentage. Hij creëert bovendien een toenemende beleidsruimte ten belope van minimaal 18 à 20 miljard. Wij zullen die bijkomende middelen nodig hebben om tegemoet te komen aan de kopzorgen die de groeisectoren de Vlaamse Gemeenschap in de komende jaren zullen bezorgen.

De PVV blijft volhouden dat boni kunnen worden gerealiseerd door een beleid van toenemende privatisering van vele taken. De vraag rijst echter — en daarbij sluit ik aan bij een kritiek die de heer Denys destijds in verband met Aquafin heeft verwoord — hoe de oppositie kan verklaren dat privatisering, die een reële winst moet opleveren indien men privé-partners wil aantrekken, goedkoper is dan de gemengde formule en hoe belangrijk bovendien het probleem om, via een systeem van privatisering, aan een behoorlijke behoeftenbepaling kan worden gedaan in de mate waarin zij onttrokken wordt aan solvabele behoeften. Dit is een kernvraag die een scheidingslijn vormt tussen wat aan de privé-, dus aan de commerciële sector, kan worden toevertrouwd en wat aan de publieke sector kan worden gegeven.

De heer A. Denys : De taak van de overheid is te controleren, maar ook om overheidsopdrachten, die daaruit ontstaan, in een lastenboek vast te

leggen. Dat is voor mij de taak van de overheid. Maar de uitvoering ervan moet gebeuren op een gedemonopoliseerde wijze. Verschillende studies tonen aan dat — welk ook de vorm van het monopolie weze, ook het privé-monopolie — omwille van het monopolie, gelijk welke uitvoering 20 à 30 ten honderd meer kost. Het is dus niet alleen een kwestie van privatiseren, maar ook van demonopoliseren.

Nu worden de grote pakketten van overheidsopdrachten voor Vlaanderen, zoals waterzuivering, waterbedeling, afvalverwerking, huisvesting en wellicht ook de wegeninfrastructuur, straks zonder prijsvergelijking, zonder enige vorm van concurrentie toegekend. Dat stoort mij en dat zal veel geld kosten.

De heer L. Hancké : De bemerking die u nu maakt zal ik straks beantwoorden, tegen mijn oorspronkelijke bedoeling in, tijdens de bespreking van het hoofdstuk van de verzuiling, dat u ook in uw betoog heeft behandeld.

Ik meen grosso modo dat het een illusie is — en zelfs één van demagogisch allooi — te verklaren dat er in deze tijd nog ruimte zou zijn voor belastingverminderingen. Rekening houdend met de enorme uitdagingen die op ons afkomen in verband met de bejaardenzorg, in verband met wat de SERV verleden jaar de drie M's heeft genoemd, maatschappelijke achterstelling, milieu en mobiliteit, en dan vergeet ik er nog vele andere.

Wij zullen de middelen die ons ter beschikking zijn gesteld via de financieringswet — en ze zijn in feite karig toegemeten, omdat we niet profiteren van de welvaarts groei in de Gemeenschappen maar slechts kunnen rekenen op een stijging op basis van inflatie — nodig hebben om die uitdagingen in de toekomst te beantwoorden.

De heer A. Denys : De fout ligt in het feit dat wij nooit een keuze maken tussen de prioriteiten. Het ganse regeringsprogramma, de ganse begroting blijft een optelsom van zoge-

Denys

naamde prioriteiten. Er worden hier geen keuzen gemaakt, wat een fundamenteel probleem is. Ik stel vast dat wij gewoon verder blijven boeren en dat de nieuwe behoeften een complement, een aanvulling vormen. Zolang wij dit probleem niet ten gronde aanpakken, zullen wij inderdaad veel geld nodig hebben. Voor ons veronderstelt het voeren van een beleid keuzen maken ; dat is de kern van het probleem.

De heer L. Hancké : Mijnheer Denys, ik zal aanstonds nog spreken over de prioriteiten die de PVV aanduidt en vragen stellen in verband met de wijze waarop zij ze wenst te financieren.

Mijnheer de Voorzitter, ik zal het eerste punt in verband met de SERV-norm afronden met de stelling dat, in onze ogen, de SERV-norm wel beschouwd een mooi gemiddelde lijkt tussen een huidig overmatig beslag met de verschuiving van de lasten naar de toekomst en een krenterig begrotingsbeleid dat, in naam van de fiscaliteit, een aantal zware maatschappelijke behoeften weigert te bevredigen. Ik meen dat de SERV-norm ons in staat stelt op een redelijke manier tegemoet te komen aan die behoeften en dat wij de begrotings-toestand, met toepassing van die norm, met gerust gemoed kunnen nalaten aan onze opvolgers, zodat we ze in het wit van de ogen zullen kunnen kijken en kunnen stellen dat wij hen geen bezwaarde financiële toestand achterlaten.

Een tweede punt : het tempo van de besparingen, kwam hier in het kader van de zogenaamde norm van Maastricht ter sprake.

De PVV-oppositie vindt nu in het akkoord van Maastricht een bijkomend pleidooi voor een erg restrictief begrotingsbeleid van de Vlaamse Gemeenschap, waar — zo zegt de PVV — 230 miljard op vijf jaar moet worden bespaard en waar — volgens haar — een bijzonder grote inspanning door de Gemeenschappen zou

moeten worden geleverd, als bijdrage voor die afbouw.

Een vraag die volgens mij terecht mag worden gesteld is : In welke mate passen wij onze begroting aan de eisen van de EMU-norm aan ? Maar, welke inspanningen moeten ter zake worden geleverd ? Vervolgens kan ook de bijkomende vraag worden gesteld of, precies op het ogenblik dat wij de SERV-norm aannemen, deze door de EMU-norm niet wordt verdrongen. Mijn antwoord is het volgende, de Maastricht-norm omvat vier belangrijke parameters. België voldoet aan twee ervan. Eerste parameter : de inflatievoet ; bij ons is die de laagste van Europa. Tweede parameter : de rentevoet ; op dit ogenblik zou onze sterke munt ons moeten toelaten een lagere rentevoet aan te rekenen dan mogelijk is door de binding met de DM. Derde parameter : het netto te financieren saldo ; op dat vlak bekleden wij een aanzienlijk minder goede plaats vermits wij momenteel ongeveer het dubbele bereiken van hetgeen binnen drie à vier jaar wordt verwacht. Vierde parameter de schuldratio ten aanzien van het bruto nationaal produkt ; ook hier bekleden wij een slechte plaats.

Volgens de PVV is er een tegenstelling tussen de SERV-norm en de EMU-norm, vermits volgens haar de schuldvorming in de Gemeenschappen te snel toeneemt. Uiteraard is er ook een nominale aangroei van de schuld. Dienaangaande heeft de heer Denys het trouwens bij het rechte eind wanneer hij voorspelt dat wij tegen het jaar 2000 met een schuld van 600 miljard zullen opgezaald zitten. Relatief gezien zal die schuld echter op hetzelfde niveau liggen als vandaag. Er is dus geen relatieve toename.

Volgens mij is de berekening over de vereiste besparingsinspanning ten laste van de Gemeenschappen correct. Indien er 230 miljard moet worden bespaard op vijf jaar, dan betekent dat 46 miljard per jaar, waarvan 32 miljard entiteit I, zijnde de nationale begroting en de sociale zekerheid en 14 miljard van entiteit II, zijnde de Gemeenschappen. Voor Vlaanderen betekent dit aandeel 5,6

miljard. Indien wij dit bedrag vermenigvuldigen met vijf komen wij tot 28 miljard. De heer Van Rompuy haalde dat bedrag aan en in zijn analyse ter zake wordt hij trouwens bijgetreden door de Hoge Raad van Financiën en tal van andere specialisten. Bereikten wij een besparing van 5,6 miljard ?

Indien wij de groeivoet van 2 ten honderd van de vorige begroting hadden aangehouden dan was deze begroting gestegen met 8,8 miljard. De 0,86 ten honderd van de SERV-norm beperkt de reële stijging echter tot 3,8 miljard. Er is dus een verschil van 5,1 miljard, hetgeen ongeveer overeenstemt met de EMU-norm. Men kan dus niet beweren dat de EMU-norm en de SERV-norm tegenstrijdig zouden zijn. Misschien is het toeval, maar toch vallen beide normen ongeveer samen, vooral wat onze Gemeenschap betreft.

Bovendien ben ik het ook niet eens met de paniecreactie aangaande de norm van Maastricht. België bekleedt trouwens een positieve plaats wat twee van de vier parameters betreft. Wat de derde parameter betreft, ziet het er naar uit dat we die kunnen bereiken tegen 1996, al zal dat nog grote inspanningen vergen. Maar zelfs met een verregaand restrictief budgettair beleid zal de 123 ten honderd schuldratio nooit kunnen worden omgebogen tot 60 ten honderd op vijf jaar. Dat toonde de heer Van Rossem duidelijk aan in de Kamer, een paar maanden geleden. De zwaarste inspanning zou ons hooguit op 90 ten honderd kunnen brengen. Volgens mij heeft het weinig zin op dat vlak het onderste uit de kan te willen halen.

Als de PVV pleit voor een verregaand restrictief budgettair beleid, dan vraagt u aan de bevolking bloed, zweet en tranen, daar waar wij tevreden zijn met veel zweet. De inspanning die zal worden gevraagd zal tijdelijk moeizaam zijn, ook voor het beleid en de bevolking, maar het is geen inspanning die ons zal toelaten aan een aantal grote sociale behoeften in deze samenleving te beantwoorden.

Hancké

Het PVV-project lijkt eerder op een boekhoudkundig project, op een boekhoudkundig vagevuur.

De PVV zegt dat het nodig is dat het beleid prioriteiten legt. Ik heb gelezen in het commissieverslag dat u er zelf drie opnoemt : leefmilieu, onderwijs en de vergrijzing. Ik veronderstel dat na twee maanden uw prioriteiten nog dezelfde zijn. Weet u wat dit voor de komende jaren aan financiële inspanningen vanwege de gemeenschap betekent ?

Inzake milieu zullen wij 75 miljard nodig hebben alleen voor de zuivering van de oppervlaktewateren. De Minister heeft onlangs gezegd dat dit bedrag zeker ontoereikend zal zijn en dat de inspanning veel meer tijd dan gepland in beslag zal nemen. Daarnaast is er nog een bijkomende kost van 100 miljard voor de riolering van het Vlaamse land. Dit alles tesamen vertegenwoordigt een inspanning van 250 à 300 miljard.

Aan onderwijs wordt 48 ten honderd van de begroting besteed. Procentueel gezien gaat de BTW waarmee het onderwijs wordt gefinancierd dalen. Wij zullen dus een stuk van onze middelen elders moeten halen indien wij het onderwijs op peil willen houden. 1 ten honderd van de onderwijsbegroting betekent 2 miljard van onze begroting. Indien die ontwikkeling zich verder zet, weet u dat een zware factuur zal worden aangeboden. En onderwijs past in de prioriteiten van de heer Denys.

De heer A. Denys : Een prioriteit betekent niet altijd automatisch meer geld. Een prioriteit in het beleid is nog iets anders.

De heer L. Hancké : Dit is een merkwaardige uitspraak. U legt prioriteiten, maar zij mogen niets kosten. U moet toch consequent zijn in wat u zegt.

De heer A. Denys : Een aantal initiatieven kunnen ook worden gestimuleerd door de privé-sector er meer bij te betrekken.

De heer L. Hancké : Ik wil dat scenario wel eens zien.

De heer Verhaegen heeft vorig jaar ten gronde over de vergrijzing gesproken. Zijn woorden hebben mij getroffen. Binnen veertig jaar zou één derde van onze burgers ouder zijn dan zestig jaar en het aandeel van de plus-tachtigjarigen zal aanzienlijk gestegen zijn.

Vier op tien rustoordbewoners is nu al zwaar hulpbehoevend en dat percentage zal stijgen tot boven 50 ten honderd voor de eeuwwisseling. Wij hebben 45.000 residenten in ongeveer 700 rusthuizen maar we weten dat dit niet voldoende is. We zullen dus nieuwe rustoordbedden moeten voorzien en bejaardenflats moeten bouwen. Dat is ook de bedoeling. We weten dat 30 ten honderd van de bejaarden steun moeten krijgen van het OCMW omdat hun inkomen ontoereikend is en 20.000 mensen staan nu al op de wachtlijst voor een plaats in bijvoorbeeld een bejaardenflat of een rustoord. Nu kan men wel voorrang vragen voor vergrijzing maar bij het zien van die cijfers denk ik niet dat u er in uw uiteenzetting nu tussenuit komt alleen maar met de repiek dat dit een prioriteit is die geen geld gaat kosten. Integendeel, het zal massale bedragen vergen om aan die behoeften op een behoorlijke manier te voldoen.

De heer A. Denys : Collega Hancké, u weet dat de rusthuissector uit drie componenten bestaat : het OCMW, de caritasinstellingen en de commerciële instellingen. Had men hier een beleid gevoerd ten gunste van die kleine commerciële instellingen, dan had men volgens mij veel meer mensen kunnen opnemen aan een veel lagere kostprijs. Men heeft echter systematisch een politiek gevoerd tegen de kleine commerciële rusthuizen. Nochtans tonen de cijfers aan dat de kostprijs, de dagprijs en de service die er wordt verleend even goed is dan in om het even welk ander rusthuis.

De heer L. Hancké : Uw laatste bewering is pertinent onjuist.

De heer A. Denys : Dat is niet waar. Kom maar even een kijkje nemen in Oost-Vlaanderen.

De heer L. Hancké : Mijnheer Denys, de statistieken liegen er niet om ; de kostprijs in de particuliere rusthuizen is aanzienlijk hoger dan in de OCMW- of caritasrusthuizen.

Dit zijn drie grote prioriteiten voor de PVV waarvan ik toch minstens voor twee — onderwijs laat ik in het midden — probeer aan te duiden dat het hier om uitdagingen gaat die tientallen om niet te zeggen honderden miljarden bijkomende middelen zullen vergen. Het is op dat ogenblik niet ernstig te spreken over een restrictief financieel beleid want als u die prioriteiten gaat uitvoeren, op welke andere posten zal u dan recupereren ? Moet ik veronderstellen dat dit zal gebeuren op infrastructuur, op mobiliteit, welzijn en gezondheid, sociale huisvesting, cultuur, tewerkstelling, beleid maatschappelijke achterstelling, enzovoort ? Ik meen dat geen enkele Excutieve die een taak wil waarmaken in het algemeen belang zich kan permitteren prioriteiten te leggen exclusief op één of twee terreinen vanuit de gedachte dat ze die kan verwezenlijken door inkrimping van middelen op tal van andere domeinen. Ik heb weinig beleidservaring wat de Vlaamse Gemeenschap betreft, maar ik constateer tijdens de vijftien jaar dat ik in het Parlement vertoef, dat een evenwichtig uitgebalanceerd beleid zich dat niet kan permitteren, rekening houdend met de weerstand die ongetwijfeld zou ontstaan in de openbare opinie.

Mijnheer de Voorzitter, tenslotte zou ik nog twee opmerkingen willen naar voren brengen die niet direct te maken hebben met de begroting, maar wel met het beleid. Ik denk dat in verband met de grote innovatie van deze begroting, het impulsprogramma voor de huisvesting, de SP-fractie haar grote tevredenheid kan uitdrukken. Het vooruitzicht dat de Vlaamse overheid dit jaar tien miljard en volgend jaar nog eens vijf miljard middelen aanbiedt voor de huisvesting, met

Hancké

als tegenhang — zo mogelijk — een even grote inbreng vanuit de privé-sector, waardoor de totale inspanning op dertig miljard wordt gebracht, verheugt ons om een aantal redenen. Een daarvan — en niet de geringste — is dat internationale statistieken in verband met sociale huisvesting aantonen dat België het tweede laatste land is op de lijst nog net gevolgd door de Verenigde Staten waar vier ten honderd van het woningbestand sociale woningbouw is en wij aan vijf ten honderd geraken. Dat percentage geldt ook voor Vlaanderen, met een paar eilanden zoals Antwerpen waar het woningbestand uit tien à elf ten honderd sociale woningen bestaat.

Wij hebben dus grote nood aan sociale woningbouw. Ik denk met enige nostalgie terug aan de tijd toen de sociale woningbouw zich kort na de tweede wereldoorlog vooral in het Antwerpse bezig was te ontwikkelen tot een openbare woningbouw, waarvan de kwaliteit zeker die van de privé-woningbouw evenaarde. De huurprijzen waren aanzienlijk lager en de toegang was vrij, ongeacht het inkomen. In de jaren zestig zijn wij overgeschakeld naar een beleid van selectieve toegang tot de sociale woningbouw. Dat heeft gunstige gevolgen gehad, in die zin dat de toegang aan minvermogenden werd voorbehouden, maar heeft ongetwijfeld ook negatieve resultaten. Bijvoorbeeld, een jong echtpaar met het statuut van klerk aan het stadsbestuur van Antwerpen, heeft een te hoog inkomen om nog een onderkomen te vinden in de sociale woningbouw. Dit heeft als gevolg dat men, in nochtans verzorgde complexen, voorzien van alle sanitair en goed onderhouden, een bevolking bijeenbrengt die het in vele opzichten moeilijk heeft en die een broeihaard vormt van allerlei ongenoegens en frustraties. In sommige landen zoals Zweden, is de sociale woningbouw in feite openbare woningbouw en in Engeland spreekt men van public housing. In die landen bestaan dergelijke fenomenen niet. Men zou dus eens moeten na-

denken over het zinvolle van de ingebouwde drempels die worden ingebouwd, waardoor men van sociale wooncomplexen geen doorsnee maakt van de gemiddelde bevolking, maar een conglomeraat van mensen die het moeilijk hebben en waar allerlei angsten en frustraties zijn samengeballd, ondanks de inspanning die de gemeenschap voor hen levert. Ik hoop dat de inspanning in de toekomst wordt verdergezet zodat wij opnieuw een proces op gang kunnen brengen, weg van de sociale woningbouw zoals hij tot nog toe is opgevat, naar een vorm van openbare woningbouw. Men mag niet uit het oog verliezen dat dit ook een weldoend effect zou hebben op de prijsbeheersing in de privé-sector. Eén van de negatieve gevolgen van de selectieve toegang tot de sociale woningbouw van de jaren zestig was immers het verlies van de controle op de prijsbeheersing. **(Bemerking van de heer Denys)**

Ik sta open voor alle formules van sociale woningbouw, maar ik probeer duidelijk te maken dat de manier waarop nu wordt tewerk gegaan en de gevolgen ervan negatief zijn en ik meen dat wij moeten proberen de nadelen weg te werken. Ik weet waarover ik spreek, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, wanneer ik zeg dat wij in de grote steden thans oogsten wat dertig jaar geleden werd gezaaid onder het mom van sociale selectiviteit, die volgens mij in vele sectoren mag bestaan, maar niet van toepassing mag zijn in de sociale huisvesting.

Mijnheer Denys, ik wens in deze uiteenzetting ook een reactie te geven op het leidmotief dat niet meer weg te denken is uit eender welke toespraak die u houdt, zowel in de Commissie als hier, met name de verzui-ling.

De heer A. Denys : Dat is de kern van de zaak.

De heer L. Hancké : Op mijn initiatief werd een paar jaar geleden een werkgroep ontzuiling opgericht. Ik meen het recht te hebben u mijn persoonlijke mening daaromtrent duide-

lijk te maken. Ik vind dat de verzui-ling een onderzoek waard is en dat er formules moeten worden gevonden om naar een toenemende ontzuiling te gaan. Zulks beantwoordt aan de tijdsgeest en de verkiezingsuitslagen schijnen dat de bevestigen.

Ik ben het met u eens wanneer u zegt dat wij moeten streven naar de beslissingsmacht voor de verkozen organen, met name het Parlement en de Vlaamse Raad. Hier worden het beleid, de doelstellingen en de middelen bepaald en wordt de financiële stroom vastgelegd. Dat lijkt mij een belangrijk eerste punt.

Een tweede punt is dat uitbesteding van taken door de overheid, aan een liberaal moet ik dat niet zeggen, door de overheid op zich niet verwerpelijk is maar het moet dus wel gebeuren binnen het kader dat ik heb geschetst, met name dat de verkozen organen de doelstellingen, de middelen en de financiële stroom bepalen.

Ten derde ben ik het oneens met u wanneer u zegt dat wij het hele gestructureerde middenveld moeten afschaffen en anders subsidiëren. Alles wat daar aan bonden en organisaties bestaat zou dus niet meer mogen worden gesubsidieerd of in staat worden gesteld om zijn werk te verrichten, maar de burger zou moeten worden gesubsidieerd. Ik ben niet voor de atomisering van dit steeds uitbreidende middenveld. Ik denk niet dat dit goed is. Wij hebben dergelijke verbanden in onze samenleving nodig. Ik ben het wel eens met u wanneer u de economische verzui-ling aanklaagt. De zuilen en elk onderdeel ervan moeten trachten zich op hun terrein te houden.

Als wij met ons allen over de ontzuiling willen spreken en daar resultaten willen bereiken, dan zullen wij dat in serene en rustige gesprekken moeten doen. Wij hebben overigens al resultaten bereikt. Ik verwijs hiervoor naar het bibliotheekwerk, de basis-educatie en een aantal VFIK-projecten die in veel grote steden ontzuild zijn. Ik zeg niet dat er niet veel meer kon gebeuren maar er zijn reeds resultaten.

Hancké

Belangrijk is dat dit gesprek sereen wordt gehouden. Als heel het debat rond de verzuiling in de partijpolitieke sfeer wordt getrokken, wanneer het debat geplaatst wordt in de tegenstelling tussen zuil en burger en, meer nog, demagogisch wordt voorgesteld alsof de burger door de zuilen zou worden verraden en in de steek zou worden gelaten dan heeft de heer Van Rompuy natuurlijk geen ongelijk wanneer hij zegt dat de PVV moet voortdoen met op de schenen te schoppen van 2 miljoen vakbondsleden, meer dan 2 miljoen ziekenfondsleden en tienduizenden mensen die bij tal van verenigingen en fondsen zijn aangesloten, maar dan moet de PVV tegelijkertijd ook weten dat zij de voorwaarden creëert voor een mislukking van een gesprek over toenemende ontzuiling. Dan legt u daarvoor de basis.

Ik vraag u dan ook dit debat te reserveren voor de werkgroep die daarvoor is opgericht en die eerlang ongetwijfeld opnieuw aan het werk zal gaan. Er zijn diagnoses gemaakt die door velen werden bijgetreden. Nu moeten er scenario's of oplossingen worden uitgewerkt en moet worden getracht deze in gemeenschappelijk overleg tot stand te brengen en op het veld tot uiting te brengen. Als u echter telkens opnieuw probeert de polemiek te voeren op de wijze zoals u dat doet — ik begrijp dat, want u zit in de oppositie en van alle hout kan dus kennelijk wel een pijl worden gemaakt — dan zal dit gaan ten koste van het welslagen van een dialoog die hier al met fluwelen handschoenen rond dit thema moet worden gevoerd.

De heer A. Denys : Mijnheer de Voorzitter, ik had tijdens de vorige legislatuur nog de ambitie dat wij over de partijgrenzen heen een debat konden voeren. Ik heb die ambitie verloren met de regeringsvorming zoals ze na 24 november 1992 is gebeurd. Ik heb vastgesteld dat in een partij zoals de uwe het belangenapparaat belangrijker is dan het politieke apparaat.

Ik geloof niet meer in die Werkgroep Ontzuiling in de Vlaamse Raad. Die wordt nog gebruikt om een aantal thesissen naar voren te brengen maar daadwerkelijke en concrete zaken kunnen we niet verwachten. Ik was de eerste om die werkgroep te helpen oprichten, maar nu is mijn vertrouwen verdwenen.

De heer L. Hancké : Mijnheer Denys, ik wist niet dat u zo pessimist was. Ik wist bovendien niet dat de ontleding van de politieke toestand waarin de regering is ontstaan, bij uw partij zo gebrekkig verloopt. Uw analyse is onjuist. Een werkgroep tot ontzuiling bestaat. Hij staat onder leiding van onze collega Herman Lauwers. Ik vraag u ons de kans te geven die dialoog voort te zetten en hem niet te bezwaren met ontijdige uitspraken over dit probleem.

Mijnheer de Voorzitter, ik kan u aankondigen dat onze fractie de begroting zal goedkeuren. *(Applaus bij de leden van de meerderheid)*

De Voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, collega's, na de uitermate boeiende uiteenzetting van de fractieleider van de SP, die zich blijkbaar in het debat beperkt tot het debiteren van ontelbare cijfers, statistieken en procenten, kan worden vastgesteld dat bij de meerderheid, trouwens zoals voor de hele Vlaamse begroting, geen beleidsvisie bestaat.

Naar het schijnt zouden wij vandaag moeten debatteren over de Vlaamse begroting. Ik wens dit formeel tegen te spreken, aangezien het hier vandaag alleen gaat over de bespreking hoe deze Executieve een aantal uitgaven zal doen. Een begroting veronderstelt immers inkomsten en uitgaven. De 25 miljard frank eigen Vlaamse inkomsten niet te na gesproken, meen ik dat wij het hier vandaag hebben over die gelden die ons vanuit de centrale ruif zijn toegewezen en die wij grootmoedig in ons Vlaamse Gewest mogen spenderen. Het

gaat dus niet over een begroting inkomsten en uitgaven, het gaat alleen over het uitgeven van gelden die ons door de centrale overheid ter beschikking worden gesteld. Dat is belangrijk omwille van het feit dat wij ten opzichte van de publieke opinie niet de indruk mogen wekken dat hier vandaag, morgen, overmorgen en de volgende dagen iets ophefmakends zou gebeuren. Wij mogen de publieke opinie niet de indruk geven dat wij in deze Vlaamse Raad iets te vertellen zouden hebben, dat wij zelf in de mogelijkheid zouden zijn, als Vlaamse Raad, om te beslissen over onze uitgaven, vooral om te beslissen over onze inkomsten. Inderdaad, wij doen niet veel meer dan de aalmoezen, die wij van de Belgische staat krijgen, verdelen en bovendien slagen wij er nog in schulden te maken ook.

Ik herhaal, het gaat over 25 miljard frank eigen Vlaamse fiscale inkomsten, geen frank meer en ook geen frank minder. Het is niet onbelangrijk dit vast te stellen, te meer dat hieromtrent op geen enkel moment noch door de Gemeenschapsministers van de CVP, noch van de SP, noch door de Gemeenschapsminister van de Volksunie enig kritiek ter zake wordt geleverd. Er komt geen kritiek omwille van het feit dat deze Vlaamse Executieve, dat wij als Vlaamse Raad en als Vlaamse Gemeenschap, niet in de mogelijkheid verkeren tot het heffen van eigen fiscaliteit, niet in de mogelijkheid zijn onze eigen middelen aan te wenden en te investeren zoals wij, Vlamingen, het zouden willen. Er is dus geen Vlaams beleid. Het komt erop neer dat de Vlaamse Executieve een kopij is van de nationale Regering, letterlijk een kopij, een CVP-SP Executieve aangevuld met een Volksunie-franje, maar wie weet hoelang dit nog zal duren. Ik denk inderdaad dat deze Executieve na de maand oktober wel eens zonder Volksunie-franje zou kunnen voortregeren. Deze ABVV-ACV Executieve die hier de lakens uitdeelt en vooral de subsidies en de centen verdeelt ten behoeve van de eigen achterban, is niet veel meer dan een marionettenregering die danst aan de touwtjes die

Dewinter

worden getrokken door de centrale Regering, door Dehaene en aanverwanten.

Deze Regering heeft geen Vlaamse ruggegraat ; ze heeft overigens geen enkele ruggegraat. Deze regering is er één zonder fierheid, laat staan Vlaamse fierheid, en gaat niet in op allerlei fundamentele eisen die wij als Vlaamse gemeenschap, als Vlaams volk, hoog in het vaandel zouden moeten voeren. Deze Executieve is niet de woordvoerder, niet de vertegenwoordiging van het Vlaamse volk, de Vlaamse gemeenschap, de Vlamingen in hun totaliteit. Zij is enkel een copie van wat er op nationaal vlak gebeurt. Wij merken op dat er door de Executieve nooit enig signaal — om dit modewoord maar eens te gebruiken — werd gegeven in verband met de eigen Vlaamse fiscaliteit. Dat zou echter toch wel eens mogen. Er valt nooit een onvertogen woord over de splitsing van de sociale zekerheid, over de miljardentransfers van Vlaanderen naar Wallonië. Leuvense professoren hebben berekend dat het om meer dan 290 miljard gaat. Dit wordt integendeel allemaal in de doofpot gestopt. Men probeert er zo weinig mogelijk over te praten.

Kenmerkend is ongetwijfeld de houding van de Executieve over de fameuze dialoog van gemeenschap tot gemeenschap. Hoe meer de dialoog terecht komt in het moeras van de Belgische staat, hoe minder woorden eraan vuil worden gemaakt. In het kader van deze algemene inleiding tot de begrotingsbespreking vond ik het dan ook noodzakelijk ook even dit onderwerp aan te halen. Ik merk dat de Executieve een nieuwe houding heeft aangenomen. In den beginne mochten wij van de Minister-President, de heer Van den Brande, die op het ogenblik afwezig is, vernemen dat hij ons zou informeren over de inhoud van de dialoog, over de stand van zaken en over de resultaten, voor zover die er uiteraard zouden zijn. Nu merk ik echter dat er een volledig stilzwijgen in acht wordt

genomen, een soort informatiestop, waaraan iedereen zich zeer sereen houdt, ook de oppositiepartijen, ook AGALEV, PVV en in mindere mate de Volksunie. Allen zijn blijkbaar Oostindisch doof en vooral Oostindisch stom wanneer het gaat over de dialoog. Blijkbaar wil, durft, mag, kan men niet toegeven dat men afstevent op een absoluut débâcle, dat de dialoog geen resultaat zal hebben en er vóór de zomer geen tweederde meerderheid zal worden gevonden. Nu reeds hoor ik Franstalige Ministers, onder meer de heer Moureaux, openlijk verklaren dat de dialoog het best opzij wordt geschoven. Het is allemaal praat voor de vaak en we zullen wel zien wat er gebeurt. Misschien is het zelfs het beste dat er geen resultaten worden bereikt, dat de zaak wordt opgedoekt en dat de dialoog gewoon in de koelkast wordt gestopt.

Zo ver staat het dus met de ruime dialoog die alle problemen zou oplossen, die Vlaanderen zijn eigen Parlement zou geven, die het fameuze tienpunten-programma zou realiseren waarvan de Executieve zei dat het er absoluut moest komen en dat het te nemen of te laten was. Ik stel vast dat het niets wordt. Er zullen geen 10, geen 9, geen 8, geen 7, geen 6, geen 5, geen 4, geen 3, geen 2 punten en waarschijnlijk zelfs niet 1 punt van het hele programma worden gerealiseerd, niet vòór de zomer en niet na de zomer. En wij hadden nog wel gezworen dat het gerealiseerd zou worden. Het verwondert mij dan ook niet dat er geen informatie meer wordt gegeven. Het verwondert mij niet dat Minister Van den Brande in antwoord op de interpellatie van één van de leden van mijn fractie heeft gezegd geen informatie meer te zullen geven over de dialoog.

Dit alles doet ons besluiten dat wij hier te maken hebben met een mario-nettenregering, een regering zonder ruggegraat, die een copie is van de nationale Regering, die wordt bestuurd vanuit de ambtswoning van Premier Dehaene, maar die niet bestuurd wordt vanuit de panden waarin Minister Van den Brande gehuisvest is.

De Vlaamse Executieve is besmet met de Belgische ziekte, met het Belgische virus, dat zich als een soort Aids-virus overal innestelt, vooral in de politiek. Dit komt trouwens tot uiting in de begroting. Er wordt volop gedebudgetteerd en op een dirigistische manier aan staatskapitalisme gedaan via de oprichting van allerlei staatskapitalistische holdings. De holding Aquafin werd opgericht en ook voor de sociale huisvesting werd een holding opgericht. Bovendien zal men ook op andere terreinen overgaan tot de oprichting van holdings. Men laat toe dat er zich een miljardenschuld ontwikkelt, zolang dit maar binnen bepaalde normen, onder meer binnen de SERV-normen blijft.

Alles wordt overgesubsidieerd, de Vlaamse Regering neemt een voorbeeld aan de weggeefpolitiek van de centrale overheid.

Ik zal de debudgettering, het staatskapitalisme, het dirigisme en de oversubsidiëring afzonderlijk behandelen.

Mevrouw de Minister, u heeft in de media diverse verklaringen afgelegd over het toelaten van schuld. U zegt steeds dat men binnen de SERV-norm blijft en dat de staatsschuld — ik nam mijn wensen bijna voor werkelijkheid en hoopte dat Vlaanderen reeds een eigen staat was, dit is helaas niet zo, het zal wellicht nog even duren — dat de schuld beheersbaar blijft. U zegt dat, wanneer men de schuld tot het huidige niveau kan beperken, er geen Vlaamse rentesnieuwbal op gang zal worden gebracht.

Dit is het klassieke discours, zoals de heer Denys zojuist terecht heeft aangehaald, dat wij reeds in de jaren zeventig hebben moeten aanhoren. Toen kwamen hier allerlei Ministers ongeveer hetzelfde vertellen over de nationale begroting en de nationale schuld. Ik vind dit pervers en politiek decadent dat men het mogelijk maakt dat er zelfs maar een schuld kan zijn, beheersbaar of niet, met het verwekken van een Vlaamse rentesnieuwbal of niet, binnen of buiten de SERV-

Dewinter

norm, ook al gaat het maar over een verschil van ongeveer 31 miljard.

U zal nu allicht zeggen, mijnheer Van Rompuy, als wij geen schuld mogen maken, dan kunnen wij ook niet investeren.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer Dewinter, veronderstel dat het Vlaams Blok de meerderheid heeft in Antwerpen, dat u burgemeester bent en de heer Annemans schepen van financiën.

De heer F. Dewinter : Wij hebben afgesproken dat de functie van schepen van financiën voor de heer Van Rossem is. Ik zou graag de mening van de heer Van Rossem kennen.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer Van Rossem, wij hebben vorige week in de Commissie voor Financiën een interessante discussie gevoerd, onder meer over de isokwanten en de isokostencurve.

Wat mag men, volgens u, als econoom, voor investeringen ontfangen ?

De heer J.-P. Van Rossem : Wanneer de heer Dewinter zegt dat er geen schulden mogen gemaakt worden, dan bewijst dit dat hij geen kaas heeft gegeten van economie. Wanneer hij zegt dat het een schande is dat er schulden gemaakt worden, waar zou Amerika staan wanneer het nooit schulden zou gemaakt hebben ? De heer Dewinter kraamt wartaal uit, maar van het Vlaams Blok zijn wij niet meer dan wartaal gewoon.

De heer F. Dewinter : Mijnheer Van Rossem, als ik u was zou ik toch maar mijn mond houden over het maken van schulden !

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer Dewinter uw partij vertegenwoordigt 10 ten honderd rocent van de Vlaamse kiezers. U vindt dus dat voor de bouw van service-flats, voor investeringen in onze haveninfrastructuur, voor onderhoud en aanleg van onze wegen en allerlei andere investeringen, waarvoor zoals in bijna alle lan-

den van de wereld een goede 3 ten honderd cent van het BNP wordt geleend, Vlaanderen alles cash moet betalen ? Hoe is het mogelijk dat u dergelijk ongelooflijke nonsens hier komt verklaren. Dergelijke waanzin zouden alle kranten morgen op hun eerste pagina moeten zetten.

De heer F. Dewinter : Het is nonsens, mijnheer Van Rompuy, en het is politiek decadent dat u hier een pleidooi houdt voor het maken van schulden en dat u aan de burger gaat vertellen dat een schuldenlast van 30 miljard nodig en zelfs normaal is, dat dit helemaal niet erg is en zelfs de investeringen dient. Of het nu onder of boven de SERV-norm is, of dat nu gepaard gaat met een rentesnieuwbal of niet, het is politiek decadent. Het gaat hier ten andere niet alleen over leningen, maar ook over debudgettering. (*Protest van de heer E. Van Rompuy*). Mevrouw de Minister van Begroting drijft het zelfs zo ver dat zij in de Financieel-Economische Tijd openlijk en zonder enige schaamte de techniek van de debudgettering verdedigt. Voor de traditionele partijen is dit blijkbaar al een normale zaak geworden, voor het Vlaams Blok is zo iets politiek pervers.

Minister W. Demeester-De Meyer : Mijnheer Dewinter, het is pervers te spreken over zaken die men niet kent.

De heer F. Dewinter : Het is een gekende truc om van iemand die de nagel op de kop slaat te beweren dat hij het dossier niet kent.

Minister W. Demeester-De Meyer : Wanneer u het lef heeft om over decadentie te spreken, mag ik u ook antwoorden dat uw discours in het geheel geen steek houdt. (*Algemeen rumoer*)

De heer J.-P. Van Rossem : Mijnheer Dewinter, ik geef u de raad eens een van de weinige genieën van de twintigste eeuw, Ludwig Wittgenstein, te lezen. De zevende zin van zijn Tractatus logico philosophicus luidt in het Duits, een taal die u nauw aan het hart ligt : Wavon mann nicht

sprechen kann, davon soll mann schweigen. Wat u hier ten tonele voert, waarbij u schulden verwacht met begrotingstekorten en voortdurend spreekt over zaken die u pertinent niet kent, dat is een manier om 10 ten honderd van de Vlamingen werkelijk belachelijk te maken.

De heer F. Dewinter : Mijnheer Van Rossem, hiermee bewijst u nogmaals dat u maar wat meeholt met de meerderheid, met diegenen die het normaal vinden dat de helft van onze nationale inkomsten gaan naar afbetaling van de schuld. Indien wij de logica van mevrouw Demeester en de heer Van Rompuy volgen, zal dit binnen de kortste keren ook voor de Vlaamse begroting het geval zijn. Het is die decadente manier van aan politiek doen en van begrotingen opstellen die wij nefast vinden.

Het is deze decadente — ik noem het zo en ik herhaal het — manier van aan politiek doen en begrotingen opstellen die wij nefast vinden en die wij niet kunnen goedkeuren. Ik weet ook wel dat men moet kunnen lenen en ik heb ook niets tegen dat principe. Maar daarover gaat het niet. Het gaat erover dat men binnen bepaalde, zelf gecreëerde normen — zoals de PVV heel terecht heeft opgemerkt — een schuld uitbouwt en er bovendien trots op is : men is erin geslaagd om een schuld van maar 31 miljard te hebben. In feite bedraagt die schuld meer dan 67 miljard.

Dit is de essentie. Dat dit politiek decadent is, weet volgens mij iedere Vlaming die misschien niets begrepen heeft van de SERV-norm en alle andere intellectualistische woorden waarmee men goochelt om zand in de ogen van de burger te gooien. De Vlaming, die op het einde van de maand 35.000 frank krijgt, beseft dat hij 35.000 frank mag uitgeven. Dat hij bovendien een aantal afbetalingen via een lening mag doen, weet ieder schoolkind. Dat hebben wij ook begrepen.

Niemand begrijpt echter dat als men 35.000 frank per maand ontvangt, men op het einde van de maand 50.000 frank kan uitgeven. Iedere

Dewinter

Vlaming weet dat dit niet kan, maar dit weet blijkbaar niet de overheid, de CVP of de SP. Dit principe willen wij aanklagen. De staatskas en dus ook de kas van de Vlaamse Gemeenschap moeten worden beheerd zoals een goed huisvader of een goede huismoeder verondersteld worden dat te doen. Dit simpele, normale principe zonder grote debatten over percentages en miljarden wensen wij opnieuw in te voeren.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer Dewinter, u spreekt over rentes-nieuwbal en dergelijke. Weet u hoeveel rentelast er ingeschreven is in de begroting voor de betaling van de schuld ? Geef mij het getal.

De heer F. Dewinter : Mijnheer Van Rompuy, het is hier de Weekendkuis niet, waarbij u een soort veredelde Fred Osters bent, of Walter Capiau die vragen stelt. Ik begrijp dat u mij op een schoolmeesterachtige manier poogt antwoorden te ontkloken.

Dit is niet de essentie van het debat. De essentie van het debat heb ik daareven aangehaald : bent u bereid om een aantal logische principes, die in ieder huisgezin worden toegepast, toe te passen op een dergelijke begroting ? Het antwoord is neen.

De Voorzitter : Verschillende leden wensen de spreker te onderbreken.

Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Minister W. Demeester-De Meyer : Mijnheer Dewinter, u spreekt over het logische huishouden. Om het te vertalen en te vertolken in eenvoudige bewoordingen, ook voor de bevolking, is het zo dat de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest dit jaar samen voor ongeveer 58 miljard investeringen verrichten. Elke logische redenering laat toe te lenen zolang men met de leningen onder de investeringen blijft. Onze bijkomende lening voor dit jaar — het netto te financieren saldo op jaarbasis — bedraagt 31 miljard en is dus duide-

lijk lager dan die 58 miljard. Het is een heel eenvoudige redenering. Ik hoor van één van uw collega's dat men wel mag lenen voor een huis. **(Onderbreking door de heer G. Annemans).** Laat het mij in eenvoudige bewoordingen zeggen zonder de grote economische theorieën.

Mijnheer Dewinter, u wist niet dat wij voor 58 miljard investeren.

De heer F. Dewinter : Ik ben een dommerik. Wij hebben er niets van begrepen.

Minister W. Demeester-De Meyer : Ik kan de investeringen onmiddellijk opsommen. **(Onderbreking door de heer G. Annemans)** Wij zullen volgens de normale principes bepalen wat investeringen zijn. Ik wil ze trouwens opsommen.

De Voorzitter : De heer Van den Eynde heeft het woord.

De heer F. Van den Eynde : Mijnheer de Voorzitter, het verwondert mij dat de heer Van Rossem een filosoof citeert waarvan men op zijn minst kan stellen dat hij historisch zwaar aangebrand is en dat de heer Van Rossem op het applaus van AGALEV werd onthaald. Ik vraag mij af of AGALEV op democratisch vlak nog zuiver is.

De Voorzitter : De heer Van Rossem heeft het woord.

De heer J.-P. Van Rossem : Mijnheer de Voorzitter, ik heb de heer Dewinter herhaaldelijk horen spreken over perversie met betrekking tot de begroting.

Mijnheer Dewinter, als er iets fundamenteel pervers is, dan is het wel uw slogan : wij denken, wij zeggen wat u denkt. Op die manier bent u bezig in Vlaanderen, bij de paisibele Vlaamse bevolking, een haatcampagne te creëren. Zo roept u een soort self-fullfilling prophecy in het leven waardoor de mensen op de duur de perversiteiten denken die u ze voorkauwt. Inzake perversie hebt u eigenlijk lessen te krijgen van iedereen.

De heer F. Dewinter : Na deze kleine

ontsporing van het debat ben ik er zeker van dat u het ook niet met mij eens zult zijn over het vervolg van mijn uiteenzetting. Dat is goed, want wij verschillen fundamenteel van mening.

In mijn uiteenzetting over de begroting heb ik het over het toelaten van een miljardenschuld van 30 miljard of 62,7 miljard, waarover de meerderheid het zelf blijkbaar niet eens is, en over het subsidiëren van van alles en nog wat.

Ik wil het ook hebben over de staatskapitalistische, zeg maar dirigistische manier waarmee men probeert uit te pakken. Wij hebben dat al meegeemaakt naar aanleiding van de oprichting van Aquafin, een holding voor de milieuzorg. Nu gebeurt hetzelfde voor de huisvesting. Minister De Batselier zegt dat wij daar ongeveer 30 miljard zullen in investeren, dit jaar 10 miljard, volgend jaar 5 miljard en de privé-sector ongeveer 15 miljard. Minister Demeester heeft zich gehaast daaraan toe te voegen dat het uiteindelijk maar over 20 miljard zal gaan. De Vlaamse Regering zou inderdaad dit jaar 10 en volgend jaar 5 miljard uittrekken, maar de privé-sector zou uiteindelijk maar 5 miljard investeren. De conclusie is dat wij hoe dan ook 15 miljard uit onze begroting aan dit alles zullen besteden.

Door het oprichten van zo 'n staatskapitalistische holding wordt het huisvestingsbeleid grotendeels onttrokken aan de democratische besluitvorming die in de Vlaamse Raad tot stand moet komen en niet op allerlei andere niveaus. Dit is een eerste belangrijke kritiek die wij hier willen uiten, zeker in zo 'n belangrijk maatschappelijk dossier als de sociale huisvesting. Ook het VEV heeft er al op gewezen dat op deze manier de concurrentie wordt vervalst omdat men door tussenkomst van de staat allerlei leningen toestaat aan tarieven die in de privé sector onmogelijk zijn.

Mevrouw Demeester, daar komt nog bij dat u zonder blikken of blozen aan De Financieel-Economische Tijd hebt verklaard dat dit een vorm van debudgettering is en dat u daar in

Dewinter

feite geen aanstoot aan neemt. Dat is een voorbeeld van perversiteit.

In de verklaringen die u hebt afgelegd hebt u ook gezegd dat het oprichten van deze huisvestingsholding eigenlijk is geïnspireerd door de socialistische partij. Zij drukt deze manier van werken erdoor. Dat is ook al gebeurd voor de holding voor de milieuzorg. Dat u daar zelf niet mee akkoord gaat blijkt uit uw reactie onmiddellijk na de verklaring van Minister De Batselier.

Minister W. Demeester-De Meyer :

Uit budgettaire oogpunt heb ik de exacte cijfers gegeven waarop deze huisvestingsholding een beroep kan doen.

Mijnheer Dewinter, ik had u graag een andere vraag gesteld. U zou toch ook willen dat in sommige gebieden van grote steden die u goed kent de plaatselijke bevolking kan genieten van alle huisvestingsprojecten die er worden opgezet. Dat is het doel dat wij nastreven, in tegenstelling tot wat u beweert over meningsverschillen ter zake. Ik geef altijd alleen exacte, eerlijke cijfers. Zo komt het dat ik ook zeg wanneer er wordt gedebudgetteerd. Ik voeg er wel aan toe dat deze 15 miljard van de overheid, samen met de miljarden uit de privé-sector, geïnvesteerd zullen worden in gebieden in de grote steden waar momenteel absoluut nood is aan verbetering van de huisvesting voor de plaatselijke bevolking, zowel de eigen bevolking als de migranten.

De Voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer J. Taylor : Mijnheer de Voorzitter, men wil hier doen overkomen dat debudgettering op zich slecht en pervers zijn. Dat is niet juist. Er kunnen gevallen zijn waarbij de Executieve of de Regering leningen aangaat en de toekomst belast. Dat is niet het geval wanneer hier open en bloot wordt gezegd dat er een holding wordt opgericht en dat er voor 10 miljard wordt geleend. Men wil gewoon middelen ter beschikking stellen en men zegt in hoeverre men de begroting gaat belas-

ten. Dat heeft iedereen in de Commissie gehoord. Er is niets verkeerd aan om voor 10 miljard leningen aan te gaan voor de sociale huisvesting voor de komende 10 tot 20 jaar.

De heer F. Dewinter : Dat is wel verkeerd, mijnheer Taylor, wanneer men het doet op deze ondemocratische manier. De democratische controle zal buiten spel worden gezet. In die holding zal het niet de Vlaamse Raad zijn die zal beslissen.

De heer J. Taylor : Mijnheer Dewinter, wij zullen deze debudgettering goedkeuren in het kader van deze begroting. U zegt dat er geen controle is van het Parlement. Het is duidelijk dat deze holding slechts de bedoeling heeft operationeel te werken en de gelden ter beschikking te stellen van de huisvestingsmaatschappijen. Dat is zeer belangrijk. De huisvestingsmaatschappijen hebben immers de nodige ervaring en liggen aan de basis van het sociaal huisvestingsbeleid in Vlaanderen. Er is daar niets verkeerd aan en ook inzake controle vanwege het Parlement valt daarop niets te zeggen.

De Voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de Voorzitter, ik wens niet het woord te vragen in dit debat, maar ik moet er toch even op wijzen dat hier twee begrippen door elkaar worden gehaald. Men kan lenen en de leningslast plaatsen binnen de begroting en men kan lenen en de leningslast buiten de begroting plaatsen. Het probleem met de huisvestingssector is dat een deel van de leningslast in de toekomst buiten de begroting valt. Dat is een debudgettering. Beweren dat deze debudgettering niet pervers zijn is juist een van de grote redenen van het ontstaan van de schuldenlast van 8.000 miljard waarmee wij thans opgescheept zitten. Vandaag worden wij geconfronteerd met een tekort van 31,4 miljard binnen de begroting. Binnen en buiten de begroting hebben wij een tekort van 67 miljard. Voor de duidelijkheid van het debat mag hier wel worden onderstreept dat het tekort van 31,4 miljard, en men kan daartegen zijn,

slechts een tekort binnen de begroting is. Het is veel slechter dat daarnaast nog vele zaken buiten de begroting vallen. De SERV heeft destijds voorgesteld dit allemaal bij elkaar te brengen. Dat is het grote onderscheid met wat er hier gebeurt.

De Voorzitter : De heer De Vlieghe heeft het woord.

De heer W. De Vlieghe : Mijnheer Dewinter, ik kan uw argumentatie ondersteunen. U heeft gelijk. Deze vorm van debudgettering is een gevaarlijke techniek om mee te werken en is enkel zinvol wanneer nu uitgaven worden gedaan die zichzelf later kunnen terugbetalen. In dergelijke gevallen is het een goede zaak om te debudgetteren, omdat er nu een aantal mechanismen in gang worden gezet die later alles zullen terugbetalen. Dan moet er ook worden voor gezorgd dat die terugbetalingen effectief gebeuren. De heer Denys heeft er terecht op gewezen dat in het verleden vaak werd gedebudgetteerd zonder dat de nodige terugbetalingsmechanismen werden ingebouwd. Dat heeft inderdaad geleid tot de huidige schuld van 8.000 miljard. De schuld van 500 miljard van het Wegenfonds waarmee we over enkele jaren geleden nog zaten had zichzelf moeten terugbetalen, maar ze bleef drukken op de begroting. De manier waarop in het verleden de sociale woningbouw werd gefinancierd heeft over 66 jaar geleid tot de huidige schuldenberg. Men had daarbij de illusie dat men aan sociale woningbouw deed, maar in feite werden alleen schulden terugbetaald. Meer dan de helft van de begroting voor sociale woningbouw is bestemd voor het terugbetalen van de schulden van het verleden. Ik zie dezelfde mechanismen nu overal terug opduiken.

Collega Dewinter heeft mij de gelegenheid gegeven nu reeds een deel van mijn uiteenzetting te houden. De omvang van de debudgettering die hier wordt voorgesteld is onaantvaardbaar. Er zitten zelfs delen in waarbij schulden ontstaan door vroegere debudgettering door nieuwe debudgettering worden aangezuiverd. Intresten op gedebudgetteerde

De Vlieghe

schulden van het verleden worden met nieuwe debudgetteringen betaald. Over deze mechanismen moet iedereen zich kunnen akkoord verklaren, ongeacht de politieke stellingname. Het gaat hier om ongezonde financieringsmechanismen waarvoor wij in de toekomst zwaar zullen betalen.

De Voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer S. Platteau : Mijnheer de Voorzitter, het Fonds voor de Huisvesting wordt door het Rekenhof verworpen omdat het, zoals fractieleider Denys en de heer De Vlieghe hebben gezegd, buiten de begroting valt. Het is tegelijkertijd een A-Fonds en een C-Fonds. Als A-Fonds zal het Fonds voor de Huisvesting onder de bevoegdheid vallen van de Minister. Als C-Fonds valt het onder de bevoegdheid van de administratie. Het is deze contradictie die het Rekenhof wil vermijden omdat alle controle daardoor teniet wordt gedaan. Er is geen enkel toezicht van de hogere overheid. Dat is de perverse vorm van debudgettering die wij moeten vermijden.

De Voorzitter : De heer Schiltz heeft het woord.

De heer H. Schiltz : Mijnheer de Voorzitter, ik vrees dat wij hier een cursus publieke financiën krijgen. Wij moeten dan ook tot de laatste nuanceringen gaan.

De heer De Vlieghe heeft gelijk wanneer hij zegt dat een debudgettering zichzelf moet terugbetalen. Maar de 4.000 miljard aangroei van de schuld in de loop van de jaren zeventig zijn niet het gevolg van debudgettering maar zijn hoofdzakelijk het gevolg van de financiering van de sociale zekerheid met geleende gelden. Dat wil zeggen dat, wanneer men consumptieve uitgaven met schuld financiert, men niet moet verschieten dat men in de miserie komt. Het is wel juist dat in verband met de nationale sectoren die toch voor enkele duizenden miljard schulden hebben gezorgd geen terugverdienmechanismen spelen. Dat is nogal

evident. Men moet als algemene regel niet zeggen dat elke debudgettering pervers en nefast is wanneer die gebeurt ten eerste voor uitgaven die produktief zijn en ten tweede wanneer zij gebeuren met mechanismen die onder democratische controle kunnen blijven. Dan is daar geen schande aan. Men moet er alleen voor zorgen dat de omvang van deze debudgettering in verhouding tot de omvang van de verwachte groei van de begroting, niet uit de hand loopt. Dat is een kwestie van een evenwichtsberekening.

De Voorzitter : De heer Dewinter zal met meer kennis van zaken dan ooit zijn pleidooi kunnen afronden.

De heer F. Dewinter : Mijnheer de Voorzitter, mag ik doen opmerken dat bepaalde leden mij hebben bijgetreden, anderen hebben mij becommentarieerd. Niemand heeft echter beweerd dat wat ik heb gezegd fout is, integendeel. Wanneer ik zelfs gelijk krijg van een lid van AGALEV, wat toch uiterst zelden gebeurt, mijnheer Denys, dan meen ik toch te mogen zeggen dat ik hier een waarheid heb verkondigd.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil afronden met een vierde thema dat ik onder de aandacht wou brengen, namelijk het oversubsidiëren. Deze begroting is een typisch voorbeeld van een begroting waarbij vooral ontelbaar velen via organisaties, verenigingen, zuilen en aanverwanten subsidies krijgen uit de staatsruif, in dit geval uit de Vlaamse staatsruif. Er bestaat een subsidievloedgolf naar de eigen zuilen, naar de eigen achterban en naar de eigen organisaties die allemaal mooi zijn gecatalogeerd. Het gaat hier over honderden miljoenen misschien zelfs over miljarden. Wij hebben een poging gedaan om na te gaan over hoeveel geld het eigenlijk gaat.

Ik hoop dat men zich naar aanleiding van de volgende begroting de moeite zal getroosten om al deze subsidies eens op een rijtje te zetten. Ik heb gezien, mevrouw Demeester, dat u dat enkel en alleen gedaan hebt in verband met de migranten.

Minister W. Demeester-De Meyer : Ieder jaar een beetje, mijnheer Dewinter. Niet alles tegelijk.

De heer F. Dewinter : Dat is juist. Wanneer wij ieder jaar iets doen, dan gaan wij per keer een stapje vooruit.

Wij hebben de oefening in verband met de migranten vervolledigd. Het gaat over 2 miljard 304 miljoen die volgens uw berekening, niet volgens de onze, rechtstreeks toewijsbaar zijn aan subsidies, projecten, beleid in het algemeen en integratiebeleid voor vreemdelingen en migranten. Wij kunnen daar op zijn minst nog vijf miljard bijvoegen.

Minister W. Demeester-De Meyer : U verwacht weer twee termen met elkaar.

De heer F. Dewinter : Ik verwacht niets, mevrouw de Minister. Ik begrijp dat u verwarring probeert te zaaien.

Minister W. Demeester-De Meyer : Neen, u verwacht twee zaken.

De heer F. Dewinter : Wij gaan het bij de migranten houden, bij de 2 miljard 304 miljoen. Dan zijn er nog altijd 5 miljard frank die niet toewijsbaar zijn. Ik noem onder meer het VFIK-fonds, het Impulsfonds enzovoort die daarbij niet gerekend zijn omdat u blijkbaar niet voor 100 ten honderd weet hoeveel nu precies naar migranten gaat en hoeveel precies naar de kansarmoede van de eigen bevolking.

Feit is dat voor die verschillende fondsen — het Impulsfonds, het VFIK-fonds en dergelijke — een kleine 1,5 miljard in de begroting is ingeschreven. Volgens mijn bescheiden mening — en een aantal collega's van de CVP vallen mij hierin bij — is dit een nutteloze uitgave, precies omdat de criteria ervoor door zeer velen, zonder onderscheid van partij, worden gecontesteerd.

Minister W. Demeester-De Meyer : Mijnheer Dewinter, ik heb vanmorgen nog gezegd dat de middelen zouden worden geheroriënteerd om tot zichtbare resultaten te komen.

De heer F. Dewinter : Dat is een intentie, mevrouw de Minister, maar in deze begroting merk ik niets van die heroriëntatie.

Samenvattend kan ik dus zeggen dat uit deze begroting blijkt dat de Executieve geen echt beleid voert. Het is de begroting van een marionettenregering die danst naar de pijpen van de centrale overheid, van een regering die copie is van de nationale CVP-SP-Regering of moet ik zeggen ABVV-ACV-Regering, met in de marge een franje Volksunie. Het is een dirigistische Vlaamse begroting met staatskapitalistische ontsporingen van een marionettenregering op het spoor gezet door een nationale Regering geleid door de vakbonden. Deze laatste zin synthetiseert onze kritiek op de begroting en de Executieve en het zal dan ook niemand verwonderen dat wij deze begroting niet zullen goedkeuren.

De Voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik ben hier sedert vanmorgen tien uur in de vergadering aanwezig en moet wellicht zoals vele anderen vaststellen dat we een punt van verzadiging hebben bereikt. Wie dat anders inschat moet ik bewonderen.

In een korte tijdspanne van ongeveer twintig minuten wil ik het achtereenvolgens hebben over de dialoog van gemeenschap tot gemeenschap, over de Vlaamse staatsvorming, over de politieke vernieuwing, over Maastricht, over Benelux om dan te eindigen met een conclusie.

In tegenstelling tot anderen ga ik ervan uit dat het gesprek tussen Vlamingen en Franstaligen essentieel is en ik ga ook niet bij voorbaat uit van een mislukking. Ik heb het vreemde gevoel dat een partij die zich ook nationalistisch noemt . . .

De heer F. Van den Eynde : De Volksunie bedoelt u !

De heer P. Van Grembergen : . . . het bijna gelukkig zou vinden als dit gesprek tussen onze gemeenschap, ons volk, en de Franstalige gemeenschap,

de Walen, zou mislukken. Ik wens geen mislukkingen. Ik wil dat niet.

Hoe minachtend men daarover soms ook doet of hoe slecht wij soms ook mogen scoren, mijn partij wil alle hens aan dek roepen en alle inspanningen leveren opdat dit gesprek zou slagen. Wij menen dat wij na al die jaren de hypotheek, die op ons volk ligt ingevolge de scheefgetrokken verhoudingen, eindelijk door een goede boedelscheiding zouden moeten kunnen regelen. Wij willen daarvoor ook verantwoordelijkheid dragen en er alle inspanningen, zowel op intellectueel als op politiek vlak, voor leveren. Wij hebben dit in het verleden soms met scha en schande gedaan. Wij wensen dit in de toekomst eveneens met volle verantwoordelijkheid te doen en het niet te ontlopen.

De heer G. Annemans : Mits toegevingen.

De heer P. Van Grembergen : Op de vraag of wij dat te allen prijze doen, antwoord ik neen.

De heer F. Van den Eynde : De heer Schiltz zegt ja.

De heer P. Van Grembergen : Wij gaan uit van een akkoord met vier partijen. Trouwens, er was een basisakkoord tussen de Volksunie en de Vlaamse liberalen, dat nadien in ruime mate, maar herschreven, essentieel verder werd doorgetrokken met de CVP en de Vlaamse socialisten. Wij vertrekken vanuit dat tienpunten-programma en voeren op dezelfde basis het gesprek met de Franstaligen. Wij willen dat het slaagt. Wij weten dat er zaken zijn die wij niet kunnen aanvaarden. Wij zijn uitgegaan van de integriteit van ons grondgebied - dat staat in het tienpunten-programma - en op dat punt zullen wij niet wijken. *(Twistgesprekken)*

Sedert 1981 hebben wij een Vlaamse Regering, maar geen eigen parlementair zelfstandig instrument, terwijl elk volk in Europa thans geschiedenis maakt en zijn gezicht toont. Het eerste wat zij doen is hun eigen Parlement vorm geven. Welnu, wij willen dat dit eindelijk bij ons zou gebeuren en wij wensen dat dit luik essentieel in de dialoog voorkomt.

Wij verwaarlozen dit niet en wensen zeker niet dat het nogmaals tien jaar wordt uitgesteld, met alle gevolgen daaraan verbonden. Wij hopen dat de dialoog, met alle moeilijkheden die eraan verbonden zijn, zou slagen.

De Voorzitter : De heer Annemans heeft het woord.

De heer G. Annemans : Mijnheer de Voorzitter, de heer Van Grembergen laat het hier voorkomen alsof mijn fractie, de heer Dewinter of ikzelf, over die dialoog sceptisch doen. Natuurlijk was dat zo. Vóór de aanvang van de dialoog hebben wij meegedeeld dat wij sceptisch waren. Ik moet er evenwel aan herinneren dat het in de eerste plaats uw verantwoordelijke Minister en partijgenoot, Johan Sauwens was, die heeft gezegd dat er van de dialoog niet veel meer moet worden verwacht. Hij heeft natuurlijk de schuld wel op de liberalen gestoken. Op ons kon hij de schuld niet steken, want wij waren er niet bij. Het volstaat het interview in de Gazet van Antwerpen te lezen, dat aan duidelijkheid weinig te wensen overlaat.

De heer P. Van Grembergen : Ik houd er niet van dat men woorden verdraait en anders uitlegt. De heer Sauwens heeft zijn behoedzaamheid en zijn zorg uitgedrukt over het wel-slagen, maar hij is hoe dan ook niet uitgegaan van het feit dat het zou mislukken. Hij zet zijn pogingen verder, samen met de andere partijgenoten in het gesprek.

De heer G. Annemans : Wie wou kon toch lezen dat wij het moesten opgeven en ons voorbereiden op een post-dialoogtijdperk.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer Annemans, wij wisten dat het moeilijk zou zijn en wij zijn er ons van bewust dat het morgen nog moeilijker zal zijn. Indien wij echter daarom onze poging om toch te slagen zouden opgeven, zouden wij aan onze historische opdracht als nationalistten verzaken.

De heer G. Annemans : Dat kan ik nog accepteren. Wij volgen immers dezelfde redenering, enkel wat de toegevingen betreft, hebben wij een

Annemans

andere traditie. Ik heb het interview met Sauwens gelezen. U gaat mij toch niet beschuldigen van tekstverdraaiing wanneer ik beweer dat Sauwens impliciet en expliciet heeft verklaard dat van het tienpunten-programma niets in huis zal komen.

De heer P. Van Grembergen : Wij zijn toegetreden tot de Vlaamse Regering op basis van het tienpunten-akkoord en met de bedoeling het gesprek van gemeenschap tot gemeenschap vorm te geven. Wij hebben in dat gesprek tot nog toe onze rol gespeeld. Wij zullen die verder spelen en hopen dat de dialoog zal lukken, echter niet ten koste van alles. U rekent daarentegen op een mislukking van die dialoog.

De heer G. Annemans : Dat is niet juist.

De heer H. Schiltz : Mijnheer Annemans, u hebt hier verklaard dat u niet wou praten met de Walen.

De heer G. Annemans : Mijnheer Van Grembergen, ik wens u nog een laatste vraag te stellen. Zal de Volksunie consequenties trekken uit een mislukking van de dialoog, met andere woorden uit het feit dat de dialoog niet zou leiden tot een globale realisatie van de tien punten die de Vlaamse Raad heeft geformuleerd ?

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer Annemans, de Volksunie zal uiteraard conclusies trekken, zoals elke partij dat trouwens doet wanneer politieke beslissingen worden genomen.

Ik herhaal dat het onvoorstelbaar zou zijn indien wij niet het uiterste zouden doen om te voorkomen dat een welvarend volk, een volk met een hoge ontwikkeling, een volk met een hoge cultuur dat in Europa een rol kan en moet spelen, het jaar 2000 zou ingaan zonder eigen Parlement. Wij doen vanop deze tribune nogmaals een beroep op elke partij die hier vertegenwoordigd is om samen een inspanning te leveren opdat de dialoog werkelijk zou slagen.

De heer G. Annemans : Als u die oproep ook tot ons richt, is ons antwoord zoals steeds klaar en duidelijk : wij beschouwen de overheveling van het kijk-en luistergeld niet als afdoende compensatie voor de realisatie van een tweezijdige maatregel zoals het toekennen van autonome parlementen aan de twee deelstaten.

De heer P. Van Grembergen : Dat hebben ook wij en de CVP, de SP en de PVV steeds verkondigd.

De heer G. Annemans : U geeft dus toe dat de rechtstreekse verkiezing alleen niet voldoende is.

De heer P. Van Grembergen : Inderdaad, mijnheer Annemans.

De heer G. Annemans : Dat is een belangrijke verklaring, mijnheer Van Grembergen. Het gerucht dat die ruil wordt voorbereid doet nochtans de ronde.

De heer P. Van Grembergen : Dat is niet juist. Mocht daarover onduidelijkheid bestaan, dan is die bij deze opgehelderd.

De heer G. Annemans : Dank u, dat is zeer belangrijk.

De heer P. Van Grembergen : Ik had het hier over de vier Vlaamse partijen die uitgaan van een gemeenschappelijk basisconcept dat weliswaar achteraf door de Vlaamse liberalen enigszins werd genuanceerd. Zij wisten immers ook de staatsschuld en de federalisering van de sociale zekerheid bij de dialoog te betrekken, waar aanvankelijk de inspanning vooral gericht was op het stopzetten van de geldstroom die onrechtmatig in de richting van Wallonië gaat.

Wij dringen erop aan dat die vier Vlaamse partijen, eventueel door anderen bijgetreden, in hun politiek optreden naar buiten, afstand zouden doen van korte termijnstrategieën die eerder de indruk wekken — en hier richt ik mij tot de Vlaamse liberalen — de destabilisatie in de hand te werken en niet tot doel hebben het gesprek van gemeenschap tot gemeenschap te doen lukken.

Mijnheer Denys, het kan toch niet anders dan vreemd overkomen dat, op een ogenblik dat wij het gesprek

allen ernstig menen — zo denk ik althans — dat u samen met de PRL een congres organiseert. De PRL neemt nochtans in de dialoog totaal andere standpunten in dan de onze. Ik voeg eraan toe dat dit ook geldt voor de tactiek die door liberalen in de dialoog soms wordt gehanteerd, meer bepaald in verband met de federalisering van de structuren en de opbouw van de federale staat. Inderdaad, op dat vlak remmen zij af en, daar waar het om communautaire problemen gaat, komen zij plots tot opbod. Ik zeg dit in alle openheid ; ik heb dit tijdens het gesprek gemerkt. In verband met de internationale situatie heeft de PRL duidelijk laten blijken dat zij op de rem ging staan, dat ze Belgicistisch dacht. Zij werd trouwens gedeeltelijk bijgetreden door de liberalen, terwijl op andere terreinen u bijna een vlucht voorwaarts doet, ons inziens niet met de bedoeling het gesprek te doen slagen, maar wel omwille van een soort partij politiek spel. Ik zeg dit hier in alle openheid en ik hoop dat mijn woorden voor gevolg hebben dat binnen uw partij daarover zal worden nagedacht, zodat de Vlaamse partijen die aan de dialoog deelnemen tot een concertatie kunnen komen, ten einde het gezamenlijke doel te bereiken.

De heer A. Denys : Mijnheer de Voorzitter, sta mij toe mijn verwondering uit te drukken over de bewering van collega Van Grembergen.

Mijnheer Van Grembergen, u spreekt over een vlucht voorwaarts. U weet echter zeer goed dat wij in de werkgroep niets anders verdedigen dan wat werd overeengekomen in het PVV-VU regeerakkoord. Wat wij voorstellen over de gedeeltelijke regionalisering van de rijksschuld was daar voorzien ; wat wij voorstellen over de gedeeltelijke voorstelling van de rijksschuld, was daar voorzien ; wat wij voorstellen over de gedeeltelijke regionalisering van de sociale zekerheid was eveneens daar voorzien.

Sta mij toe er u op te wijzen dat uw partijvoorzitter, de heer Gabriëls, ons in die werkgroep volgt, dat wij daar op één golfengete zitten. Daar-

Denys

om verrast het mij dat u plots zegt dat de PVV een vlucht vooruit doet.

In verband met de manifestatie die wij samen met de PRL hielden, wijs ik erop dat het ging om een manifestatie in het kader van de fiscaliteit. U weet zeer goed dat wij op het communautaire vlak tegenstellingen kennen. Het verwondert mij zeer dat u hier de indruk wekt dat wij in de dialoog andere standpunten verdedigen dan degene die tussen PVV en Volksunie waren vastgelegd in een openbaar akkoord.

De heer P. Van Grembergen : Ter conclusie vraag ik aan de PVV dat zij verder mee zou nadenken over het welslagen van de dialoog van gemeenschap tot gemeenschap. U hebt immers samen met de andere Vlaamse partijen een belangrijke rol te vervullen om deze dialoog te doen slagen. Dit is een open uitnodiging die ik ook richt tot de leden van AGA-LEV.

De heer A. Denys : Akkoord, maar niet zoals u en ook de heer Sauwens het soms voorstellen, met name door te stellen dat het kijk en luistergeld moet worden geplaatst tegenover de ontduubeling van het mandaat ; daarmee kunnen wij niet instemmen. Het is een globaal akkoord of anders niets. Dat is duidelijk.

De heer P. Van Grembergen : Ook ik heb dit gezegd.

Sta mij toe een woordje te zeggen over de politieke vernieuwing.

De verkiezingen, maar niet alleen de verkiezingen, ook de peilingen, laten vrij dikwijls uitschijnen hoe groot de afstand tussen de politici en de burger is geworden. Sommigen menen dat ter zake de enige oplossing is van totaal nieuwe partijstructuren op te bouwen. Dat is mogelijk ; ik sluit dat niet uit. Het essentiële lijkt mij een grote geloofwaardigheid voor allen van ons, grotere waarachtigheid, grotere ernst en grotere authenticiteit.

De Volksunie is een wij-partij, geen ik-partij. De Volksunie vertrekt niet van het individu ; zij vertrekt van het

volk, van de gemeenschap, van de groep waarin wij leven, van Noord naar Zuid en niet van de onlustgevoelens van het ik, niet van de onlustgevoelens van één burger, niet van de onlustgevoelens van de burger omdat hij belastingen moet betalen, niet van de onlustgevoelens ten opzichte van de staat of de overheid als dusdanig.

De Volksunie vertrekt vanuit het wijgegeven. Wij gaan ervan uit dat wij verantwoordelijkheid dragen voor de hele gemeenschap en dat er een overheid moet zijn die, weliswaar op discrete wijze, een beschermende rol te vervullen heeft. Hierbij hebben wij oog voor een aantal waarden. Wie met ons over politieke vernieuwing wil praten, kan dat gerust doen indien de identiteit van ons volk en het pacifisme worden aangehaald, indien de onafhankelijkheid ten overstaan van drukkingsgroepen, verdraagzaamheid en geestelijke vrijheid, zorg voor het land op ecologisch vlak en federale structuren aan bod komen. Slechts indien al deze onderwerpen worden aangehaald is volgens ons een politiek gesprek mogelijk en nodig. Een gesprek waarbij het individu als dusdanig in het midden wordt gesteld wensen wij echter niet aan te gaan.

Mijnheer de Minister, naar verluidt zou in de Vlaamse Regering het Verdrag van Maastricht als een soort mededeling aan de agenda hebben gestaan, die wel werd goedgekeurd, maar waarover geen eigenlijke bespreking plaatsvond.

Minister L. Van den Brande : Mijnheer de Voorzitter, ter informatie van de heer Van Grembergen wens ik het volgende te zeggen. Aan de agenda van de Executieve stond het ontwerp-decreet tot ratificatie. Vorige week deelde ik mede dat de Executieve besliste ter zake een aantal thematische besprekingen te voeren. Er werd afgesproken op 24 of 27 juni te spreken over de draagwijdte van het Verdrag van Maastricht, wat Vlaanderen betreft, alsook over onze deelneming aan het Comité voor de Regio's en over onze rol vanaf januari 1993 op een aantal bevoegdheidsdomeinen zoals onderwijs, cultuur,

toerisme, industrieel beleid enzovoort. De Executieve zal dus bijzondere gesprekken wijden aan dit thema.

De heer P. Van Grembergen : Toen de uitslag van het Deense referendum werd bekendgemaakt heb ik mij geërgerd aan de reactie van bepaalde notabelen van de Europese Commissie. Zij deden alsof de Denen op dat ogenblik het domste volk van Europa waren geworden en alsof zij hun hart hadden laten spreken, maar hun verstand in hun zak hadden laten zitten, dit omdat zij Europa zonder meer hadden afgewezen. Mijns inziens hebben de Denen niet zozeer het Europees concept van een groot vaderland met kleine landen afgewezen, maar enkel die administratieve moloch van de Europese Commissie en van Brussel. Zij weigerden Brussel te beschouwen als een soort Rome met een curie die zendelingen en bevelen uitstuurt en het contact met de inwoners en de verschillende volkeren laat verloren gaan. Zo verklaar ik de reactie van de Denen.

Mijns inziens was het fout te doen alsof een volksraadpleging, zoals die in Denemarken werd uitgevoerd, een zonde was. Men mag toch niet vergeten — ik zie de heer Suykerbuyk glimlachen omdat hij waarschijnlijk hetzelfde denkt — dat wij van een politiek Europa hebben gedroomd en nog steeds dromen van een groot vaderland. Wij wilden inderdaad die grote staatsgrenzen weg en wij wilden het imperialisme weg van de groten in Europa, maar wij wensen het niet vervangen te zien door een structuur waarin Duitsland, Groot-Brittannië, Frankrijk en eventueel Italië de lakens uitdelen, waarbij de kleine entiteiten als randverschijnselen mogen komen maar geen echte inspraak of zeggenschap hebben en zich dus verliezen. Ik pleit dus voor een Europa met een echte Europese Regering, met een echt Europees Parlement dat controle uitoefent en waarvan sommige regio's zullen samenvallen met het kleine vaderland, en andere met een of andere streek. Dat is het Europa waarvan wij dromen. Dat is het Europa dat een Maastricht-vorm zou moeten krijgen. Daarover is de discussie noodzakelijk en daarover moe-

Van Grembergen

ten wij ook in de Vlaamse Raad onze mening uiten. Ik ben ervan overtuigd dat als het op die wijze gebeurt, het grootste gedeelte van de Europese volkeren hun goedkeuring zullen geven aan die constructie, als die mo-
loch er maar niet is.

Ik was teleurgesteld door het feit dat geen enkele Europese Commissaris maar enigszins heeft nagedacht of zij geen fouten hebben begaan, maar dat zij alle fouten bij de burgers hebben gelegd. Zij hebben zich nooit afgevraagd of er geen abnormale situaties zijn ontstaan in dat Europa dat economisch en financieel sterk geworden is, dat druk uitoefent op allerlei beslissingsniveaus, maar waar geen enkel gesprek in het Parlement mogelijk is. Ik zeg dit hier in de Vlaamse Raad want ook wij zullen onze goedkeuring moeten geven. Het gesprek zal ook in de Vlaamse Raad moeten worden gevoerd. Als klein volk, zelfs samen met de Nederlanders — middelgroot zegt men dan —, moeten wij onze identiteit beschermen. Ik kijk dus niet beschuldigend naar de Denen, integendeel. Volgens mij is het schot voor de boeg belangrijk geweest en hopelijk doet het ons nadenken in plaats van hooghartig alles weg te wuiven en plotseling te zeggen dat zij er dan maar niet meer bij moeten zijn. Ik heb een Europees Commissaris horen zeggen dat als zij niet meer willen meedoen, zij er dan maar moeten uit blijven en Europa is dan maar iets kleiner. De Volksunie kan deze gedachtengang absoluut niet bijtreden.

De heer Schiltz zal de technische bespreking over de begroting voeren. Een laatste politieke opmerking die ik wil maken gaat over de Benelux. Benelux is door een andere Minister-President afgeschreven. De heer Spitaels heeft gezegd dat de Benelux mag blijven bestaan, maar hij voegde eraan toe dat besluitvorming er niet meer moet komen. Dat is te begrijpen. Het gaat over 3,5 miljoen Franstaligen of Walen tegenover 20 miljoen Nederlandstaligen. Laat dat maar sterven. Welnu, ik maak mij geen illusies. Volgens mij zal Benelux geen lang leven beschoren zijn, waar-

schijnlijk wel als naam en als Beneluxraad, want eenmaal iets is gesticht blijft het bestaan. Op politiek gebied bezit hij niet meer de kracht die hij 10 à 20 jaar geleden had. Volgens mij moet de Vlaamse Regering over andere structuren nadenken om samen met Nederland te werken aan een soort groot Nederlands geheel — hiermee bedoel ik niet zoals daarover werd gedacht vóór de oorlog —, een politieke samenwerking die hechter is, die de Taalunie overschrijdt. Wij zullen dat trouwens in Europa moeten doen. Ik denk dat het goed zou zijn mocht de Vlaamse Regering met nieuwe initiatieven en nieuwe gedachten vorm geven aan onze culturele, economische en politieke samenwerking met Nederland.

De heer S. Platteau : Mijnheer Van Grembergen, sta mij toe u even te onderbreken bij uw zeer interessante uiteenzetting over Benelux. Ik ben het niet met u eens om de Benelux en de Beneluxraad af te schrijven. Ik meen integendeel dat de Benelux nu nog een grotere rol heeft te vervullen dan tien jaar geleden. U zei daarnet dat wij het moeten zien in een andere context en niet in de Beneluxraad. Welnu, ik vind dat de Beneluxraad belangrijk is en moet blijven bestaan omdat zij nu een grotere opdracht heeft in verband met het opvangen en de samenwerking met de Oost-bloklanden. Als voorbeeld kan ik onder meer aanhalen wat de Benelux doet in verband met de Watervedragingen. Of heb ik u niet goed begrepen ?

De heer P. Van Grembergen : Ik heb het niet over de reglementeringen en de economische samenwerking en het inplanten van bedrijven van bij ons ginder en omgekeerd, maar wel over het politieke geheel van deze Lage Landen waarom aanvankelijk de Benelux werd opgericht. Nu zit dat vast, het evolueert niet ; men wil ook niet dat het evolueert. Wij hechten er wel belang aan naar andere vormen van samenwerking met Nederland te zoeken om op dat vlak een politiek geheel te kunnen vormen in het toekomstige Europa, want we zullen mekaar nodig hebben.

Mijn conclusie is de volgende : de Volksunie is togetreden tot de

Vlaamse Regering op basis van de proportionaliteit en omwille van de staatsvorming. Die proportionaliteit eindigt in oktober. Met de staatsvorming zijn we bezig en wij zullen die over enkele weken evalueren. De Volksunie zal zijn conclusies trekken uit de dialoog. Wij zullen dat onafhankelijk doen op basis van de gegevens die we kennen, niet voortvarend, niet roepend, maar nuchter en zakelijk. Daarom zeg ik nogmaals : de partij heeft haar opdracht, de partij wil die opdracht uitvoeren en de partij wil, als die opdracht kan uitgevoerd worden, met die verantwoordelijkheid naar de burger gaan. **(Applaus bij de VU)**

De Voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, mijnheer de Minister, collega's, naar aanleiding van deze begrotingsdiscussie wil ik drie algemene bedenkingen naar voren brengen : ten eerste, over de vorm van het begrotingsdebat dat we nu voeren ; ten tweede, een aantal algemene opmerkingen die te maken hebben met normen, de SERV-norm, de Maastricht-norm ; ten derde, onze evaluatie van het begrotingsdocument dat nu wordt besproken.

Collega's, bij mijn kritiek op de vorm van het begrotingsdebat, dat ongeveer vijf dagen in beslag zal nemen, vertrek ik van de primaat van de politiek en de primaat van de democratie in de politiek. Ik vrees dat het begrotingsritueel dat we jaarlijks in deze Raad opvoeren veel van haar betekenis heeft verloren. U weet dat rituelen belangrijk zijn voor de deelnemers. Zij zijn belangrijk voor sociale en culturele integratie. Rituelen verdwijnen daarom ook. Ik denk dat het met dit debat dezelfde richting uitgaat. De goed bedoelde technieken die worden ingezet om het debat te verfrissen en eventueel spankracht te geven, lijken niet in staat deze hypotheek te lichten. De Vlaamse Raad is geen meester over haar ritueel. Ik geef een voorbeeld. Op 9 april hield de Vlaamse Regering een persconferentie over haar begrotingsplannen. Drie weken later hadden wij in de

Commissie voor Financiën de tekst van het programmadecreet nog altijd niet ter beschikking. Als de discussie dan wordt aangevat, blijkt al te vlug dat de teksten en begrotingstabellen quasi onveranderbaar moeten worden aangenomen ook al bestaat er in sommige gevallen — bijvoorbeeld in de Commissie Cultuur — eensgezindheid over alle fracties om amendementen aan te brengen. Dat betekent dat tussen 8 april, datum van de persconferentie van de Executieve, en 23 juni, de eindstemming over deze begroting, er bijna niets verandert. Wat is dan de toegevoegde waarde van het debat? Is de eindstemming nog iets meer dan een vooraf goed geprogrammeerde tele-voting?

Hetzelfde zal zich waarschijnlijk herhalen bij het debat over de begroting 1993. Nu is de administratie bezig met het uitwerken van begrotingsvoorstellen; eind juni-begin juli zal de Executieve zich in conclaaf terugtrekken; begin augustus krijgen we een persconferentie, gedurende een week wordt er gedebatteerd in de media en dan twee, drie à vier maanden later gaan we die discussie in deze Raad overdoen.

Zoals het dubbelmandaat geeft dit aanleiding tot een democratisch deficit. Over het dubbelmandaat onderhandelen we op het niveau van de communautaire dialoog, maar wat de begrotingsdiscussie betreft, kunnen en moeten we zelf een aantal nieuwe gedragsregels vastleggen om één van de belangrijkste prerogatieven van de wetgevende macht, van de Raad, te vrijwaren van deze ondemocratische erosie. De Vlaamse Raad is te belangrijk om het te degraderen tot een applausmachine van elders genomen beslissingen.

Wij pleiten ervoor dat zowel in deze Raad als in de Executieve de werkzaamheden vanuit het democratisch principe zouden worden geregeld en dat de timing van de begrotingsbespreking, de presentatie en de inhoud van het begrotingsdocument, de regeling van de werkzaamheden in de Commissies en in de plenaire vergadering en de rol van de parallelle be-

sluitvormingscircuits volgens dat principe zouden worden opgevat. Ik pleit dus voor het herwaarderen van en het tegemoetkomen aan de prerogatieven van deze Raad met betrekking tot de begroting. De manier waarop hier wordt gewerkt is een slechte copie van wat er in het nationale Parlement gebeurt. Ik doe een oproep tot de fracties en tot de Executieve om niet alleen spankracht in het begrotingsdebat te brengen, maar om het te laten uitgroeien tot een discussie over beleidslijnen, keuzen, financiële uitgavenstromen. Op de huidige manier kan het voor een democraat niet verder.

Minister W. Demeester-De Meyer :

Mag ik u één vraag stellen? Ik neem aan dat dit een belangrijk aspect kan zijn. Maar gaat u dan ook akkoord om het evenwicht tussen uitgaven en inkomsten, dat wij proberen in te bouwen, in te calculeren in de bespreking?

De heer J. Geysels : Mijn voornaamste elementen heb ik naar voren gebracht. Volgens mij komt de Raad aan het einde van de politieke besluitvorming, terwijl hij aan het beginpunt zou moeten staan. De taak van het Parlement, zeker in moderne tijden, ligt niet in het bespreken van details, maar in het vastleggen van algemene en fundamentele krachtlijnen. De politiek heeft niet als taak het beheren van allerlei structuren, maar het begeleiden, het stimuleren en het bespreken van grote gedachtenstromen. Dus, minder beheren en meer beheersen.

Mevrouw de Minister, ik kom terug op uw vraag. Het is toch perfect mogelijk dat bij de opmaak van de begroting niet alleen met de SERV en met andere instanties wordt overlegd, maar dat ook deze Raad erbij wordt betrokken. Dat zou veel oplossen. Ik kom op dat punt terug met betrekking tot Aquafin. Had de Executieve vroeger iets meer geluisterd naar wat in verschillende fracties werd gezegd over de gevolgen van de Aquafin-operatie, dan had de heer Hancké nu niet moeten zeggen dat het prijskaartje zo hoog ligt. Wij kunnen democratie en efficiëntie laten samengaan. Voor een groot gedeelte

kunnen wij dit via het Reglement van de Vlaamse Raad regelen, maar een aantal gedragsregels kan men niet in regels vastleggen. In bepaalde landen is het bekendmaken van de begroting een primeur voor het Parlement. Dat kan men moeilijk in reglementen vastleggen, dat vraagt in Vlaanderen een nieuwe politieke cultuur.

Een tweede reeks opmerkingen handelt over de Maastricht-norm en de SERV-norm. Ik wil de klemtoon niet leggen op Maastricht of de SERV, maar wel op norm. De heer Van Rompuy heeft het debat daaromtrent eigenlijk geopend. Hij zei dat politiek te veel een zaak van specialisten aan het worden is. Normen, zoals ze in begrotingstermen worden gebruikt, gaan teveel over boekhouding. Ik zie de heer Schiltz al het voorhoofd fronsen.

De heer H. Schiltz : Begrijpelijk.

De heer J. Geysels : Ik beweer niet dat wij niet over een goede boekhouding moeten beschikken. Ik betwist niet dat schuldbeheersing belangrijk is. Schuld is op termijn een slechte zaak voor de politiek en de democratie. De beleidsmarges worden er door verkleind. Zoals de heer Denys het zei: niet alle maatregelen kosten veel geld, maar sommige wel. Wat ik wil doen opmerken is dat alle toezpraken van de Eerste Minister, van de Voorzitter van de Executieve en van mevrouw Officiers beginnen met: De norm van Maastricht zegt... In feite hoeft de norm van Maastricht niets te zeggen. Het is een middel, en geen politieke doelstelling. Het eenzijdig fixeren van het politieke debat op een bepaalde norm dreigt de essentiële schuldbeheersing te laten uitmonden in optel- en aftrekoperaties waarbij de zwakkere sectoren, via de weg van de minste weerstand, nogal eens uit de boot vallen.

Een tweede opmerking is dat wie de budgettaire orthodoxie bemint het moet aandurven de boekhoudersstoel te verlaten, nieuwe politieke criteria te hanteren en bepaalde politieke agendapunten, die stilaan in de taboesfeer aan het geraken zijn, opnieuw op de agenda te plaatsen. Ik

Geysels

denk onder meer aan de solidariteitsnorm, de norm bijvoorbeeld dat tegen 1996 de werkloosheid slechts 4 ten honderd mag bedragen. De heer Peirens heeft dit naar aanleiding van de viering van *Rerum Novarum* gezegd. Ik volg zijn gedachtengang. Waarom spreekt men niet over de 4 ten honderd werkloosheidsnorm of de 1 ten honderd armoedenorm. Waarom spreekt men wel over de 3 ten honderd van de Maastrichtnorm ? Ik betwist dus de goede boekhouding niet, maar de boekhouding moet een middel zijn nadat een aantal fundamentele keuzes werden gemaakt. Het ene met het andere verwarren geeft een slechte politiek vooral voor de zwakkeren.

Wie uitgaat van budgettaire orthodoxie moet ook vanuit het primaat van de politiek zich durven terugtrekken uit structuren, v.z.w.'s, enzovoort. Het is het dossier van de ontzuiling, van de depolitisering, enzovoort. De politiek moet zich terugtrekken uit de duizenden structuurtjes om zich beter te kunnen bezighouden met de discussie over de grote oriëntaties. Van dit alles vind ik weinig terug in de nogal koude verhalen die ik vooral op nationaal niveau hoor over de Maastricht-norm.

Collega's, de politiek is zo koud als bepaalde segmenten in de samenleving aan het worden. Dat geeft de vervreemding. Zo versta ik beter en beter waarom de Denen zich vragen stellen over het proces dat zich in Europa aan het afspelen is. De Maastricht-norm en de manier waarop Europa gestalte krijgt werkt die vervreemding in de hand en zal extreme nationalisme voeden. Daarover zou ik graag discussiëren in plaats van enkel over budgettaire orthodoxie te praten.

Ik kom tot mijn derde punt en ik zal kort onze algemene commentaar geven op de begroting. Andere leden van mijn fractie zullen gedetailleerd over de verschillende beleidsdomeinen spreken.

U weet dat de Groenen een driedubbele norm hanteren. Ten eerste de noodzaak van een ecologische pro-

duktpolitiek, ten tweede de strijd tegen de sociale uitsluiting en ten derde de versterking van de democratie waarbij ontzuiling en verdraagzaamheid sleutelbegrippen zijn. Vanuit deze driedubbele norm hebben wij deze begroting bekeken.

Naar aanleiding van het regeerakkoord had de Voorzitter gevraagd hem een eerlijke kans te geven. Welnu, wij hebben deze begroting op een eerlijke manier geanalyseerd. De Voorzitter heeft toen ook gezegd dat hij begreep dat de oppositie niet enthousiast was over zijn regeerakkoord. Ik kan hem geruststellen. Wij zijn niet wild enthousiast, wij zijn zelfs niet enthousiast. Volgens ons haalt u de norm niet. Ik geef u een aantal voorbeelden. Ten eerste is er het probleem dat men nieuwe uitdagingen, zoals het milieubeleid bijvoorbeeld, nog altijd met oude financieel betwistbare instrumenten aanpakt. Wij hebben daarnet over de debudgettering gesproken. Dan denk ik aan het MINA-fonds. Ik denk ook aan het infrastructuurfonds. Alle nieuwe uitdagingen worden met een aantal oude en financieel betwistbare instrumenten uitgewerkt. Men slaagt er dus blijkbaar zeer moeilijk in om de nieuwe uitdagingen te herformuleren en een antwoord te geven.

Bovendien, sinds de staatshervorming en de wetten van 8 augustus 1988 en 16 januari 1989 hebben wij in Vlaanderen heel wat decreten goedgekeurd die de structurele opvolging van deze nieuwe bevoegdheidsoverdrachten waren. Er zijn dus veel structuren opgericht maar ook in die structuren komen alle traditionele kwalen te veel terug. Ik geef hier slechts één voorbeeld. Het decreet op de VITO, het geregionaliseerde SCK, voorzag zelfs dat de diensthoofden door de Executieve zouden worden aangesteld. Dat stond hier in het vorige ontwerp in verband met het VITO dat wij hebben goedgekeurd. Dat is u toch bekend.

Minister L. Van den Brande : Mijnheer Geysels, u bent slecht gekomen met deze kritiek. U holt de feiten een beetje achterna. U weet precies wat in het programma-decreet is opgenomen. Wij hebben gewoon de inspan-

ning gedaan om de dingen te veranderen zoals het hoorde en zoals zij moesten worden veranderd. Uw bedenkingen zijn achterhaald.

De heer J. Geysels : Ik denk het niet. Heeft u de opmerkingen van de SERV gelezen in verband met het programma-decreet ? Blijkbaar heeft men twee jaar geleden niet geluisterd naar de discussie die omtrent dit decreet werd gevoerd. Mijnheer de Minister, u bent het toch met mij eens inzake de nieuwe politiek van de VITO ? De vraag is of er wel een politiek en een nieuw beleid wordt gevoerd !

Ik kom tot mijn tweede voorbeeld en dan komt men automatisch terecht op het milieubeleid. De oprichting van het MINA-fonds was een uiting van een uiterst betwistbaar end of the pipe-beleid dat de heer Kelchtermans op de sporen heeft gezet. Wij lezen er nog dagelijks de gevolgen van in de krant. Een aantal zaken werden toen voorspeld. Er is een lange lijst maar ik zal mij tot een klein aantal voorbeelden beperken.

De milieu-inspectie werd opgericht naar aanleiding van het decreet op het bestuurlijk beleid. Deze mensen hebben de laatste jaren niet behoorlijk kunnen werken. Zij beschikten bij wijze van spreken over enkele potloden en wat papier om de gigantische milieucontroletaak op zich te nemen. Gelukkig is er nu een extra inspanning van 125 miljoen frank geleverd om hen ten minste op een ernstige manier te laten werken. De milieu-inspectie, die met grote bravoure werd aangekondigd, heeft niet kunnen werken.

Nog een voorbeeld is de met veel tam-tam aangekondigde milieubox. De kostprijs bedroeg 1,1 miljard frank. Ik zal niet de discussie opnieuw oprakelen over wie de milieubox al dan niet mocht leveren ; deze discussie is nu voorbij. Uit verklaringen van de opvolger van Minister Kelchtermans blijkt dat men nu geen raad weet met het chemische afval dat in die boxen wordt verzameld.

VLAREM II — en ik spreek dan nog niet over VLAREM 1 — werd in een spoedtempo door de Raad geloodst,

Van den Brande

nog vóór de wisseling van de Executieve. Specialisten zeggen dat deze reglementering juridische nonsens is. Ik zwijg ook over de 7.600 vergunningen die op een behandeling wachten. Ik zwijg over de duizenden bedrijven, voornamelijk kleine bedrijven die een vergunning hebben aangevraagd, ondertussen in exploitatie zijn maar waarvan de vergunning nog niet werd behandeld.

Het meest cynische voorbeeld is de Aquafin-operatie. Wanneer het contract-Aquafin werd besproken, werd ons verzekerd dat dit contract een resultaatverbintenis bevatte. Er werd eveneens verzekerd dat in 1995 de kwaliteitsdoelstellingen van het oppervlaktewater zouden worden gehaald. De heer Herman Van Rompuy sprak zelfs over ettelijke soorten vissen die in 1995 in de Schelde zouden zwemmen. Wat gebeurt er nu ? Minister De Batselier komt op zijn eigen zakelijke manier zeggen dat het totale project 150 miljard frank zal kosten. Dan brengen we het prijskaartje van de gemeentelijke rioleringen nog niet in rekening ! In Vlaanderen groeien wij stilaan naar een systeem van zuiveringsstations, collectoren, maar voor de rioleringen blijft dan geen geld meer over. Het gekende verhaal van bruggen zonder wegen !

Dat verhaal is in België en Vlaanderen ook bekend. Het gaat dus veel meer geld kosten en de gewenste resultaten zullen niet worden gehaald. Geen enkele beleidsverantwoordelijke verklaart nu nog dat de oppervlaktewateren op 1 juli 1995 — de geplande datum — zullen beantwoorden aan de vooropgestelde kwaliteitseisen. Men spreekt nu over 60 à 70 ten honderd. Uit het jongste rapport van de VMM blijkt dat het percentage van oppervlaktewateren met een redelijke ecologische kwaliteit 3 tot 8 ten honderd bedraagt. De Aquafin-operatie zal dus meer geld kosten en minder resultaten opleveren.

Minister De Batselier heeft de twijfelachtige eer gekregen de lijken die de jongste dagen uit de regeringskast vallen, op te ruimen. De vraag is niet

alleen of de huidige Minister deze operaties in het milieudepartement op een cleane manier zal afwerken maar vooral of hij eindelijk andere hefbomen inzake milieubeleid in werking zal zetten. Binnenkort zal hij met een aantal testcases geconfronteerd worden. Ik denk hierbij aan de discussie over de milieuheffing 1993, de afwikkeling van het VLAREM II dossier en de beleidskeuzes in twee actuele en belangrijke dossiers, die van Prayon Rupel en Tessenderlo Chemie. Wat Prayon Rupel betreft, hebben de eerste voorzetten ons weinig kunnen bekoren. Over enkele dagen, wanneer de Executieve dit dossier zal hebben beslecht, zullen we weten wat de uiteindelijke resultaten zijn van de nieuwe politiek van de heer De Batselier op dit terrein. Er komt nog een vergelijkbaar dossier op ons af. Tessenderlo-Chemie heeft zeer onlangs te kennen gegeven dan toch gebruik te willen maken van de collector. Sommigen zullen zich nog wel herinneren dat de heer Kelchtermans jarenlang heeft getracht van Tessenderlo-Chemie uitsluitel te krijgen over het al dan niet gebruiken van de collector. Het bedrijf heeft nu blijkbaar een beslissing genomen. Voor ons en voor de milieubeweging een absurde beslissing. Maar de vraag is of de nieuwe Minister dit dossier op dezelfde manier zal behandelen als zijn voorganger. Zal ook hij bezwijken voor de druk van Tessenderlo-Chemie en toestaan dat het bedrijf verder ongestraft radioactief afval in het Netebekken loost ? Vorige week is uit het rapport van het IHE gebleken dat ook in 1990 dit bedrijf de toegestane norm inzake radioactiviteit herhaaldelijk heeft overschreden.

Kortom, een medewerker van de ABVV-studiedienst heeft het milieubeleid eigenlijk zeer treffend samengevat. Nog niet zo lang geleden schreef hij, ik citeer : het milieubeleid is een goocheldoos geworden waarin men veel geld stopt in de hoop dat er een verbetering uitkomt, maar het werkt niet. Einde citaat. Ik denk dat hij gelijk heeft. De vraag is nu of wij met dit verleden zullen breken. Ik zie dat de operatie Aquafin wordt gecopieerd naar een VLAR-

constructie voor afval. Ik merk dat er vooral in de financiële pers geruchten opduiken om een gelijkaardige maatschappij op te richten voor de drinkwatervoorziening. Als we zo doorgaan, zijn wij eigenlijk op weg, niet om het traditionele economische beleid te ecologiseren, maar wel om het milieubeleid te economiseren. Dan sluiten wij geen ecologische kringloop, dan continueren we de traditionele economische kringloop.

Mijnheer de Voorzitter, ik kom nu tot mijn vierde punt, de sector van de sociale huisvesting. Het was een van de prioriteiten van deze Regering en terecht. Toch blijven wij een aantal vragen stellen. We weten dat er in de tweede helft van de jaren 1970 jaarlijks tot 10 miljard werd geïnvesteerd in de sector van de sociale huisvesting, vooral dan door debudgettering.

De projecten waren grootschalig en kwamen tot stand zonder veel inspraak van de buurtbewoners. Bovendien was de toewijzing in veel gevallen gepolitiseerd.

Minister De Batselier heeft een extra inspanning gedaan die op relatief korte termijn, meer bepaald in 1994, tot waarneembare resultaten moet leiden. Bevat de vormgeving van deze prioriteit niet weer de kiemen van de fouten uit het verleden ? Ik denk bijvoorbeeld aan de snelle produktie. Hoe zit het met de inpassing in het beleid van ruimtelijke ordening ? Welke zijn de garanties voor de kwaliteit van de stadsvernieuwing, ik verwijs hierbij naar de opmerkingen van de heer Hancké ? Wij hebben hier weer te maken met leningsmachtigingen, deze vorm van debudgettering werd zojuist niet als deugdelijk beschouwd. Het gaat hier over een éénmalige operatie. Welke zijn de structurele verschuivingen ?

In verschillende beleidsnota's en in de Memorie van Toelichting van de begrotingen van diverse Ministers lees ik dat zij allemaal de Bruntland-definitie van de duurzame ontwikkeling aanvaarden en hanteren. Wanneer ik evenwel de cijfers en de maatregelen aanschouw, dan kom ik meer en meer tot de vaststelling dat dit

Geysels

meer heeft te maken met politieke marketing dan met een gedragslijn voor politiek beleid. Wie de duurzaamheid van de samenleving wil nastreven moet het aandurven de economie te heroriënteren. Daarvan is veel minder te merken. Tijdens de vorige legislatuur was er een ontwerp over de nieuwe regeling inzake de expansiewetgeving, daarin zijn een aantal ecologische criteria vervat. Waar blijft dit decreet !

Intussen zijn in het recent verleden kredieten verleend waarvan ik mij afvraag in welke zin zij een breuk zijn met de traditionele mechanismen van het verleden.

De energienota die de vorige Minister voor Economie en Energie heeft opgesteld was volgens ons helemaal niet perfect, maar het was toch een schuchtere stap naar rationeel energieverbruik. Er is echter in dat verband nog maar weinig gedaan, waar blijft de nota ?

Wanneer ik vraag hoe het zit met de operationalisering van het Impulsfonds voor Energie, dan krijg ik daarover bijna geen cijfers. Enerzijds wordt het Bruntland-rapport gehanteerd, maar anderzijds is van de heroriëntering weinig te merken.

De sectoren die de persoonsgebonden materies worden genoemd, moeten de garanties bieden voor de kwaliteit van het bestaan en een antwoord vinden op nieuwe uitdagingen. De onderwijssector, de welzijnssector en de culturele sector komen onder zeer grote budgettaire druk.

Iedereen kent de berekeningen van de heer Nonneman over het tekort in de onderwijssector. Vorige week werden nieuwe cijfers gepubliceerd over het tekort in de sector van het Vlaams onderwijs. In het jaar 2000 zal het tekort daar 44,5 tot 64 miljard bedragen. Deze tekorten zullen de mogelijkheid van een vernieuwd beleid bemoeilijken.

Ik weet dat er al heel wat transferten plaatsvinden van de gewest- naar de gemeenschapsbegroting, eigenlijk om te camoufleren dat er in het

Vlaams onderwijs Waalse toestanden bestaan. Op termijn moet daarvoor echter een oplossing worden gevonden en in dit kader wil ik het debat over de ontzuiling opnieuw naar boven halen. Ik weet perfect dat de Vlaamse onderwijsbegroting, die meer dan de helft van het totale budget of 201 miljard uitmaakt, voor 83 à 85 ten honderd uit wedden bestaat en dat dit de samendrukbaarheid ervan beperkt. Ik weet echter ook dat een ontzuiling van deze sector heel veel besparingen kan opleveren. Hetzelfde geldt ten andere voor de welzijns- en de cultuursector.

Ik vraag dus dat wij het debat over de ontzuiling hier vandaag niet afsluiten. Ik hoop ten andere dat de heer Denys nog een tijdje aanwezig blijft in de Werkgroep, zodat ook de CVP er niet uit wegloopt. Ik wil dit debat inderdaad sereen voeren, collega Hancké, maar als dit betekent, het deksel erop, dan ben ik het niet met u eens. Het debat moet worden geaccelereerd en geconcretiseerd. In de Werkgroep hebben wij iedere fractie zijn standpunt laten uiteenzetten en zijn we zo tot een analyse gekomen. Het komt er nu op aan die om te zetten in effectieve maatregelen. Anders hoeft het voor ons niet meer.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer Geysels, de ontzuiling ligt ook onze partij nauw aan het hart. Sommige organisaties hebben echter het gevoel en de inschatting dat zij door sommige partijen in hun bestaan zelf worden aangevallen en dit maakt het gesprek erg moeilijk. Vakbonden mogen niet buiten hun verantwoordelijkheid treden en ze zijn er buiten getreden. Mutualiteiten mogen niet buiten hun verantwoordelijkheid treden en ze zijn er buiten getreden. Zo kan ik nog andere organisaties opnoemen. Als zij op hun domein blijven, is er geen enkel probleem. Ik heb echter de indruk dat sommige partijen de structuur en de essentie zelf van die organisaties aanvallen. Om het gesprek terug op gang te krijgen, moet hierover duidelijkheid worden geschapen.

De heer J. Geysels : Over de ontzuiling wil ik nog het volgende zeggen. In de cultuursector publiceren enkele

belangrijke organisaties zoals Centravoc, zowat de ACW-koepelorganisatie van het sociaal-cultureel werk, dat de Minister-president goed bekend is ...

De heer L. Van den Brande : U schijnt te denken dat ik maar één organisatie ken ...

De heer J. Geysels : Ik ben ervan overtuigd dat u heel wat meer weet over het ACW, maar u vergeet nogal eens wat zij schrijven.

De heer L. Van den Brande : Mijnheer Geysels, ik heb in de Commissie al ruim de gelegenheid gehad om, niet uit ongezone nieuwsgierigheid, vast te stellen dat u uw documentatie steeds bij dezelfde organisatie haalt. Over een aantal zaken bent u zeer goed geïnformeerd, dat trek ik niet in twijfel. Wat mij betreft kan ik u zeggen dat buiten Centravoc mij nog een aantal instellingen bekend zijn en ik hoop van u hetzelfde.

De heer J. Geysels : De Groenen visen in alle bokalen en hebben geen bevoorrecht aquarium. Ik lees zowel teksten van de studiediensten van het ABVV, van het ACV. Voor ons primeert de kwaliteit van de teksten boven hun oorsprong.

Ik lees in Centravoc-berichten dat de heer Albrechts, een niet-onbelangrijk man in de culturele sector, vindt dat het Cultuurpact, zoals het is geconcipieerd enerzijds en zoals het gewerkt heeft anderzijds, moet worden herdacht. Ik zie dus beweging in het veld. Ik ben van oordeel dat wij deze beweging in de politiek moeten volgen en dat het debat moet worden voortgezet en geconcretiseerd.

Wat de ontzuiling betreft, ben ik het niet eens met degenen die beweren het middenveld — ik vind deze term niet heel goed gekozen — af te schaffen. Dit is slecht voor de democratie, voor de samenleving en voor de politiek.

Een democratie heeft nood aan intermediaire structuren en heeft dus nood aan een georganiseerd middenveld. Daarover verschil ik fundamenteel van mening met de PVV die van de burger een soort consument van

Geysels

het politieke aanbod wil maken, die af en toe via een aantal technieken wordt geraadpleegd maar voor zijn informatie terecht moet bij de televisie.

Intermediaire structuren zijn belangrijk in een democratisch weefsel. Over het afschaffen van de verzuiling in deze intermediaire structuren — hiermee ben ik het wel eens met de PVV — wil ik discussiëren, maar door ze zo maar af te schaffen, zet men de burger in de kou. Dan is de burger niet de autonome drager van de democratie, maar dan wordt hij een passieve consument van politieke praktijken die even vervreemdend zullen werken. De politiek is mij daarvoor te dierbaar — democratische politiek in het bijzonder.

Mijnheer de Voorzitter, ik besluit met een verwijzing naar het project 2002 dat de Voorzitter van de Vlaamse Regering een aantal weken geleden in een aantal kranten heeft voorgesteld. Het jaartal is gekozen naar aanleiding van de 700 jaar geleden gevoerde Guldensporenslag. Wij kijken benieuwd uit naar de krachtlijnen van dit project.

Als wij de projectie maken van de begroting die wij nu bespreken naar het jaar 2002, vrees ik dat er toch nog teveel oude politiek is die nu haar sporen achterlaat.

Ik hoop dat met dit soort politiek wordt gebroken want anders zal dit project een slag in het water zijn en wij weten allemaal wel hoe slecht het gesteld is met de kwaliteit van ons water.

Dit is dan ook de reden waarom wij de begroting niet goedkeuren. **(Applaus bij AGALEV)**

De Voorzitter : De heer Schiltz heeft het woord.

De heer H. Schiltz (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik zal het bondig hebben over de omvang, de aard, de structuur, de beheersbaarheid en de toekomst van de begroting.

Ten eerste, de omvang van de begro-

ting : 400 miljard. Ik heb mij onledig gehouden met het maken van een vergelijking tussen de operationaliteit van de begroting van de Vlaamse Regering en de begroting van de federale Regering. Uit de federale begroting, die 1.600 miljard bedraagt, heb ik de transfers en de gewone rentebetalingen gehaald die men bezwaarlijk operationele kredieten kan noemen. Er bleef 400 miljard over voor de Belgische staat om als staat te functioneren.

Ik stel vast dat dit bedrag even groot is als de begroting van de Vlaamse Regering, van de Vlaamse Gemeenschap. Ik moet echter eerlijk zijn. Als ik bij de federale begroting de transfers tussen haakjes zet zou ik dat ook moeten doen bij de Vlaamse begroting, maar dat is niet zo eenvoudig. De vergelijking gaat dus niet helemaal op. Maar ter intentie van sommige leden van het Vlaamse Parlement, en sommige editorialisten, ook geleerden, die beweren dat er tijdens de vorige legislatuur niets werd gedaan wel dit : als ik die ene 400 miljard naast die andere 400 miljard leg stel ik vast dat er wel iets is gebeurd.

Minister Van den Brande, u bent Eerste Minister van een Regering die qua operationele kredieten eigenlijk over evenveel macht beschikt als de Belgische. Dit feit zal later worden genoteerd in de geschiedenisboeken als de mathematische weergave van een belangrijke evolutie.

De heer Denys en andere collega's hebben er reeds op gewezen dat deze begroting van speciale aard is. Zij verschilt nogal wezenlijk van de begroting van de federale regering. Het is hoofdzakelijk een middelenbegroting. Onze uitgaven zijn gedekt door middelen die geen eigen dynamiek vertonen. Zij zijn niet het produkt van het gevoerde beleid, hangen niet vast aan het bruto regionaal produkt en er zijn geen terugverdieneffecten, hoewel men met ramingen van terugverdieneffecten altijd zeer voorzichtig moet zijn zoals wij in de federale Regering hebben geleerd. Hoe dan ook, wij plukken niet de vruchten van ons beleid, wij moeten leven uit de hand van de dotaties, met daarbij een zeer beperkte eigen fiscaliteit.

In die eigen fiscaliteit maken wij nogal vlug kennis met de wet van de afnemende meeropbrengsten. Wij hebben eens een zeer stoutmoedige daad gesteld en sommige takken ongeveer verdrievoudigd. Het gevolg was een grote afnemende meeropbrengst. Ik maak hier allusie op de taks op de ontspanningstoestellen.

De toestand van een zo beperkte eigen fiscaliteit kan niet eeuwig zo blijven omdat daarin inderdaad een soort pervers element zit, namelijk dat de keuze tussen investerings- en consumptieuitgaven voor de Vlaamse Regering wat pijnlijk is omdat investeringen normaal op termijn terugverdieneffecten moeten genereren voor de overheid die ze doet. Dat is bij ons praktisch niet het geval.

Is het nu nodig zeer snel aan dit systeem veranderingen aan te brengen ? Hier waarschuw ik ernstig voor degenen die de financieringswet negatief beoordelen ; terecht of ten onrechte, het debat ten gronde zullen we niet hernemen. Het moment om wijzigingen aan te brengen is niet opportuun. Hoewel onze begroting in een systeem zit van een middelenvoorziening die grotendeels als een soort dotatie moet worden beschouwd, bevat dat mechanisme toch een zekere dynamiek door een herverdeling van middelen vanuit de erg scheef getrokken situatie van voor 1988. Vanaf volgend jaar begint Vlaanderen toch te genieten van deze herverdeling, van de correctiemechanismen die in de financieringswet schuilen. Wanneer men deelsgewijze aan die financieringswet zou sleutelen, zou dit herverdelingsmechanisme ten gunste van Vlaanderen in gevaar kunnen komen.

Bovendien is het misschien een voordeel dat in de eerste periode van tien jaar waarin de rechttrekking van de toewijzing van de middelen naar Vlaanderen en naar Wallonië gebeurt, voor ons de verplichting geldt een strenge budgettaire discipline aan de dag te leggen, waartoe wij wellicht minder geneigd zouden zijn als wij nu reeds een onbeperkte fiscale bevoegdheid zouden hebben en een financieringssysteem zonder het carcan van deze middelentoewijzing.

De heer A. Denys : Mijnheer Schiltz, u zegt dat wij het als Vlamingen niet beter zouden doen. U vindt dat wij in dat carcan moeten blijven omdat het wel eens zou kunnen gebeuren dat wij, wanneer wij over een grotere fiscaliteit beschikken, daar wel eens minder goed zouden mee omgaan. Ik vind dit wel een zeer zware uitspraak.

De heer H. Schiltz : Mijnheer Denys, u loopt op mijn conclusies vooruit. Ik zou een perfect voorstander zijn van een zeer ruime eigen fiscale bevoegdheid wanneer ik de zekerheid zou hebben dat onze globale openbare financiën min of meer terug in orde zouden zijn. U kan daarop antwoorden dat dit blijk geeft van weinig zelfvertrouwen. Alle politieke lichamen zijn op dat vlak erg kwetsbaar. Wij zouden misschien iets meer zelfbeheersing aan de dag leggen. De geërfde schuld in de Vlaamse Gemeenschap, die niet zo gering is, is ook wel het gevolg van het feit dat de eerste Vlaamse Executieven niet zo orthodox tewerk gingen. Wij hebben een verdoken schuld opgebouwd die veel groter is dan ze had mogen zijn.

Laat ons de federale financiën en de financiën van de deelstaat in deze fase zo goed mogelijk saneren en laten wij in het kader van deze financieringswet, waarin een schulddeelname is vervat, bewijzen dat wij een behoorlijke politiek kunnen voeren. Dit brengt natuurlijk wel consequenties mee. Deficit spending heeft voor ons geen enkele zin. Ten eerste, weten wij dat wij niet automatisch de middelen hebben om in de toekomst daarvan de gevolgen te dragen en ten tweede zullen de eventuele positieve effecten van enige deficit spending hoe dan ook niet naar onze kas vloeien.

Voorts is het onze overtuiging dat schuldcreatie, die op zichzelf niet altijd fout hoeft te zijn, enkel te verantwoorden is als daar tegenover een aangroei van het patrimonium bestaat. Dat is de gewone logica van openbare financiën. Wij mogen schulden maken, op voorwaarde dat dit gebeurt om ons patrimonium te verrijken en op voorwaarde dat wij

er zeker van zijn dat wij de lasten van deze schulden in de toekomst zullen kunnen dragen zonder de normale beleids marge van onze Regering en van dit Parlement daar door aan te tasten en een koekoekseffect te creëren.

Het derde punt betreft de structuur van de algemene uitgavenbegroting. In feite kan men de besteding van de overheidsgelden in drie grote pakketten onderbrengen. Ten eerste, de financiering van de overheidstaken, zoals de dienstverlening aan de burger en de overheidsinvesteringen. Het gaat hier om het functioneren van het overheidsapparaat. Ten tweede, de transferten die moeten dienen om het maatschappijmodel gestalte te geven en om aan de sociale noden tegemoet te komen. Ten derde is er de dienst van de schuld.

Mevrouw de Minister, het is niet zo gemakkelijk om die pakketten uit de begroting te lichten. Ze zijn niet duidelijk zichtbaar, wat ik enigszins betreurt, want, na de academische gedachtenwisseling die wij met de heer Dewinter hebben gehad, zou het misschien wel prettig zijn geweest indien deze onderscheidingen in de begroting wat duidelijker waren.

Ik heb getracht na te gaan wat de verhouding is tussen de verbruiksuitgaven van de Vlaamse overheid en de investeringen. Ook deze is niet zo gemakkelijk in de begroting te onderkennen. Er is natuurlijk het horizontaal investeringsplan. Daarin zitten gesplitste kredieten voor een bedrag van 595 miljoen, ordonnanceringskredieten voor 21 miljard en vereffeningskredieten ten bedrage van 666 miljoen. Dat geeft investeringsuitgaven voor ongeveer 22 miljard 600 miljoen, wat ongeveer 5,5 ten honderd van onze totale uitgaven is. Dat is niet bijzonder hoog. U zou kunnen zeggen dat dit in vergelijking is met de schuldenlast, zodat hier een zeker evenwicht bestaat. Het zou goed zijn mocht er in de toekomst een duidelijk onderscheid zijn tussen de verschillende taken, zoals de investeringen en de verbruiksuitgaven.

Ik heb misschien in de documenten niet voldoende gegrasduind maar ik kan de transferten niet uit de begroting halen. Wat zijn de transferten naar de gezinnen en wat zijn deze naar de bedrijven ? Dat is nochtans voor de politieke appreciatie van het beleid van erg groot belang.

Dan is er de schuld. Het is inderdaad opvallend dat onze directe schuld in 1991 plots in het oog valt. Dat heeft te maken met de financieringswet en met de eigen thesaurie. Dat kon moeilijk anders. Dat is vanzelfsprekend. Het zou niet correct zijn om daar nu reeds politieke conclusies uit te trekken. Het is precies of wij in 1991 plots een onvoorstelbare lichtzinnige politiek hebben gevoerd en voor het eerst schuld hebben gecreëerd. Dat is onjuist. Dat is een optisch bedrog. Het is echter niet slecht daarop de aandacht te vestigen. Maar er is een gedebudgetteerde schuld van 279 miljard. Dat is niet niks. Nos actes nous suivent. Daar zitten natuurlijk onze jeugdzonden in. Ik denk in alle eerlijkheid dat de 279 miljard gedebudgetteerde schuld voor een begroting zoals de onze ongezond is en dat zij uit de hand is gelopen. Men moet er in de toekomst zeker over waken dat die tendens wordt omgebogen.

Wat de beheersbaarheid en de doorzichtigheid van onze begroting betreft, kan ik het volgende zeggen. Mijnheer Geysels, men heeft van normen gesproken. Het is duidelijk dat ook zonder Maastricht-norm, gewoon omwille van onze verantwoordelijkheid tegenover de gemeenschap, de beheersbaarheid van onze begroting een must is en dat de tekorten van de begroting binnen bepaalde grenzen moeten worden gehouden willen wij niet met het koekoekseffect af te rekenen hebben dat inderdaad pervers en destructief is.

Collega's, als ik dit debat zo beluister, dan krijg ik wel eens de indruk dat er verwarring ontstaat omtrent begrippen als netto te financieren saldo, beslag op het BNP enzovoort. Wij mogen niet vergeten dat de Maastricht-norm voor de overheid in haar geheel geldt, dus ook voor de ondergeschikte besturen en voor de

Schiltz

sociale zekerheid. Elk onderdeel van wat globaal de overheid vormt zal zijn deel moeten bijdragen. Als inderdaad de SERV-norm correct wordt toegepast en alle andere onderdelen eveneens correct worden beheerd zal, volgens de Hoge Raad voor Financiën, automatisch aan de Maastricht-norm worden voldaan. Ik meen dat hij daarin gelijk heeft. Mevrouw de Minister, ik meen bovendien ook dat de Vlaamse Regering, hoewel dat niet direct in de begroting voorkomt, mee verantwoordelijk is voor bepaalde aspecten van het beleid van de ondergeschikte besturen.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer Schiltz, in de Commissie toonde u zich erg ongerust over de evolutie van de financiën van de ondergeschikte besturen. Als ik het jaarverslag van het Gemeentekrediet mag geloven, dan is die evolutie positief. In tegenstelling tot wat ikzelf vaak hoor beweren, is de evolutie de jongste twee jaar erg verbeterd. Waarop baseert u zich voor die negatieve voorstelling ?

De heer H. Schiltz : Ook hier moeten wij goed weten waarover wij het hebben. Ik weet ook niet precies welke besturen op de lijst van het Gemeentekrediet staan maar ik baseer mij hier op de classificatie van de Nationale Bank die meer bepaald de gemeentebesturen, de intercommunales, de OCMW's, de provinciebesturen en dergelijke omvat. Soms begin ik ook wel eens aan de cijfers te twijfelen en vraag ik mij af of ik mij nu zo miskeken heb dan wel of mijn excellente medewerker zich zo vergist zou hebben.

De Nationale Bank heeft in elk geval duidelijk gezegd dat de verslechting van het netto te financieren saldo van de overheid, globaal gezien, in 1991 vooral te wijten was aan de ondergeschikte besturen en de sociale zekerheid. De ondergeschikte besturen waren daarin verantwoordelijk voor 30 miljard. Bij die ondergeschikte besturen horen ongetwijfeld gemeentebesturen, OCMW's en intercommunales waarop de Vlaamse Ge-

meenschap toezicht uitoefent en verantwoordelijkheid voor draagt.

De hamvraag is natuurlijk of alles wat voor de SERV-norm in aanmerking komt duidelijk in de begroting staat ingeschreven en becijferbaar is. Ik durf het niet zweren, maar ik heb toch de indruk dat de meeste elementen erin verwerkt zijn.

Minister W. Demeester-De Meyer : Mijnheer Schiltz, ik kan u een formeel antwoord geven. Wij hebben een begroting ingediend die optimaal aan de SERV-norm beantwoordt. Voor huisvesting bijvoorbeeld hebben wij 933 miljoen debudgettering in de begroting van dit jaar ingecalculleerd als zijnde een besparing voor dit jaar. Met alle mogelijke debudgettering werd in de begroting rekening gehouden, zoals de SERV-norm dat oplegt. Om het plastisch te zeggen, wij hebben niet gepoogd iets onder de mat te vegen.

De heer H. Schiltz : Ik wil dat wel geloven mevrouw, maar ik denk dat het voor 95 ten honderd correct is. Ik voel dat er nog ergens iets verscholen zit, maar de volmaaktheid is niet van deze wereld.

Het is evenwel belangrijker vast te stellen dat, rekening houdend met de dynamiek die van bepaalde debudgettering in de toekomst zal uitgaan, het effect nu reeds in een aantal gevallen cumulatief zal zijn. Bijgevolg nemen ze uw beleidsruimte thans niet zo zeer in beslag, maar naarmate de tijd vordert zullen ze een toenemend aandeel van uw beleidsruimte in beslag nemen. Wat betreft, past het dat wij een aantal dynamische projecties maken, zoals ik deze destijds bij de prefinanciering van de huisvesting heb gemaakt. Tien jaar geleden heb ik reeds bewezen dat uw schuld vandaag zo hoog zou liggen. U zal zich de destijds gevoerde debatten ter zake in de Vlaamse Raad wel herinneren. Op dit ogenblik denk ik dat het ook zo is, en dat de SERV-normen worden gerespecteerd.

De Voorzitter : Mijnheer Schiltz, mag ik u vragen langzaam af te ronden, aangezien u uw spreektijd ruim heeft overschreden.

De heer H. Schiltz : Ja, mijnheer de Voorzitter. Ik wil nog één opmerking maken. De doorzichtigheid van de begroting en bijgevolg de mogelijkheid tot controle vergt dat men zo weinig mogelijk afbreuk zou doen aan de analiteit van de begroting. In dat opzicht waren noch wat de afgevaardigden van het Rekenhof ter zake hebben gezegd, noch uw uitspraak dienaangaande erg duidelijk. Wat wordt precies jaarlijks geannuleerd en wat wordt overgedragen naar volgende dienstjaren ?

In verband met het beroep op diensten met afzonderlijk beheer en fondsvorming, moet ik u eerlijk zeggen dat daar waar eigenlijk bewezen is dat de doorzichtigheid en de beheersbaarheid van de begroting alles te winnen heeft bij het reduceren tot een minimum van deze begrotingsinstrumenten — waar het niet anders kan — de Vlaamse Regering de neiging heeft deze instrumenten nogal gemakkelijk in haar beleid in te schakelen.

De kas en de begroting kunnen vanzelfsprekend nooit identiek zijn, maar hoe nauwer zij bij mekaar aansluiten, hoe geruster wij kunnen zijn dat de begrotingen inderdaad correct zijn en dat de beheersbaarheid groot is, zoals ook de originele begroting en de uitvoering van de begroting best zo dicht mogelijk bij mekaar aansluiten. Wat dat betreft zijn er voor 1991 geen duidelijke gegevens beschikbaar. Wanneer ik een verschil zie van 16 miljard tussen kas en ordonnancerings, wil dat dan zeggen dat deze 16 miljard in onze thesaurie van 1992 te voorschijn komt en dat we die uiteindelijk in de kastoestand zullen ontmoeten ? In dat geval was mijn vermoeden juist.

Minister W. Demeester-De Meyer : Ja.

De heer H. Schiltz : Het globale tekort van de overheid werd dus in 1991 ten belope van dat bedrag geïmponeerd, wat ermee toe heeft geleid dat het netto te financieren saldo van de federale overheid toch nog werd gehaald op 31 december.

Minister W. Demeester-De Meyer :

Ik kan niet exact zeggen of u die 16 miljard in de uitgavenbegroting 1992 zal terugvinden, maar een groot deel waarvoor het netto te financieren saldo globaal genomen zowel voor de nationale overheid, als voor de Gewesten en de Gemeenschappen, werd geflatteerd, houdt verband met het feit dat men in de Vlaamse Gemeenschap minder heeft uitgegeven.

De heer H. Schiltz : Ik wens nog enkele technische vragen te stellen, maar aangezien ik verplicht word mijn uiteenzetting te besluiten, zal ik u deze in de Commissie stellen of schriftelijk overmaken.

Het systeem toegepast bij de opmaak van deze begroting kan in de toekomst niet worden behouden. Immers, een natuurlijke binding van onze inkomsten aan de ontwikkeling van het bruto regionaal produkt is noodzakelijk en in dat geval moet het ogenblik aanbreken waarop wij het fiscale instrument zelf ruimer en krachtadiger als beleidsinstrument kunnen hanteren.

In de gegeven politieke constellatie, vooraleer wij de dynamiek van een eigen rechtstreeks gekozen Parlement en de dynamiek van goed afgebakende bevoegdheden, evenals het voeren van de politieke discussie over de solidariteit en de prijs ervan hebben kunnen bepalen en tot rijpheid brengen, meen ik dat het op dit ogenblik inderdaad onverstandig en gevaarlijk zou zijn in het huidige systeem grondige wijzigingen aan te brengen. De discussie over de solidariteit moeten wij voeren.

De heer A. Denys : De eigen fiscale verantwoordelijkheid is toch één van de tien punten.

De heer H. Schiltz : Ik zeg niet dat wij deze niet moeten opbouwen, maar het verlaten van de financieringswet om alles via eigen fiscaliteit en dergelijke op dit moment te organiseren zou volgens mij een onvoorzichtige operatie zijn.

De heer A. Denys : Hoe kunt u eigen fiscaliteit geven als u de financieringswet niet wijzigt ?

De heer H. Schiltz : Wij moeten el-

kaar goed verstaan, mijnheer Denys. Wij kunnen iets wijzigen in de financieringswet of wij kunnen heel het systeem in vraag stellen. Vooral neofieten zijn geneigd om alles ineens te veranderen. Ook in de politiek geldt vaak het adagium dat wanneer men teveel ineens wil doen, men het risico loopt alles kapot te maken. Laten wij waar het nuttig is weloverwogen verbeteringen aanbrengen, in het besef dat wij moeten evolueren naar een systeem waarbij inderdaad de binding met het BNP en de eigen fiscaliteit de voornaamste bron van inkomsten moeten zijn. Laten wij er op het ogenblik voor zorgen dat wij de bonussen die in het systeem van de financieringswet zijn ingebouwd, ook verwerven. Wij mogen niet al onze energie in een fundamentele herziening van de financieringswet steken omdat wij nog niet weten waarheen dit zal leiden, temeer daar wij te maken hebben met dossiers die op het ogenblik nog niet duidelijk zijn. De discussie over de schuldsplitsing is een zinvolle discussie maar daarvan een politiek punt maken is de wagen voor de paarden spannen.

De Voorzitter : Mijnheer Schiltz, mag ik u nogmaals verzoeken af te ronden.

De heer H. Schiltz : Wij mogen niet ter plaatse trappelen, doch evenmin de wagen voor de paarden spannen.

Mevrouw de Minister, ik had graag een meer transparante begroting gezien, met minder debudgettering en met meer zekerheid dat de SERV-norm zal bereikt worden. Ik zal ze desalniettemin toch goedkeuren. (Applaus)

De Voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer S. Platteau (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, de begroting is ongetwijfeld het belangrijkste instrument in het regeringsbeleid. Het groot absentisme vandaag wekt nochtans niet die indruk.

De begroting is in de eerste plaats een programma voor het beleid dat het komende jaar gevoerd zal worden. In de begroting worden de accenten en krachtlijnen aangegeven

die in de Regeringsverklaring werden vastgelegd. Zij komt nu spijtig genoeg veel te laat want de helft van de middelen is reeds besteed. Dat is echter niet de schuld van de Vlaamse Regering.

De begroting is ook een leidraad, een wegwijzer en gids waar wij gedurende heel het begrotingsjaar naar terug kunnen grijpen. Wij hebben echter een half jaar stuurlaars en zonder boorddocumenten moeten werken met behulp van voorlopige kredieten. Ook dit is niet de schuld van de Vlaamse Executieve.

De begroting is een betrouwbaar document waarin ontvangsten en uitgaven voor het komende jaar worden opgesomd, geraamd en ingeschreven. Zij geeft ons een inzicht in de manier waarop de Vlaamse huishouding gedurende het volgend jaar beredderd zal worden, met de zekerheid dat de ingediende rekeningen de ramingen zo dicht mogelijk zullen benaderen.

De Minister van Financiën, mevrouw Demeester-De Meyer, heeft het credo van deze betrouwbaarheid, van deze orthodoxie, met klem beleden wanneer ze in haar inleiding schrijft dat de begroting gekenmerkt is, ten eerste door correctheid en eerlijkheid ; ten tweede, een strikte begrotingsdiscipline nastreeft, waarin zowel — althans volgens de Minister — alle debudgetterings- als uitgaven-spreidingsmechanismen verwerkt zijn.

Collega's, dat de begroting een programma is dat reeds half is afgevoerd, is niet de schuld van de Regering ; dat de begroting een leidraad is waar men niet kan naar verwijzen, is evenmin de schuld van de Regering ; maar dat de begroting niet orthodox is, niet volgens de regels van de kunst is opgesteld, is wel de schuld van de Regering. Deze begroting is niet orthodox ; ze is niet correct en ze werd niet opgemaakt volgens de regels van de kunst.

Dat er een totaal gebrek is aan orthodoxie, dat er een politiek wordt gevoerd van luister naar mijn woorden

Platteau

maar kijk niet naar mijn daden, zal ik onmiddellijk aantonen.

Daartoe neem ik twee getuigen. Mijn eerste getuige is de studiedienst van het Vlaams Economisch Verbond — betrouwbaar, dacht ik ; mevrouw Of-feciers komt uit dat midden, dus zeer betrouwbaar — mijn tweede getuige in verband met het gebrek aan orthodoxie in de begroting

De heer H. Schiltz : Het is een zuil !

De heer S. Platteau : Akkoord, maar er mag toch worden aangetoond dat hij bestaat en dat hij blijkbaar zo goed functioneert dat men er bepaalde personen weghaalt.

Mijn tweede getuige is het Rekenhof, waar u, mijnheer Schiltz, zelf allusie hebt op gemaakt. Het heeft mij trouwens verwonderd dat tijdens gans het debat geen enkele allusie op het Rekenhof werd gemaakt. Ik vind het een zegen voor ons land en voor Vlaanderen dat het Rekenhof bestaat en dat de Vlaamse Regering verplicht is om haar begrotingen aan het Rekenhof voor te leggen. Ik vind het echter een vloek voor Vlaanderen dat er geen rekening mee wordt gehouden.

Minister W. Demeester- De Meyer : Mijnheer de Voorzitter, sta mij toe daar even op te reageren.

In de inleiding staat dat de orthodoxie wordt nagestreefd. Vervolgens is het de eerste maal — en de heer Lievens heeft dit tot tweemaal toe in de Commissie gezegd — dat wij getracht hebben zo strikt mogelijk in te gaan op alle bemerkingen die werden gemaakt, op drie na. Inderdaad, op drie bemerkingen na, zijn wij op de zeventien à twintig bemerkingen die het Rekenhof heeft gemaakt, ingegaan. Dit is de eerste maal en ik merk dat sommige collega's instemmend knikken. Ik geef toe dat wij nog niet de totale orthodoxie hebben bereikt ; dat is juist ; wij hebben bijvoorbeeld een orderekening behouden. Ik zeg het dus bij voorbaat.

De heer S. Platteau : Juist ! Ik zal daar straks op terugkomen.

Minister W. Demeester-De Meyer : Ik weet zeer goed dat de orderekening niet conform is met het kenmerk van universaliteit, maar geef toe dat het de eerste maal is — u hebt het in het verleden niet meegemaakt — dat zo goed werd ingegaan op de bemerkingen van het Rekenhof. Dit heeft de heer Lievens tot tweemaal toe in de Commissie gezegd. De kritische zin van de heer Lievens kennende, is dit een pluimpje.

De heer S. Platteau : Mevrouw de Minister, ter zake moet ik u tegenspreken ; het betoog van de heer Lievens was een striemende aanklacht voor de Minister van Financiën. Ik zal er straks enkele passages uit voorlezen.

Minister W. Demeester-De Meyer : Er zijn zelfs leden van de oppositie die zegden dat wij pogingen hebben ondernomen om een goede en open begroting voor te stellen.

De heer S. Platteau : Als u spreekt over poging, dan kan ik u volgen.

Minister W. Demeester-De Meyer : In de tekst staat nastreven.

De heer S. Platteau : Ik heb strafrecht gestudeerd en daar is de poging niet strafbaar !

Ik neem een eerste getuige : de studiedienst van de zuil van het Vlaams Economisch Verbond. Ik stel vast dat in een uitgave van een Snelbericht van april 1992 een artikel, onder de titel Vlaamse budgettaire orthodoxie uitgehold, is verschenen. Het woord uitgehold zegt genoeg. Ik zal het ganze artikel niet lezen, maar toch zal ik er enkele passages uit voorlezen.

Ten eerste, volgens de studiedienst van het VEV heeft de Vlaamse Regering in haar nieuwe begrotingsvoorstellen niet alleen inzake milieu, maar ook voor de financiering van de sociale huisvesting en de economische infrastructuur, beleidsopties genomen die niet stroken met de vroegere SERV-standpunten. Daarenboven druisen de budgettaire opties regelrecht in tegen de SERV-begrotingsnorm. Dit is afkomstig van het studie bureau van het VEV.

Tweede luik : sociale huisvesting. Er werd impliciet toegegeven dat hiertegen werd gezondigd. Er werd een nieuw n.v.-fonds voor de huisvesting opgericht met een meerderheid en controleparticipatie voor de GIMV. De nieuwe n.v. kan voor de financiering van haar opdracht gemachtigd worden leningen aan te gaan met gewestwaarborg. Dit is een groot-scheepse vorm van debudgettering. Ik citeer : De SERV-norm wordt omzeild door wie aan een gemengde vennootschap.. . enzovoort.. . . Onze fractieleider, de heer Denys, zei dat ik zou aantonen dat met de SERV-norm een loopje werd genomen. Welnu, dit is het bewijs ervan.

Derde luik : openbare werken. Er wordt een Vlaams Infrastructuurfonds opgericht. Deze dienst beschikt over een afzonderlijk beheer. Het gebruik van fondsen met overdraagbare saldi leidt vroeg of laat tot budgettaire ontsporing.

Wie goed heeft geluisterd naar het betoog van de heer Schiltz zal begrepen hebben dat hij een ernstig voorbehoud heeft gemaakt aangaand deze begroting. Mevrouw de Minister, de heer Schiltz is politiek geëngageerd en staat aan uw zijde omdat hij in dat kamp is verzeild geraakt. Toch maakte hij ernstige voorbehouden ter zake.

Een tweede getuige is het Rekenhof. De heer Lievens van het Rekenhof zegt duidelijk, en ik citeer : Andermaal heeft de top zich moeten beperken tot de tekst van de ontwerp-begroting zonder dat het kennis heeft van een eventueel programmadecreet. Bepaalde suggesties zouden door dat programmadecreet kunnen vervallen en nieuwe problemen zouden ter sprake kunnen komen. Het Rekenhof wijst er tevens op dat geen enkele begroting van instellingen van openbaar nut van categorie B of van sui generis-instellingen is bijgevoegd. Ten slotte vestigt zijn college de aandacht op de krappe tijdspanne waarbinnen het zijn begrotingsadvies diende te formuleren. Als dat geen drie striemende aanklachten zijn ! . . .

Wanneer men in de Commissie van Financiën zo'n belangrijk en volgens

Platteau

de heer Schiltz zo ingewikkeld document zo uitgebreid bespreekt, mag men op zijn minst verwachten dat de stukken tijdig ter inzage liggen om ze rustig te bestuderen. Over een dergelijke materie moet men immers met kennis van zaken kunnen oordelen. Welnu, wij werden overstelpt met een massa documenten die ons slechts in de loop van de vergadering werden medegedeeld. Zowel onze protesten als deze van onze fractieleider waren tevergeefs. Er moest een strikte timing worden gerespecteerd, en daarvoor hebben wij begrip opgebracht. De heer Hancké heeft dat ook gezegd en maakte trouwens allusie op de constructieve medewerking vanwege de oppositie. Uiteindelijk hebben wij de reeds opgelopen vertraging, waarvoor de Executieve niet verantwoordelijk was, niet langer willen rekken en zijn wij uiteindelijk tot de stemming overgegaan. Ik herhaal echter dat het laattijdig overmaken van de stukken een bewijs is dat de werkzaamheden aangaande de begroting niet op een orthodoxe manier verliepen.

De mooie en veelbelovende woorden van de Minister van Financiën houden helemaal geen steek meer wanneer men het corpus zelf van de begroting bekijkt. Ik zal niet alle gevallen opsommen van debudgettering en uittrekking van fondsen ; die zijn legio. Ik zal het ook niet hebben over de manier waarop een loopje werd genomen met de SERV-norm en tevens zal ik zwijgen over de uitgavenmechanismen van de Minister van Financiën wanneer hij het heeft over het globaal tekort.

Inzake de middelenbegroting kan ik het hebben over het Infrastructuurfonds, dat reeds in de middelenbegroting van september 1991 was ingeschreven. Men kan onmogelijk het verschil verklaren tussen de 100 miljoen frank aan eigen inkomsten en het bedrag van 1,6 miljard frank, zoals de heer Lievens het heeft aangehaald.

Ik kan het ook hebben over het bijzonder Rijksfonds. Dit werd pro memorie vermeld. Op 31 december een staat opmaken van de uitstaande

schuld van de laatste drie jaar is er niet bij. Ik kan zo verdergaan.

Ik kan spreken over artikel 23 op de universitaire investeringen. Ik wil u dat artikel lezen. Daaruit blijkt duidelijk dat het Rekenhof het helemaal niet eens is met de Minister. De heer Lievens zegt dat het principe van de debudgettering nu wordt bestendigd en veralgemeend.

Ik kan het hebben over artikel 30, de fameuze orderekening die in se niet conform is. Het gaat hier over de universitaire gebouwen. Volgens het Rekenhof mag het gebruik van thesaurieleningen niet worden toegestaan. Het moet in de begroting staan, maar het staat er niet in. De heer Schiltz heeft zelf gezegd dat voor 279 miljard gedebudgetteerde schuld een gevaar betekent.

Ik kan spreken over artikel 49, het Fonds voor de Huisvesting. Ik heb hierover reeds gesproken tijdens de uiteenzetting van de heer Dewinter.

De begrotingstabel staat er niet in, noch de sub-begrotingen. Ik heb kritiek op de algemene toelichting. Er was ook geen meerjarenplan.

Er is het probleem van de service-flats, een zaak die mij zwaar op de maag ligt. Tijdens de bespreking van de voorlopige twaalfden heb ik ter zake een amendement ingediend. Ik heb toen gevraagd om de ingeschreven 25 miljoen op te trekken tot 1,4 miljard, want het ging over een periode van zes maanden. Dat amendement werd door mevrouw Demeester en de meerderheid van de tafel geveegd. Nu stel ik vast dat het toch werd opgenomen. Is het misschien berouw na de zonde ?

Minister W. Demeester-De Meyer :

Ik heb niet graag dat men voortdurend leugens vertelt.

De heer S. Platteau : Dat is de waarheid.

Minister W. Demeester-De Meyer :

Dit zijn echte leugens. De heer Hancké kan bevestigen dat wij destijds hebben benadrukt dat wij dit niet zouden behandelen bij de voorlopige twaalfden.

De heer S. Platteau : Ik vraag mij af waarom. Wat correct is is correct.

Minister W. Demeester-De Meyer :

Wij hebben dit niet behandeld bij de voorlopige twaalfden omdat wij over de voorlopige twaalfden geen debat ten gronde hebben gevoerd en omdat wij het zouden onderzoeken in de begroting 1992.

De heer S. Platteau : Het Rekenhof had het aangeklaagd.

Minister W. Demeester-De Meyer :

Wij zijn aan uw vraag tegemoet gekomen.

De heer S. Platteau : Nadien. Waarom hebt u het niet gedaan toen wij het hadden over de voorlopige twaalfden ?

Minister W. Demeester-De Meyer :

Omdat het op dat ogenblik geen enkele betekenis had.

De heer S. Platteau : Inzake de service-flats hebt u 2,8 miljoen ingeschreven, zoals ik had voorgesteld. Dat is nog veel te weinig. Uit een controle ter plaatse — dit is de tekst van het Rekenhof — in de zetel van het Vlaams Fonds voor de Bouw van Ziekenhuizen is gebleken dat reeds in januari voor drie jaar 300 miljoen werd vastgelegd. Wij zijn nu juni. Dat bedrag is dus nog veel te klein.

Minister W. Demeester-De Meyer :

Wij hebben het debat met de heer Lievens gevoerd. Hij heeft het antwoord dat wij hebben gegeven aanvaard. Dit zijn vastleggingen die geschied zijn op basis van de 7.830 toekenningen, principiële akkoorden. Er werd gezegd dat deze principiële akkoorden nooit allemaal zullen worden toegekend. Wij hebben het debat in de Commissie gevoerd.

De heer S. Platteau : De heer Lievens is op zijn honger gebleven.

Minister W. Demeester-De Meyer :

Daarover niet. Integendeel de tekst, die in de Commissie werd aangenomen, beantwoordt volledig aan de verwachtingen van het Rekenhof.

De heer S. Platteau : Hij heeft zelf gezegd dat op de twaalf vragen die hij heeft gesteld hij op elf vragen

Platteau

geen degelijk antwoord heeft gekregen.

Minister W. Demeester-De Meyer : Dat is formeel onjuist.

De heer S. Platteau : Dat is correct.

Wij staan verre van een begrotingsdiscipline zoals ze werd aangekondigd. De begrotingsorthodoxie kunnen wij vergeten. Er is helemaal geen sprake van. Als ik de passage opnieuw lees over strikte begrotingsdiscipline en het vermijden van fictieve besparingen, het vermijden van debudgettering voor 279 miljard, dan proest ik het uit van het lachen.

Ik zal het debat niet verder rekken. Mevrouw de Minister, ik wil u alleen nog zeggen dat onze fractie zal tegenstemmen, maar dat zal u zeker niet verwonderen. Ik zal evenwel een reeks amendementen indienen gebaseerd op de kritiek van het Rekenhof en van de studiedienst van het Vlaams Economisch Verbond. Wij zullen dan zien of u iets zal toegeven en met deze amendementen rekening zal houden. Samen met Manu Ruys zeg ik dat de Belgische Staat, mutatis mutandis de Vlaamse deelregering, een institutioneel en financieel débâcle tegemoet gaat. *(Applaus bij de PVV)*

De Voorzitter : Collega's, ik stel voor onze werkzaamheden gedurende een dertigtal minuten te onderbreken.

— *De vergadering wordt geschorst om 18.40 uur.*

— *De vergadering wordt hervat om 19.23 uur.*

— *De heer E. Pinoie, Ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op.*

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de bespreking van de begroting 1992.

De heer Verreycken heeft het woord.

De heer W. Verreycken (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, collega's, gezien de zeer korte spreektijd die mij nog rest, zal ik mij beperken tot de essentie van wat ik nog wilde zeggen. Ik

wil onmiddellijk vaststellen dat het verboden is vanwege de Belgische voogd om te praten over een inkomstenbeleid. Wij moeten inderdaad 25 miljard aanvaarden. Wanneer er enerzijds een verbod is van de Belgische voogd dan is het ook bij gebod van de Belgische voogd dat ons nu een begroting wordt opgedrongen die bol staat van de belgitudes.

Collega's, dit is een begroting van de gedebudgetteerde verstaatsing. Ik zal het debat daaromtrent niet opnieuw openen, want het is hier reeds enkele malen eindeloos aangekaart. Vast staat dat, nadat reeds Aquafin, Ardifin, Mina-fonds en tutti quanti werden opgericht, nu een Fonds voor de Huisvesting volgt — gecontesteerd door de Vlaamse Maatschappij voor de Huisvesting, die daarover persverklaringen aflegde — en dat binnenkort ook nog een Infrastructuurfonds zal worden opgestart. De verstaatsing gaat verder, want al deze fondsen kunnen stuk voor stuk gewaarborgde leningen aangaan, waarbij de Vlaamse overheid de slechte Belgische gewoonte overneemt om enkel rekening te houden met de terugbetaling van rentelasten en de eigenlijke kapitaalaflossing weg te wuiven. De rentespiraal, de beruchte rentesnieuwbal, is niet ver meer af.

De reeds bestaande debudgettering die ons eindelijk werden geopend — dat verheugde mij en ik heb dat in de Commissie ook verklaard — zorgen nu al voor een indirecte maar gewaarborgde schuld van 233 miljard. Dit zijn geen cijfers van mij, ze zijn afkomstig van een SERV-partner, het VEV. De optelsom van de rentelasten van deze 233 miljard, bij de leningen ten bedrage van 23 miljard sinds begin 1991, bij het nu toelaatbaar geachte deficit van 31,4 miljard, maakt dat de veel besproken SERV-norm werd overschreden en dat ook de 58 miljard investeringen in belangrijke mate worden overschreden. Dus ook de argumentatie die daarstraks werd aangehaald klopt hier niet. Dit wordt niet alleen vastgesteld door een lid van de oppositie, maar ook door één van de SERV-partners zelf, die toch wel de eigen norm zal kennen. Ik citeer : Deze werkwijze gaat in tegen de filosofie

waarop de SERV-norm werd gebouwd en hypothekeert de toekomstige budgettaire ruimte van de Vlaamse Gemeenschap. Einde citaat. Het VEV stelt zelfs vast dat de trieste Belgische kwaal van dure renten en hoge schulden ook in Vlaanderen wortel schiet.

Het Vlaams Blok vraagt zich echt af hoe deze vaststellingen te rijmen vallen met de Regeringsverklaring die zegde, ik citeer : De Vlaamse regering is vast besloten geen Vlaamse rentesnieuwbal te laten ontstaan. Er zullen geen lasten worden doorgeschoven naar de komende generaties via nieuwe debudgettering of andere technieken. Einde citaat. Wanneer dat enerzijds in de Regeringsverklaring staat en wij anderzijds horen dat er gedebudgetteerd wordt, dat zelfs leden van de meerderheid komen vertellen dat zij het eens zijn met de debudgettering en dat dit een normale, logische manier van werken is, vraag ik me af hoe dat te rijmen valt.

De afgevaardigde van het Rekenhof, de heer Lievens, waar ik met zeer veel waardering naar geluisterd heb, was ter zake zeer duidelijk. Hij verklaarde dat alleen reeds in artikel 30 van dit ontwerp van decreet de debudgettering, het buiten de begroting houden van uitgaven, in de meest volstreekte, zelfs in de strikt semantische betekenis van de term wordt toegepast. Die vernietigende opmerkingen, eerst van een SERV-partner, die de norm moet kennen, daarna door een afgevaardigde van het Rekenhof, waren niet zwaarwichtig genoeg om de Regeringsverklaring toe te passen.

Wanneer dan — dat was de klap op de vuurpijl — vanuit de oppositie werd waangedrongen op het horen van een SERV-ambtenaar, teneinde de exacte draagwijdte van de norm te kennen, werd dit door de meerderheid afgewimpeld. Wij kenden de reden van die weigering niet, tot wij in de loop van deze week het advies binnen kregen dat door de SERV werd uitgebracht over het hiermee gelijklopende programmadecreet.

Ik bespaar u lange citaten, maar ik

Verreycken

wil toch enkele zinsneden aanhalen uit dit vernietigende advies : bepalen die geen enkele band vertonen met de begroting ; het is niet aangewezen benoemingen aan de bekrachtiging van de Executieve te onderwerpen ; geen sprake van planmatige aanpak ; lange termijn effect is minimaal ; in tegenspraak met de doelstelling van het afvalstoffenplan 1991-1995 ; de aangevoerde argumentatie is dubieus ; de SERV kant zich ertegen ; de invulling van parameters gebeurt arbitrair ; een fundering is niet te vinden ; In een boekje van 14 bladzijden, dat bolstaat van verwijten en afwijzingen, zou de Executieve toch een reden moeten vinden om haar huiswerk over te doen.

Wij mochten niemand van de SERV horen. Wij mochten geen verklaring krijgen bij de SERV-norm, noch in verband met de adviezen. Deze Executieve zal dit eerst laten goedkeuren en pas dan laten luisteren naar de verklaringen over datgene wat werd gestemd. Er wordt eerst ja geknikt, er wordt eerst geslikt en pas dan wordt er nagepraat.

Het weigeren van dit gesprek vestigt in ieder geval een onweerlegbaar vermoeden van manipulatie. Er is dus iets dat de Commissie niet mocht vernemen, en dat pas na de stemmingen zal kunnen worden aangekaart. Dan zal echter de meerderheid, met de karwats deze begroting reeds hebben goedgekeurd.

Collegae, nogmaals naar mijn zeer beperkte spreektijd verwijzend, kom ik tot mijn besluit. Ik ga bewust niet dieper in op de onmogelijkheid tot het lokaliseren van alle budgettaire vertalingen van de voorstellen D'Hondt. Immers, de 2,3 miljard die lokaliseerbaar zijn, zijn inderdaad te weinig. Er wordt dus aan die voorstellen meer gegeven en ik zou daarvan graag een lokalisatie krijgen. Ik zal hierop nu niet verder ingaan.

Ik ga ook niet verder in op de verstaatsing via de fondsen. Dit thema is reeds voldoende uitgebreid aan bod gekomen.

Ik wens echter even stil te staan bij

het artikel 104 van dit begrotingsontwerp. Ook de Commissie heeft aan dit artikel meer tijd besteed en over de bespreking ervan werd trouwens een omstandig verslag uitgebracht.

De draagwijdte van dit artikel is vrij belangrijk. Immers, door dit artikel worden in één klap de bejaardentehuizen, de rusthuizen en de vroegere godshuizen van onroerende voorheffing vrijgesteld. De vraag rijst of de Executieve hier een geschenk geeft en of zij een poging doet om de stijgende problematiek van de bejaardenopvang te onderkennen. Het gaat hier over een probleem dat in de volgende decennia ongetwijfeld op onze maatschappij zal wegen. Daarover is iedereen het stilaan eens. Ik heb er geen enkel probleem mee dat bepaalde leden van de maatschappij vergrijzen, maar wanneer een ganse maatschappij vergrijst, dan zorgt dat voor problemen.

Collegae, dit is geen geschenk van de Executieve. Immers, vanaf 1991 werd de aanslagvoet opgetrokken van 1,25 naar 2,5 ten honderd. De aanslagvoet werd dus gewoon verdubbeld. Daarvan werden, via dit artikel 104, uitsluitend de ziekenfondsen OCMW-rusthuizen vrijgesteld. Die gunst van vrijstelling mocht echter niet gelden voor de zeer vele kleine rusthuizen in privé-bezit die toch ook op hun beurt een zeer belangrijk aandeel leveren in de opvang van bejaarden. Van de kleinere privé-rusthuizen wordt echter wel degelijk de onroerende voorheffing verder geëist.

De invoering van dit artikel 104 zal de bevriende organisaties verder bevoordelen en de privé-rusthuizen doen betalen. De Executieve neemt hier dus terug van de private opvangtehuizen wat zij als geschenk geeft aan de mastodont-rusthuizen.

Ik lichtte dit artikel met opzet uit het geheel omdat het, samen gelezen met de SERV-opmerkingen die de Commissie niet mocht horen, symptomatisch is voor dit hele programmadoel.

Leve de bevriende organisaties met afgevaardigden in de Executieve, en

weg met de burger die zich als particulier voor de gemeenschap wil inzetten ! De inzet van de burger beperkt zich stilzwijgend tot betalen.

Indien de evolutie van de schuld binnen beheersbare perken moet blijven — en dit is een laatste citaat uit de Regeringsverklaring — dan moet zij ook worden teruggedrongen. De schuld wordt inderdaad onbeheersbaar. Ik heb aangetoond via SERV en Rekenhof dat dit niet alleen mijn argumentatie is, maar dat zij wel degelijk stoelt op ernstige gegevens. Ik zeg niet dat mijn argumentatie niet ernstig is, maar ik verlaat mij zeer graag op de gegevens van deskundigen en rekenkundigen ter zake. Ook zij zeggen dat de schuld onbeheersbaar wordt, indien zij, via de slechte weg van de debutgetteringen via de slechte weg van de verstaatsende fondsen, via de slechte weg van de niet-lokaliseerbare geschenken aan integratieprojecten, via de slechte weg van de subsidies aan de zuilen, een Vlaamse rentesnieuwbal aan het rollen brengt. De verzuilende staats-dirigistische intenties, die uit deze begroting blijken, worden door het Vlaams Blok afgewezen.

De Voorzitter : De heer De Vlieghe heeft het woord.

De heer W. De Vlieghe : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, collega's, collega Geysels heeft een paar uren geleden met veel verve uiteengezet waarom de Groenen deze begroting niet zullen goedkeuren. Hij heeft dit zo grondig gedaan dat mijn spreektijd eerder beperkt is. Ik zal mij dan ook beperken tot een aantal technische opmerkingen in verband met deze begroting.

De belangrijkste opmerking is dat het begrotingsbeleid dat achter deze begroting zou moeten schuilgaan eigenlijk geen begrotingsbeleid is. Er wordt een struisvogelpolitiek gevoerd en er gebeuren een aantal zeer twijfelachtige ingrepen in het begrotingswerk.

Ik wil ook een punt aanraken dat met veel tamtam werd aangekondigd bij de vorming van de nieuwe Regering. Eindelijk zou werk worden gemaakt van een drastische inkrumping van de

De Vlieghere

ministeriële kabinetten. U weet allen dat ik bij iedere bespreking van een begroting op dit punt terugkom. Het spijt mij dat de heer Schiltz momenteel niet aanwezig is. Inderdaad, ik heb onlangs met hem over dit onderwerp uitgebreid gediscussieerd. Zijn stelling was dat de kabinetten zijn gegroeid uit de ziekelijke politisering van de administratie, wat uiteraard waar is. Hij vergat er echter bij te zeggen dat juist de kabinetten voor een groot deel de oorzaak zijn van die ziekelijke politisering van de administratie. Zij houden de vicieuze cirkel in stand van een gepolitiseerde administratie die kabinetten noodzakelijk maakt.

Ik heb dan ook met veel belangstelling vernomen dat deze Regering aan deze toestand iets zou veranderen. Ik moet echter tot mijn spijt in de cijfers vaststellen dat het enige wat is gebeurd, is dat er nu een paar Ministers minder zijn. Op de kabinetten zelf is er zo goed als niet gesnoeid, niettegenstaande mevrouw de Minister bij de bespreking van de voorlopige kredieten had gezegd minder middelen nodig te hebben voor de kabinetten dan oorspronkelijk in de begroting was ingeschreven. In de feiten is er echter geen verandering. Om deze reden heb ik dan ook een aantal amendementen ingediend teneinde de kabinetten met één derde terug te schroeven waardoor de Vlaamse kabinetten zouden worden teruggebracht tot het niveau van een gemiddeld Belgische kabinet. Ik hoop voor dit standpunt ruime steun te krijgen. Het gaat misschien om een klein punt in de totale begrotingstermen. Het gaat inderdaad slechts om 300 miljoen frank, maar in politieke termen gezien is dit een zeer belangrijke zaak. Deze Regering moest inderdaad de moed hebben gehad om daadwerkelijk aan dit probleem iets te doen in plaats van zich te verlaten op eerder parteralistische houdingen. Zij meent nu veel betere relaties te hebben met de administratie dan vroeger het geval was. Dit kan best zijn, maar het lost structureel niets op, en is bovendien een garantie dat de ziekte in stand wordt gehouden.

Mevrouw de Minister, de hoofdbrok van mijn uiteenzetting komt neer op de vaststelling dat in deze begroting een rookgordijn wordt opgehangen. Vooreerst wil ik wijzen op een punt dat tot nog toe niet ter sprake is gekomen, met name dat in het ontwerp twee artikelen voorkomen die werkelijk een totale uitholling inhouden van belangrijke artikelen van de wet op de rijkscomptabiliteit.

Het gaat over de artikelen 18, paragrafen 2 en 19. Artikel 18 is de zeer lange lijst toelagen die nominatum in het decreet zijn opgenomen, omdat het begrotingsrecht dit zeer expliciet oplegt. Artikel 12, derde lid bepaalt, ik citeer : Bij ontstentenis van organieke wetten moet er voor elke toelage in de algemene uitgavenbegroting een specifieke bepaling zijn die de aard van de toelage preciseert. Einde citaat. Er werd een zeer lange lijst opgesteld, maar om zeker te zijn dat er niets is vergeten, werd er een kleine paragraaf 2 toegevoegd, die luidt, ik citeer : De Vlaamse Executieve wordt er tevens toe gemachtigd om binnen de perken van de betrokken basisallocaties facultatieve toelagen te verlenen, andere dan deze hiervoor vermeld, mits hiervan de Vlaamse Raad en het Rekenhof onmiddellijk in kennis worden gesteld. Einde citaat. Dit is een complete aanfluiting van de letter en de geest van de wet. Ik heb dan ook een amendement ingediend dat voorstelt deze paragraaf te schrappen. Ik had gedacht dat mevrouw de Minister hiermee akkoord zou gaan en zal beslissen om bij het toekennen van nieuwe toelagen de Vlaamse Raad te consulteren, overeenkomstig de normale regels. Ik had dan ook gehoopt dat het amendement zou worden aanvaard, maar dat bleek niet het geval te zijn. Mevrouw de Minister, u hebt nog altijd de kans om dit in de Openbare Vergadering recht te zetten.

Artikel 19 is nog een stukje erger. Ik citeer : Aan de instellingen van openbaar nut kunnen binnen de perken van de betrokken basisallocaties dotaties worden verstrekt, zelfs indien de wet- of decreethoudende oprichting van deze instellingen dit niet uitdrukkelijk voorzien. Einde citaat. Dit is opnieuw een aanfluiting van de

wet. Hiermee wordt aan de regering volledig volmacht gegeven om zaken die niet zijn opgenomen in de wetgeving, zo maar uit te voeren. Er wordt zelfs niet bepaald dat iemand in kennis moet worden gesteld. Mevrouw de Minister, u zal er wellicht op wijzen dat alles gebeurt in het kader van de basisallocaties, maar u kan deze basisallocaties reeds op maat hebben geschreven voor een aantal zaken waarover wij nog niets weten, maar die wij eigenlijk wel zouden moeten weten. Artikel 19 is voor ons dan ook onaanvaardbaar en daarom heb ik een amendement ingediend dat ertoe strekt dit artikel te schrappen.

Over de ziekte van de debudgettering is reeds veel gesproken. Ik heb daarvoor, tijdens de discussie, al een paar technische opmerkingen gemaakt, maar ik wil nog enkele elementen toevoegen. Ik geef toe dat alles vermoedelijk wel in de begroting is opgenomen, wat vroeger niet altijd het geval was, maar het zit verdomd goed verstopt in allerlei technische bepalingen, vooral van de begrotingsartikelen, en zonder de hulp van het Rekenhof zou ik een aantal zaken niet op het spoor zijn gekomen. Het gaat om veel geld, in het totaal zowat 42,9 miljard. Voor dit bedrag worden leningsmachtigingen gegeven, waarborgen van de Vlaamse Gemeenschap, enzovoort. Voor dit bedrag zal de Vlaamse Gemeenschap vroeg of laat moeten opdraaien. Eigenlijk wordt er dus bijna 43 miljard meer uitgegeven dan in de begroting staat. Het begrotingstekort bedraagt dus niet 31 miljard, maar loopt een eind in de 70 miljard. Ik geef toe dat een aantal van de uitgaven bedoeld zijn voor investeringen en dat zij niet vallen onder de normen van de SERV of van Maastricht, maar het gaat telkens om uitgaven die op een bepaald ogenblik zullen moeten worden terugbetaald. Voor deze uitgaven moet geld worden geleend en op een bepaald ogenblik zal de gemeenschap de intresten moeten betalen. Ook daarvoor zal het geld niet voorhanden zijn en zal de gemeenschap opnieuw moeten lenen. Dit is dus het begin van een sneeuwbal op zijn Belgisch. Wij zijn dus heel hard op weg om wat wij zelf doen op zijn Belgisch

De Vlieghe

te doen. Er zijn echter nog ergere zaken. Er zijn een paar artikelen die debudgettering van de kosten van vroegere gedebudgetteerde uitgaven mogelijk maken. Dankzij artikel 27 bijvoorbeeld worden de intresten op gedebudgetteerde leningen van vroeger in de tweede graad gedebudgetteerd. Dankzij het Rekenhof ben ik er ook achter gekomen dat artikel 26 6,3 miljard intresten bevat die voortvloeien uit de herstructurering van de nationale sectoren, een Belgische debudgettering die wij hebben overgenomen en die opnieuw wordt gedebudgetteerd.

Wat mij nog het meest tegen de borst stuit, mevrouw de Minister is dat u in verschillende gevallen terug nieuwe organismen zal oprichten die leningsmachtigingen gaan krijgen. Ik wil beslist aannemen dat er heel veel moet gedaan worden voor de sociale huisvesting en de 10 miljard die daarvoor ingeschreven zijn op de begroting zijn slechts een druppel op een gloeiende plaat, maar waarom moet daarvoor een nieuw organisme worden opgericht, dat gemachtigd wordt om deze lening aan te gaan en het geld door te storten aan de organismen die verantwoordelijk zijn voor sociale huisvesting.

Hetzelfde geldt ook voor de scholenbouw ten voordele van de DIGO en de ARGO. Ik meen dat dit twee instellingen zijn met rechtspersoonlijkheid die volwassen genoeg zijn om zelf leningen aan te gaan. Er zal evenwel een nieuw organisme worden opgericht dat zal worden vastgesteld met politiek benoemden dat alleen moet dienen om het geld door te storten aan de ondernemingen die het net zo goed hadden kunnen doen.

De Vlaamse Regering richt voor alles en nog wat nieuwe organismen op en dit is een heel ongezonde manier van werken. Op die wijze kan men immers veel geld uit de begroting sluisen. Binnen tien à vijftien jaar moeten het kapitaal en de intresten worden terugbetaald, wij zullen dan een schuldenlast hebben die niet meer te overzien is.

Mevrouw de Minister, de reële

schuld van de Gemeenschap is veel groter dan uit de cijfers blijkt. Bij de 23 miljard schuld moet in feite 270 miljard worden bijgeteld, afkomstig van schulden die over de begrotingen zijn gespreid. In een gezond beheer zouden deze schulden moeten gegroepeerd worden in de begroting, in een apart begrotingsartikel, zodat wij daarop een duidelijk zicht zouden hebben.

De 31 miljard netto te financieren saldo van dit jaar en de 42 miljard gedebudgetteerde schuld die dit jaar gemaakt zal worden moeten daar bijgeteld worden. Dit betekent dat de Vlaamse Gemeenschap op het einde van dit jaar in reële, eerlijke boekhouderstermen, 400 miljard schuld zal hebben.

De heer E. Van Rompuy : U hebt toch ook de discussie over de financieringswet meegemaakt, mijnheer De Vlieghe. Wij hebben immers in de financieringswet middelen gekregen om de schuld van de Vlaamse Gemeenschap af te lossen. De Vlaamse begroting is bezwaard met een bepaalde schuld, maar voor de aflossing en de intresten krijgen we voor een groot gedeelte nationale middelen via de financieringswet.

Volgens de PVV moeten wij nog veel meer lenen. Het is niet zo dat er geen enkel middel tegenover de gedebudgetteerde schuld staat. We krijgen geen 2 ten honderd van de lopende uitgaven en geen 14 ten honderd van de investeringsuitgaven, maar het is totaal onjuist dat de Vlaamse Gemeenschap geen geld heeft voor de gedebudgetteerde schuld.

U weet het, en toch stelt u het zo voor. Ik ben daardoor ontgoocheld.

De heer W. De Vlieghe : U stelt het verkeerd voor, mijnheer Van Rompuy. U geeft zelf toe dat de Vlaamse Gemeenschap een grote schuld heeft overgeërfd en dat daar tegenover staat dat ze minder geld krijgt dan ze normaal zou gekregen hebben. Een goede boekhouder zou zeggen dat één van de gevolgen van die schuld is dat hij minder middelen zou binnenkrijgen dan normaal.

Laat er ons een goede boekhouding

van maken. Laat ons zeggen dat de Vlaamse Gemeenschap inderdaad op het ogenblik 300 miljard schuld heeft en dat daarvoor wat geld binnenkomt, maar laat ons dat duidelijk in de boeken scheiden en er een apart artikel van maken.

Mevrouw de Minister, ik heb geen amendement opgesteld om dit te veranderen, omdat de begroting reeds voor de helft voorbij is. Op basis van de administratieve begroting is het perfect mogelijk om een gedeelte van de schuld uit de verschillende programma's waarin ze verborgen is te lichten en samen te brengen onder één hoofdstuk, zodat er tenminste duidelijke rekeningen zijn.

Tenslotte wil ik het nog hebben over de diensten met een afzonderlijk beheer. Verschillende daarvan zijn in feite opgericht om de wetgeving op de rijkscomptabiliteit te ontwijken, met het MINA-fonds als het meest gekende voorbeeld. Ik heb daarnet gehoord dat er nog een aantal kleine MINA-fondsjes op komst zijn. Dat is een zeer ongezonde politiek.

Het probleem dat ik daarbij wilde aansnijden is dat van de overgedragen saldi. Van de meeste van die instellingen hebben wij begrotingen gekregen en daaruit blijkt dat er voor ongeveer 10 miljard wordt ingeteerd op de bestaande begroting. Mevrouw de Minister heeft mij in de Commissie gerustgesteld dat slechts 3 miljard daarvan ten laste van de begroting van de Gemeenschap vallen en dat het in de meeste gevallen om reële reserves gaat. Het betekent in elk geval dat mevrouw de Minister voor haar begroting 1993 ergens 10 miljard moet vinden om de uitgaven van deze organismen nog maar op hetzelfde peil te houden dan dit jaar, gezien de saldi zijn opgesnoept. Het gaat daarbij om zeer belangrijke instellingen zoals het Fonds voor Medisch-Sociale en Pedagogische Zorg met een saldo van een kwart miljard ; OVAM, 438 miljoen ; het MINA-fonds, ruim 2 miljard ; het Fonds voor de Economische Expansie van Ondernemingen, 768 miljoen ; het Fonds Industrieel Onderzoek, bijna 3 miljard en de bijzondere jeugdbijstand, 1,2 miljard. Voor al deze instellingen is de Minis-

SP-fractie leider L. Hancké benadrukte dat zijn partij zeer opgetogen is met het impulsprogramma voor de huisvesting dat in de begroting 1992 werd opgenomen

ter in de huidige begroting tekorten aan het creëren door in te teren op de reserves.

Ik meen dat ik hiermee voldoende heb bewezen dat deze begroting technisch en politiek bijzonder zwak is. Wij zullen haar dan ook niet goedkeuren.

De Voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer De Vlieghe, ik lees vandaag dat AGALEV-ECOLO bij de dialoog van gemeenschap tot gemeenschap de invoering van een Eco-taks als één van haar voorwaarden stelt. Is dat dan in vervanging van bestaande gewestelijke milieuheffing of komt deze daar bovenop ?

De heer W. De Vlieghe : U zou deze vraag beter stellen aan onze fractievoorzitter en tevens vertegenwoordiger bij deze dialoog, de heer Geysels.

De heer J. Geysels : In zijn eerste uiteenzetting citeerde de heer Van Rompuy een artikel uit De Standaard waarin werd gesuggereerd dat de Eco-taks zou worden gebruikt om de problemen van het onderwijs in Wallonië te financieren. Ik heb toen kort ons standpunt uiteengezet. Als er op Europees niveau een energieheffing komt, dan moeten de opbrengsten ervan — die afhankelijk van de snelheid waarmee de heffing wordt ingevoerd worden geschat op 3 à 10 dollar per vat — via een bepaalde techniek, bijvoorbeeld de trekkingsrechten, naar de Gewesten worden overgeheveld, om die in staat te stellen aan de milieuproblematiek iets te doen. De vraag of er Eco-taksen moeten komen valt buiten de dialoog van gemeenschap tot gemeenschap, waar het alleen gaat om de financieringswet. Het andere debat over de Eco-taksen, milieubelastingen, retributies en dergelijke, wil ik graag op een ander tijdstip met u aangaan, maar dat is hier niet aan de orde.

De heer A. Denys : Uw partijgenoot,

de heer Simons, liet eerder in het midden of het hierbij nu ging over het Belgisch of over het Europees niveau, waarop die heffingen worden geheven.

De heer W. De Vlieghe : Over Eco-taksen in het algemeen kan ik wel het volgende zeggen. Het milieu is op wereldvlak zodanig kapot gemaakt dat er veel verdergaande inspanningen nodig zijn dan er tot nog toe worden geleverd. De 150 miljard van Aquafin is maar een klein deeltje van de kosten die wij daaraan nog hebben. De Eco-taksen zijn dus heel hard nodig en moeten worden gebruikt voor het doel waarvoor zij bestemd zijn, namelijk voor het herstellen van wat is kapot gemaakt. Zij mogen in geen geval als pasmunt worden gebruikt in welke onderhandeling dan ook. **(Applaus)**

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? **(Nee)**

Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Minister W. Demeester-De Meyer (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik zal proberen in een beperkte tijd een aantal elementen toe te lichten en een aantal nieuwe elementen toe te voegen aan het debat.

Degenen die beweren dat wij de vraag om een debat aan te gaan met de SERV hebben ontweken, hebben ongelijk. Ik gebruik nu een heel zachte formulering.

U krijgt onmiddellijk tussen dit en de begroting 1993.. ,

De heer A. Denys : Post factum, na de feiten.

Minister W. Demeester-De Meyer : ... Dus binnen een maand krijgt u de gelegenheid om het debat met de SERV aan te gaan. **(Onderbreking door de heer Denys)** U speelt hier perfect theater. De CVP-jongeren zeggen niets over de holding in de huisvesting.

Ik spreek over het debat dat u wil houden met de SERV. U zal dat debat kunnen houden en u zal beschikken over de gegevens die ik op het

Demeester-De Meyer

ogenblik gevraagd heb aan de Hoge Raad voor Financiën, waarin wij vertegenwoordigers hebben. Ik heb de leden van de Hoge Raad gevraagd aan te tonen dat de Maastricht-norm wordt gerespecteerd.

Wij gaan het debat hier nu niet houden.

De heer A. Denys : U hebt schrik.

Minister W. Demeester-De Meyer : Ik heb helemaal geen schrik, mijnheer Denys. U moet vroeger opstaan om mij schrik te doen krijgen.

Ik wil het debat graag houden : ten gronde, met de leden van de SERV, zelfs met de technici en de politici. Soms keurt u de SERV goed en soms niet.

U zal bij het debat kunnen beschikken over de beschouwingen van de Hoge Raad voor Financiën met betrekking tot de Maastricht-norm. U zal eveneens beschikken over alle gegevens met betrekking tot debudgettering en schuldopbouw zodat wij weten waar wij tot het jaar 2000 voor staan.

De heer A. Denys : Mevrouw de Minister, ik wil het debat sereen houden.

Onze vraag was om voor de eindstemming in de Commissie een confrontatie te hebben met de heer Poelvoorde die begrotingsdeskundige is van de SERV, alleen maar om te controleren wat u zegt, namelijk dat alles wat in de begroting staat, past in de SERV-norm. Er was hierover heel wat discussie en zelfs de heer Lievens van het Rekenhof had bezwaar.

Ik heb vandaag het communiqué van de CVP-jongeren gelezen over de huisvestingskredieten. Wij zijn de mening toegedaan dat dit een debudgettering is ten opzichte van wat de SERV inschrijft. De CVP-jongeren geven ons vandaag gelijk.

Mevrouw Demeester, u hebt de confrontatie met de heer Poelvoorde niet

aangedurfd. In de Commissie was hiervoor ruimschoots de tijd want wij hadden de vraag tijdig gesteld. Alle leden van de oppositie waren het daarover eens.

Er kan maar één reden zijn waarom u die confrontatie niet hebt aangedurfd : omdat u heel goed weet dat u op dat vlak de SERV-norm niet correct volgt.

Minister W. Demeester-De Meyer : Ik voel mij clean, zuiver, eerlijk en oprecht, mijnheer Denys.

Ik heb het colloquium, waarnaar de heer Van Rompuy geregeld verwijst, georganiseerd met de heer Poelvoorde en de heer Van Rompuy. Er waren 60 ambtenaren aanwezig die de begroting 1992 moesten opmaken en een begrotingscontrole moesten uitvoeren. Er werd aangetoond welke richtlijnen ons worden opgelegd, zowel door de Hoge Raad voor Financiën als door de SERV.

Wij hebben daar het debat open en eerlijk aangegaan. Er waren drie journalisten aanwezig, onder meer deze van de Financieel Economische Tijd — een krant die u toch niet ongenegen is. Hij heeft kunnen vaststellen dat de begroting 1992 zowel de SERV-norm als de norm van Maastricht respecteert.

Ik zal het debat met u ten gronde in de Commissie aangaan

De heer A. Denys : Post factum, na de feiten.

Minister W. Demeester-De Meyer : Neen, niet post factum, want wij zijn al volop bezig aan de begroting 1993. Het is boeiend om in het kader van de begroting 1993 een ruim debat te kunnen houden. In het algemeen wens ik te stellen — en ik sluit mij daarbij aan bij wat de heer Schiltz heeft gezegd — dat ik een uiterste inspanning zal leveren om samen met de leden van de Executieve de begroting transparanter op te maken. Wij zullen ervoor zorgen dat men meer inzicht heeft in de middelen en dat de SERV-norm strikt wordt nageleefd. De heer Schiltz heeft eraan

toegevoegd : minder debudgettering. De debudgettering die wij hebben uit het verleden, kunnen wij op het ogenblik niet allemaal tegelijk budgetteren want anders zouden wij meerdere decreten, besluiten, omzendbrieven en procedures totaal moeten herzien. Daarmee hebt u een klaar en duidelijk antwoord op de vraag die u hebt gesteld. Ik wil ook een aantal andere elementen toelichten.

De verstremgeling van objectieven, het moeizame besluitvormingsproces, soms de irrationaliteit van de gebruikers van overheidsdiensten, de efficiëntie van de diensten, het gebrek aan beleidsrelevante informatie, de onmeetbaarheid van diverse beleidsmaatregelen zijn maar enkele factoren die aantonen waarom het overheidsbeleid zo moeizaam en vaak zo rigide en statisch reageert op de veranderende uitdagingen in onze maatschappij.

In het verleden heeft ook de Belgische overheid het principe gehuldigd dat enkel via planning de overheid op een meer consistente wijze zou kunnen ingrijpen in het maatschappijbeeld.

De wet inzake het plan bestaat nog steeds maar is bij mijn weten slechts éénmaal toegepast. Ter verontschuldiging kan trouwens het gekende grapje aangehaald worden : economen zijn goed in het verklaren van de fouten in hun vorige planningen en prognoses. Had de Belgische overheid voldoende snel kunnen ingrijpen in de uitgavenontwikkeling in de periode 1978-1980, dan kenden wij vandaag niet de uitzonderlijke toestand, waarbij essentiële overheidstaken in het gedrang komen, omdat zij verdrongen worden door de rentelasten. De fenomenale ondersteuning van enkele beschermde sectoren, de zogenaamde nationale sectoren, heeft op zichzelf onze overheidsschuld doen toenemen met circa 300 miljard. Deze geweldige stroom aan overheidsmiddelen werd op gang getrokken in 1978. Het was jammer dat niemand op dat moment — uit de academische wereld, uit de ban-

Demeester-De Meyer

caire wereld noch uit de overheids-wereld — attent was voor de eerder nefaste gevolgen op de overheids-schuld. **(De heer Denys onderbreekt)** Wellicht is de toestand van dat ogenblik heilzaam geweest voor het sociaal klimaat. Nochtans is er geen gebrek aan economische literatuur, en meer specifiek over de determinanten van de overheidsuitgaven. Het aantal publikaties ter zake is sinds de jaren zestig en zeventig fenomenaal gestegen, bijna in hetzelfde ritme als de overheidsuitgaven zelf.

In de veelheid en de diversiteit van de wetenschappelijk-economische bestudering van het overheidsbeleid zijn er drie grote objecten, die schijnbaar gedurende één bepaalde periode specifieke aandacht krijgen.

Mijnheer Denys, ik wil dit onderstrepen omdat men steeds spreekt over de Vlaamse overheidsschuld en omdat die niet is ontstaan in de jongste jaren, maar ook een gevolg is van het beleid gevoerd in de voorbije jaren. In de jaren zestig en vroeger ging de aandacht vooral naar de vraagzijde. **(Onderbreking door de heer A. Denys)** Ja, ik lees dat erop na en juist omdat ik dat heb gedaan kan ik dat allemaal zeggen. In de jaren zeventig maakte de bestudering van de aanbodzijde opgang met wat we toen noemden de public choice-theorie en de karakterisering van de overheidsprodukten.

In de jaren tachtig verschoof het hoofddaccent naar de financiering, de optimale grootte van de belastingsdruk en van de schuld.

Aan de evolutie hebben wij allemaal meegewerkt. De aangehaalde items werden de determinerende factoren van het overheidsbeleid in alle landen van de OESO en ook in België. Wij kunnen nu vragen waar de aandacht in de komende jaren naartoe zal gaan zowel op het nationaal vlak als op dat van gewesten en gemeenschappen. Zoals wij vandaag tijdens het debat hebben vastgesteld zal de schuldproblematiek onvermijdelijk zwaar drukken op het overheidsbeleid tijdens de komende jaren. Of, en

in welke mate, de overheid, ook de Vlaamse overheid, veel efficiënter kan werken door meer te autogenereren bij gelijkblijvende inkomsten kan worden betwijfeld. Bijgevolg zal men gedwongen zijn zich te richten naar de meest belangrijke vraag : kan de overheid nog alle diensten aanbieden die op het ogenblik van haar worden geëist. **(Onderbreking door de heer A. Denys)**

De heer E. Van Rompuy : Ik overhandig u het artikel en u moet mij aanwijzen waar mevrouw Officiers het hier heeft over de gemeenschappen en de gewesten. Ik geef u het artikel, want ik heb die passage niet gevonden.

Minister W. Demeester-De Meyer : Ik heb mevrouw Officiers trouwens de dag voordien ontmoet. Zij zegde heel uitdrukkelijk ten eerste verwonderd te zijn een brief te hebben gekregen van de heer Clemer van de Studiedienst van het VEV waarin hij schreef dat het Vlaams gewest en de Vlaamse gemeenschap meer besparingen zouden moeten doen in het kader van de normen van Maastricht. Zij zegde toen ook dat ze eigenlijk niet goed begreep van waar deze vraag kwam. Mijnheer Denys, u kunt het artikel hebben. Ik kan alleen maar vaststellen dat een strikt begrotingsbeleid noodzakelijk zal zijn in het gewest en in de gemeenschap. Minister Van den Brande is daar ook ten eerste van overtuigd.

De heer A. Denys : In het artikel staat duidelijk dat mevrouw Officiers weinig marge ziet bij de nationale overheid om nog 120 miljard besparingen te doen. Er staat bij dat ook de lokale overheden, de gewesten en de gemeenschappen extra inspanningen moeten doen. Dat is de kern van haar betoog. Als u wilt zal ik dat allemaal voorlezen. **(Onderbreking van de heer Van Rompuy)**

Als men zegt dat de nationale overheid te weinig marge heeft om te besparen dan bedoelt men uiteraard dat er meer marge is bij de andere overheden.

Minister W. Demeester-De Meyer : Mijnheer Denys, als Vlaams

Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting enerzijds en van Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin anderzijds sta ik zelf vaak voor het verscheurend dilemma dat mijn ene helft zegt dat het vervullen van de behoefte budgettair ondraagbaar is terwijl mijn andere helft zegt dat het niet-vervullen ervan maatschappelijk ondraagbaar is. Ik heb in de Commissie een discussie gevoerd met de heer De Vlieghe over de sociale huisvesting. Debudgettering is als techniek terecht te verwerpen, maar terzelfdertijd zegde hij dat de huisvestingsnoden allereerst moeten worden opgelost. Men kan maar voor één zaak tegelijk kiezen.

De heer W. De Vlieghe : Ik kan dat bevestigen, mevrouw de Minister.

Minister W. Demeester-De Meyer : Wij hebben daarover geen meningsverschillen. Maar als u alle maatschappelijke behoeften die u opsomt wil invullen en als u dat wil doen met de zogenaamde budgettaire orthodoxie, zonder dat van bepaalde alternatieve financieringstechnieken gebruik wordt gemaakt, is het totaal onmogelijk dat daaraan tegemoet kan worden gekomen. Het zou gemakkelijk zijn om bij de opstelling van de begroting enerzijds alleen te functioneren met de reden en anderzijds het welzijnsbeleid te willen uitbouwen met het hart, maar dat is eigenlijk toch de opgave waarvoor wij staan en waaraan wij allen werken.

Alvorens dieper in te gaan op een aantal elementen van de begroting wil ik nog even in herinnering brengen dat het grootscheepse federaliseringsproces van de jaren tachtig, dat thans in een eindstadium is gekomen, resulteert in een vrij coherent en consistent beleid in het licht van de taakopsplitsing tussen Staat en deelgebieden, in het kader van één economische en monetaire unie. Wij stellen daarbij vast dat alle allocatieve taken zijn overgedragen aan de deelgebieden, dat de herverdelingstaken zeer fragmentair werden gesplitst en dat de stabilisatiefuncties nagenoeg uitsluitend bij de centrale overheid blij-

Demeester-De Meyer

ven. Zoals bekend waren er drie golven van federalisering. De culturele autonomie kwam er in 1971. In het begin van de jaren tachtig was er de creatie van eigen organen, een Vlaamse Regering en een Vlaams Parlement, en op het einde van de jaren tachtig was er de overdracht van een grote reeks homogene bevoegdheidspakketten en de daaraan verbonden financiële verantwoordelijkheden, inclusief de opgelegde saneringsinspanningen. De huidige staatshervorming concentreert zich vooral op de institutionalisering, de fiscale bevoegdheid en de overdracht van de restpakketten. De beslissingen die in het verleden zijn genomen dragen inderdaad de stempel van de beleidsvoering van de nationale overheid. Ook de Vlaamse Gemeenschap sleept die gevolgen met zich mee. Zo werden in de periode 1975-1980, ten gevolge van het gewilde expansionistisch beleid in de sectoren die in 1980 zouden worden geregionaliseerd, voor 104,7 miljard leningsmachtigingen toegekend, terwijl daar slechts 40 miljard betalingskredieten tegenoverstonden. Deze spanning tussen machtigingen en betalingskredieten zou de Vlaamse Regering in de jaren tachtig trouwens tot belangrijke budgettaire ingrepen dwingen. Zo werden ook de investeringsprogramma's die in 1988-89 van de nationale Regering zouden worden overgedragen, in de jaren 1982-86 sterk gereduceerd. In 1988 investeerde de Staat 25 ten honderd minder dan in 1980 in die sectoren die werden overgedragen.

In 1981 beliepen de totale uitgaven van de centrale overheid, exclusief de transfers sociale zekerheid 27,4 ten honderd van het BNP, exclusief 5,9 ten honderd intrestlasten. In 1989 beliepen zij nog slechts 20,3 ten honderd van het BNP, exclusief 9,2 ten honderd aan intrestlasten.

De heer A. Denys : Dat is naast de kwestie, mevrouw.

Minister W. Demeester-De Meyer : Dat is niet naast de kwestie, mijnheer Denys, omdat de besparingen die werden gedaan in de periode dat de

ze materie nog nationaal was, drastisch waren. In het onderwijs vormden zij 2,1 ten honderd van het BNP, in verkeer en openbare werken 2,6 ten honderd en in de transfers naar de lokale besturen 0,3 ten honderd van het BNP. Het zijn precies deze pakketten, en dat is fundamenteel, die geheel of gedeeltelijk werden overgeheveld. Na drie jaar staatshervorming mogen wij gerust zeggen dat de Vlaamse Regering een ander beleid heeft gevoerd dan de nationale Regering. Er werd hier vandaag gezegd dat de Vlaamse Regering te veel schulden zou maken en geen rekening zou houden met de investeringswerken. Aan de heer Schiltz kan ik zeggen dat de Vlaamse Regering in totaal 27,7 miljard heeft besteed aan investeringswerken die rechtstreeks in de begroting zijn opgenomen.

Samen met de machtigingen waarvan het budgettaire impact terug te vinden is in vereffenings- en correlatieve kredieten belooft het totale investeringsprogramma voor dit jaar 42,4 miljard exclusief het eenmalig bouwprogramma voor de sociale huisvesting en exclusief de investeringen onder meer gefinancierd met milieuhellingen die door Aquafin gebeuren. In het totaal investeert de Vlaamse Gemeenschap aldus ongeveer 58 miljard in de bouwsector. De directe schulden bedragen van 31,4 miljard die wij dit jaar bijcreëren is een aanvaardbare schuld omdat de investeringen nog merkkelijk hoger liggen. De gulden regel die de heer Van Rompuy heeft aangehaald, namelijk dat enkel de investeringsuitgaven door leningen mogen worden gefinancierd, wordt hier gevolgd. In totaal investeert de Vlaamse Gemeenschap 58 miljard wat een heel stuk hoger ligt dan de 31 miljard die wij hadden ingeschreven.

De heer W. De Vlieghe : De reële leningen liggen veel hoger dan die 31 miljard. Via de omwegen die wij ondertussen hebben geanalyseerd gaat het blijkbaar om 71 miljard. Dat betekent dat u nog voor 13 miljard consumptieve leningen aangaat.

Minister Demeester-De Meyer : U moet mij eens aantonen waar u die

13 miljard consumptieve leningen haalt.

De heer W. De Vlieghe : Dat is heel eenvoudig, mevrouw de Minister. Dat is het verschil tussen de 58 miljard investeringen en de 71 miljard rechtstreekse of onrechtstreekse leningen die u dit jaar zult aangaan.

Minister W. Demeester-De Meyer : Men verwacht voortdurend begrijpen, daarom zal ik ervoor zorgen dat de begroting 1993 transparanter wordt opgesteld.

De heer A. Denys : Spreekt u in uw persoonlijke naam of in naam van de Regering ?

Minister Demeester-De Meyer : Ik spreek in naam van de Regering. Wij streven naar een bijzonder grote transparantie van de begroting. U krijgt alle gegevens die u wenst. De heer Schiltz heeft terecht gezegd dat het beleid dat wij voeren even belangrijk is als dat van de nationale Regering. Het zou goed zijn mochten wij de 431 miljard wat concreter invullen. De heer Geysels heeft gezegd dat het onderwijs 204 miljard kost. Dat is meer dan de helft van de inkomsten die 401 miljard bedragen. Ik zal trouwens in de toekomst het percentage van de uitgaven altijd uitdrukken in het kader van de inkomsten. Want het overige deel moet men inderdaad lenen. In de welzijnssector worden vele personen tewerkgesteld. Er worden vele bejaarden en gehandicapten begeleid. Er zijn 8000 personen die jeugdbijstand krijgen. Wanneer wij dit alles samen beschouwen kunnen wij de begroting op een andere manier voorstellen dan alleen maar zeggen dat er 400 miljard inkomsten en 431 miljard uitgaven zijn zodat wij nog 31 miljard moeten lenen. Sommige leden van de Raad hebben vandaag gezegd dat wij niet meer mogen gaan lenen om onze uitgaven te financieren. Wij moeten echter nader bekijken wat wij daarmee allemaal doen, wat er allemaal in de welzijnssector gebeurt en hoeveel personen er in het onderwijs worden tewerkgesteld. De grootste uitgaven gaan naar het onderwijs. Daar worden momenteel 116.000

Demeester-De Meyer

personen tewerkgesteld. Er volgen één miljoen 144 duizend studenten les in het Vlaams onderwijs.

De Vlaamse onderwijsbegroting is dus een van de sterkste stijgers. In de toekomst zullen we niet alleen de schuld beheersbaar moeten houden maar ook de begroting. In 1991 werd 192 miljard gespendeerd voor onderwijs. In 1992 was dat al 204 miljard. Het relatieve aandeel van de begroting onderwijs is dus gestegen van 46 ten honderd naar 47,3 ten honderd. Dit soort fenomenale stijgingen zullen in de toekomst moeten worden afgeremd.

Ik droom ervan dat wij allen samen in de Raad binnen de budgettaire normen een toekomstig beleid zouden kunnen uitstippelen. De dialoog met het Parlement over de begroting moet volgens mij veel intenser kunnen worden gevoerd. Wanneer wij met het ambtenarenkorps van de overheid en de parastatale instellingen, dat ongeveer 25.000 eenheden telt, een nieuwe CAO sluiten dan heeft dat een meeruitgave van verschillende extra miljarden tot gevolg. Welnu, ik vind dat de discussie daar rond ook grondig in het Parlement moet kunnen worden gevoerd.

De heer J. Geysels : Mevrouw de Minister, u antwoordt nu op de opmerkingen die ik gemaakt heb over de prerogatieven van de Raad inzake de begroting. Ik stel vast dat u bereid bent voorstellen te formuleren. Wanneer zult u die voorstellen in verband met de relatie Raad-Executieve doen ? Het zou best zijn dat u deze concrete voorstellen zo vlug mogelijk aan de Raad bekend maakt zodat wij volgend jaar niet met dezelfde opmerkingen moeten komen aandragen.

Minister W. Demeester-De Meyer : Naar aanleiding van de discussie over de SERV-normen zullen wij een uitvoerig debat kunnen voeren over de mogelijkheden op het vlak van inkomsten en uitgaven. Voorts engageren wij ons er ook toe om voor de begroting 1993 alle documenten tijdig

voor te leggen aan de Raad zodat er een uitvoerig debat kan plaatsvinden op basis van die documenten. Als wij gezamenlijk een debat hebben over de begroting dan moet dit wel gebeuren binnen het kader van de inkomsten en uitgaven, want de uitgaven moeten beheersbaar blijven.

Na alles wat we hier vandaag hebben gehoord zullen sommigen zich misschien de bedenking maken dat de begroting van de Vlaamse Gemeenschap onhoudbaar zal zijn. Dat is niet mijn standpunt. De Vlaamse Gemeenschap moet, kan en zal haar diensten efficiënter organiseren. Eerstdaags zullen wij daarover trouwens al interessante gesprekken voeren. Wij moeten echter ook de moed hebben om tegen de gebruikers van onze diensten te zeggen dat ze niet tegelijkertijd zo weinig mogelijk belasting kunnen betalen en zoveel mogelijk gratis dienstverlening ontvangen.

Zij moet ook de moed hebben na te gaan dat de actieprogramma's, die worden opgezet, wel degelijk tegemoetkomen aan de begunstigden en niet aan de opzetters ervan. Dit vraagt niet enkel een enorme inzet, maar ook een gedegen voorbereiding. Dit vraagt een open debat en ik hoop dat wij dat samen met alle leden van de Executieve en van de Vlaamse Raad kunnen realiseren.
(Applaus bij de meerderheid)

De Voorzitter : Minister Van den Brande heeft het woord.

Minister L. Van den Brande (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik zou de collega's van alle fracties willen danken voor hun inbreng in deze algemene bespreking, waardoor inderdaad de juiste toon werd gevonden en de belangrijkste elementen werden naar voren gebracht. Ik heb daaruit geleerd dat niemand in deze Vlaamse Raad de begroting louter als een mechanisch gegeven beschouwt, maar dat de uiteenzettingen over de begroting enkel de veruitwendiging kunnen zijn van een te voeren politiek beleid. Het is mij tevens opgevallen — het is misschien niet toevallig dat

het de meerderheidsfracties waren — dat in de uiteenzettingen van de heren Van Rompuy, Hancké, Van Grembergen en Schiltz van een groot voluntarisme blijk werd gegeven.

Mijnheer Denys, ik waardeer de door u aangehaalde argumenten, maar ik heb moeite met wat ik een stukje — vergeef mij deze uitdrukking — nihilisme zou noemen naar wat het juiste antwoord moet zijn op de vragen van mannen en vrouwen in Vlaanderen.

Wanneer ik u onder meer hoor zeggen — ik bedoel dat niet polemisch — dat u niet zozeer tegen de SERV-norm, maar wel tegen de samenstelling van de SERV bezwaar heeft, wil ik u op het volgende wijzen. U zal wellicht ook af en toe naar het buitenland gaan en wanneer daar kritiek wordt uitgebracht op wat wij hier doen dan uit deze kritiek zich nooit, integendeel, er is altijd een positieve duiding nopens het overleg dat wij op economisch en sociaal vlak hebben opgebouwd. Indien u gans de adviesgeving verengt tot een zuilenkwestie dan kan dat voor u misschien een obsessie zijn, maar wij beschouwen dat advies in de juiste context als een waardevolle partner, elk met zijn verantwoordelijkheden.

Mijnheer Geysels, u heeft vragen gesteld nopens de procedure. Zoals collega Demeester zoëven heeft gezegd denk ook ik dat wij moeten openstaan om te verbeteren wat kan worden verbeterd. Ik ben er geen tegenstander van indien wij het debat op een ander ogenblik zouden voeren, eventueel zoals onze Nederlandse collega's doen en de begroting niet behandelen op een ogenblik dat veel even uitblazen, maar dat wij het jaar zouden inzetten met het opstellen van de begroting ten einde er onmiddellijk mee naar het Parlement te kunnen komen.

Op het vlak van de vermenging van de verantwoordelijkheden moeten wij zeer voorzichtig zijn. Ik ben er geen voorstander van dat het Parlement samen met de Regering de begroting zou opstellen. Indien wij die weg zouden volgen zouden wij enkele fundamentele democratische princi-

Van den Brande

pes ondergraven. Om goed te kunnen controleren mag men geen rechter en partij zijn en dient zowel de oppositie als de meerderheid haar verantwoordelijkheid te dragen.

Om sneller tot een echt debat te komen dienen wij — ik verheel niet dat het merkwaardig overkomt dat een begroting wordt gefinaliseerd — een link te leggen met de parlementaire confrontatie in de objectieve betekenis van het woord. Laat ons nagaan of wij dat reeds voor 1993 zouden kunnen doen. Alhoewel ik niet de intentie heb nopens de timing van de werkzaamheden beloften af te leggen, die wij niet kunnen nakomen, meen ik dat het mogelijk zou zijn.

Indien de werkomstandigheden het niet toelaten, moeten wij daar in elk geval volgend jaar toe overgaan. Het is niet uitgesloten dat de Vlaamse Executieve ter zake nieuwe initiatieven neemt. Wij hoeven immers niet altijd de gewoonten van de centrale Regering te volgen. Wij kunnen sommige dingen wellicht beter doen dan in het nationaal Parlement het geval is.

Uit de verschillende uiteenzettingen die wij hier hebben beluisterd, kwam zoals ik daarstraks reeds heb aangeept, inderdaad een grote bekommerning naar voren voor het normenkader en voor het bereiken van de beoogde doelstellingen. Ik deel de mening van die collega's die beweren dat de normen opgelegd door Maastricht, de SERV en de Hoge Raad voor Financiën geen doelstellingen op zich zijn, maar wel instrumenten die moeten leiden tot een goed beleid. Over de normen kan ik vrij kort zijn. Ik wil er nogmaals uitdrukkelijk op wijzen dat omwille van overdreven Europeanisme Brussel niet mag worden geïdentificeerd met een loutere bureaucratische aangelegenheid. Ik deel de mening ter zake van de heer Van Grembergen, maar ga niet akkoord met degenen die hier de vergelijking met Rome hebben gemaakt. Wanneer wij deelnemen aan Europese bijeenkomsten moeten wij goed beseffen dat wij samen de bureaucra-

tisering moeten bestrijden. Dit neemt niet weg dat wij ons deel in de uitvoering van de objectieve saneringsdoelstelling, die in Maastricht werd vooropgezet, moeten nakomen. In de periode 1992-1993 is het aandeel van onze gemeenschappen en gewesten in de globale saneringsinspanning 19 ten honderd. Voor de periode 1994-1996 zal ons aandeel in het bereiken van de Maastrichtnorm toenemen van 19 tot 41 ten honderd. Op Europees niveau houdt men enkel rekening met het globale streefdoel inzake netto te financieren saldo. Dit saldo is evenwel de resultante van de tekorten van lokale besturen, sociale zekerheid, overheidsschuld, gewesten en gemeenschappen.

Een derde algemene beschouwing is dat deze begroting en de bijsturing ervan niet kunnen worden beschouwd als een louter mechanische en technische aanpak. Met de bijsturing van de initiële begroting hebben wij een aantal accenten willen leggen die rechtstreeks verband houden met onze bekommerning voor een betere opvang van de basisbezorgdheid van de Vlamingen die uitgaat naar welzijn, cultuur, wonen en onderwijs. Wanneer ieder van ons erop aandringt — zij het niet precies vanuit dezelfde bekommerning — dat bepaalde facetten van het beleid moeten worden uitgevoerd, dan moeten wij daarop kunnen ingaan. Wij hebben een aantal herschikkingen doorgevoerd. Bij de bijsturing van de begroting 1992 heb ik 15 ten honderd van mijn economisch budget afgestaan ten voordele van domeinen waar bijkomende initiatieven noodzakelijk waren.

Een sprekend voorbeeld : het domein van het wetenschapsbeleid. Iedereen was het er over eens dat we een grotere inspanning moeten doen inzake fundamenteel onderzoek, zonder het toegepast onderzoek in de kou te laten staan.

Op het vlak van het welzijn hebben wij uitdrukkelijk gesteld dat de vroeger genomen engagementen, die buitengewoon belangrijk waren, zullen worden nagekomen. Mevrouw De-

meester heeft erop gewezen dat huisvesting een essentiële behoefte is — zelfs tot de meest essentiële behoeften behoort — waarvoor wij een prioritaire inspanning zullen doen.

Aan collega Denys en aan andere collega's die op dat vlak tussen beiden kwamen, kan ik mededelen dat wij ons, op een deskundige wijze begeleid, hebben gehouden aan wat door de SERV was voorgeschreven.

Mijnheer de Voorzitter, collega's, ter afronding wens ik te zeggen dat deze begroting een aanzet is tot het opstellen van de begroting 1993. Mijnheer Van Rompuy, u hebt allusie gemaakt op een plan dat wij voorbereiden. Ik nuanceer dit enigszins : het is niet met een plan dat men de zaken tot een goed einde brengt. Maar, collega's, wij hebben grote nood aan een strategisch langetermijn- en geïntegreerd denken en handelen. Als wij de zaken los van elkaar zien, als wij niet de interacties zien tussen economie en ecologie, tussen mobiliteit en milieu, meen ik dat het uitgesloten is om een verstandige en fatsoenlijke politiek te voeren.

Om deze redenen hoop ik dat wij, bij het hernemen van de werkzaamheden, met het Parlement kunnen discussiëren om sommige dingen in het vooruitzicht te stellen, niet louter symbolisch, voor 2002. Ik geloof immers dat de enige coherente politiek erin bestaat dat wij plannen op lange termijn. Daarom herhaal ik volgende anecdoten : een Japans journalist was bij mij op bezoek ; ik sprak hem over 2002, wat voor Vlamingen eigenlijk een langetermijnproject is. Zijn reactie was : u bent dus bezig met een plan op zeer korte termijn.

Ik wenste dit even aan te halen omdat, buiten het pragmatische dat ons eigen is, het goed is in te zien dat de verschillende fracties onderling er op dit ogenblik weinig belang bij hebben het volle gelijk te hebben of het volle ongelijk te geven aan de anderen. Wij wensen : een grote openheid, maar, na overleg te beslissen, de zaken te oriënteren.

Mijnheer de Voorzitter, collega's,

Van den Brande

dat is de reden waarom wij met grote overtuiging het vertrouwen vragen voor deze begroting 1992. (*Applaus bij de leden van de meerderheid*)

De Voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de Voorzitter, mijn repliek zal bondig zijn. Minister Van den Brande zegt dat het aandeel van Vlaanderen in de sanering, ten einde de Maastricht-norm te bereiken, 19 ten honderd is ; zo heb ik het althans begrepen.

Minister L. Van den Brande : Indien wij onze inspanning volhouden, zal dit percentage globaal 41 ten honderd bereiken in 1996.

De heer A. Denys : Collega's, ik stel vast dat met ons echt tekort — het gedebudgetteerd en gebudgetteerd tekort — wij vandaag reeds komen op 67,9 miljard, wat 0,9 ten honderd van het BNP betekent. Dit is vandaag bijna één derde als wij bij voorbeeld in 1996 komen tot 3 ten honderd. (*Onderbreking van Minister Van den Brande*)

Vandaag kloppen uw cijfers procentueel. Het probleem is echter dat de vastleggingen, die gebeuren en die voorzien zijn in deze begroting, niet tot gevolg zullen hebben dat het tekort zal verminderen. Het tekort zal, wat de Vlaamse Regering betreft, tot in 1996 aangroeien als men hetzelfde beleid blijft voeren. Er is geen enkel spoor, geen enkel signaal dat aan geeft dat wij een kleiner tekort zullen hebben. Dit betekent dat in 1996, indien het tekort procentueel hetzelfde blijft, het aandeel van de gemeenschappen en de gewesten twee derden zal zijn. Mijns inziens zal dit een scheeftrekking veroorzaken.

Mijnheer de Minister, ik geef eerlijk toe dat wij de SERV hebben helpen installeren, maar dat was op basis van een goed overleg. Ik stel echter vast dat dit overlegmodel tot een machtsmodel is uitgegroeid, waarbij de politiek wordt verdrongen en waarin de belangengroepen een grotere impact hebben dan de Vlaamse Regering. Dat is een verkeerde evolutie, ver-

mits er geen sprake meer is van een overlegmodel. Het is een volledig scheefgetrokken situatie geworden.

Het betoog van de heer Hancké, en meer bepaald zijn pleidooi in verband met de huisvesting, heeft mijn aandacht weerhouden. Mijnheer Hancké, dienaangaande pleitte u niet in de strikte zin van sociale huisvesting, maar wel voor een groter aandeel voor de overheid in het globaal woonhuizenpatrimonium van Vlaanderen. Ik dacht nochtans dat de SP voldoende lessen had getrokken uit hetgeen zich achter het IJzeren Gordijn had afgespeeld en dat zij de verstaatsing definitief had verworpen. Jammer genoeg stel ik vast dat de SP dezelfde weg blijft bewandelen en daarvoor houd ik mijn hart vast ! De heer Hancké heeft duidelijk gezegd dat de 5 ten honderd die de overheid ter zake bezit veel te laag is en dat dit percentage moet stijgen. Volgens mij komt dat duidelijk neer op verstaatsing van het woonpatrimonium. Zulks druist in tegen het principe van de liberale markteconomie zoals die vandaag over meer dan de helft van de wereld wordt beoefend.

De heer W. De Vlieghe : Mijnheer de Voorzitter, geen van beide Ministers reageerden op mijn bezwaren aangaande artikels 18 en 19. Tevens kreeg ik geen antwoord op mijn vragen betreffende de nieuwe door de Vlaamse Executieve aan te wijzen rechtspersonen. Vermoedelijk zal hierop een reactie komen tijdens de artikelsgewijze bespreking, waar ik trouwens heelwat amendementen zal indienen. Dit zal ons misschien wel in tijdsproblemen brengen, want volgens het schema dat wij ontvingen is er als het ware geen tijd uitgetrokken voor de artikelsgewijze bespreking. Daarmee had men nochtans rekening moeten houden, om te vermijden dat de vergadering te laat duurt en dat ik met schuldgevoelens word opgezadeld omdat "ik mijn plicht als oppositielid vervul.

De heer L. Hancké : Mijnheer de Voorzitter, ik wens te verduidelijken wat ik daarnet precies bedoelde aangaande de huisvesting. De selectiviteit die in onze sociale woningbouw wordt toegepast kan volgens mij kwa-

lijke gevolgen hebben, zoals de concentratie op kleine oppervlakten van personen met moeilijkheden. Dit is een ongezonde toestand en dat ervaren wij op veel plaatsen. In Vlaanderen staan slechts ongeveer 170.000 woningen ter beschikking. Ik kan dus begrijpen dat er geen andere mogelijkheid bestaat dan sociaal selectief op te treden. Ik ben vóór de selectieve toepassing in een aantal sociale sectoren, maar uitgerekend niet in de sector van de huisvesting omdat er ruimtelijke ghetto's worden gecreëerd met al wat zulks impliceert aan verloedering van het geestelijk milieu.

Ik pleit daarom niet voor sociale woningbouw, maar voor een openbare woningbouw, mede vanuit onze bekommernis van leefbare entiteiten voor menselijke collectiviteiten. Ik ben niet vies van het woord openbaar omdat ik de overtuiging heb dat wij met onze 5 ten honderd een bijzonder slecht figuur slaan. Engeland heeft een percentage dat naar de 30 ten honderd loopt. Zweden en Scandinavië zitten aan 37 à 40 ten honderd. Ik ken zowel in Scandinavië als in Engeland situaties waarin Ministers en hoogwaardigheidsbekleders een openbare woning betrekken, wat een betere mengeling geeft van de samenleving in die sociale woningbouw dan wij in ons land bekwaam zijn tot stand te brengen, met alle sociale nadelen van die toestand vanden.

De Voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer Hancké, als ik u goed begrijp moet die huisvestingsholding ook de taak hebben een meer openbaar karakter aan de huisvesting te geven of bedoelt u een beperking tot een zeer selectieve sociale huisvesting ?

De heer L. Hancké : Ik begrijp uw opmerking niet.

De heer A. Denys : Is de rol van die huisvestingsholding beperkt tot strikte sociale huisvesting, met een zeer selectief karakter ?

De heer L. Hancké : Neen, het gaat over een openbare huisvesting waarbij de sociale selectiviteit aanzienlijk

Hancké

beperkt is. Bovendien is er het voordeel dat een prijsregulerend effect uitgaat naar de privé-woningmarkt. Ook dat lijkt mij voor Vlaanderen geen luxe te zijn.

De Voorzitter : De heer Verreycken heeft het woord.

De heer W. Verreycken : Mijnheer de Voorzitter, ik wilde repliceren op het antwoord van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, alsook op de opmerkingen van de heer Schiltz. Gezien hun afwezigheid, zal ik die twee opmerkingen inslikken en enkel reageren op de opmerkingen van de aanwezige Minister, wiens aanwezigheid ik uiteraard apprecieer.

Mevrouw de Minister, ik heb de indruk dat u enkele zaken door mekaar haalt. U vraagt zich af of de burger die voorzieningen vraagt, of de gemeenschap dat wel zal kunnen blijven betalen en of die burger dan de gemeenschap niet dankbaar moet zijn dat daarvoor belastingen worden geheven en hen worden toegekend. Ik vraag mij af of de burger wel degelijk vraagt dat de Vlaamse Executieve via je reinste Belgitude opnieuw verstaatst, opnieuw fondsen opricht, opnieuw marktverstoringen creëert. Ik denk dat de burger vraagt om zichzelf meer te kunnen ontplooien, om meer eigen initiatief te kunnen ontplooien, om zichzelf te kunnen zijn. Ik heb de indruk dat de burger gelukkiger zou zijn mocht de regering conformiteit nastreven — vermits de Voorzitter van de Vlaamse Executieve nu wel aanwezig is kan ik hem wel degelijk die opmerking maken — met de eigen opmerkingen in de regeringsverklaring, waarin wordt bepaald dat alle maatregelen die een budgettaire meerkost hebben binnen de begroting van het betrokken jaar — dus niet begrotingsoverschrijdend — moeten worden gefinancierd door — zij geven zelfs het middel — een herschikking van de uitgaven. Dan hoor ik dat een herschikking eigenlijk neerkomt op een debutgettering, op een systeem waarbij fondsen via leningsmachtigingen alle mogelijke buitenbegrotingsmogelijkheden van werken krijgen. De

debutgetteringskwaal wordt dus helemaal niet opgeheven. Wanneer wij vinden dat de gemeenschap moet aandringen op een boedelscheidingswet — dit is een opmerking die ik aan de heer Schiltz wou maken — dan worden wij in de Commissie teruggedrukt. Als voormalig Belgische begrotingsminister, als lid van een Vlaamse Raad die zich zo graag Vlaams Parlement noemt, zegt hij daarover ja, maar Wallonië zal daarover toch niet willen praten. Indien dit de mentaliteit is van alle deelnemers aan de zogenaamde dialoog van gemeenschap tot gemeenschap, is het totale minimalisme hier troef en dan vrees ik inderdaad voor het resultaat.

Mijn laatste opmerking is een vraag waarop ik geen antwoord heb gekregen. De 58 miljard investeringen zouden het deficit overschrijden. Ik heb mij afgevraagd of de rentelasten van de 233 miljard gedebutgetteerde schuld, de 23 miljard leningen uit 1991 en de 31,4 miljard deficit van dit jaar — of de optelsom van die drie tezamen — niet iets hoger liggen dan de 58 miljard investeringen die u gaat doen.

Ofwel reken ik niet goed, ofwel klopt er iets niet. Zelfs wanneer ik van die 233 miljard gedebudgetteerde schuld alleen maar de leninglasten neem en ik maak dan een optelling van rentelasten gelijk aan 21 miljard voor 1991 en 31,4 miljard deficit voor 1992, dan kom ik nog altijd boven de investeringen die u voor dit jaar wil doen en dan lijkt het mij dat deze begroting zwaar uit evenwicht gaat.

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? *(Neen)*

BUITENLANDSE EN EXTERNE AANGELEGENHEDEN

De Voorzitter : Aan de orde is de begrotingsmaterie Buitenlandse en Externe Aangelegenheden, waarvoor de Ministers Van den Brande en Sauwens bevoegd zijn.

De heer De Bremaeker, verslaggever, heeft het woord.

De heer J. De Bremaeker, verslaggever *(op de tribune)* : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, mevrouw de Gemeenschapsminister, collega's, op 28 april 1992 legde u, mijnheer de Minister-president van de Vlaamse Regering en bevoegd voor de Externe Betrekkingen van Vlaanderen, uw beleidsbrief inzake de externe betrekkingen van Vlaanderen voor aan de Commissie voor Buitenlandse en Externe Aangelegenheden, ter gelegenheid van de bespreking van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992.

In uw inleiding wees u erop dat Vlaanderen in het begin van zijn politieke autonomie met succes belangrijke inspanningen heeft geleverd om zowel in België als in Europa een voorname plaats in te nemen. Ook in de toekomst dient de merknaam Vlaanderen verder te worden uitgebouwd tot een begrip. Hieruit blijkt het belang voor Vlaanderen om in het kader van nieuwe ontwikkelingen, een eigen koers te varen op grond van een gecoördineerd en geïntegreerd buitenlands beleid.

Nieuw in het buitenlands beleid is het feit dat voor de eerste maal een gecoördineerde beleidsnota wordt voorgesteld die als algemeen referentiekader voor het externe beleid van Vlaanderen zal fungeren ofschoon uiteraard, afhankelijk van de materie, ieder lid van de Vlaamse Regering een specifieke invulling kan geven voor de aangelegenheden die kaderen in zijn departement.

Mijnheer de Minister-president, u had het uitvoerig over de rol van Vlaanderen in het federale België, de Europese Gemeenschap en het Europa van de regio's. In dit laatste gedeelte werd meer specifiek gewezen op het belang van de interregionale samenwerking en de grensoverschrijdende samenwerking.

Van primordiale betekenis voor Vlaanderen blijkt uiteraard de traditionele samenwerking met Nederland, die nog verder moet uitgebouwd en gestructureerd worden op

De Bremaeker

basis van een gelijkwaardig en volwaardig partnerschap. Wat de culturele dimensie betreft kan verwezen worden naar het Belgisch-Nederlands Cultureel Verdrag dat werd afgesloten in 1946. De Nederlandse Taalunie van haar kant dient haar prioriteiten te verleggen naar een intensieve en bindende samenwerking ten aanzien van het behoud en de verspreiding van de Nederlandse taal en cultuur in ruime zin, in het bijzonder in de Europese context.

Ten slotte zou in het geheel van de Vlaams-Nederlandse betrekkingen moeten worden gestreefd naar een vlugge oplossing van de reeds lang aanslepende waterverdragen.

Met betrekking tot de buitenwereld zou Vlaanderen een nieuwe prioriteit dienen te leggen ten aanzien van Centraal- en Oost-Europa waarbij in de eerste plaats zou dienen te worden gedacht aan de Baltische en Visegradlanden.

De economische externe betrekkingen zouden moeten worden gestimuleerd door het aantrekken van buitenlandse investeringen, de ondersteuning van de exportinspanningen en het afsluiten van economische verdragen.

In de internationale relaties buiten Europa zal Vlaanderen ook prioriteiten leggen. Vermelden we de ententes en overeenkomsten met onder andere Quebec en Alberta.

Ten aanzien van Zuid-Afrika zal Vlaanderen bijzondere aandacht aan de dag dienen te leggen voor de evolutie naar een volwaardige parlementaire democratie.

Andere punten in het geheel van het Vlaams buitenlands beleid zijn de ontwikkelingssamenwerking, de migratie- en vluchtelingenproblematiek en de hulp voorzien voor humanitaire doeleinden.

In het onderwerp Vlaanderen en de internationale instellingen zal inzake multilaterale organisaties een bijzondere aandacht worden besteed aan een versterkte, goed gestructureerde

samenwerking ten aanzien van de Raad van Europa, de OESO, de UNESCO, de Internationale Arbeidsorganisatie en de Wereldgezondheidsorganisatie.

De Minister-president besloot, na nog even over de instrumenten van de externe betrekkingen te hebben gesproken, dat Vlaanderen als internationale contactpartner duidelijk identificeerbaar moet zijn en een tot ver buiten de grenzen reikende realiteit moet worden, erkenbaar en herkenbaar door de wereld.

Bij de aanvang van de algemene bespreking ontwikkelde zich een kort proceduredebat over de tijd die moet worden gegeven aan de commissieleden ten einde de voorgelegde beleidsverklaring te kunnen lezen. Een lid vraagt dat de eigenlijke bespreking later zou worden gehouden. Hierop gaat de meerderheid van de commissieleden niet in en wordt de algemene bespreking aangevat.

Meerdere leden zijn de mening toegedaan dat het luik exportbeleid ook in het kader van de Commissie voor Buitenlandse en Externe Betrekkingen dient te worden behandeld. Gezien de beschikking van de commissievergaderingen in de loop van die week wordt het deel Vlaams Exportbeleid, waarvoor Gemeenschapsminister Sauwens bevoegd is, om materiële en formele redenen afgehandeld in de Commissie voor Economie. De Voorzitter zal bij deze Commissie informeren naar de juiste toedracht van de zaak en ze verder nauwkeurig opvolgen.

Meerdere leden feliciteren de Gemeenschapsminister met zijn goed gestoffeerde toelichting die het gehele veld van het buitenlands beleid bestrijkt.

Er worden ettelijke vragen gesteld over het Europese aspect van de externe betrekkingen van Vlaanderen, het Unieverdrag van Maastricht, de opvolging van de Europese richtlijnen en het gebruik van de Europese structuurfondsen.

Ook de relaties met Nederland maken het voorwerp uit van meerdere tussenkomsten. Tevens wordt aange-

drongen op een gedoseerde aanwezigheid in het buitenland aangezien onze financiële middelen ons niet toelaten overal aanwezig te zijn.

Met betrekking tot de culturele en samenwerkingsakkoorden dringen meerdere commissieleden ook aan op het vermijden van versnipperingen en het selectiever invullen van de inhoud der akkoorden. Inzake het cultureel akkoord met Zuid-Afrika pleiten meerdere leden voor een hernieuwde stijl van cultureel akkoord waarbij, in het licht van de thans aan gang zijnde evolutie, de vier in dat land betrokken groepen zouden worden opgenomen namelijk blanken, kleurlingen en twee groepen van zwarten.

De onderwerpen Oost-Europa, Latijns-Amerika en de humanitaire hulp maken ook het voorwerp uit van meerdere tussenkomsten. Nadat ettelijke commissieleden het nog hebben gehad over de herkenbaarheid en de imagovorming van Vlaanderen in het buitenland wordt door de Minister-president uitvoerig ingegaan op alle gestelde vragen. Bij de artikelsgewijze bespreking worden enkele vragen gesteld over de personeelskosten van sectie 18, de provisionele kredieten voor Antwerpen, culturele hoofdstad van Europa, en de kredieten uitgetrokken ter ondersteuning van het Vlaams imago te Sevilla en Frankfurt en in de activiteit „Flanders”. Een lid uit zijn teleurstelling over het feit dat er slechts 15 miljoen frank voorzien is voor de multilaterale samenwerking. Ter stemming gelegd worden de aan de Commissie toegewezen decreetsartikelen en programma's eenparig aangenomen met negen stemmen. Met dezelfde eenparigheid stelt de Commissie de conformiteit vast tussen de administratieve begroting en de inhoud en de doelstellingen van de algemene uitgavenbegroting.

De Voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de Voorzitter, ik weet wel dat de Regering vertegenwoordigd is door Minister-president Van den Brande. Er wordt hier echter ook een materie

Denys

besproken waarvoor de heer Sauwens verantwoordelijk is met name de VDBH. Ik weet niet of de heer Sauwens zich voor zijn afwezigheid heeft laten verontschuldigen.

De Voorzitter : De heer Sauwens heeft zich laten verontschuldigen.

De heer A. Denys : Is de reden voor zijn verontschuldiging voldoende ernstig ? Ik wens er toch op te wijzen dat de agenda en het schema reeds meer dan een maand geleden in het Bureau van de Vlaamse Raad werden besproken. Indien men geen grondige verontschuldiging heeft dan vind ik het erg dat de bevoegde Minister op het ogenblik van de bespreking van zijn materie nog niet de moeite doet om hier aanwezig te zijn.

De Voorzitter : Minister Van den Brande heeft het woord.

Minister L. Van den Brande : Mijnheer de Voorzitter, de heer Sauwens zou zich natuurlijk niet hebben laten verontschuldigen mocht hij geen ernstige reden hebben. Ik kan u enkel zeggen dat ik ter beschikking sta van de Raad voor de gestelde vragen. Het is natuurlijk zo dat de heer Sauwens concrete beleidsbevoegdheid heeft inzake de Buitenlandse Handel maar een aantal van deze zaken zijn toch heel sterk verstrengeld met de materie die onder mijn bevoegdheid valt. In de vorige Executieve werden deze twee beleidsdomeinen door dezelfde minister behartigd. Indien echter een aantal collega's uitdrukkelijk wensen dat collega Sauwens aanwezig is dan zal ik het nodige doen om dat te bespoedigen tenzij u er de voorkeur aan geeft dat het debat morgenochtend vroeg plaatsvindt. Op die manier zal uw uiteenzetting ook meer weerklink hebben.

De Voorzitter : De heer Candries heeft het woord.

De heer H. Candries : Mijnheer de Voorzitter, collega's, ik ben verslaggever voor het gedeelte Buitenlandse Handel. Dat werd in de Commissie voor Economie behandeld. Het verslag is volgens de planning die hier voorligt voorzien op 22 juni 1992. Ei-

genlijk is er een beetje verwarring. Ik word verondersteld de verslaggeving met betrekking tot de Buitenlandse Handel op 22 juni 1992 te brengen. Dit verslag zal uiteraard door een debat worden gevolgd.

De Voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de Voorzitter, op ons schema staat aangeduid dat wij thans een bespreking hebben over Buitenlandse en Externe Aangelegenheden. Op dat schema staat ook dat de betrokken Ministers de heren Van den Brande en Sauwens zijn. Deze bespreking is duidelijk vastgelegd op dinsdag 9 juni, dus vandaag. De heer Candries heeft natuurlijk gedeeltelijk gelijk maar dat doet niets af aan het feit dat de bespreking voor vandaag is aangekondigd.

De Voorzitter : De heer De Clerck heeft het woord.

De heer S. De Clerck : Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat hier misschien enige verduidelijking kan worden gebracht. Het is juist dat de materie Buitenlandse Handel in eerste instantie in de Commissie voor Economie werd behandeld. Naderhand is er discussie geweest.

De heer A. Denys : Ten onrechte.

De heer S. De Clerck : We gaan de discussie hier niet hernemen. Het tweede gedeelte werd in de commissie voor Externe Aangelegenheden behandeld. Zoals ik uit het thans voorliggende schema heb begrepen en wetende dat de heer Candries als verslaggever staat genoteerd, dacht ik dat de Buitenlandse Handel als materie bij Economie zou worden behandeld zoals dat in de commissie is gebeurd.

Ik ben dan ook van mening dat hieromtrent geen incident moet worden uitgelokt. Deze materie kan thans worden besproken zoals dat het geval was in de Commissie.

De Voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké : Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat de heer De-

nys in principe gelijk heeft. Als op onze lijst vermeld staat dat een minister verondersteld wordt aanwezig te zijn, ligt het voor de hand dat wij zijn aanwezigheid hier mogen vorderen.

Na de toelichting van de heer Candries en van de heer De Clerck heb ik echter de indruk dat er hier een misverstand is. Inderdaad, als Buitenlandse Handel die onder de bevoegdheid van de heer Sauwens valt op een later tijdstip wordt besproken dan moeten wij hem nu niet vragen om hier als een porseleinen hondje op de schoorsteen aanwezig te zijn. Als zijn aanwezigheid in deze Raad op basis van zijn bevoegdheid niet strikt is vereist dan denk ik dat wij, met behoud van het beginsel — ik wens dit nogmaals te beklemtonen — wij vandaag niet op zijn aanwezigheid moeten aandringen.

De Voorzitter : Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet : Mijnheer de Voorzitter, in de feiten is het effectief verlopen zoals de heer Candries heeft gezegd, met name dat het onderdeel Buitenlandse Handel in de Commissie voor de Economie werd behandeld. Naar aanleiding van dit feit is de vraag gesteld door de heer De Clerck, hier aanwezig, of het in de toekomst niet beter zou zijn Buitenlandse Handel te verschuiven van de Commissie voor Economie naar de Commissie voor Buitenlandse Aangelegenheden. Er is dus weerstand in de Commissie voor Economie en er is vraag in de Commissie voor Buitenlandse Betrekkingen. Bij mijn weten is deze zaak nog niet definitief beslecht. In ieder geval is het qua timing zó verlopen en ik vermoed dat het in de verslaggeving ook zó is weergegeven. Wat mij betreft is er geen probleem dat Buitenlandse Handel op 22 juni aanstaande zou ter sprake komen.

De Voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de Voorzitter, de Minister-president en de collega's Hancké en Van Rompuy kunnen getuigen dat in het Bureau deze discussie reeds twee of zelfs drie

Denys

maal werd gevoerd. Ik zelf ben in conflict gekomen met de voorzitter van de Commissie Economie, de heer Laverge. Wij hebben altijd het standpunt verdedigd — trouwens op verzoek van de Commissie voor Buitenlandse Betrekkingen — dat de materie Buitenlandse Handel behoort tot de Commissie voor Buitenlandse Betrekkingen. Wij hebben altijd deze houding aangenomen en ik meen te weten dat er op geen enkel ogenblik van dit standpunt werd afgeweken. De heer Laverge heeft getracht in zijn Commissie een bespreking te voeren. Ik ben van oordeel dat geen enkele instantie de beslissing heeft genomen om deze materie weg te nemen uit de Commissie voor Buitenlandse Betrekkingen.

Mijn voorstel is dat wij een consequente houding zouden aannemen en niet de indruk wekken dat uiteindelijk deze materie moet worden behandeld in de Commissie voor Economie. Ik meen dat wij dan de verkeerde weg opgaan.

De Voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk : Mijnheer de Voorzitter, het is logisch dat het deel van de begroting dat in de respectieve commissie werd besproken, ook hier in de respectieve begroting wordt besproken. Dat is de logica van de werkverdeling. Het is dus ook normaal dat Buitenlandse Handel volgende week wordt besproken. Zowel mevrouw Aelvoet als de heer De Clerck hebben erop gewezen dat er een discussie was ontstaan tussen de twee betrokken commissies, maar deze discussie is nu beslecht. Voor de toekomst bestaat er geen probleem meer. Vooraleer echter de discussie door het Bureau werd beslecht, werd de materie besproken in de Commissie voor Economie. Wij vinden het dan ook logisch dat zij aan de materie Economie wordt toegevoegd.

De heer A. Kempinaire : Ik ga hiermee niet akkoord.

De heer H. Suykerbuyk : Ik begrijp niet goed waarom u een onderwerp

laat bespreken in de Commissie voor Economie en wat de algemene bespreking betreft het zou onderbrengen bij Externe Betrekkingen. Trouwens, het is zo aangeduid op de agenda waarop de naam van de heer Sauwens voorkomt, zodat dit eigenlijk het gevolg is van de logica die ik daarnet heb aangehaald.

Mijnheer de Voorzitter, ik vraag dat in deze niet verder wordt aangedrongen en dat wij de bespreking kunnen voortzetten zonder de aanwezigheid van Minister Sauwens.

De Voorzitter : De heer Kempinaire heeft het woord.

De heer A. Kempinaire : Mijnheer de Voorzitter, ik heb begrip voor beide stellingen. Ik aanvaard dat het aspect Buitenlandse Handel evengoed economische aspecten omvat als aspecten van buitenlandse aangelegenheden. Ik heb vroeger ook nog voorgesteld om eventueel beide Commissies samen deze aangelegenheid te laten behandelen. Op een bepaald ogenblik heeft men aanvaard dat de deelbegroting die tot de bevoegdheid van Minister Sauwens behoort per vergissing door de Commissie voor Economie werd behandeld, met name zelfs dat de directeur-generaal van de VDBH werd gehoord evenals Minister Sauwens. Op een bepaald ogenblik — en de Voorzitter van de Commissie voor Buitenlandse Betrekkingen zou dit beamen — waren wij bereid de discussie over te doen en opnieuw Minister Sauwens in verband met buitenlandse handel te horen in de Commissie voor Buitenlandse Betrekkingen.

Ik heb mij daar toen tegen verzet, omdat het punt niet op de agenda stond en bepaalde collega's, die op dat ogenblik niet in de Commissie aanwezig waren, dus geen weet zouden hebben van het feit dat deze materie werd besproken. Aangezien de heer Sauwens niet aanwezig was in de bevoegde commissie, zou hij ten minste aanwezig kunnen zijn wanneer zijn deelbegroting in openbare vergadering wordt besproken.

De Voorzitter : De heer Annemans heeft het woord.

De heer G. Annemans : Mijnheer de Voorzitter, in de Kamer probeerden collega Dewaele en ikzelf via de Conferentie van Voorzitters de achtbare heer Nothomb ervan te overtuigen een gestructureerd begrotingsdebat te voeren. Dat is niet gelukt. Het begrotingsdebat in de Kamer verloopt altijd zeer chaotisch. Ministers passeren één na één de revue, niemand wordt verplicht te blijven en wij hebben dan ook het debat in de Vlaamse Raad als voorbeeld aangehaald. Het is immers een goed, gestructureerd en krachtig georganiseerd debat.

Los van dit alles, stel ik vast dat het de heer Sauwens blijkbaar niet interesseert aanwezig te zijn bij de bespreking van de begroting Externe Betrekkingen, ook al is dit misschien niet rechtstreeks zijn bevoegdheid. Wij hebben niet gevraagd de bevoegdheden op te splitsen. Wij hebben uiteraard alle vertrouwen in de competentie en de eloquentie van de heer Van den Brande om op onze vragen te antwoorden, maar ik begrijp niet waarom de twee Ministers niet aanwezig kunnen zijn, als men zo nodig twee Ministers wil installeren.

De Voorzitter : Minister Van den Brande heeft het woord.

Minister L. Van den Brande : Mijnheer de Voorzitter, de heer Sauwens heeft mij uitdrukkelijk gezegd dat hij ter beschikking staat van de Raad. Onze werkzaamheden moeten worden ingeleid door de verslaggever. Ik merk echter dat voor de sector Buitenlandse Handel geen verslaggever op de lijst van vandaag staat, terecht of ten onrechte, dat laat ik in het midden. Zoals de heer Candries heeft opgemerkt, komt deze pas op 22 juni aan bod. Ook collega Sauwens staat op de lijst voor de sector Economie, Energie en Werkgelegenheid. Het spreekt vanzelf dat de Regering bij de bespreking in het Parlement aanwezig moet zijn. Daarover bestaat geen discussie. Het feit dat de heer Sauwens niet aanwezig is, is eerder het gevolg van een misverstand dan van onwilligheid. Collega Sauwens kent de regels goed en wil ze ook volgen. Het ontbreken van de verslaggever op de lijst van vandaag

Van den Brande

sterkt mijn overtuiging dat bij het opstellen van de agenda er vanuit werd gegaan dat het onderdeel Buitenlandse Handel aan Economie zou worden gehecht, zoals ook de heer Hancké heeft aangehaald.

De Voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de Voorzitter, indien wij ingaan op het voorstel om de sector Externe Betrekkingen op te splitsen, zullen wij het hele debat uit elkaar halen. Vele collega's hebben waarschijnlijk in hun uiteenzetting de beide domeinen met elkaar verweven. De heer De Bremaeker heeft overigens ook aspecten van Buitenlandse Handel aangehaald. Wij kunnen het debat dus niet uit elkaar halen. Ik stel dus voor het hele debat morgen te voeren.

De Voorzitter : De heer De Clerck heeft het woord.

De **heer S. De Clerck** : Mijnheer de Voorzitter, ik kan enkel herhalen dat deze problemen werden opgelost tussen twee commissievergaderingen door. Er is inderdaad discussie geweest. In een eerste reeks commissievergaderingen werd alles behandeld in de Commissie voor Economie. In een tweede reeks vergaderingen, werd de materie Buitenlandse Handel behandeld in de Commissie voor Externe Betrekkingen. Dit gebeurde na een beslissing van het Uitgebreid Bureau van 6 mei, dat bepaalde dat de materie Buitenlandse Handel voortaan werd toegewezen aan de Commissie voor Externe Betrekkingen. Daarom is er waarschijnlijk verwarring ontstaan. *(onderbreking door de heer A. Denys)*

Ik wil u alleen de correcte informatie geven dat er op 6 mei 1992 een definitieve beslissing is gevallen.

De heer A. Denys : Het schema ligt al een maand vast, in afspraak met minister Van den Brande.

De Voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk : Ik denk dat iedereen het erover eens is dat het beter was geweest indien minister Sauwens hier aanwezig was. Het punt Externe Betrekkingen is nu aan de orde en voor het merendeel van de bevoegdheden is Minister Van den Brande aanwezig. Wij kunnen dus de bespreking van het punt Externe Betrekkingen aanvatten.

De heer Kempinaire heeft gezegd dat hij begrip heeft voor de twee hypothesen. Wij kunnen eventueel de zaken die betrekking hebben op de economie behandelen en de overige op het ogenblik dat Minister Sauwens moet aanwezig zijn, meer bepaald op maandag 22 juni. Er is dus geen bezwaar om het punt Externe Betrekkingen, met uitzondering van hetgeen betrekking heeft op de buitenlandse handel, vandaag te behandelen. Vermits de regering aanwezig is, mijnheer de Voorzitter, stel ik voor de bespreking voort te zetten.

De heer A. Denys : Buitenlandse en Externe Aangelegenheden komen gecombineerd voor op het schema.

De Voorzitter : Mijnheer Denys, ik meen dat de bespreking in Openbare Vergadering verloopt volgens de deelverslagen, opgemaakt in de Commissie voor Buitenlandse Handel en de Commissie voor Economie.

In de toekomst zal dit geen probleem meer scheppen, de beslissing is genomen, zoals de heer De Clerck heeft meegedeeld. Ik meen dat wij nu de bespreking van de materie kunnen aanvatten in aanwezigheid van Minister Van den Brande. Een groot gedeelte van de materie ressorteert immers onder zijn bevoegdheid.

De heer A. Denys : Dit is een heel gevaarlijk precedent, mijnheer de Voorzitter. Minister Sauwens was aangekondigd om aanwezig te zijn. Het punt is aangekondigd als Buitenlandse Handel en Externe Aangelegenheden en de verslaggever heeft aspecten aangehaald waarvoor de heer Sauwens bevoegd is.

De Voorzitter : De materie die vandaag wordt besproken is Buitenlandse en Externe Aangelegenheden, niet Buitenlandse Handel. Buitenlandse Handel wordt in de openbare verga-

dering immers behandeld bij de bespreking van de sectie Economie.

De heer A. Kempinaire : Mijnheer de Voorzitter, minister Sauwens mag zich niet verschuilen achter het feit dat hij niet wist dat hij hier moest aanwezig zijn. Op het schema van het begrotingsdebat lees ik : Buitenlandse en Externe Aangelegenheden : Van den Brande, Sauwens ; deelverslaggevers : de heren De Bremaeker en Deprez ; sprekers, met de hun toegestane tijd ; Minister Van den Brande : 15 minuten en Minister Sauwens : 10 minuten. Minister Sauwens moet hier dus vandaag aanwezig zijn. Ik moet mij dus schikken naar Minister Sauwens, want ik moet hier maandag 22 juni aanwezig zijn.

De Voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké : Mijnheer de Voorzitter, ik vind niet dat dit de Vlaamse Raad op zijn allerbeste is, maar dat zal dan wel aan mij liggen. Er zijn twee mogelijkheden : ofwel is Minister Sauwens hier vandaag nodig en dan moet hij komen ; ofwel is Minister Sauwens hier vandaag niet meer nodig en dan voeren wij hier een nogal kafkaïaanse discussie. Ik stel voor de vergadering twee minuten te schorsen om de gelegenheid te hebben Minister Sauwens te vorderen.

Ik doe dit uit respect voor artikel 88 van de Grondwet, mijnheer Denys. Volgens dit artikel kan men Ministers vorderen. Ik ga hier echter niet aanwezig zijn als men de Minister een avond laat verknoeien zonder dat hij enige gelegenheid heeft een uiteenzetting te beluisteren die betrekking heeft op zijn bevoegdheid en zonder dat hij daarop moet antwoorden. Mijnheer de Voorzitter, ik vraag de vergadering twee minuten te schorsen om het nodige te doen.

De Voorzitter : De heer Candries heeft het woord.

De heer H. Candries : Er is een feitelijke situatie en er is een gewenste situatie. Deze materie is behandeld in de Commissie voor Economie. Dat is een feit. De commissie heeft mij als verslaggever aangewezen en men

Candries

verwacht dat ik maandag 22 juni dit verslag in de openbare vergadering breng. Dat is allemaal zeer duidelijk en ik meen dus dat men hier een incident uitlokt met voorwendsels die niets te maken hebben met de manier waarop dit onderwerp is behandeld.

De Voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de Voorzitter, ik ga akkoord met het voorstel van de heer Hancké op voorwaarde dat wij de vergadering schorsen als de Minister na twee minuten nog niet aanwezig is. Ofwel houden wij het bij het meer principiële voorstel dat wij uit respect voor het Parlement onmiddellijk een stemming organiseren over een schorsing van de vergadering.

De Voorzitter : Als Voorzitter moet ik tegemoet komen aan de vraag van de heer Hancké. Ik stel voor om de vergadering voor twee minuten te schorsen.

— *De vergadering wordt geschorst om 21.23 uur.*

— *De vergadering wordt hervat om 21.36 uur.*

De Voorzitter : De vergadering wordt hervat. Dames en heren, de Minister-president heeft geprobeerd contact te krijgen met Minister Sauwens. Ik ken het resultaat niet. Minister Van den Brande heeft het woord.

Minister L. Van den Brande : Mijnheer de Voorzitter, ik heb inderdaad een bijzondere inspanning gedaan om in contact te treden met collega Sauwens. Het verliep zoals Marnix Gijsen ooit heeft geschreven : ik beminde de poësie, maar de liefde was niet wederkerig. Ik weet niet waar collega Sauwens is. Ik vraag de collega's die bedenkingen hebben gemaakt om begrip. Het spreekt vanzelf dat de leden van de Executieve hier aanwezig moeten zijn, maar hier is kennelijk een misverstand in het spel. Ik vraag de leden van de Vlaamse Raad hier rekening mee te hou-

den. Zelf ben ik graag ter beschikking van de Raad voor de behandeling van mijn gedeelte van deze begroting en ondertussen krijgen wij misschien contact met collega Sauwens.

De Voorzitter : Minister Sauwens heeft mij zoëven opgebeld. Hij is op komst en zal hier zijn over 35 à 40 minuten. Ik stel voor het debat te hervatten met de bespreking van het gedeelte van de begroting dat ressorteert onder de bevoegdheid van de Minister-president. Vanaf het ogenblik dat Minister Sauwens hier aanwezig is kunnen wij de materie behandelen waarvoor hij verantwoordelijk is.

De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : De vergadering werd gedurende 2 minuten geschorst om Minister Sauwens toe te laten aanwezig te zijn. De schorsing duurde 15 minuten en nu zouden wij nog eens 35 à 40 minuten moeten wachten. Als wij een Minister toestaan drie kwartier te laat te zijn dan moeten wij de moed hebben de bespreking te schorsen tot morgenvroeg.

De Voorzitter : De heer Annemans heeft het woord.

De heer G. Annemans : Mijnheer de Voorzitter, ik doe een tussenvoorstel. Ik stel voor het debat aan te vangen met het woord te verlenen aan collega's die er vrijwillig genoeg mee nemen hun uiteenzetting te houden in aanwezigheid van alleen de Voorzitter van de Executieve. Zelf sta ik niet op de aanwezigheid van Minister Sauwens tijdens mijn betoog, de heer Van Nieuwenhuysen wel, maar hij is bereid te wachten.

De Voorzitter : Dat is een goed voorstel, mijnheer Annemans. Ik stel voor het debat te beginnen met de sprekers die handelen over aangelegenheden die tot de bevoegdheid van Minister-president Van den Brande behoren. Eventueel kunnen wij ingaan op het voorstel van de heer Denys om de uiteenzettingen gericht tot Minister Sauwens morgenvroeg om half tien te laten houden, tenzij de sprekers het geduld hebben om te wachten tot Minister Sauwens hier is.

De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik had, reeds voor het incident van zoëven, het voornemen om gedurende vijftien minuten te spreken. Ik doe dat dus niet om de tijd te vullen. Ik geloof zelfs dat ik iets te weinig tijd zal hebben, maar ik zal het reglement respecteren.

Bij wijze van inleiding wil ik zeggen dat het buitenlands beleid waarmee u, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, goed is gestart en ik wens u daarmee geluk, door ons niet alleen als een soort edel tijdverdrijf of niet als een soort wandeling in de grote wijde wereld mag worden beschouwd, maar dat dit essentieel is voor het Vlaams belang dat wij nastreven. Ik zou in dit verband ook nog willen aanraden de laatdunkende opvattingen van degenen die van oordeel zijn dat dit beleid bij de federale instanties moet blijven gewoon te laten voor wat zij waard zijn.

Ik heb enkele opmerkingen te doen. Ten eerste zijn de financiële middelen voor het Vlaams buitenlands beleid niet gering. In de Commissie hebben wij gesproken over de sectie 18, goed voor een bedrag van 230 miljoen. De verslaggever, die ik trouwens feliciteer voor zijn verslag, heeft uiteraard alleen over dat cijfer gesproken. Als wij de horizontale begroting maken van alle posten, die op buitenlands beleid betrekking hebben — zoals trouwens ook het geval was in de begroting 1991 — komen wij op een bedrag van 956 miljoen niet gesplitste kredieten, 835 miljoen vastleggingskredieten en 333 miljoen ordonnanceringskredieten. De horizontale doortrekking van de verschillende posten die niet alleen betrekking hebben op het buitenlands beleid stricto sensu, maar ook bijvoorbeeld op de culturele akkoorden, de co-financiering van de EG-programma's, de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking, de Taalunie, de exportbevordering en de buitenlandse handel, enzovoort, geeft natuurlijk een heel ander beeld. In dat verband wens ik twee elementen speciaal te belichten. Een eerste

Suykerbuyk

punt is dat er aanzienlijke bedragen ingeschreven zijn voor de co-financiering van de EG-programma's. Het gaat in principe om een toelage van 50 ten honderd bij de projecten die deze programma's bevatten.

Er zijn in dat verband nochtans twee vragen. Doet men vanuit de Vlaamse Executieve wel voldoende beroep op EG-programma's wanneer het gaat om de sectoren cultuur, mediabeleid, onderwijs en wetenschap. Wij weten dat dit wel het geval is wanneer het gaat om de klassieke structuurfondsen, maar het is niet duidelijk of dit voor bovengenoemde sectoren ook het geval is. Ik heb u daarover vroeger reeds ondervraagd, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve. Het is goed daarop een antwoord te krijgen.

Mijn tweede vraag is iets essentiëler. De co-financiering is belangrijk, maar het valt mij op dat de wijze waarop die projecten worden goedgekeurd, vaak alles behalve democratisch verloopt. Ik verwijs in dat verband alleen maar naar de Interreg-gelden die bijvoorbeeld gaan naar het Benelux-Middengebied. Gebeurt die goedkeuring wel op een ernstige politieke, dat wil zeggen voor controle vatbare, manier. In heel wat gevallen twijfel ik daaraan.

Voor initiatieven in Midden- en Oost-Europa worden aanzienlijke bedragen uitgetrokken, namelijk 481 miljoen als vastlegging en 100 miljoen als ordonnancerings. Wij juichen dit toe omdat dit dingen zijn die voor managementopleiding, industriële en technische samenwerking enzovoort, onze betrekkingen met Oost-Europa enorm kunnen verbeteren. Ik wil terloops nog het volgende zeggen. Vergeet in het kader van deze bijstand degenen niet die lang voordat het Oosten voor ons openstond reeds de bestaande culturen, ik denk bijvoorbeeld aan de zangcultuur, bij ons brachten en die door de vorige ministers van cultuur helemaal niet werden bedeed. Ik pleit hier dus voor een opentrekking. Men mag zich niet beperken tot de goede betrekkingen op het vlak van beroepsopleiding en al-

lerhande nuttige beroepsactiviteiten. Men moet de werkers van het eerste uur op het culturele domein speciaal gedenken.

Dan heb ik nog een opmerking over het verdragrecht. Afgezien van de vraag of dit er al dan niet moet komen, wijs ik erop dat er zoveel middelen ter beschikking zijn om overeenkomsten met andere landen te sluiten dat ik de Executieve aanraad om het argument van daaraan zijn wij nog niet toe te laten varen en om gewoon door te gaan met het leggen van contacten en het eventueel herstellen van akkoorden. Dit is grondwettelijk mogelijk.

Ik verwijs in dat verband trouwens naar een arrest van de Raad van State over een betwisting aangaande een overeenkomst van de Franstalige Gemeenschap met de Jura. Wanneer de overeenkomst niet in de sfeer ligt van het verdrag moet die niet worden geratificeerd. Er zijn zoveel mogelijkheden om tot akkoorden te komen dat het verdragrecht, hoe belangrijk ook, niet moet beletten dat er op heel wat gebieden overeenkomsten kunnen worden gesloten.

Mijn derde aandachtspunt gaat naar het netwerk van Vlaamse ambassadeurs in het buitenland. Het is onmogelijk te komen tot een netwerk van officiële instanties. Er is het officiële, het semi-officiële en het niet-officiële circuit. Mijnheer de Minister, ik vraag u werk te maken van het niet-officiële circuit in het netwerk van de vertegenwoordigers in het buitenland. Het zullen niet altijd officiële ambassadeurs zijn. Dat is niet mogelijk en dat is ook niet belangrijk. Belangrijk is dat wij op zoveel mogelijk plaatsen aanwezig zijn. Ik herhaal het voorbeeld dat ik reeds heb gegeven. Uit een nota van de Taalunie van 6 maart 1990 blijkt dat er in 29 landen 140 docentschappen Nederlands zijn met 267 docenten. Het moet mogelijk zijn heel wat van die docenten, die ik gelijk stel met culturele ambassadeurs, een dubbele halftijdse baan te geven. Een halftijdse baan als docent en een halftijdse baan als cultureel attaché. Op die manier kunnen zij worden ingeschakeld in het niet-officiële netwerk. Het is een niet on-

belangrijk voorbeeld om in de culturele sector tot een grotere aanwezigheid te komen dan mogelijk is met de officiële vertegenwoordigers, de met een diplomatiek statuut voorziene medewerkers van de ambassades.

In het vierde punt wil ik verwijzen naar het voorbereidend beleidswerk dat in de Raad steeds is gebeurd. Ik verwijs naar een aantal resoluties die hier vanaf 1984 unaniem werden aangenomen en waarbij de Raad de Executieve en haar beleid heeft gesteund. Ik denk hier aan de heroriëntatie van de culturele akkoorden en aan de prioriteiten die moesten worden gesteld in verband met het buitenlands beleid. Ik hoop dat wij deze goede traditie samen met de Commissie voor Externe Betrekkingen zullen verder zetten. Ik hoop ook dat mijn resolutie met betrekking tot de bescherming van de Nederlandse taal de Executieve mag inspireren. Want, wanneer het arrest van het Hof van 1991 in verband met de etikettering, dat heeft gezegd dat het voldoende is de gebruiksaanwijzingen in een min of meer verstaanbare taal aan te brengen nogal wat stof heeft doen opwaaien, dan was dat een terechte kritiek. Men moet echter alles zeggen. De rechters hebben dit arrest niet zomaar geveld. Zij hebben zich gesteund op de richtlijn van 18 december 1978. Het ligt in de politieke lijn van de Raad om aan de Executieve te vragen die richtlijn aan te passen. Het is niet het Hof dat in de fout is gegaan. Wanneer er een richtlijn is, dan kan men het nu eenmaal niet kwalijk nemen dat het Hof zich daarop baseert en moet de richtlijn worden aangepast. Het behoort tot uw taak erover te waken dat dit gebeurt.

Destijds heeft mijn fractie naar aanleiding van een begrotingsbespreking een tienpuntenplan voorgelegd aan de Raad. Ik zou op drie punten willen terugkomen. Ten eerste, wij willen absolute prioriteit geven aan Europa. De Deense afwijzing van het Verdrag van Maastricht heeft enkel bevestigd wat velen onder ons al lang wisten, namelijk dat er een democratisch deficit bestaat. De Deense afwijzing vind ik niet eens zo erg. Ze toont alleszins aan dat het Europa van de burgers maar zal slagen wan-

Suykerbuyk

neer door en met de burgers wordt beslist. Die Deense afkeuring zal ons in elk geval moeten doen nadenken over de aanzuivering van dat democratisch deficit, dat de afstand tussen degenen die beslissen en degenen die de beslissing moeten ondergaan, steeds groter maakt.

Dan wil ik het nog even hebben over de bepalingen van Maastricht in verband met de regio's. Toen hier in juni van vorig jaar het idee werd geopperd van een Comité van de Regio's, dan werd dat eerder weggewuifd als een soort wishful thinking, maar het werd zeker niet als verworven aanzien. Nu krijgt zo'n comité reële kansen. Of het nu een adviserende bevoegdheid heeft of niet, doet minder ter zake. Het gaat alleszins om een comité met vertegenwoordigers uit 56 regio's, zowel grote als kleine. Aan het hoofd staat meestal een minister-president en de leden zijn meestal rechtstreeks verkozen. Ik geloof echt dat deze comités een bijkomende pijler kunnen zijn voor Europa, maar dan een pijler die van de basis komt. Voor mij is het Comité van de Regio's één van de elementen waardoor ik mij gemakkelijker met het Verdrag van Maastricht kan verzoenen. Het is inderdaad een poging om van onderuit tot een Europa te komen.

Wat de concretisering van het subsidiariteitsbeginsel betreft, moge ik verwijzen naar de cultuur- en de onderwijsparagraaf. Het lijkt mij zeer belangrijk dat volgens de cultuurparagraaf alle beslissingen inzake cultuur eenparig moeten worden genomen. Dat wil zeggen dat de cultuur een zaak blijft van de lidstaten of van delen van die lidstaten. De regel van de eenparigheid lijkt mij de allerbeste waarborg om de cultuur te houden waar ze moet blijven. Hetzelfde kan trouwens gezegd worden voor onderwijs.

Voorts is het duidelijk, en dat staat ook in de Vlaamse regeerverklaring, dat de Belgische vertegenwoordiging in het Comité van de Regio's moet gebaseerd zijn op de gemeenschappen en niet op de gewesten. Vlaande-

ren dient de oprichting en de werking van dit Comité — waarin het over 7 van de 12 aan België toegekende mandaten moet beschikken — grondig en nu reeds voor te bereiden.

Mijnheer de Voorzitter, op 2 juli 1991 hebben wij in verband met de voorbereiding tot de onderhandelingen van Maastricht gezegd dat wij dit verdrag niet zouden goedkeuren indien de regio's onvoldoende aan bod zouden komen en er geen waarborgen zouden worden gegeven voor het behoud voor de culturele regionale verscheidenheid. Welnu, ik kan deze resolutie op dit ogenblik rustig terugtrekken. Vandaag is vastgesteld dat het Verdrag van Maastricht zaken bevat die voor Vlaanderen belangrijk zijn. Daaruit moeten wij ook besluiten dat het Verdrag van Maastricht moet worden aanvaard.

Ik wens even in te gaan op de samenwerking met Nederland over de bescherming en de versterking van de Nederlandse taal. Ik heb er reeds zo dikwijls op gewezen dat wij samen met Nederland 21 miljoen Nederlandssprekenden tellen, waardoor het Nederlands een middelgrote taal wordt en dat in Europa kan blijven wanneer wij samenwerken. Ik weet dat er op dat vlak tussen Nederland en Vlaanderen heel wat wantrouwen bestaat. Het wantrouwen kan in Vlaanderen enkel worden weggewerkt wanneer wij weten wat wij willen, namelijk wanneer wij uitgaan van ons eigen belang. Op het ogenblik dat Nederland zal inzien dat ook zij in hun eigen belang handelen, wanneer zij zich bij ons aansluiten, dan kunnen wij onze taal op Europees vlak niet enkel defensief naar voren brengen maar zelfs meer dan dat. Ik wil ter zake niet te ver gaan, maar toch een uitspraak van Jozef Deleu, die destijds een tamelijk offensieve instelling had ten opzichte van de Nederlandse taal, citeren : Een groots project zou kunnen zijn in het propageren van het Nederlands als handzame werktal voor de Europese gemeenschap. Op die manier bij voorbeeld kunnen wij in de Europese instellingen op een vreedzame wijze de langzamerhand onvermijdelijk lijkende strijd van de hegemonie tussen de verschillende grote talen als het Engels, het Spaans, het

Duits en het Frans voorkomen. Het Nederlands is een middelgrote taal. Het is ook de taal van twee kleine landen met een lange en toonaangevende democratische traditie en zonder enige aanwijsbare ervaring op het gebied van de imperialistische taal- en cultuurpolitiek. Hoe utopisch dit voorstel ook moge klinken het Nederlands kan als cultuurtaal een aanvaardbaar alternatief vormen. Wij moeten ons Nederlands ten dienste stellen van de Europese instellingen, die dringend behoefte hebben aan een werktal, die geen enkele taal kan of wil bedreigen. Het Nederlands is eerbiedwaardig genoeg om die werktal in de ambtelijke sfeer van de Europese instellingen te kunnen worden. Einde citaat. Dit is natuurlijk in de ogen van velen een utopie. Dit is iets waarvan men zich afvraagt hoe men daartoe komt. Ik stel vast dat wij een taal hebben die veel groter is dan vele andere talen in Europa terwijl onze taal niet op het niveau ligt van andere grote talen, die tegelijkertijd de handicap hebben met een soort imperialisme te worden vereenzelvigd, dat wij niet kennen. Er zijn dus wel degelijk argumenten voor deze stelling. Ik heb ze hier naar voren gebracht om iedereen ervan te overtuigen dat wij ter zake niet te defensief mogen optreden.

Ik had nog enkele woorden willen zeggen over de Neerlandistiek en over het vertalingenbeleid, maar ik moet mijn uiteenzetting beperken en daarom eindig ik met enkele woorden over de culturele akkoorden.

De evaluatie van de culturele akkoorden is reeds gebeurd. Men kan bepaalde akkoorden aanpassen en geschorste akkoorden heropnemen. Ter zake vraag ik uw speciale aandacht voor Zuid-Afrika. Men kan niet ontkennen dat de evolutie in Zuid-Afrika de laatste jaren spectaculair is gewijzigd.

De heer J. Geysels : Gelukkig maar !

De heer H. Suykerbuyk : Natuurlijk, maar een ding valt op : het zogenaamde eerst zien en dan geloven wordt iets strikter toegepast tegenover Zuid-Afrika dan tegenover an-

Suykerbuyk

dere landen. Ik hoop dat u het eens bent met deze vaststelling.

Europa nam gedurende jaren een weifelende houding aan ten opzichte van Zuid-Afrika, maar de jongste tijd evolueert de benadering in positieve zin : de Europese sancties werden geschrapt, de olieboycot werd opgeheven en Zuid-Afrika wordt opnieuw toegelaten tot de Olympische Spelen. Ook op federaal niveau werden contacten gelegd.

Door de verwantschap van onze taal met het Afrikaans bevinden wij ons in een geprivilegieerde positie. Ook op dit vlak werden reeds contacten genomen. Denken wij maar aan het colloquium Het Nederlands in de Wereld dat vorig jaar werd ingericht. De niet onbelangrijke PC-Hooftprijs werd vorig jaar toegekend aan een Zuid-Afrikaanse dichteres. Met andere woorden op cultureel vlak tekent zich een belangrijke ontwikkeling af waarop wij niet lijdzaam mogen toezien.

Mijnheer de Minister, het gaat toch niet op dat u enigszins huiverig staat ten opzichte van een hernieuwing van de culturele betrekkingen met Zuid-Afrika terwijl één van uw Ministers, in samenwerking met de VDBH een missie plant naar Zuid-Afrika.

Minister L. Van den Brande : U verwijst toch niet naar de zending van Minister Urbain van de federale Regering ?

De heer H. Suykerbuyk : Die zending heeft reeds plaatsgehad, mijnheer de Minister. Ik heb het over de plannen van Minister Sauwens. Het heropnemen van culturele contacten moet gebeuren in een nieuw kader. Wij moeten contact nemen met de verschillende bevolkingsgroepen in Zuid-Afrika.

Mijnheer de Minister, mijn spreektijd was in feite te kort om over dit belangrijk deel van de begroting uit te weiden. Wij steunen uw buitenlandse beleid niet in het minst omdat u hebt ingezien dat het een wezenlijk onderdeel is van het Vlaams beleid. Wij moeten alle mogelijkheden om een

grotere openheid naar de wereld te realiseren, optimaal benutten. U kan daarvoor rekenen op onze fractie in de Vlaamse Raad. (*Applaus*)

De Voorzitter : De heer Sleetckx heeft het woord.

De heer J. Sleetckx (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, eerst en vooral wil ik de heer De Bremaeker danken voor zijn uitstekend verslag.

Tijdens de bespreking van de Externe Betrekkingen in de commissie heb ik er op een bepaald ogenblik op gewezen dat de tijd van de Visigoten opnieuw aangebroken is. Iedereen gaapte mij aan en niemand begreep goed wat ik bedoelde. Ik ben er inderdaad van overtuigd dat wij opnieuw zullen worden geconfronteerd met vijfde-eeuwse toestanden. Na 1995 zullen opnieuw grote volkshuizingen plaatsvinden. Dat hoeft ons niet te verwonderen. In bepaalde streken van Roemenië bijvoorbeeld moeten de mensen het stellen met één maaltijd per dag terwijl zij voortdurend worden geconfronteerd met de paradijselijke toestanden enkele honderden kilometers verder. U kan zich wel voorstellen dat de druk om naar het Westen te komen dan zeer groot wordt. Waarom ? Omdat hen het paradijs wordt voorgespiegeld. Wanneer uw eigen kinderen ongeveer aan het verhongeren zijn, wanneer u de nodige intellectuele bagage heeft en wanneer het paradijs zo dichtbij ligt, dan meen ik, collega's, dat ook u niet zou twijfelen om met uw gezin te migreren. Collega's, hiermee wens ik aan te tonen dat de beste wetten die wij ooit zullen maken in verband met het stoppen van de migratie, er niet zullen in slagen deze mensen tegen te houden. Ik heb het niet alleen over Roemenië ; ik heb het ook over de vroegere Oostbloklanden. Wij zullen één ding moeten doen : de mensen ter plaatse helpen, dit echter niet in de betekenis van het Sint-Niklaas spelen, maar in de betekenis van met hen te coöpereren, samen met hen iets op te zetten. Ik durf zelfs verder gaan : wij zullen het moeten doen uit eigen belang, want zij zullen komen. Laten wij ons er zeer goed van bewust zijn : zij zullen naar hier komen indien wij niet dui-

delijk en efficiënt zullen samenwerken ; wij zullen onze economische betrekkingen moeten verbeteren, zodanig dat deze mensen ook op een volwaardige menselijke manier kunnen leven.

Ik ga even terug naar Roemenië. Ik weet dat naar aanleiding van de 13de en de 14de juni 1990, wanneer de mijnwerkers door Iliescu zijn opgeroepen om alle intellectuelen, studenten en oppositie, in Boekarest van de kaart te vegen, dan heeft de Kamer terecht een resolutie goedgekeurd, waarin zeer duidelijk werd gestipuleerd dat geen enkele overheidssteun meer kon gaan naar Roemenië, tot er gestalte zou worden gemaakt aan de opbouw en uitbouw van een democratische samenleving. Welnu collega's, inmiddels stellen wij vast dat er op dat vlak een en ander is gebeurd. Ik zal niet beweren dat de zaken allemaal in het reine zijn getrokken ; ik zal evenmin beweren dat er absoluut geen problemen meer zijn — waar zijn er trouwens geen problemen — maar ondertussen kunnen wij vaststellen dat lokale verkiezingen plaats vonden — onze gemeenteraadsverkiezingen — waar een aantal van onze collega's als waarnemer zijn opgetreden. Er kon inderdaad worden vastgesteld, dat de oppositie, met de daaraan verbonden fouten, alle mogelijkheden heeft gekregen om ook in de belangstelling te komen, om hun programma te verkondigen, om discussies aan te gaan en dergelijke.

De bewijzen zijn trouwens voor de hand liggend : in heel wat steden heeft de oppositie gewonnen, heeft zij de burgemeester geleverd. Mijns inziens is het een duidelijke uiting van de opbouw van een samenleving die stoelt op de democratie.

Collega's, indien dit zo is — en de meesten van ons kunnen dit getuigen, er zijn daarover verslagen — dan meen ik dat wij opnieuw onze steun van Staat tot Staat moeten ontwikkelen en uitbouwen. Inderdaad, dit zal ongetwijfeld bijdragen tot de verdere democratische ontwikkeling van Roemenië. Wij weten immers allen dat een democratie slechts kan bestaan wanneer de burgers kunnen

Sleeckx

leven als volwaardige mensen. Wanneer zij echter als underdogs moeten leven, elke dag moeten vechten om te overleven, dan vervalt men vanzelfsprekend zeer snel in een situatie van diefstal, in een situatie waarin men moet overleven dank zij bedrog. Welnu, mijns inziens kunnen wij een zekere bijdrage leveren tot de opbouw van de democratie als wij werkelijke steun verlenen en er mede voor zorgen dat deze mensen een menswaardig bestaan kunnen leiden.

Wij moeten hen het perspectief bieden dat ook hun kinderen het beter zullen hebben. Indien dit perspectief echter ontbreekt dan waarschuw ik u dat wij met volksverhuizingen — met alle gevolgen vandien — zullen worden geconfronteerd. Inderdaad, op dat ogenblik zullen wij te maken krijgen met die fameuze migraties. De meesten van de collega's zullen nu wel glimlachen, maar ik verzeker u dat die tijd nabij is. Er zal dan geen sprake zijn van duizenden maar van miljoenen migranten.

Minister L. Van den Brande : U spreekt niet over de toestand in Albanië !

De heer J. Sleeckx : Mijnheer de Minister, ik spreek meer specifiek over Roemenië, omdat ik dat land wat beter ken en ook omdat het telkens uit de boot valt wat de economische steun betreft, maar in feite denk ik aan al de Oostbloklanden.

Dit jaar zullen in Roemenië parlementsverkiezingen en presidentsverkiezingen worden gehouden. Indien deze verkiezingen correct verlopen dan kunnen wij niet anders dan aanvaarden dat de Roemeense gemeenschap zich wil uitbouwen tot een democratische samenleving. De steun die zij niet kregen moeten wij hen nu geven. Ongeveer 300 Vlaamse dorpen zijn gejumelleerd met een dorp in Roemenië. In Brasov werd een Vlaams huis opgericht. Dit wijst toch op een band tussen beide volkeren.

Mijnheer de Minister, ik heb u een geschenk meegebracht. Het gaat om het eerste Vlaamse boek dat na 40 jaar uit het Vlaams in het Roemeens

is vertaald, met name de Roos van Agapia van Irena Van Goeree. Wat toch ook bewijst dat er op cultureel vlak heelwat contacten werden gelegd, die geleid hebben tot een concreet project. Wat toch een uitdrukking is van de belangstelling die de Roemenen opbrengen voor het Vlaamse volk en tevens het gevolg is — zou ik durven zeggen — van de talrijke jumellages van Vlaamse dorpen met Roemeense dorpen. Tijdens het Paasverlof vertrokken 788 personen naar Roemenië om er te gaan werken, waarvan 62 personen van de KAV die er in weeshuizen hielpen. De banden tussen Roemenië en België en meer in het bijzonder met Vlaanderen zijn dus zeer nauw. Aan de collega's die het vaak over Vlaanderen hebben wil ik hiermee duidelijk maken dat ook in Roemenië de Vlaamse ziel aanwezig is.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, volgens mij moet België Roemenië steunen. In dit verband stelde de Minister voor managers naar Roemenië te zenden.

Er zijn genoeg gepensioneerden die op pensioenleeftijd nog iets willen presteren en sociaal nuttig willen zijn. Deze personen zouden misschien mits een kleine vergoeding naar Roemenië kunnen gaan om hun kennis ten dienste te stellen van deze gemeenschap en er bijvoorbeeld fabrieken opnieuw helpen opstarten.

Roemenië is rijk als land. Men heeft er, ten eerste, een grote fertiliteit van de aarde ; ten tweede, men heeft een rijke ondergrond en ; ten derde, men beschikt over zeer veel capacitaire. Men beschikt dus over een groot intellectueel kapitaal. Wat men niet heeft en waartoe wij een stuk zouden kunnen bijdragen is de infrastructuur. Zij hebben zo goed als geen infrastructuur meer en ik denk dat wij op dat vlak nuttig werk zouden kunnen verrichten.

Mijnheer de Minister, ik heb een pleidooi willen houden om duidelijk aan te tonen dat wij Vlamingen dat niet zomaar kunnen laten voorbijgaan, dat wij om daar iets te kunnen realiseren daaraan iets zullen moeten doen, niet zomaar met woorden, maar met daden,

Een volgend punt dat ik wens te behandelen betreft Zuid-Afrika. In 1954 hebben wij een cultureel akkoord met Zuid-Afrika afgesloten. In 1977 werd het opgeschort, om redenen die wij allemaal kennen. Dit wil zeggen dat op dit ogenblik dit akkoord in de lade ligt. Wij kunnen het onmiddellijk gebruiken. Kan dit cultureel akkoord niet opnieuw worden gereactiveerd nadat in Zuid-Afrika — ik verbind hieraan twee voorwaarden — een onomkeerbare en volledige afbouw van de apartheid is gerealiseerd, wat ten vroegste kan met de vorming van een interim-regering. Dan moet volgens ons de inhoud dermate worden aangepast en hoofdzakelijk worden toegespitst op de enkele miljoenen Nederlandssprekende zwarten. Deze mensen zijn vaak onthouden van elke culturele samenwerking en ik vind dat deze personen ook moeten kunnen genieten van onze steun op het culturele vlak.

Tot daar, mijnheer de Minister, mijn uiteenzetting, die niet lang was. Ik kan ongetwijfeld nog op een aantal zaken dieper ingaan, maar omdat wij ons hebben verbonden aan een spreektijd van twintig minuten en mijn tijd er ook opzit, wens ik af te sluiten nadat ik de Eerste Minister ook mijn geschenk het boek van Irina Van Goeree De Roos van Agapia heb overhandigd dat de uitdrukking is van de samenwerking tussen Vlaanderen en Roemenië op het culturele vlak.

De Voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk : Mijnheer Sleeckx, ik ben blij dat u de kwestie Zuid-Afrika hebt aangeraakt. Ik heb zelf gezegd dat het nieuwe akkoord voor mij impliceert dat dit gebeurt met de vier volksgroepen. Op dat punt is er dus geen probleem. Dat staat trouwens in het verslag.

Ik vind dat u iets strenger bent dan voor andere situaties, in andere landen. Dat klaag ik aan en blijf ik aanklagen. Ik geloof dat men in redelijkheid moet erkennen dat in Zuid-Afrika een grote en risicovolle poging tot vooruitgang werd gedaan. Ten onrechte zegt men dat daar nog niet

Suykerbuyk

alles in orde is. Er zijn vele landen waarmee wij culturele betrekkingen hebben waar ook niet alles in orde is. Ik heb dus bezwaar tegen die selectiviteit.

De Voorzitter : De heer Annemans heeft het woord.

De heer G. Annemans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, de externe betrekkingen van Vlaanderen, de externe aangelegenheden van Vlaanderen, zijn de barometer van de Vlaamse autonomie. Daarover zijn u en ik, daarover zijn de leden van de meerderheid en het Vlaams Blok het eens. Voor de Minister en de leden van de meerderheid is de uit handen van de Belgische staatsvormingen verkregen autonomie heel wat. Voor ons is die Vlaamse autonomie absoluut onvoldoende en het zijn uw externe aangelegenheden die dat op een schrijnende manier illustreren.

Oh ja, u roeit met de riemen die u hebt gekregen. Maar u beweegt zich voort zoals de stumperds op de schilderijen van Breughel, die zonder benen zichzelf met de armen voortslepen in een plat karretje op kleine wielmpjes. Dát schilderijenfragment zou — indien ik Vlaams Minister van Externe Aangelegenheden was — prominent laten prijken in het Belgisch paviljoen te Sevilla, als duidelijk protest tegen al de beperkingen die de staatsvormingen van België aan mijn Vlaanderen opleggen. Met dát fragment zou ik de wereld laten zien dat Vlaanderen meer wil en dat Vlaanderen meer kan dan wat de huidige structuren en instellingen aan Vlaanderen toestaan.

Ik wil namelijk niet dat u Vlaanderen — met veel ijver en vlijt — inschakelt in een ik zal het hier noemen parallel circuit van Europese regio's. U zal ongetwijfeld daarmee alom heel wat instemming oogsten, maar u beperkt dus vrijwillig de vrije baan van onze autonomie. Vlaanderen is geen Schleswig Hollstein, en Vlaanderen is geen Catalonië, en Vlaanderen is geen Baden-Wurtemberg. Door u te begeven in kringen van regio's, in

kringen van lieden die geen enkele soevereiniteitspretentie hebben, geeft u een verkeerd beeld van wat er met Vlaanderen aan de gang is. Vlaanderens autonomie is geen uit traditie en stabiliteit gegroeide structuur, maar is een tijdelijk stadium in een centrifugaal proces dat uiteindelijk op het uiteenspatten van deze Belgische staat moet uitlopen.

Dát is een boodschap die u zou moeten gaan brengen wanneer u als Vlaams Minister naar buiten treedt. Dát is de sfeer die u zou moeten uitstralen. U bent geen geregionaliseerde Belg maar u bent een Vlaming. Dát is wat het Vlaams Blok van u verlangt.

In een separatistische strategie, in een strategie die gericht is op de onafhankelijkheid van Vlaanderen, moet de Vlaamse regering slechts een tussenstadium vertegenwoordigen en van iedere gelegenheid gebruik maken om de buitenwereld van de Belgische aftakeling op de hoogte te brengen. Bereidt u voor op de Vlaamse staat : dat is de boodschap waarmee u naar buiten moet komen. Ik moet dus uw op regionalisme gebaseerd extern beleid afkeuren.

Is het Vlaams Blok dan niet voor het Europa der regio's ? Het antwoord zou ik provocatief als neen willen samenvatten. Wij zijn voor een Europa dat zich indeelt als een Europa der volkeren en zolang Europa op staten gevestigd blijft, is voor ons eigen Vlaamse volk de enige oplossing een Vlaamse staat, al was het maar omdat die onze enige kans is om de trein naar Europa niet te missen.

In het Europa van de toekomst wil ik als sterke, dynamische en krachtige staat een eersteklasseticket hebben : ik wil een Vlaamse staat.

Ik zou zeggen : dit Europees stukje externe aangelegenheden is — naast alle andere argumenten — een bijkomend argument voor dat onafhankelijk Vlaanderen dat wij bepleiten.

Er is nog een argument : onze relaties met Rijsnederland. De Rijsnederlanders zullen niet of nooit geïnteresseerd geraken in Vlaanderen wanneer wij hen niet onze staatkundige

onafhankelijkheid in het gezicht smeren. Willen ze dat niet zien, of kunnen ze dat niet zien : dan moet u — bevoegdheden of niet, verdragsbevoegdheid of niet — daar gaan vertellen dat zij zich op een onafhankelijk Vlaanderen aan hun zuidergrens moeten voorbereiden.

Onze partij-grondslagen vermelden : In een eenwordend Europa is de enige mogelijke federalistische vorm een federalisme binnen het kader van de lage landen bij de zee.

Twintig miljoen Noordnederlanders en Vlamingen moeten, in het komende Europa hun eenheid als taal, cultuur en volk opnieuw beleven . . .

Indien vertrokken wordt van de vaststelling dat er geen Vlaams volk bestaat, maar wel een Vlaamse bevolking, dat de Belgische staat niet aanvaard wordt, en ook niet kan hervormd worden, dat de Belgische staatsgrenzen kunstmatig zijn, en bijvoorbeeld dwars door Limburg, Brabant en Vlaanderen lopen, indien men zich dus tot het nationalisme bekent en in Vlaanderen leeft, kan men onmogelijk de heel Nederlandse consequentie van zijn stellingname ontlopen.

Dit heel-Nederlands streven was in de Vlaamse beweging van bij de aanvang aanwezig. Dit vindt men terug in de gedichten van Rodenbach, in de heel-Nederlandse studentencongressen die reeds vóór de Eerste Wereldoorlog plaatsvonden, in de poëzie van René de Clercq, Wies Moens en zovele andere en in de politieke programma's van het VNV en het Verdinaso, tot 1934.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden de aanhangers van de heel-Nederlandse gedachte monddood gemaakt door de Duitse bezetter ; hetzelfde gebeurde in het Noorden. In tegenstelling met Vlaanderen, waar de heel-Nederlandse gedachte bleef leven, zij het met hoogten en laagten, blijft in het Noorden de belangstelling uitermate beperkt.

Er is weliswaar het eerbiedwaardige Algemeen Nederlands Verbond, meestal uitermate bang zich politiek te verbranden en de laatste jaren zijn

Annemans

er ook opnieuw heel-Nederlandse congressen, die helaas in de deftige officialiteit blijven steken. Er is de Taalunie, die veel minder resultaat oplevert dan de initiatiefnemers er len van te verwachten.

Voor de meeste Nederlanders blijft Vlaanderen een buitenlands gebied ; de media hebben meer belangstelling voor de problemen van de derde wereld dan voor de taalgrens, Brussel, het Nederlands als taal en dergelijke.

Het onverdraagzame linkse klimaat dat in de huidige staat Nederland leeft, belemmert zeer sterk de heel-Nederlandse integratie. Het schrikt de Vlamingen af die meer tolerantie gewoon zijn en belet door zijn mundialisme de Nederlanders belangstelling te uiten naar wat er in het eigen cultuurgebied gebeurt.

Er woedt sinds jaren in Holland een heksenjacht ten overstaan van al wie zich als dissident tegenover de heersende ideologieën gedraagt.

De stap naar heel-Nederland kan slechts gezet worden nadat de onafhankelijkheid van Vlaanderen bereikt werd en dit dan via een netwerk van verdragen tussen de staten Nederland en Vlaanderen.

Het moet de bedoeling zijn op basis van dit netwerk van verdragen tot een Nederlandse confederatie te komen. Er moet beklemtoond worden dat er geen eenheidsstaat met Nederland moet worden nagestreefd. Het principe van de eenheidsstaat is immers totaal vreemd aan de Nederlandse traditie en ook aan de nationalistische gedachte.

Door de behouders van de Belgische staatsgrenzen wordt dikwijls het argument gehanteerd dat het splitsen van de bestaande staatsgrenzen in tegenstelling is met de Europese eenwording. Om te beginnen vertrekt die stelling vanuit een verkeerde visie op Europa. Zoals wij nog niet zo lang geleden in het partijprogramma van het Vlaams Blok voor de Europese verkiezingen neerschreven, ik citeer : In onze solidaristische visie waarbij zoveel mogelijk bevoegdheden aan

het zo laagst mogelijke niveau toebedeeld worden, gaat het niet op ervan uit te gaan dat Europa op lange termijn alle bevoegdheden zal krijgen. Dit moet duidelijk gesteld worden. Wij zullen niet naar het Europees niveau overhevelen wat door onszelf beter kan worden gedaan. Dit is gewoonweg de toepassing van het subsidiariteitsprincipe. Al te vaak stelt men vast dat Europa een vluchtheuvel dreigt te worden. Een voorbeeld zal dit duidelijk maken. Wilfried Martens meent dat het stemrecht voor vreemdelingen zal moeten geregeld worden op Europees niveau. Het is duidelijk dat het Europees niveau hier een alibi is om de democratische controle van de bevolking te kunnen omzeilen. Einde citaat. Dit werd geschreven in 1989, duidelijk vóór het referendum in Denemarken.

Het is principieel uitgesloten dat Europa één wordt zonder dat de staten, laat ons zeggen de tussenniveaus, nog enige rol zouden spelen. Dit tussen-niveau moet en zal blijven bestaan. Voor ons, Vlamingen, is het evident dat het tussenniveau een Vlaamse staat moet zijn. Zulks ligt voor de hand en komt volledig overeen met de realiteit die Vlaanderen geworden is. Wij moeten dus niet zozeer België geografisch kleiner maken, maar veeleer een eenwordend Europa de Vlaamse realiteit aanbieden.

Europa zal uitgroeien tot een eenheid, wie weet tot een Verenigde Staten, maar nooit zal het ontbreken aan sterren op de vlag. Welnu, onze ster zal tot aan een heel-Nederlandse confederale hereniging niets anders zijn dan die van de Vlaamse staat. In het vooruitzicht van een zich federaliserend verenigend Europa, moeten wij ons als Vlamingen geen illusies maken over de enorme zuigkracht die zal uitgaan van de dominante en ons omringende Franse, Duitse en Engelse culturen en hun economie. Is Europa militair geconsolideerd — wij maken abstractie van het onzekere Oosten —, dan is het dat cultureel zeker niet en wezenlijk nooit.

De golfslag van Europa zal zonder identiteits-bedijking zeker Vlaande-

ren, wellicht ook het grootste gedeelte van de Nederlanden overspoelen. Dat Vlaanderen daarbij „federaal” maar hoe dan ook vaderlands verankerd blijft aan de francofonie — onze Eerste Ministers zijn stevast verplicht de conferenties van francophone landen bij te wonen — is interessant, maar gevaarlijk en alleszins voor het buitenland verwarrend. Markant detail daarbij is dat de Vlaamse Volksunie-vice-premier ondertussen de Nederlanden wordt ingestuurd om Lang Leve België te roepen in Groningen, zodat we zouden moeten besluiten dat Martens in Dakar volksnationalist was, terwijl Schiltz in Nijmegen het staatsgrenzen-concept moest gaan oppoetsen.

Een Europa der Volkeren. Ja dus, omdat alleen een Europa waarin men identiteit van volkeren respecteert, een Europa zal zijn waarin wij Vlaming zullen blijven, zullen moeten blijven, en wij willen het blijven.

Een Europa ook, waarin wij als Vlamingen de verworven staatkundigheid zorgvuldig zullen koesteren zonder echter in patriottisme te vervallen, zodat een verstandig gedoseerde confederale of zelfs in eerste stadia slechts op bilaterale verdragen gesteunde samenwerking en integratie met Nederland een voor de hand liggende houding zal blijken. Erkennen wij dat de garantie op staatkundige onafhankelijkheid van Europa moet komen ?

In het reeds vermelde Vlaams Blok-programma voor de Europese verkiezingen stond : Ieder volk heeft recht op zijn culturele eigenheid. Een Europees cultureel handvest moet volgens het Vlaams Blok bepalen wat precies deze culturele eigenheid is. Eens zo'n handvest opgesteld, heeft ieder volk de mogelijkheid om zich erop te beroepen bij de Europese instellingen die de staten respect voor volkse eigenheid zullen moeten kunnen afdwingen. Op die manier komen wij tot een cultureel Europa, een volkeren-Europa. Een Europa met een gemeenschappelijke beschaving, doch dat beseft dat ieder van zijn volkeren een culturele eigenheid heeft. Een Europa dat dus niet door staten, maar door volkeren wordt op-

Annemans

gebouwd. Een Europa waarin de staten wegebben en waarin de volkeren een eenheid zoeken. Terwijl ieder van hen nochtans de eigen rijkdom, taal en cultuur blijft behouden.

Mijnheer de Minister, u zult begrijpen dat wij geen voorstander zijn van het verdrag van Maastricht waarin zeer uitdrukkelijk de cultuur en de onderwijsmateries als potentiële bevoegdheden van het Europese domein worden gekwalificeerd met of zonder gekwalificeerde meerderheden of veto's. **(Onderbreking door de heer S. De Clerck)** Staat er in het verdrag van Maastricht niets over cultuur en onderwijs ? Europa moet zich met cultuur en onderwijs niet bemoeien. **(Onderbreking door de heer S. De Clerck)** Dat is de strekking van een artikel dat het subsidiariteitsbeginsel poneert en dat is een puur formalisme. Dit artikel moet er niet in staan. Het artikel is een cultuurparagraaf in het Europees verdrag. Dat is duidelijk. Daarover zijn wij het allen eens. Een cultuurparagraaf, waarin staat dat met of zonder meerderheden het Europees niveau, zelfs niet ter coördinatie, zich niet hoeft te bemoeien met de cultuur, is het enige wat wij zouden aanvaarden.

Wat verhindert — dat vraag ik mij af — dat Vlamingen met extreem autonome lef zouden gaan optreden, eens ze op een of andere manier Vlaamse minister zijn geworden. Wij willen iets anders. Wij willen iets meer. Wij willen lef. Het is allemaal zo schijnbelangrijk, wat u doet. Het is zo veel baas Ganzendonk en zo weinig echt bruisend avontuurlijk Vlaams.

Als u met andere woorden, mijnheer de Minister, bij de bescheiden voorbereiding van ons Vlaams venster op de wereld, volgende zaken maar zeer goed onthoudt :

Ten eerste, het Vlaams Blok is niet federalistisch in de Belgische context.

Ten tweede, het Vlaams Blok is federalistisch in de Europese context.

Ten derde, het Vlaamse Blok wil dat Vlaanderen als Staat mee aanzit aan.

de Europese tafel, en zou wensen dat alle Europese volkeren, onverkort door slecht begrepen en beperkend regionalisme, hun eigen roeping zouden kunnen waarmaken.

De huidige regionalistische tendens van het Vlaams extern optreden moge dan zeer wel een poging zijn om ervan te maken wat ervan te maken is, wij wensen dat u in dit opgelegde tussenstadium volgende prioriteiten zou zien voor een beleid inzake externe aangelegenheden :

Ten eerste, systematisch de evolutie van de Belgische politiek beklemtonen en autonomistische geluiden laten horen op buitenlandse forums. U moet dus niet doen alsof de huidige autonomie van Vlaanderen in de internationale politiek een stabiel element is.

Ten tweede, intense contacten, desnoods als initiatiefnemer, uitbouwen met de Nederlanders in heel de wereld.

Ten derde, met de rest van de Nederlanden taaldossiers aankaarten en gezamenlijk te pleidooien bevorderen op Europees vlak, onder meer dat inzake de opname van een cultuurparagraaf in het Europees verdrag.

Ten vierde, pretentieloos de Vlaamse economische dossiers bevorderen waar mogelijk.

Ten vijfde, Vlaamse dossiers laten behandelen via contactpersonen binnen de bestaande diplomatieke infrastructuur, enzovoort.

Maar dat alles mag ik natuurlijk van u niet verwachten. U werd niet aangesteld om een Vlaamse staat te gaan verkondigen laat staan te vertegenwoordigen. U bent door België aangesteld, via een Belgische staatshervorming, door Belgische partijen die in de eerste plaats volgens een gelijklopende coalitie de Belgische regering besturen. Vandaar dat u grondig vastgeketend in een degelijk afgesloten parkje uzelf zit te beperken tot een bijrolletje in het toneelstuk van de Europese regio's, een toneelstuk waarvoor Vlaanderen veel te sterk en veel te veel zichzelf is.

De Voorzitter : De heer Candries heeft het woord.

De heer H. Candries (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Eerste Minister, geachte collega's, vooreerst spreek ik ook mijn dank uit aan de verslaggever.

Mijn fractievoorzitter, de heer Van Grembergen, heeft daarstraks reeds een gedeelte van onze visie op de Vlaamse internationale politiek naar voren gebracht. Ik zal daarop dus niet verder ingaan. Ik zal enkele andere aspecten van het beleid behandelen.

De krijtlijnen voor het delicate spel van internationale relaties voor de sprong naar een volgend millenium worden op dit ogenblik hertekend, spectaculair ongetwijfeld, met grensverplaatsingen, met grensvervagingen soms, blijkbaar met vele tegenstrijdigheden bij het zoeken naar nieuwe, juiste en hopelijk werkzame verhoudingen. Inderdaad, op een moment dat voor veiligheid, arbitrage, regelgeving rechtmatig wordt geëist voor supranationale dimensies en beslissingsniveaus, groeit ook de nood aan verfijning van de democratie, aan een grotere betrokkenheid en deelneming van de burger. De verzoening van deze twee op het eerste gezicht tegenstrijdige trends is de grote uitdaging voor de volgende decennia. Een federaal Europa waar volkeren en regio's zichzelf kunnen zijn en kunnen bijdragen tot welvaart en welzijn voor heel Europa en daardoor tot een betere wereld.

In dit internationale gebeuren moet ook Vlaanderen identificeerbaar zijn en een eigen rol spelen. Vinden wij daarvoor de nodige beleidselementen, de nodige middelen in deze begroting 1992 ? Om herkenbaar en geloofwaardig te zijn, zal een dynamisch en gedurfd buitenlands beleid nodig zijn. Dit wordt nog steeds afgeremd door het grondwettelijk deficit ter zake. Het gewestelijke verdragsrecht is nog steeds niet aangepast aan de werkelijke bevoegdheidsverdeling in dit land. De verwarring rond de Vlaamse internationale vertegenwoordiging voor eigen verantwoordelijkheidsdomeinen blijft duren,

Candries

evenals de dubbelzinnigheid inzake buitenlandse handel. Wij kunnen ons uiteraard verschuilen achter de aan de gang zijnde dialoog die op elk van deze domeinen nieuwe kansen moet aanbrengen. Ik ben echter overtuigd dat een afwachterende houding onverantwoord is. Het niemandsland is groot en een Vlaamse terreinbezetting moet mogelijk zijn. Het internationaal gebeuren biedt trouwens een uitstekende gelegenheid om zich op internationaal vlak te manifesteren.

Ik ga niet herhalen wat de heer Van Grembergen heeft gezegd in verband met Maastricht en het signaal uit Denemarken. Vlaanderen moet echter hiermee de tolk zijn voor een kritisch ja aan Maastricht. De uitbouw van een federaal Europa, een mozaïek van volkeren en culturen moeten wij als kleinere cultuurgemeenschap ten volle promoveren.

Ik wil ook even stilstaan bij de discussie die werd gevoerd in verband met de Vlaamse bedrijfsverankering. Uit de debatten die wij hier hebben gevoerd over de problematiek van de Vlaamse bedrijfsverankering, blijkt hoezeer wij soms naast elkaar praten, hoe men debatten kan afleiden van de werkelijke problematiek. Het ging immers niet over de confrontatie tussen privatisering en nationalisering via een zogenaamde GIMV-isering. Helemaal niet. De Vlaamse bedrijfsverankering is een dimensie van de Vlaamse autonomie.

Die zal echter nooit absoluut zijn. De wederzijdse afhankelijkheid van mensen, volkeren, regio's, staten en zelfs continenten groeit, en nieuwe vormen van samenwerking op elk niveau moeten worden gezocht. Professor De Grauwe heeft ongetwijfeld gelijk, wanneer hij zegt dat men de Franse invloed in het bedrijfsleven niet moet overdrijven. Hij bekijkt dit echter in kwantitatief opzicht. Wanneer men echter de kwalitatieve aspecten van de processen en de aard van de betrokken bedrijven bekijkt, moet men tot andere besluiten komen. Het is niet waarneembaar dat er een strategie achter zit, maar indien we de betrokken sectoren en be-

drijven nader onderzoeken, merken we dat het bijna steeds gaat om bedrijven die thuis horen in de context van de overheidsbestellingen. Zij hebben dan ook een grote invloed op de overheid en omgekeerd. Zij zijn meestal gesubsidieerd, zowel op Vlaams, Belgisch als Europees vlak en bij nader toezien hebben zij vaak te maken met grote opties voor de toekomst die bindend zijn voor jaren. In vele gevallen ontnemen zij eigenlijk onze stem op Europees vlak.

Ik geef enkele voorbeelden. In België is eigenlijk nooit gediscussieerd over het systeem van de SST. Dat behoorde immers reeds tot de logica die voortvloeide uit het feit dat bedrijven reeds in Franse handen waren en zo betrokken waren bij de SST. Dat geldt voor transportbedrijven, maar het geldt ook voor bedrijven in de defensiecontext. Stel u voor dat de val van FN vroeger had plaatsgehad, dan zaten we misschien met Raffale opgescheept, een zeer duur project. Morgen zal de discussie handelen over high definition televisie, over netwerken voor telecommunicatie en allerhande nieuwe systemen. Hiervoor bestaat er belangstelling in verband met de verankering van bedrijven. Ook in de context van het financie- en verzekeringswezen bestaat een dergelijke belangstelling, omdat men van daaruit druk kan uitoefenen op de grote overheidsopties en -beslissingen. Morgen zal het ongetwijfeld ook gaan over milieutechnologie, over projecten die miljarden waard zijn. Dan bestaat er vanuit een bepaalde hoek belangstelling. Men moet dus aandacht hebben voor de verankeringspolitiek. Indien België, en meer nog Vlaanderen, deze verankering veronachtzaamt of verliest, zou het een aantal mogelijkheden op Europese inspraak kunnen verliezen. Frankrijk zou voor ons het woord voeren en wij zouden vanuit een afhankelijke positie mogen toekijken en uitvoeren wat over onze hoofden heen beslist zou zijn.

Wat is er aan het gebeuren? Onze lage landen bij de zee hebben ongetwijfeld een historische opdracht. Paul Van Grembergen heeft over het signaal van Denemarken in verband met Maastricht gesproken. Ik ben er-

van overtuigd dat wij in onze lage landen moeten blijven ijveren om een kruispunt van cultuur, een kruispunt van handel en nijverheid te kunnen blijven, een zending waarvoor Jacob Van Artevelde is gesneuveld. Ik heb echter de indruk dat op het ogenblik een gevecht aan de gang is om ons van invloedssfeer te laten veranderen. Men wil ons in de Franse invloedssfeer onderbrengen en weghalen uit de Angelsaksische.

Het is in feite ook een gevecht tegen de Benelux. Dit werd duidelijk met de discussies rond SABENA en nu met de discussies over de grensoverschrijdende samenwerking van bepaalde banken. Er is bovendien de uitspraak van de heer Spitaels tegen de Benelux. Er is dus duidelijk een poging om ons uit de Benelux-gedachte te halen en ons onder te brengen onder de Franse invloedssfeer.

Onze rol blijft neutraliteit. Wij moeten het kruispunt zijn voor culturen en voor handel en nijverheid in Europa.

De Vlaamse Regering en de Vlaamse Raad zouden daarom ook aandacht moeten hebben voor het gebeuren op het vlak van de Europese defensie. Daar ontstaat immers de as tussen Frankrijk en Duitsland, waar sommigen zouden willen op inspelen. De tijd is hiervoor evenwel nog niet rijp en zolang dit nog geen echte Europese defensiestructuur is, moet België dit mijden.

In deze snel veranderende wereld moeten wij onze internationale relaties goed verzorgen. De ontlukende democratieën verdienen hierbij onze bijzondere aandacht. Wij mogen dit niet als een korte termijnproblematiek bekijken, er valt immers geen geld te rapen. België moet evenwel een bijdrage leveren tot de stabiliteit in die landen, en op die manier voor de veiligheid in Europa ijveren. Wij kunnen ons de vraag stellen: wat kunnen wij in die landen gaan doen? Wij kunnen er uiteraard investeren, maar dit zal dan vooral van de kant van de particuliere ondernemingen moeten komen. Wij zouden ook kunnen bijdragen tot het vormen en het begeleiden van mensen in kaderfunc-

Candries

ties, opdat zij in de toekomst de nieuwe socio-economische uitdagingen zouden aankunnen.

Ik sluit mij aan bij het standpunt van de heer Sleetx. Zijn er ter zake opleidings- en samenwerkingsformules mogelijk vanuit de Vlaamse overheid ?

De dag van het Nederlands in de Wereld van de Vlaamse Raad was een echt succes. Dit initiatief wacht op een voortzetting, niet alleen op het academisch vlak, maar het moet ook kunnen vertaald worden in een aantal samenwerkingsakkoorden.

Wij moeten de Taalunie een nieuwe dynamiek geven. In 1981 heb ik, vanuit een andere functie, gedacht dat de Taalunie ooit zou uitgroeien tot vele dimensies. Dit blijkt tien jaar later echter nog niet het geval te zijn. In 1981 dacht ik dat de taal zich zou opdringen als een cultureel- en wetenschappelijk instrument, waardoor de Taalunie als een instrument voor culturele en wetenschappelijke samenwerking zou kunnen dienen. Daarenboven dacht ik dat er via de taal als communicatiemiddel een grotere grensoverschrijdende samenwerking zou komen op het vlak van de media. Op die terreinen liggen de mogelijkheden te rapen.

Ik sluit mij aan bij de uiteenzettingen van de heren Suykerbuyk en Sleetx in verband met onze culturele akkoorden. Wij moeten aan de ontwikkeling van deze akkoorden een nieuwe dynamiek geven en daarom pleit ik ook voor het heraanknopen van het cultureel akkoord met Zuid-Afrika. Ik wil aan de heer Sleetx vragen dat hij voor dit land evenveel begrip opbrengt als voor Roemenië. De noden van Zuid-Afrika liggen in het sociaal economische en het culturele terrein. Wij kunnen een sterke bijdrage leveren tot het vormen van de kaders, wat voor dat land een toprioriteit is. Wij moeten ons natuurlijk kritisch opstellen maar liefst positief kritisch en de inhoud van ons cultureel akkoord zeer precies omschrijven. Wij mogen zeker en vast niet blind zijn voor wat onze buurlanden

ter zake doen. Nederland maakt een grote kloof tussen hun woorden en hun daden, ze zijn in praktijk erg gericht op de business. Duitsland doet daar niet alleen zaken maar verzorgt er ook high-tech onderwijs. De universitaire vorming van veel Zuidafrikanen gebeurt reeds in belangrijke mate in Duitsland. Dat heeft tot gevolg dat de industriële en wetenschappelijke relaties tussen die twee landen zeer snel aan het groeien zijn. Dergelijke zaken moeten wij goed in het oog houden, zodat wij niet uit de boot vallen op het ogenblik dat veel meer landen hun relaties met Zuid-Afrika hervatten. Wij moeten ervoor zorgen dat wij op dat moment vooraan in het peloton zitten.

Over onze buitenlandse handel, waarover wij daarstraks een discussie hadden, had ik het op 22 juni willen hebben. Vandaag wil ik hierover enkel kort aanstippen dat wij twee instrumenten moeten uitbouwen voor onze internationale relaties. Een eerste probleem ter zake is dat wij inzake het verzamelen van het statistisch materiaal in verband met onze export een achterstand hebben van vijf jaar. Daarom heb ik volgende vragen aan de Eerste Minister. Wordt er gedacht aan de uitbouw van een eigen statistisch instrument ? Zullen wij in staat zijn om onze uitvoer gedetailleerd te registreren op het ogenblik dat de Europese grenzen wegvallen ? Op dit ogenblik komt de statistische informatie veel te laat en laat die ons niet toe kort op de bal te spelen.

Een tweede probleem is dat wij slechts zeer moeilijk tot een goede vergelijking van onze economie met deze van andere regio's in Europa komen, omdat gegevens van de Vlaamse economie verweven zitten in het geheel van de nationale economie en wij hoogstens binnen die context een vergelijking met Wallonië maken.

Om ons te wapenen tegen concurrentie en om een beter zicht te hebben op ons presteren, moeten wij een vergelijking maken met enkele performante regio's in Europa. Is het niet mogelijk dat wij naast het ongetwijfeld interessant vergelijken van wie wat doet in België, ook een vergelijking maken met één van de Länder

in de Duitse Bondsrepubliek of met een regio in Frankrijk of Spanje ? Wij zouden moeten proberen een vergelijking te maken met het buitenland.

(Applaus)

De Voorzitter : De heer Kempinaire heeft het woord.

De heer A. Kempinaire (op de tribune) : Mijnheer de Minister, het spijt mij dat wij u even hebben moeten storen in uw kiescampagne. Ik verontschuldig mij hiervoor niet, vermits wij een aspect bespreken dat behoort tot uw bevoegdheid.

Ik zal het vooral hebben over de Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel en over de buitenlandse handel in het algemeen. Toen ik die verantwoordelijkheid droeg, heeft men steeds gezegd dat dit de slagader was van ons land. Dit is de levensader van Vlaanderen, vermits Vlaanderen 75 ten honderd van de gehele Belgische export voor zijn rekening neemt.

Ik zou de heer Candries willen feliciteren met zijn verslag. U zal uw werk — waarschijnlijk op 22 juni — nog maar eens moeten overdoen, mijnheer Candries. Ik ben blij dat de controverse uiteindelijk is opgelost.

Mijnheer de Minister, u was bereid een uiteenzetting te houden indien dit punt aan de agenda zou hebben gestaan van de Commissie voor Buitenlandse en Externe Aangelegenheden. Deze aangelegenheid zou in de toekomst in de Commissie worden besproken.

Het verslag van de heer Candries, dat ik heb gelezen, is volledig, en geeft weer wat de Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel is. Deze felicitaties sluiten niet uit dat wij inhoudelijk, dus over het beleid met betrekking tot de buitenlandse handel, geen kritiek hebben. Ik kom daarop later nog wel even terug.

Ikzelf zal het blijven betreuren dat het Belgisch buitenlands handelsbeleid op die wijze is gesplitst. Ik heb mij daartegen altijd verzet en werd in dat standpunt steeds bijgetreden door andere leden.

Ik heb de indruk dat men bij het split-

Kempinaire

sen van de Belgische buitenlandse handel heeft toegegeven aan een moederverschijnsel, waarbij alles dat enigszins kan worden opgesplitst, inderdaad moet worden opgesplitst. Gisteren was het de buitenlandse handel ; morgen is het wellicht de beurt aan ontwikkelingssamenwerking. Doe het in dat geval goed : splits bijvoorbeeld niet de niet-gouvernementele organisaties alleen. Het luttele miljard dat aan die organisaties wordt gespendeerd, weegt niet op tegen de vele miljarden die in de ontwikkelingssamenwerking ter beschikking zijn.

De splitsing van het buitenlands handelsbeleid is een louter politieke beslissing geweest, waarbij degenen die de eerste belanghebbenden zijn, namelijk de economische wereld, handelaars-, industriële en dienstensector-exporteurs, niet beter zullen worden gediend, integendeel.

De grote Belgische beroepsfederaties, op enkele uitzonderingen na, zijn in feite nooit voorstander geweest van de opsplitsing van de BDBH over drie Gewesten. De huidige structuren zijn even efficiënt. De splitsing over drie Gewesten telkens met drie nieuwe administratieve infrastructuren, met drie nieuwe en afzonderlijke parastatalen, met drie nieuwe en afzonderlijke Raden van Beheer, met buitenlandse handelsattachés die elk voor hun eigen regio's zullen instaan, met afzonderlijke zendingen, beursdeelname, enzovoort, kunnen de promotie van de buitenlandse handel niet in de hand werken. Men heeft enkele ambtenaren en politici gelukkig gemaakt, maar niet de mensen die er het meest belang bij hebben, de exporteurs. Het is een versnippering geworden van middelen en energie.

De administratie die onze export moet ondersteunen, is uitgegroeid tot een veelkoppig monster, een kluwen van bureaucratische rompslomp, waarvan wellicht enkelen uit de administratieve wereld beter worden, maar zeker niet de eerste geïnteresseerde, de burger, de exporteur.

Weet men nog hoeveel publiekrechtelijke

entiteiten zich vandaag met het buitenlands handelsbeleid bezighouden ? Er zijn de BDBH, de VDBH, de AWEX, de Brusselse export, de 5 Vlaamse GOM's, de Waalse GOM en de Nationale Dienst voor Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten, hoewel deze laatste dienst wel infrastructuur heeft voor de regio's, maar naar buiten toe een nationaal imago behoudt, en dat imago is beter dan dat van de rest. Nu noem ik nog maar de belangrijkste publiekrechtelijke instellingen.

Men verslijt zijn tijd met werkvergaderingen tussen nationale staat en Gewesten, tussen Gewesten onderling, tussen Gewesten en GOM's, werkvergaderingen, coördinatievergaderingen, afspraken maken om te weten wie wat zal doen, om overlappingen zo veel mogelijk te vermijden, om beloften te doen elkaar wederzijds te informeren over elkaars exportactiviteiten, enzovoort.

Met onze Kamers van Koophandel in het buitenland zullen nu telkens viermaal gesprekken moeten worden gevoerd om de samenwerkingsmogelijkheden te onderzoeken, gesprekken met de BDBH, met de VDBH, met de AWEX, met de Brusselse instellingen, laat staan de gesprekken die gevoerd moeten worden met de Europese Gemeenschap. Welke baten heeft Vlaanderen hieruit kunnen halen ? Wat zijn de resultaten geweest van de gesprekken met de heer Spitaels of de heer Urbain ? Welk voordeel heeft men daaruit gehaald ?

Dat alles vergt meer bureaucratie en versnippering van energie die in een meer gecentraliseerde structuur doeltreffender en vlugger zou kunnen werken ten bate van de werkelijke exportpromotie.

De heer L. Van Nieuwenhuysen : Is dit het standpunt van de PVV ? Stelt zij voor de buitenlandse handel opnieuw op nationale leest te schoeien tijdens het gesprek van gemeenschap tot gemeenschap ?

De heer A. Kempinaire : Voor mij mag dat.

De heer L. Van Nieuwenhuysen : Geldt dat voor heel de PVV ?

De heer A. Kempinaire : Ik veronderstel van wel.

Dat alles laat mij denken aan het liedje : ieder heeft zijn hymne, ieder heeft zijn vlag, ieder in dit landje heeft zijn eigen feestjesdag. We kunnen eraan toevoegen : ieder in dit landje heeft zijn eigen exportdag !

Ik weet dat bij wat ik hier zeg, wellicht ietwat verbittering en spijt klinkt om wat was en mijns inziens met zijn gebreken ongetwijfeld beter was dan wat nu is. Andermaal is de burger ook hier vervreemd en geconfronteerd met een kluwen dat doorzichtigheid en doeltreffendheid mist.

Op het vlak van deze algemene beschouwingen wil ik de Minister toch enkele vragen stellen.

Men spreekt over een nog verregaander regionalisering van de buitenlandse handel. Wat houdt dat in ? Zal de Delcreditedienst geregionaliseerd worden ? Zal de ontwikkelingsamenwerking geregionaliseerd worden. In welke mate ? Is het voor Vlaanderen reeds mogelijk om economische en technische samenwerkingsakkoorden met vreemde landen te sluiten ? De zaken nu eenmaal zijnde wat ze zijn, wil ik nog even terugkomen op onze VDBH.

De VDBH heeft het excuus dat het nog in zijn kinderschoenen staat, met andere woorden, dat er derhalve nog geen efficiënte en optimale werking is.

Om een doeltreffend beleid uit te stippelen, is het vanzelfsprekend noodzakelijk om over actuele en accurate gegevens te beschikken. Uit het verslag blijkt dat de meest recente gegevens over de Belgische export dateren van 1987. Men heeft nog steeds geen geografische structuur van de Vlaamse export. Men heeft nog steeds geen sectoriële structuur van de Vlaamse export. Hoe kan dan een echt beleid worden uitgestippeld dat inspeelt op de zwakheden, zij het in verband met exportcijfers, zij het in verband met geografische sterkten of zwakheden, zij het tenslotte op sectoriële lacunes of sterke sectoren. Wanneer zal onze buitenlandse handel sneller en meer gedetailleerd over

Kempinaire

deze onmisbare informatie beschikken ? In Nederland weet men dat jaar na jaar. Verwijs mij niet naar de nationale Minister van Economische Zaken die bevoegd is voor deze materie. Dan zult u nog lang wachten, want ik stel sedert meer dan tien jaar dezelfde vraag ter gelegenheid van de bespreking van de begroting in de Kamer. Hoe kan de VDBH een eigen Vlaams exportbeleid uitstippelen wanneer de financiële ondersteuning van onze grootexport naar verre landen nog steeds nationaal is gebleven.

De NDD is nog altijd een nationale aangelegenheid en ressorteert onder de bevoegdheid van de nationale Minister van Financiën. De Vlaamse aanwezigheid is niet groter dan tien jaar geleden.

De wet van 3 juni 1964 houdende de regeling van de leningen van staat tot staat blijft een nationale aangelegenheid. Hoef ik u te zeggen hoe belangrijk deze hefboom is voor de export ? Dat is wat anders dan de luttele miljoenen waarover u beschikt in het Fonds voor de Buitenlandse Handel. Hoe kan onze Vlaamse buitenlandse handel, waarvan ik de huidige reglementering beter vind dan de vroegere, hierop inspelen ?

Ook de regeling in verband met de rentebonificaties ten behoeve van de export, Copromex, blijft een nationale aangelegenheid beheerd in de Quatre-Brasstraat nummer 1. Hoe kan Vlaanderen hier zijn invloed laten gelden ?

Onze diplomatieke en consulaire posten blijven nationaal. De bilaterale economische en technische samenwerkingssakkoorden en de ermede gepaard gaande gemengde commissies blijven een nationale aangelegenheid. De Vlaamse handelsattachés die men nu economische vertegenwoordigers noemt, en de gemeenschapsattachés, zijn opgenomen in ons diplomatiek korps. U weet zo goed als ik, mijnheer de Minister, dat zij in het buitenland nog altijd worden beschouwd als derderangs diplomaten. Ze hebben zelfs niet het statuut van diplomaat. Zij worden beschouwd als vreemde eenden in de bijt. Het regeerakkoord voorziet ter

zake enkel in een versterkte samenwerking met de regio's.

In verband met de economische vertegenwoordigers wil ik nog het volgende zeggen. Men behoudt nog altijd de taalpariteit van vijftig-vijftig voor het kader van de handelsattachés, niettegenstaande 75 procent van de Belgische export uit Vlaanderen komt en 25 procent uit Wallonië. U weet hoe zeer die 50-50 verhouding door de Volksunie werd bekritiseerd. Vijftig handelsattachés van de Vlaamse taalrol doen vijfenzeventig ten honderd van het werk en vijftig handelsattachés van de Franse taalrol doen slechts vijftientwintig ten honderd van het werk.

Ten slotte wil ik nog een woord **zeggen** over de Raad van Bestuur.

De Raad van Bestuur van de VDBH is paritair samengesteld uit leden van de Executieve enerzijds en van de Vlaamse werkgevers- en werknemersorganisaties anderzijds. Dat is mijns inziens niet de ideale samenstelling van een Raad van Bestuur die zich essentieel en uitsluitend moet bezighouden met het bevorderen van de export uit de privé-sector. Liever had ik daarin een evenwicht gezien van mensen die dag in dag uit daadwerkelijk en op het terrein met de export geconfronteerd worden. Nu gaat het weerom om politieke creaturen uit enerzijds de Executieve en anderzijds, voor de werkgeversorganisaties, uit het NCMV en het VEV, en voor de werknemersorganisaties uit het ABVV en het ACV. Klap op de vuurpijl hier is dat ik verleden week moest lezen dat één van onze CVP-collega's, voor wie ik de grootste sympathie heb, die een bekwaam man is en die ongetwijfeld de materie kent, namelijk Jos Dupré, benoemd werd tot Voorzitter van de Raad van Bestuur van de VDBH. Iemand die enerzijds behoort tot de voorgedijoverheid van die Raad van Bestuur en anderzijds Voorzitter is van die Raad van Bestuur, moet zichzelf gaan controleren. Andermaal heeft de Executieve een kans gemist om het beter te doen.

De VDBH heeft tot doel de export te bevorderen. Ieder exporteur zal

het met mij eens zijn dat dit alleen zinvol kan gebeuren indien de ondernemers als voornaamste betrokken partij volledig hun rol kunnen spelen.

Mijnheer de Voorzitter, ik besluit met te zeggen dat de VDBH, zoals hij er nu uitziet, alleen maar een replica is geworden, dan nog maar een zeer gebrekkige replica, van de BDBH, en dat de creativiteit en de originaliteit om het anders en beter te doen ver te zoeken is.

Tot besluit zou ik nog twee vragen willen stellen. Mijnheer de Voorzitter van de Executieve, wanneer krijgen wij in de Raad een debat over Maastricht ?

Mijnheer de Voorzitter, kan er in onze Raad geen Commissie worden aangewezen die adviezen zou kunnen geven over Europese aangelegenheden. Daarvoor hoeft niet per se een nieuwe Commissie te worden gecreëerd. Die taak kan worden toevertrouwd aan onze Commissie — welke ? — waarvan wordt gezegd dat zij toch niet zoveel werk heeft.

De Voorzitter : De heer Ulburghs heeft het woord.

De heer J. Ulburghs (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik wil vandaag spreken over een vergeten land, namelijk Kosova. Ik zeg opzettelijk niet Kosovo zoals men ook niet Flandre zegt als men het over Vlaanderen heeft.

Sta mij toe eerst de situatie te schetsen. Ik werd daarbij geholpen door Kosovaren die in België leven. De Kosovaren vormen overigens de grootste groep Joegoslaven in België. Enkele van hen volgen trouwens onze debatten vanop de tribune.

In Joegoslavië leven drie miljoen Kosovaren, waarvan twee miljoen in Kosova, 300.000 in Montenegro en 800.000 in Macedonië. Van de bewoners van Kosova is 90 ten honderd etnisch Albanees. De rest zijn Serviërs, Turken en Kroaten. Bij de verkiezingen die vorige maand plaatsvonden, hebben 76 ten honderd gestemd voor een onafhankelijke republiek. 87 ten honderd van de bevol-

Ulburghs

king heeft deelgenomen aan de verkiezingen. Dokter Ibrahim Rugova werd met een overweldigende meerderheid verkozen tot president van deze nog te erkennen republiek. Sinds 10 jaar heeft Servië systematisch de rechten van de Kosovaren beknot en op 3 maart 1989 werd zelfs het onafhankelijk statuut van Kosova samen met dat van Vojvodina opgeheven. Dit had voor gevolg een verbod op de albanese taal in de media, zowel TV, radio als geschreven pers en de sluiting van alle scholen. Via het privé-initiatief wordt geprobeerd scholen opnieuw te openen, maar dat wordt bemoeilijkt. Er vielen 180.000 ontslagen. Journalisten moeten zich verbergen.

In Kosova dreigt een nieuw front te ontstaan, niet alleen van de twee miljoen Kosovaren in Kosova. Ook de 300.000 Kosovaren van Montenegro en de 800.000 van Macedonië zouden zich hierbij kunnen aansluiten en Albanië zal wellicht ook niet lijdzaam toezien. Er dreigt dus een nieuw kruitvat te ontstaan in de Balkan. Het is een toestand die ons niet kan ontgaan en waar wij aandacht voor moeten hebben.

Servië claimt rechten op het gebied, zagezegd omdat in 1389 Servische troepen door de Turken werden verslagen op het Merelveld. Servië zegt er echter niet bij dat het gebied toen reeds bewoond was door de Illyriërs, een Indo-Germaanse stam, die al 2.000 jaar eerder in het gebied woonde, nog voor de Slaven en de Romeinen. Servië zegt ook niet dat de troepen die er verslagen werden niet alleen uit Serviers bestonden.

In mijn tweede en laatste punt vraag ik mij af wat Vlaanderen zou kunnen doen. Ik denk dat het belangrijk is dat wij hierover nadenken. Immers, Vlaanderen heeft toch een lange ervaring in het streven naar onafhankelijkheid en beschikt ter zake over een belangrijke know-how.

Wat kan Vlaanderen rechtstreeks of via België, de Europese Gemeenschap of de UNO doen? Mijn vrienden en ik hebben hierover nagedacht en volgende punten weerhouden.

Ten eerste, de erkenning van de republiek Kosova. Ten tweede, het sturen van blauwhelmen bepleiten. Ten derde, de demilitarisering van Kosova nastreven opdat de Balkan niet in een kruitvat zou veranderen. Ten vierde, het sturen van een parlementaire onderzoekscommissie, ofwel officieel ofwel officieus. Ten vijfde, de deelname van Kosova bepleiten aan de vredesonderhandelingen waaraan al de betrokken republieken nu reeds kunnen meewerken, maar Kosova niet. Ten zesde, de veroordeling van Servië voor haar weigering de elementaire mensenrechten te eerbiedigen. Ten zevende, de humanitaire steun. Er werd hier reeds gevraagd waarom wij niet uit eigen middelen zouden putten om andere regio's te helpen, onder meer door initiatieven op humanitair vlak in Kosova, waar men het broodnodig heeft. Er is een embargo dat driemaal harder aankomt voor Kosova zelf. Kosova heeft dus steun nodig. In Kosova is er een schooltje dat wordt opengehouden door Vlaamse religieuzen, dat zoals vele andere schooltjes grote moeilijkheden kent om overleefd te blijven. Speciale opleidingsprogramma's zouden aldaar ook kunnen worden uitgebouwd.

Mijnheer de Voorzitter van de Executieve, Vlaanderen heeft ingevolge een lange traditie van streven naar eigenheid iets te zeggen op internationaal vlak, ook voor dat vergeten volk en vergeten land Kosova. **(Algemeen applaus)**

De Voorzitter : De heer De Clerck heeft het woord.

De heer S. De Clerck (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, geachte collega's, het is voor mij een grote eer dat ik Daniël Coens heb mogen opvolgen als Voorzitter van de Commissie voor Externe Betrekkingen. Mijn eerste werkzaamheden hielden dan ook verband met de begroting. In de toekomst hoop ik buitenlandse handel ook in de Commissie voor Externe Betrekkingen te behandelen en zulks, mijnheer Kempinare, dankzij uw tussenkomst. Dat heeft inderdaad geleid tot de beslis-

sing van het uitgebreid Bureau van de Vlaamse Raad dat in de toekomst buitenlandse handel in deze Commissie zal worden behandeld, wat nu niet het geval is geweest. Deze materie werd in de Commissie voor Economische Zaken behandeld onder Voorzitterschap van de heer Laverge.

Gelet op de korte spreektijd zal ik slechts enkele grensbedenkingen formuleren. Als West-Vlaming weet ik wat grenzen zijn, Wij hebben niet enkel Oost-Vlaamse bureaus maar ook in Wallonië en Noord-Frankrijk hebben wij bureaus, waarmee wij in goed nabuurschap leven.

Het gaat hier niet om een strikt West-Vlaams verhaal of om een verhaal van gefrustreerde Westvlamingen die spreken over Executieven waarin ze niet vertegenwoordigd zijn of over Ministers van Staat die zij niet meer hebben, maar wel over een grensoverschrijdende dynamiek.

Ik wil getuigen van een grensoverschrijdend verkeer dat in onze streek recent tot stand is gekomen en op een zeer boeiende manier zijn verschillende voordelen bewijst. Ik spreek uiteraard over Noord-Frankrijk waarmee heel wat contacten worden opgebouwd.

Via diverse provinciale-, intercommunale- en privé-samenwerkingsakkoorden worden de historische banden met deze naaste buur stilaan omgezet in een nieuw florissant netwerk van contacten op economisch, infrastructureel, toeristisch en cultureel vlak, om gestalte te geven aan de Frans-Vlaamse wederopstanding. Deze projecten zijn op democratische wijze tot stand gekomen, wat wellicht niet van alle andere projecten gezegd kan worden. Binnenkort zullen overigens nog grensoverschrijdende projecten ter sprake komen. Er is immers veel te doen rond het begrip Europese binnenhaven. Er bestaan plannen om aan de grenspost langs de E 17 te Rekkem een monumentaal Europees trefcentrum op te richten. Het gaat hier niet om een regionaal initiatief maar wel degelijk over een Europees project. Met het vervagen van de grenzen wil men ook een symbool creëren dat toch een bepaalde functie heeft.

De Clerck

Mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, hoewel u reeds vage toezeggingen hebt gedaan, wil ik toch nogmaals pleiten voor ondersteuning van het INTERREG-programma, aangezien de Europese tussenkomst afhangt van de mate waarin de regionale overheid optreedt. Ik dring erop aan dat niet alleen voor Nederland, maar ook met betrekking tot Noord-Frankrijk, de nodige initiatieven worden genomen.

Rijsel is voor West-Vlaanderen de meest nabije metropool. De jongste tijd werd daar enorm geïnvesteerd. Het zou jammer zijn indien wij daarvan zouden worden afgesloten. Wij pleiten dan ook, mede om opportunistische redenen, om aansluiting.

Aangezien de heer Suykerbuyk reeds heeft gesproken over het belang van de Europese regio's, moet ik daarover niet verder uitweiden. Overigens heeft eerlang in de Commissie voor Externe Betrekkingen een debat plaats over de wijze waarop wij ons als regio in het Europees geheel zullen positioneren.

Aangezien mijn spreektijd erg beperkt is wil ik besluiten met het verzoek dat de Voorzitter van de Vlaamse Executieve in zijn groots Plan 2002 met betrekking tot de nieuwe grote projecten, ook aandacht zou besteden aan de buitenlandse handel en de positie van Vlaanderen in het buitenland en evenzeer rekening zou houden met de aspecten telecommunicatie, cultuur en dergelijke. Ik hoop dat ook daarover in de Commissie zal kunnen worden gedebatteerd, wat mij de gelegenheid zou geven op deze thema's dieper in te gaan. Vandaag moesten wij ons inderdaad beperken tot de externe betrekkingen. **(Applaus)**

De Voorzitter : Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, collega's, ik heb het dubieuze genoegen de groene lantaarn te dragen en hier als laatste het woord te voeren, waarna u allen vre-

dig naar huis kan gaan. **(Onderbreking door Minister L. Van den Brande)**

Meestal zorg ik niet voor verwarring, misschien wel voor contradictie.

Ik zal bondig zijn ; de tijd die ik voor mij heb opgenomen bedraagt tien minuten ; mijn bedoeling is even blijven stil te staan bij een vraag die reeds door collega's Suykerbuyk en Sleetcx werd gesteld. Het gaat om de vraag in verband met de mogelijke hervatting van het culturele akkoord met Zuid-Afrika. Ook ik wens er even bij stil te staan.

De reden daarvoor is dat ik eind maart, begin april, samen met enkele andere leden van deze Raad en andere Vlaamse parlementsleden een werkbezoek bracht aan Zuid-Afrika. Dit werkbezoek had een dubbel hoofddoel : enerzijds na te gaan hoe ver het stond met de ontmanteling van de apartheid in de feiten ; anderzijds na te gaan op welke manier de internationale gemeenschap op de ontwikkelingen in Zuid-Afrika kon inspelen.

De bevindingen van deze delegatie wens ik bondig samen te vatten in drie korte stellingnamen. De eerste stellingname was dat iedereen ermee instemde — en in zoverre kan ik ook collega Suykerbuyk bijtreden — dat er effectief zeer belangrijke veranderingen in Zuid-Afrika plaats hebben gevonden ; de delegatie in haar geheel erkende ook echt bepaalde vormen van liberalisering die er op gang kwamen, alsook het feit dat alle belangrijke apartheidswetten eindelijk zijn afgeschaft. Daaraan was ook de vaststelling gekoppeld — en dat is uiteraard iets dat voor de hand ligt en dat men niet over het hoofd kan zien — dat de politieke liberalisering die een feit is in Zuid-Afrika de vraag levensgroot laat bestaan hoe de levensomstandigheden van de overgrote meerderheid van de bevolking op korte termijn kan worden verbeterd. De concrete levenssituatie van de meerderheid van de bevolking in Zuid-Afrika is op dit ogenblik nog niet ingrijpend verbeterd. Dit is één van de grote uitdagingen waar men in de toekomst voor staat.

Een tweede vaststelling die de delegatie maakte is dat de omvang van zowel de sociale ontwrichting als van de economische crisis, die het gevolg zijn van de apartheid, toch veel groter was dan een aantal onder ons bij voorbaat hadden kunnen inschatten. Sinds 1982 is er een negatieve economische groei vastgesteld van min 10 ten honderd. Alle mensen die wij daar hebben ontmoet, zowel de vertegenwoordigers van de blanken, als van de kleurlingen als van de zwarten, zowel betrokkenen uit het economische leven als uit de sociale organisaties en de politieke partijen, hebben zeer duidelijk gemaakt — en op dat vlak was er tot onze verbazing eensgezindheid — dat de toestand van de economie het gevolg is van de apartheid zelf ; dat het dus de apartheid is die Zuid-Afrika om zeep helpt en dat in deze de sancties een symbool zijn en vooral een psychologisch effect hebben gehad, maar in dat proces niet doorslaggevend zijn geweest. Dat is zeer belangrijk en aanbevelenswaardig voor vele mensen die hier opnieuw apartheid willen introduceren. Ik raad hen aan ter plaatse de gevolgen van de apartheid te gaan onderzoeken en na te gaan tot wat zulk een systeem kan leiden.

De vier belangrijke redenen die leidden tot de interne ontwrichting van het systeem en die door alle gesprekspartners naar voren werden gebracht, waren de volgende. Ten eerste, de overdadige en niet meer in de hand te houden defensie-uitgaven. In dat verband denk ik aan de aparte interne politie, de interne staat van beleg die werd gevoerd en aan de waanzinnige uitgaven voor de externe defensiepolitiek. Ten tweede, de apartheidsadministratie die leidde tot verspillingen, waartegen ons federalisme een klein apekontje is. Zo telde het ministerie van onderwijs zeven afdelingen om het hoofd te kunnen bieden aan alle apartheidswetgevingen. Ten derde, de totaal niet-geïntegreerde economie en tenslotte het verkeerde investeringsbeleid inzake de vorming van personen, waardoor een kloof ontstond tussen degenen met een volwaardige vorming en degenen die er geen recht op hadden

Aelvoet

en alzo niet konden participeren aan de bouw van de Zuidafrikaanse toekomst. De econoom Tucker kwam trouwens tot de conclusie dat indien men een toekomst wil bouwen voor alle bewoners van Zuid-Afrika, ook de autochtonen, . . . (*Onderbreking door de heer J. Van Hauthem*)

Mijnheer Van Hauthem, ik heb uw commentaar niet nodig. Er bestaan voldoende historische studies over de autochtone bevolking van Zuid-Afrika. Ik weet echter dat men ook wat dat betreft bij het Vlaams Blok geen enkel verhaal heeft vermits zij volledig in de lijn van het revisionisme stappen, ook ten aanzien van de nazi-politiek in Duitsland.

De heer J. Van Hauthem : Mevrouw Aelvoet, wat mij in de discussies over Zuid-Afrika al jaren stoort, is dat men blijkbaar een land uit de hele wereld uitkiest en daartegen alle mogelijke sancties treft, tot sport- en culturele boycot toe, maar dat men die sancties niet treft ten opzichte van andere landen waar op dezelfde manier met de mensenrechten wordt omgegaan. Voor hen stelt men al die voorwaarden niet om culturele akkoorden mee te sluiten. Volgens mij past men hier het principe toe van twee maten en twee gewichten en dat noem ik hypocrisie.

Mevrouw M. Aelvoet : Mijnheer Van Hauthem, onze partij heeft steeds duidelijk gepleit voor een politiek van sancties, niet enkel ten aanzien van Zuid-Afrika, maar ook ten aanzien van heel wat andere landen. We hebben ons nooit beperkt tot selectieve verontwaardiging in verband met Zuid-Afrika. Dat Zuid-Afrika echter wordt geconfronteerd met fundamentele problemen van rassendiscriminatie, leidt echter geen twijfel. Ik kan het dan ook moeilijk aanvaarden dat men doet alsof het er in Zuid-Afrika toch niet zo erg zou zijn aan toegegaan. Het is daar bijzonder erg geweest.

De heer J. Van Hauthem : Dat heb ik niet gezegd.

Mevrouw M. Aelvoet : Dat heeft u nu niet gezegd.

Als men een toekomst wil voor alle

mensen in Zuid-Afrika, dan is er een groeiende stroming om wat de economie betreft, te pleiten voor een fundamentele heroriëntatie in de richting van betere woningen, electrificatie en betere onderwijsfaciliteiten voor alle mensen. In dat kader moet het mogelijk hervatten van het cultureel akkoord worden gesitueerd. Onze delegatie was van mening dat dit akkoord slechts kon worden besproken met een nieuwe regering in Zuid-Afrika, een interim-regering die een weerspiegeling biedt van de reële aanwezigheid van de verschillende politieke krachten in dat land. Op dit ogenblik is dat niet mogelijk omdat er nog geen interim-regering is. Op dit ogenblik is er wel CODESA, the Conference for a Democracy South-Africa.

De heer H. Suykerbuyk : Ik ben er ook geweest. Ik weet wat het is.

Mevrouw M. Aelvoet : Ik zeg niet dat u er niets van weet. Ik zeg alleen dat de gesprekspartners die wij hebben gehad, ook vanuit de zwarte meerderheid, er zeer duidelijk op aangestuurd hebben de aandacht ervoor te vragen dat niet over een cultureel akkoord zou worden onderhandeld op het ogenblik dat er van die groepen uit, die tot op heden systematisch werden uitgesloten van elke participatie aan de macht, beter wordt gewacht. Heel de delegatie, waaronder uw Voorzitter, mijnheer Suykerbuyk, ging ermee akkoord dat dit onderhandelingsproces pas van start kan gaan nadat een interim-regering wordt gevormd. Ik heb het blad Zeg meegebracht waarin de verklaring van uw partijvoorzitter is opgenomen. Ik zeg niet dat hij in alles het laatste woord heeft, maar ik dacht dat dat in deze toch wel enige betekenis kon hebben.

In ieder geval is het op dit ogenblik zo — dat hebben wij gisteren en vandaag in een aantal kranteberichten kunnen lezen — dat de werkzaamheden in CODESA op dit ogenblik vastgelopen zijn. Het gaat er niet vlot aan toe, integendeel. Het lijkt te stoppen en het probleem om te komen tot een echte afspraak rond de wijze waarop de Grondwet moet worden herzien — de vorming van

deze interim-regering, met de vraag aan wie welk type van verantwoordelijkheid zou worden toegewezen — is niet geregeld. Zolang dit niet is gebeurd, lijkt het mij voorbarig om op dit ogenblik niet te zeggen dat wij onder mekaar daarover een gesprek kunnen hebben, maar wij hebben op dit ogenblik geen gesprekspartners in een regering in Zuid-Afrika om die zaak effectief aan te kaarten. Trouwens, als men het debat in Zuid-Afrika zelf volgt over wat er nu lopende is — ik verwijs naar de discussie over de taalpolitiek — waarbij zeer tegenstrijdige stellingen worden ingenomen, niet alleen tussen Afrikaners, maar ook tussen Afrikaanssprekenden — of dat nu kleurlingen, zwarten of blanken zijn — maar ook tussen de Engelstaligen ten overstaan van de Afrikaanssprekenden, dan is dat gesprek niet van die aard om ons er op een gemakkelijke manier vanaf te maken.

De heer H. Suykerbuyk : Ik denk dat op inhoudelijk vlak dat akkoord een andere dimensie dan tot op heden moet krijgen.

Er is het onderwijs, bijdrage tot beroepsonderwijs en vorming. Het bepleite Verdrag is geen beloning aan Zuid-Afrika. Het gaat om hulp die men biedt aan dit volk. Er is alle reden om diegenen die met de beste bedoelingen tot een regeling willen komen, en op dit ogenblik zijn het nog de blanken die alleen de regering vormen om hen, maar niet hen alleen, ook de andere bevolkingsgroepen, te helpen om te komen tot een cultureel akkoord met een nieuwe stijl en met een nieuwe inhoud. Ik zie niet in waarom men altijd maar moet wachten.

Mevrouw M. Aelvoet : Mijn appreciatie is dus dat het een zeer verkeerd signaal zou geven aan de Zuidafrikaanse samenleving als men op dit ogenblik zou beginnen onderhandelen met een regering die tot nog toe uitsluitend uit blanken bestaat. Dat is onmogelijk ; dat is politiek ondenkbaar. Ik kan mij in die lijn niet inschrijven en mijn partij evenmin. De hele delegatie was trouwens van

Aelvoet

oordeel dat daarmee diende gewacht te worden. Op 23 en 24 juni wordt er in Leiden op het Afrika-studiecentrum een conferentie georganiseerd, waar men precies deze problematiek voor een gedeelte wil aankaarten. Het lijkt mij dus het best dat wij zouden proberen ook vanuit de Vlaamse Raad een aantal personen af te vaardigen om kennis te nemen van de actuele vragen ten einde te kunnen nagaan op welke manier men aan de voorbereidingen kan beginnen. Voor mij moet dit heel duidelijk verbonden zijn, vanuit CODESA, met een voorlopig aangeduide interimregering.

Mijnheer Suykerbuyk, het verheugt mij dat u heeft onderstreept dat niet alleen het taalaspect in het cultuurakkoord moet worden belicht, maar eveneens het onderwijs in het algemeen. Daaronder ressorteert eveneens huisvesting, omdat dit aspect nu eenmaal sterk cultureel gebonden is en er nood aan heeft om in emancipatorische zin te worden aangekaart, zodanig dat de groepen die in het verleden altijd werden gediscrimineerd eindelijk meer kansen krijgen. Vandaar mijn pleidooi om rustig de tijd te nemen om de zaak te bestuderen, om na te gaan hoe wij vanuit de Vlaamse Raad stappen kunnen zetten met het oog op de realiteit in Zuid-Afrika en dit voor alle groepen. In ieder geval mogen wij niet beginnen onderhandelen vooraleer er een volwaardige interimregering is die alle geledingen van de Zuidafrikaanse maatschappij weerspiegelt. **(Applaus bij AGALEV)**

De Voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister J. Sauwens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, in overleg met de voorgaande sprekers zal ik mijn antwoord zeer kort houden. Het debat rond Buitenlandse Handel zullen wij voeren na het verslag op 22 juni.

Ik wens te zeggen dat ik mij altijd ter beschikking houd van de Vlaamse Raad. Wij zijn er onmiddellijk wanneer men ons roept.

Mijnheer Kempinaire, ik wens toch enkele bedenkingen te maken. Ener-

zijds voert u deze discussie zoals ze enkele jaren geleden werd gevoerd in het nationale Parlement naar aanleiding van de federalisering van de buitenlandse handel. Ik zou dit een soort achterhoedegevecht durven noemen. Anderzijds, is dit een pleidooi om een stap verder te zetten.

U stelt toch ook een reeks terechte vragen in verband met de Delcredietdienst, COPROMEX, de leningen van staat tot staat en de samenwerking met het diplomatieke en consulaire korps. Iedereen wenst ter zake duidelijkheid en in die zin is mijn antwoord dan ook zeer actueel. De Vlaamse Regering en de Vlaamse onderhandelaars pleiten in het gesprek van gemeenschap tot gemeenschap voor de verdere federalisering van de buitenlandse handel en van een aantal verwante experimenten. Dit is trouwens noch min noch meer de consequentie van de federale staatsinrichting van het land. Het is het sluitstuk van onze economische activiteit. Het is trouwens zo dat in de meeste federale staten het exportbeleid en de buitenlandse handel een bevoegdheid is van de deelstaten.

Ik wens de VDBH te verdedigen. Hij heeft in de zeer korte tijd die hem is toegemeten reeds heel wat gepresteerd. Ik was vorige week in het kader van de Ronde van Vlaanderen, op een werkvergadering in Gent waar alle Kamers van Koophandel evenals de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij en de provinciale diensten vertegenwoordigd waren. Wij mochten daar gelukwensen ontvangen voor de verbetering van de snelheid van dienstverlening die in enkele maanden tijd werd gerealiseerd. De rechtstreekse verbinding die er nu is tussen onze provinciale kantoren enerzijds en onze attachés in het buitenland anderzijds spaart heel veel tijd en heel veel bureaucratische en hiërarchische omwegen.

De heer A. Kempinaire : Om dat te realiseren moet men niet federaliseren.

Minister J. Sauwens : Neen, maar het is onder meer door het beleid op deze wijze dichterbij de burger te brengen dat er sneller wordt gewerkt.

Het resultaat ervan is dat deze snelle dienstverlening weer nieuwe vragen oproept en dat de flexibiliteit van de organisatie enorm onder druk komt te staan. Het professionaliseren van het apparaat is volop aan de gang, maar daarover wens ik het debat te voeren op 22 juni.

De Voorzitter : Minister Van den Brande heeft het woord.

Minister L. Van den Brande : Mijnheer de Voorzitter, collega's, ik dank al de collega's die het woord hebben gevoerd in dit debat met de toch brede waaier van de externe betrekkingen waarvan inderdaad het uitgangspunt is dat wij voor het eerst trachten die externe betrekkingen op een coherente, samenhangende en minder gefragmenteerde manier uit te bouwen.

Ik wens de verslaggever, de heer De Bremaeker, te bedanken, niet uit formalisme, maar omdat hij zeer duidelijk het debat in de Commissie heeft weergegeven.

Mijnheer Suykerbuyk, u hebt terecht gezegd dat er een niet onaanzienlijk pakket aan middelen in de sectie 18 zit. U hebt de vraag gesteld naar de EG-programma's waar, zo meen ik althans, de feiten bewijzen het trouwens in de afgelopen periode grote inspanningen werden gedaan in de verschillende middelen en mogelijkheden vanuit de structuurfondsen en andere om daar ten volle aan onze trekken te komen.

Ik moet ruiterlijk toegeven dat wij op het vlak van cultuur, media, onderwijs, wetenschappen, enzovoort, een grotere inspanning hadden kunnen leveren. Dat is niet kritisch bedoeld. Ik deel uw zorg. Wij zouden daar iets meer effectief tot middelen moeten kunnen komen die ons op deze domeinen zouden kunnen dienen.

U hebt ook gevraagd of de co-financiering democratisch verloopt. Ik weet dat u een voorstander bent om de gemeenten daarin te laten meespelen. Ik weet dat sommigen daarover niet op dezelfde manier denken. Laten wij de zorg hebben dat het democratisch wordt opgebouwd.

Van den Brande

Centraal Oost-Europa heb ik inderdaad tot mijn prioriteit gemaakt. Wij hebben daar ook veel middelen voor uitgetrokken. 481 miljoen frank is niet niets. Ik kan enkel maar herhalen wat ik reeds heb gezegd. Wij zullen geconcentreerd en geïntegreerd een aantal acties ondernemen zoals bijvoorbeeld globale samenwerkingsakkoorden. Dat is het enige dat tot effectieve resultaten kan leiden. Het is goed om op het vlak van milieu iets te doen. Wij zullen daarbij rekening houden met de toekomstige situatie in de federatieve republiek Tjechië en Slowakije. Eén van onze samenwerkingspunten was zonder enige twijfel Tjechië.

Wij zullen dit ook doen voor Polen, Hongarije en Sint-Petersburg. Ik sluit niet uit dat ook bepaalde acties voor andere gebieden in Oost-Europa kunnen worden gevoerd.

U heeft ook het probleem aangehaald van het verdragsrecht ; u heeft het ook gedeeltelijk gedemistifieerd, en ik denk terecht. Principieel is het bijzonder belangrijk dat wij het verdragsrecht kunnen uitbouwen, maar daarmee is niet alles gezegd. Het is niet met verdragsrecht in de principiële betekenis van het woord dat alles ineens mogelijk wordt. Wij moeten niet op de toekenning van het verdragsrecht aan Vlaanderen wachten om vele andere dingen te doen. Ik deel uw mening dat wij een aantal overeenkomsten kunnen sluiten, ambassadeurs kunnen aanduiden. Ik ben uw formule genegen om culturele ambassadeurs te verwerven via docentschappen, enzovoort. U vraagt in dit verband de volle betrokkenheid van de Raad. Ik wil op deze vraag ten volle ingaan. Ik meen dat wij dan ook op het voorstel van de Voorzitter van de Commissie kunnen inspelen.

U vraagt prioriteit voor Europa, en dat is ook onze prioriteit. In dit verband verwijs ik naar de beleidsbrief waarin wij uitdrukkelijk hebben aangegeven het Comité van de Regio's, het subsidiariteitsbeginsel, de cultuurparagraaf te onderschrijven.

Mijnheer Annemans, wij verschillen inderdaad van mening. Mocht er een moment komen dat dit verschil van

mening kan worden overbrugd, dan zou ik er gelukkig om zijn. Ik stel echter vast dat u in uw benadering van een aantal andere principes vertrekt.

Wanneer wij spreken over Europese regio's is het voor ons eigenlijk een kwestie van de gemeenschappen. Met de blik op Catalonië, Andaloesië en zelfs de Länder, stellen wij vast dat er nu reeds een institutioneel sterke band bestaat. Als wij deze gebondenheid koppelen aan een economische en sociale sterkte, meen ik dat de idee die ik naar voren heb gebracht om het Europese democratisch deficit dat er kan bestaan in te vullen langs een ruggegraat van sterke regio's gaande van Schotland, Wales over Vlaanderen en een aantal Länder van Duitsland over Rhône-Alpes, Lombardije, Catalonië-Andaloesië, wij er veel belang bij hebben om in Europa tot een dergelijk sterk geraamte te komen. Het zal zeker een alternatief zijn voor schaalvergroting.

Mijnheer Suykerbuyk, wij moeten de samenwerking met Nederland alle kansen geven en ondersteunen. Wanneer wij pleiten voor taalverbreiding heb ik aan mijn Nederlandse collega uitdrukkelijk de vraag gesteld of hij bereid is om op een aantal internationale en Europese bijeenkomsten het Nederlands als taal te gebruiken.

Twee of drie weken geleden heb ik nog de gelegenheid gehad dit punt naar voren te brengen. U weet dat er onder meer tijdens het Nederlandse voorzitterschap een grote discussie is gehouden en dat een aantal Nederlandse collega's nu nog altijd liever het Engels willen gebruiken dan het Nederlands. Wij moeten dus een beetje op kruistocht gaan en hen er van overtuigen dat het Nederlands een mooie taal is, de vertolking en de veruitwendiging van ons denken. Ik geloof dat taal de communicatiefactor nummer één is.

Mijnheer Suykerbuyk, ik weet dat u voor Zuid-Afrika zeer veel aandacht hebt. Ook wij zijn zeer alert. Wij wachten niet lijdzaam af. Ik herhaal wat ik in de Commissie reeds heb gezegd, namelijk dat wij de evolutie

dagelijks volgen. Ik heb de afgelopen periode contacten gehad met de Zuidafrikaanse ambassadeur en met vertegenwoordigers van het ANC. Ik deel de mening van de meerderheid van de Vlaamse Raad en van de Vlaamse partijen dat wij geen kansen mogen missen. Ik bedoel dit niet opportunistisch. Wij hebben de plicht om de elementen van het cultuurverdrag die werden opgeschort, terug in werking te stellen. Dit kan echter enkel op het ogenblik dat er een grondige institutionele evolutie zichtbaar is. Dit betekent niet dat er formeel verkiezingen plaats gevonden moeten hebben en dat een regering gevormd moet zijn. Ik ben de mening toegedaan dat een interimssituatie het voor de gemeenschappen in Zuid-Afrika mogelijk moet maken de eerste stappen tot participatie in het politieke bestel te zetten. Mijnheer Suykerbuyk, ik weet dat u dit gedeeltelijk zal ontgoochelen en ik weet dat u goede argumenten kan aanhalen om sneller verder te gaan. Toch ben ik er van overtuigd dat wij enige behoedzaamheid aan de dag moeten leggen. Ik zou het bijzonder betreuren dat wij later minder kansen zouden hebben door nu een tikkeltje onverhoeds de opschorting van het cultuurverdrag ongedaan te maken.

Wij zullen dit op de voet blijven volgen en de nodige stappen ondernemen. Een dergelijk, aangepast standpunt, spruit voort uit de politieke beleidslijn van de Vlaamse Regering. Vermits er een opgeschort cultureel verdrag is, worden bepaalde initiatieven op sommige domeinen partieel genomen en dit zal enkel mogelijk zijn voor zover ze kaderen in de politieke optie van de Vlaamse Regering.

Ik ben het volkomen met u eens dat er aanpassingen moeten gebeuren bij het opnieuw aanknopen van contacten via het cultureel verdrag. Ik pleit evenzeer voor een verruiming van de aangelegenheden van het cultureel verdrag. Dit is niet enkel een kwestie van taalsamenwerking. Ongeveer zeven miljoen inwoners spreken in Zuid-Afrika onder een of andere vorm Nederlands. Een heropening van het cultureel verdrag moet in essentie mogelijkheden inhouden op

Van den Brande

het vlak van onderwijs, technologische samenwerking en wetenschapsbeleid. Ik ben voorstander van een aantal culturele verdragen, van een aantal globale selectief geïntegreerde overeenkomsten.

Mijnheer Suykerbuyk, ik begrijp dat u ietwat ontgoocheld bent, maar wij zijn op dit vlak heel waakzaam.

De heer Sleeckx verontschuldigde zich omdat hij de vergadering vroegtijdig moest verlaten. De problematiek van de migratie moet ons bijzonder bekommeren. In de komende periode zijn inderdaad vijf tot zes migratiegolven mogelijk.

Of dat zich nu echt zal uiten in een stroom van miljoenen mensen naar West-Europa, daarover ben ik iets genuanceerder. In juni 1990 had ik samen met twee Westerse collega's de kans om de eerste informatie in verband met mogelijke migratiestromingen uit de Sovjet-Unie vast te krijgen. Onze collega Tsjerbakov sprak over een onmiddellijke dreiging dat er 3 miljoen Sovjets naar het Westen zouden komen. Dat is nooit werkelijkheid geworden. Desalniettemin zijn er verschillende belangrijke migratiestromingen te verwachten : van Oost naar West, van Zuid naar Noord, intern in Europa en intern in Oost-Europa. Bovendien zijn er ook in het nabije Oosten migratiebewegingen te verwachten. Een sterke migratiedruk is dus bijna onvermijdelijk.

De enige goede oplossing is de ontwikkeling ter plaatse, want noch voor het land van herkomst, noch voor het land van aankomst geeft migratie een uitweg. Het beste preventief beleid ligt in grotere steun aan de ontwikkeling ter plaatse. Het dossier van Roemenië, dat de heer Sleeckx heeft aangehaald, is een gigantisch probleem dat op het eerste zicht buiten onze actieradius valt. Toch sluit ik niet uit dat wij hiervoor een aantal acties zullen ondersteunen.

Over onze relaties met Zuid-Afrika heb ik het reeds gehad. De heer Anemans heeft daarover in rijke beeld-

spraak gesproken, maar ik wil hem doen opmerken dat het niet toevallig is dat mijn talrijke collega's van andere gemeenschappen opkijken naar wat is gerealiseerd. Hij neemt echter voor zijn denken en handelen uitsluitend het element volk en separate ontwikkeling als criterium. Op dat vlak zitten wij zeker op een andere golflengte, want een belangrijk element dat ons drijft ligt in het personalisme. Dit is niet perse tegenstrijdig aan een goede culturele gebondenheid, maar het geeft een dimensie meer dan de alleenzaligmakende categorie van de volksaard. Wij geven het best toe dat wij hierover andere opvattingen hebben. Ik wil dit niet verruimen naar andere thematieken die buiten dit kader vallen.

De heer Candries heeft zijn standpunt heel duidelijk aangegeven, niet door vragen te stellen maar wel door beschouwingen te maken over de manier waarop wij ons moeten opstellen en de grote veranderingen die zich aandienen, zoals het federaal Europa met welvaart en welzijn. Het is belangrijk ons te identificeren. Daarom heb ik ook in de beleidsnota's bij herhaling gezegd dat wij hiertoe grote inspanningen moeten leveren. Op het ogenblik gebeurt dit te weinig. Wij hebben dus wat gebrek aan ambitie om ons herkenbaar op te stellen. De drang en de noodzaak tot manifestatie moeten op een ogenblik van historische omwentelingen worden gestimuleerd. Wij zullen dit niet doen met louter slogans. Mijnheer Candries, u geeft hefboomen aan op het vlak van SST, HDT-netwerken, enzovoort. Dit zijn thema's die wij uitvoerig hebben besproken op de informele Europese Raad met betrekking tot het industrie-, het economisch en het technologiebeleid. Ik heb samen met mijn collega uit Wallonië een standpunt ingenomen. Als Gemeenschap en als Gewest participeren wij in de op dat ogenblik informele gedachtenwisseling.

Een ander domein vormt de ruimtelijke structuur, de ruimtelijke ordening en wat daarmee samenhangt. Ook op Europees vlak moeten initiatieven worden genomen.

Mijnheer Candries, u hebt gepleit

voor goede, eigen statistische instrumenten en gegevens. Dit is noodzakelijk omdat zulk instrumentarium op het ogenblik onvoldoende is uitgebouwd. Dit moet niet alleen gebeuren met betrekking tot de buitenlandse handel, maar ook met betrekking tot andere domeinen. Ik zal er werk van maken want wij moeten een goed uitgebouwd Vlaams statistisch instrument tot stand brengen. **(Onderbreking door de heer A. Kempinaire)**

Mijnheer Kempinaire, er zijn voldoende structuren zodat geen nieuwe instellingen moeten worden opgericht. Ik zal in overleg met mijn administratie nagaan of sommige diensten niet perfect kunnen instaan voor het vergaren, verwerken en communiceren van cijfers en gegevens. Wij hebben nood aan iets dergelijks maar daarvoor dient geen nieuwe dienst te worden opgericht indien wij gebruik kunnen maken van bestaande structuren en administratie.

De heer Candries heeft de aandacht gevestigd op de problematiek van de bedrijfsverankering. Wij hebben de kans gehad daar een debat over te hebben. Wij mogen ons niet beperken tot de veel te smalle discussie over overheidsparticipatie. De problematiek is veel ruimer. Op 11 juli gaat trouwens een interessant colloquium door over heel deze thematiek.

Mijnheer Kempinaire, u hebt zich in hoofdzaak gericht tot mijn collega Sauwens. U heeft hem vragen gesteld over Maastricht. Ook de heer De Clerck heeft ernaar verwezen. Zoals vereist hebben wij advies gevraagd aan de Raad van State en wij verwachten het rond 15 juni. De timing is goed, want op 25 juni kan dan zoals gepland daarover een ruim globaal debat doorgaan in de Commissie en nadien in de Openbare Vergadering. Wij moeten het hebben over de inhoud van het nieuwe Europa, de plaats van Vlaanderen erin, de mogelijkheden en de moeilijkheden.

De heer Ulburghs heeft de aandacht gevestigd op iets dat de onmacht van Europa illustreert. Hij had het over

Van den Brande

de ook menselijk moeilijk te aanvaarden toestand in Kosovo en vroeg wat Vlaanderen kan doen. Ik moet daarover nadenken. Morgen breng ik dit punt ter bespreking in de Vlaamse Regering. Wij zullen nagaan hoe wij de globale resolutie over het embargo van Joegoslavië kunnen toepassen. Ook wij moeten daar de nodige consequenties aan vastknopen. Ik zal een paar van de gedane suggesties in verband met blauwhelmen en andere elementen voor onderhandelingen nader bestuderen. Ik wil alles grondig bekijken en nagaan of wij samen met de federale Regering stappen kunnen doen.

Collega De Clerck heeft in een korte tijdsperiode aangetoond dat hij niet alleen een regionalist maar ook een interregionalist is. Hij heeft aandacht gevraagd voor het project van de Europese binnenhaven. Ik meen te weten dat de projecten in voorbereiding zijn. Wij zullen daaraan te gepasten tijde de nodige aandacht besteden. Er is nu reeds een krediet ingeschreven voor de monitoring van de verschillende INTERREG-programma's waarmee men toch enkele dingen kan doen. Ik heb het initiatief genomen om voor één van de INTERREG-programma's, die hem nogal interesseren op het einde van deze maand zelf een vergadering voor te zitten teneinde het programma tussen Zuid-West-Vlaanderen, Nord-Pas-de-Calais en de streek van Rijsel in te vullen. Het principe is eenvoudig. Wanneer door ons middelen worden aangereikt komen er uiteraard bijkomende middelen vanuit Europa. In de verschillende beleidsdomeinen waar acties worden ontwikkeld moet dit wel worden vermeld op de desbetreffende begroting en moeten op diezelfde begroting middelen worden vrijgemaakt.

De heer De Clerck heeft eveneens aandacht gevraagd voor Maastricht. Ik had daarop reeds geantwoord. Ik heb daarbij bijzondere zorg besteed aan de elementen cultuur, telecommunicatie, enzovoort. Ik kan nogmaals verzekeren dat wij de INTERREG-programma's alle mogelijke steun zullen geven, op voorwaarde dat het gaat om geïntegreerde projec-

ten. Ik kan daarop niet genoeg de nadruk leggen. Het heeft geen enkele zin bepaalde programma's te ontwikkelen die los staan van de ontwikkeling van programma's door gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen voor een aantal andere zaken. We zouden daardoor een aantal kansen missen.

Mevrouw Aelvoet, ik heb daarnet kunnen uiteenzetten wat onze mening en onze politieke houding is. U heeft gewezen op de aan gang zijnde veranderingen in de levensomstandigheden, in de toestand van de economie en de interrelaties. U heeft ook de aandacht gevestigd op de apartheid die aan de grondslag ligt van een bepaalde economie. Ik hoop dat we zeer snel kunnen komen tot het heropstarten van een aangepast en verbreed cultureel verdrag met Zuid-Afrika. Met de voorzichtigheid van de Sioux moet ik u zeggen dat de omstandigheden en de politieke mogelijkheden moeten aanwezig zijn vooraleer we de stap zullen zetten. (Applaus)

De Voorzitter : De heer Annemans heeft het woord.

De heer G. Annemans : Mijnheer de Voorzitter, ik dank de Voorzitter van de Executieve voor zijn antwoord. Ik moet echter bevestigen wat hij zelf heeft gezegd. Ik blijf met hem fundamenteel van mening verschillen. Ik heb een ander inzicht. Niet omdat, zoals u suggereert, mijn nationalisme zou geïnspireerd zijn door een begrip zoals de volksaard. Dat is niet eens het geval. Ik heb geen enkel begrip van de definitie volksaard en heb het ook nooit gehanteerd. Ons nationalisme is wel gevestigd op een culturele identiteit, wat volgens mij een personalistisch begrip is. Ik weet niet wat uw criteria zijn om daarvan te blijven afwijken. U beroept zichzelf ook op een personalisme. Ik meen dat het nationalisme de homogeniteit van de eigen cultuur tracht te waarborgen.

U zegt dat andere regio's naar ons opkijken. Natuurlijk, dat is precies wat ik u heb gezegd. Zij kijken natuurlijk naar ons op omdat wij nog een veel sterkere regio zijn dan dege-

nen waarover u spreekt. Wij zijn veel sterker dan een regio. Wij zouden een eigen staatsstructuur moeten hebben.

In verband met Zuid-Afrika wil ik het volgende doen opmerken. Indien wij culturele akkoorden kunnen afsluiten met Algerije, Egypte, Indië, waar het kastensysteem bestaat, mevrouw Aelvoet, met Yoegoslavië, Marokko, Roemenië, Senegal, indien wij Vlaams geld binnen of buiten culturele akkoorden kunnen transfereren naar Bulgarije, Burkina Faso, Burundi, de Centraal-Afrikaanse Republiek, China, 2.338.000 frank, naar Cuba, naar Egypte, Ethiopië, Guadeloupe, Indië, Ivoorkust, Yoegoslavië, Kenia, Marokko, Nicaragua, Roemenië, Ruanda, Taiwan, Tsjaad en Zaïre, dan is het een publieke schande dat wij hier — met mijn excuses aan de aanwezige dames — zitten te lullen over een cultureel akkoord met Zuid-Afrika dat er al lang opnieuw had moeten zijn.

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? **(Neen)**

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Dames en heren, conform artikel 72, punt 2 van het Reglement vestig ik er uw aandacht op dat wij thans de sprekerslijst ambtshalve afsluiten.

Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 9.30 uur en 14 uur opnieuw bijeen om de algemene bespreking voort te zetten met de materies onderwijs, vorming en wetenschapsbeleid, media alsmede cultuur.

Is de Raad het daarmee eens ? **(Instemming)**

Dan is aldus besloten.

Voorzitter

De vergadering is gesloten.

— *De vergadering wordt gesloten om
0.25 uur.*
